

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

**ZPRÁVA O EXTREMISMU A
PROJEVECH RASISMU A XENOFOBIE
NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE
2011, VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ KONCEPCE
BOJE PROTI EXTREMISMU PRO ROK 2011
A KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU
PRO ROK 2012**

**Ministerstvo vnitra
Odbor bezpečnostní politiky
Praha 2012**

Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2011, Vyhodnocení plnění koncepce boje proti extremismu pro rok 2011 a Koncepce boje proti extremismu pro rok 2012 byla schválena vládou dne2012 usnesením č.

Text neprošel jazykovou ani stylistickou úpravou.

OBSAH

OBSAH	3
1. Úvod	6
2. Problém s vymezením pojmu extremismus	7
3. Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2011	8
3.1. Shrnutí	8
3.2. Hlavní trendy ve vývoji extremistických scén	10
3.3. Krajně pravicová scéna	12
3.3.1. Subjekty pravicově extremistické scény	13
3.3.2. Pořádané akce	16
3.3.3. Shromáždění	17
3.3.4. Koncerty	19
3.3.5. Ostatní akce	20
3.3.6. Trestná činnost	21
3.3.7. Vazby do zahraničí	22
3.4. Krajně levicová scéna	24
3.4.1. Subjekty scény LEX	26
Někteří členové Komunistické strany Čech a Moravy (dále jen „KSČM“) zastávají levicově radikální názory, které lze zaznamenat i v jejich projevech.	29
3.4.2. Pořádané akce	30
3.4.3. Shromáždění	30
3.4.4. Koncerty	31
3.4.5. Ostatní akce	32
3.4.6. Trestná činnost	33
3.4.7. Vazby do zahraničí	33
3.5. Poznatky z Krajských ředitelství Policie ČR	33
3.5.1. Hlavní město Praha	33
3.5.2. Jihočeský kraj	39
3.5.3. Jihomoravský kraj	41
3.5.4. Karlovarský kraj	45
3.5.5. Královéhradecký kraj	47
3.5.6. Liberecký kraj	48
3.5.7. Moravskoslezský kraj	51
3.5.8. Olomoucký kraj	59
3.5.9. Pardubický kraj	66
3.5.10. Plzeňský kraj	67
3.5.11. Středočeský kraj	69
3.5.12. Ústecký kraj	71
3.5.13. Vysočina	73
3.5.14. Zlínský kraj	74
3.6. Extremismus a právo	78
3.6.1. Shromažďovací právo	78
3.6.2. Sdružovací právo	82
3.6.3. Trestní právo	82
3.6.4. Přestupky	87
3.7. Statistiky trestné činnosti s extremistickým podtextem	88
3.7.1. Úvod	88
3.7.2. Celorepubliková statistika	89
3.7.3. Statistika podle krajů	91
3.7.4. Statistika podle skutků	93

3.7.5. Pachatelé.....	95
3.7.6. Trestná činnost policistů.....	99
3.7.7. Trestná činnost příslušníků Armády ČR	100
3.7.8. Soudní statistiky	101
3.7.9. Statistiky Nejvyššího státního zastupitelství.....	103
3.7.10. Trestná činnost s antisemitským kontextem.....	110
3.7.11. Trestná činnost motivovaná nenávistí proti Romům.....	110
4. Bezpečnostní rizika	111
5. Extremismus v zahraničí	112
5.1 Úvod.....	112
5.2 Spolková republika Německo	113
5.3 Polská republika	118
5.4 Slovenská republika	122
5.5 Republika Rakousko	127
5.6 Maďarsko	131
5.7 Italská republika	135
5.8 Francouzská republika.....	138
5.9 Spojené království Velké Británie a Severního Irska.....	142
5.10 Ruská federace	146
5.11 Republika Srbsko	151
5.12 Chorvatská republika.....	156
5.13 Řecká republika.....	158
6. Vyhodnocení Koncepce boje proti extremismu pro rok 2011	163
6.1. Komunikací proti demagogii.....	163
6.1.1 Otevřené a zodpovědné zpravodajství.....	163
6.1.2. Internet bez nenávistné propagandy	165
6.1.3. Protiextremistická kampaň.....	165
6.2. Vědomostí proti totalitářům	166
6.2.1. Vzdělávání dětí a učitelů	166
6.3. Jednotná protiextremistická platforma	167
6.3.1. Prevence	167
6.3.2. Města a obce.....	169
6.4. Odbornost a imunita	169
6.4.1. Vzdělávání policistů.....	169
6.4.2. Vzdělávání justičních pracovníků	171
6.4.3. Naplňování aktualizované Koncepce Policie ČR v boji proti extremismu.....	172
6.4.4. Systémové a paušální zamezení infiltrace extremistů.....	172
6.5. Efektivně a korektně proti násilí	179
6.5.1. Bezpečnostní opatření při extremistických akcích.....	179
6.5.2. Oběti trestné činnosti z nenávisti	180
7. Koncepce boje proti extremismu pro rok 2012	182
7.1. Komunikací proti demagogii.....	182
7.1.1. Otevřené a zodpovědné zpravodajství a PR.....	182
7.1.2. Internet bez nenávistné propagandy	182
7.1.3. Protiextremistická kampaň.....	183
7.2. Vědomostí proti totalitářům	183
7.2.1. Vzdělávání dětí a učitelů	183
7.3. Jednotná protiextremistická platforma	184
7.3.1. Prevence	184
7.3.2. Města a obce.....	184

7.4. Odbornost a imunita	184
7.4.1. Vzdělávání policistů	184
7.4.2. Vzdělávání justičních pracovníků	185
7.4.3. Organizační opatření v Policii ČR	185
7.4.4. Systémové a paušální zamezení infiltrace extremistů	185
7.5. Efektivně a korektně proti násilí	186
7.5.1. Bezpečnostní opatření při extremistických akcích	186
7.5.2. Oběti trestné činnosti z nenávisti	186
7.5.3. Trestní odpovědnost právnických osob	186
8. Přílohy	187
8.1. Protiextremistické aktivity nad rámec Koncepce boje proti extremismu pro rok 2011	187
8.1.1. Ministerstvo vnitra	187
8.1.2. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy	200
8.1.3. Ministerstvo práce a sociálních věcí	201
8.1.4. Ministerstvo kultury	202
8.1.5. Ministerstvo spravedlnosti	208
8.1.6. Úřad vlády	211
9. Seznam použitých zkratk	213

1. Úvod

Zpráva o extremismu a projevech rasismu a xenofobie na území České republiky v roce 2011, Vyhodnocení plnění koncepce boje proti extremismu pro rok 2011 a Koncepce boje proti extremismu pro rok 2012 jsou předkládány na základě usnesení vlády ze dne 18. května 2011 č. 374. V tomto formátu je zpracovávána od roku 2010. Zpracovatelem je Ministerstvo vnitra. Podkladovými materiály přispěli zástupci zpravodajských služeb, Policie ČR, resortů státní správy, konkrétně spravedlnosti, zahraničních věcí, obrany, školství, mládeže a tělovýchovy, kultury, práce a sociálních věcí a dále Úřadu vlády a Nejvyššího státního zastupitelství.

Divácké násilí, respektive chuligánství je v rámci Ministerstva vnitra řešena samostatně. Relevantní dokumenty a zprávy k hooligans lze nalézt na webových stránkách: <http://www.mvcr.cz/clanek/kriminalita-146433.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>. Přesto jsou ve Zprávě o významných událostech, spojených s chuligány, zmínky, protože řada z nich je zároveň aktivní na extremistické scéně. Dokument k extremismu se nezabývá sektami a pseudonáboženskými organizacemi, protože v souvislosti s nimi nebyly zaznamenány výraznější aktivity spjaté s bezpečnostním rizikem prorůstání do státních struktur, pronikání do politické či ekonomické sféry či ohrožování demokratických struktur státu.

Dokument je zpracováván každoročně. Extremismus se neustále vyvíjí, jedním z důležitých nástrojů boje proti němu je pravidelné informování veřejnosti. Kvůli změnám na scéně je potřeba flexibilně přijímat nová opatření. Proto je koncepce každoročně aktualizována. V momentě, kdy budou nové úkoly automaticky plněny (nebude nutné jejich plnění ukládat v tomto materiálu) a kdy nebude docházet k významným strukturálním změnám ve státní správě, bude připraven strategický dokument s víceletou platností.

První pasáž o scéně vychází z podkladů Bezpečnostní informační služby a Policie ČR. Nově jsou přidány poznatky z krajů od policejních specialistů na extremismus. V této části jsou i podrobnější informace o hooligans. Právní část se věnuje agendě shromažďovací, sdružovací a trestní. Statistiky poskytly Policie ČR, Nejvyšší státní zastupitelství, Ministerstvo spravedlnosti. Následuje vyhodnocení hlavních bezpečnostních rizik Ministerstvo zahraničních věcí připravilo informace o scénách v okolních a jiných významných evropských zemích. Pasáž o zahraničních scénách zpracoval expert z Masarykovy univerzity v Brně.

Byla vyhodnocena Koncepce boje proti extremismu pro rok 2011 a byly zadány úkoly pro rok 2012.

V dokumentu jsou použity fotografie, které byly pořízeny pracovníky Policie ČR a Ministerstva vnitra. U fotografií, které pocházejí z jiných zdrojů, např. v pasáži o zahraniční scéně, je toto uvedeno.

2. Problém s vymezením pojmu extremismus

Pojem extremismus je v tomto dokumentu definován identicky jako v předchozích výročních dokumentech. Tato obsáhlá definice byla naposledy v plném znění zveřejněná ve Zprávě o problematice extremismu na území ČR v roce 2002, k níž přijala vláda ČR dne 9. července 2003 usnesení č. 669.¹ V této souvislosti je rovněž možné odkázat na ustálenou judikaturu soudů v souvislosti s výkladem pojmu hnutí.²

Někteří zástupci akademické obce a nevládních organizací se domnívají, že pojem extremismus je nadále neudržitelný. V bezpečnostní komunitě i v akademické obci existuje řada odlišných definicí fenoménu.

Vznikl požadavek pojem extremismus na úrovni státních orgánů ujednotit, případně nahradit pojmem jiným. V této souvislosti se často hovoří o oddělení extremismu a trestných činů z nenávisti, přečinů z nenávisti, či nenávistných incidentů. Zástupci tohoto konceptu doporučují, aby Ministerstvo vnitra a Policie ČR přistoupily při vyhodnocování trestné činnosti ke změně terminologie a uzpůsobily ji tak, aby apriori nebyla selektivní vůči potenciálním obětem nenávistně motivovaných projevů a činů. Lze se domnívat, že jednotlivci i skupiny osob mohou být napadány z řady nenávistných pohnutek, které však v trestněprávní rovině nebudou takto vnímány, zohledněny a ani postihovány. Oběťmi trestného činu z nenávisti, nebo nenávistného incidentu se mohou stát (pokud už se tak neděje) kromě osob odlišné rasy či etnické příslušnosti např. staří lidé z důvodu věku, osoby s odlišnou sexuální orientací, bezdomovci, osoby zdravotně handicapované, či sociálně slabé apod.

Ministerstvo vnitra apriori neodmítá změnu přístupu ke zmiňovaným trestným činům a vede v této věci debatu s akademiky i nevládními organizacemi. V roce 2011 si nechalo zpracovat odbornou studii k tématu trestné činnosti z nenávisti, která přinesla řadu doporučení. Jejich praktická aplikace vyžaduje řadu náročných administrativních a organizačních změn, jejich dopady je nutné dopředu zhodnotit. V roce 2012 bude zpracována studie, která se bude věnovat možnostem využití těchto doporučení v podmínkách státní správy.

V zájmu větší přesnosti je ve studii výroční dokument nazván „Zpráva o extremismu a projevech rasismu a xenofobie v roce 2011“.

¹ Viz <http://www.mvcr.cz> (rubrika „Bezpečnostní hrozby“, podrubrika Extremismus, „Strategie boje proti extremismu a Výroční zprávy o extremismu“).

² zejména pak na stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu Tpjn 302/2005 (č. 11/2007 Sb., rozh.tr.), dále pak na usnesení NS 5 Tdo 79/2006, NS 5 Tdo 337/2002, NS 3 Tdo 1174/2004, usnesení krajského soudu v Brně, sp. Zn. 4 T 98/2009.

3. Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2011

3.1. Shrnutí

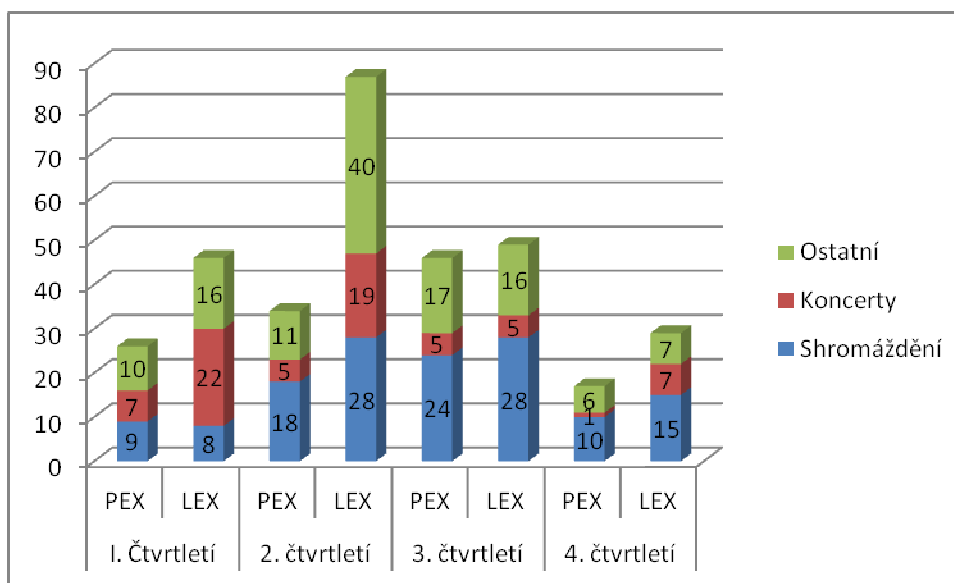
Během roku 2011 byl zjevný **nárůst aktivit obou extremistických scén**, a to zejména co se týká počtu veřejně pořádaných akcí. Bylo zaznamenáno celkem **334 akcí** pořádaných či navštěvovaných extremistickými subjekty³. Z tohoto počtu, celkem 123 akcí bylo pořádáno subjekty pravicově extremistickými (dále jen „PEX“), 211 pak subjekty scény levicově extremistické (dále jen „LEX“). Oproti loňskému roku, kdy bylo zaznamenáno přibližně 80 akcí PEX a 120 akcí LEX se jedná o poměrně markantní nárůst počtu akcí, což nasvědčuje celkově vyšší mobilizaci extremistických subjektů a s tím související rostoucí aktivitou.

U obou scén, jak krajně pravicové, tak krajně levicové, byla společným prvkem výraznější kritika státu, státních institucí i politických elit, a to zejména z hlediska sociálně-ekonomických otázek, které jsou stále více inkorporovány do rétoriky i programů extremistických subjektů. Obě scény prostřednictvím těchto otázek a témat intenzivněji oslovují širší a obecně nespokojenou populaci. Zjevnou příčinou zvýšené aktivity je celospolečenské téma současné ekonomické recese, krize veřejných rozpočtů a obava z podobných důsledků jako v případě některých, např. jihoevropských států. S tím souvisí i vágní a z velké části populistická akcentace a využívání tématu korupce, zdůrazňující kritiku politických elit a sloužící jako další prostředek pro oslovení populace.

Obě scény se v porovnání s předchozím rokem částečně zaktivizovaly. Na jedné straně je situace patrná z hlediska trestné činnosti, která je sice kvantitativně na přibližně stejné úrovni, kvalitativně však přibývá násilné trestné činnosti s extremistickým podtextem. Dalším jevem je působení lokálních extremistických buněk, vyvíjejících vlastní aktivity a formy aktivismu, do jisté míry působících s vysokou úrovní konspirace a náchylných k radikalizaci, případně aspirujících k pokusům o „přímou akci“.

Se všeobecným rozvojem využívání internetového prostředí a obecně kyberprostoru, roste jejich využívání a oblíbenost i v rámci obou extremistických scén. Vedle tradičních webových prezentací a šíření ideologie, rozvoj zažívají zejména diskusní fóra, blogy a sociální sítě či komunikátory. Tyto jsou užívány k distribuci či propagaci zvukových a obrazových materiálů. V neposlední řadě jsou sociální sítě často užívány zejména pro mobilizaci podpory k připravovaným veřejným akcím, a to zejména v rámci scény PEX. V případě LEX je pak internet nástrojem komunikace, koordinace a propagace militantních struktur, zejména co se tzv. solidárních akcí týká.

³ V dokumentu byla u počtu akcí využita metodika využívaná Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu Policie ČR od konce roku 2010. Akce jsou děleny dle druhu, a to na shromáždění, koncerty a ostatní akce. Ostatní akce zahrnují přednášky, diskuze, workshopy, schůze apod. Pořadatelem či iniciátorem nemusí vždy být člen či příznivec extremistického uskupení. Číslo zohledňuje i akce pořádané neextremistickými subjekty, ale extremisty ve větší míře navštěvované. Statistika zohledňuje akce pořádané či navštěvované osobami z tzv. zájmových uskupení, tedy subjektů vykazujících znaky pravicového či levicového extremismu ve smyslu výše uvedené definice. Pro zařazení do kolonky „akce“ jsou brány v potaz i další ukazatele: větší počet účastníků, větší zastoupení radikálních elementů, relevance společenské a politické prestiže a významu účastníků akce ve scéně, relevance výstupu z akce pro dění na scéně, případně akce nově vznikajícího subjektu, u kterého se dá předpokládat vliv na dění na scéně. Taxativní výčet zaznamenaných akcí má spíše ilustrativní úlohu pro znázornění trendů a vývoje.

Graf 1 - Přehled vývoje počtu akcí dle čtvrtletí

PEX scénu ovlivnily represe státních orgánů a osobní rozpory mezi vůdčími postavami z předchozích let. Proto nepředstavuje kompaktní celek s jediným cílem, ale spíše směsici myšlenkových proudů. Vztahy mezi jednotlivými skupinami byly často natolik komplikované, že předem vylučovaly hlubší spolupráci. Rovněž byla znatelná absence vůdčích, organizačně schopných osobností, které by se v rámci neonacistické scény těšily širokému uznání a byly by schopné využít stávajícího potenciálu a scénu jako celek opět zmobilizovat.

Hlavním reprezentantem pravicově vyhraněných postojů v roce 2011 zůstala Dělnická strana sociální spravedlnosti (dále jen „DSSS“) a její mládežnická organizace Dělnická mládež (dále jen „DM“). Snažila se představovat svůj populistický program veřejnosti a získávat nové příznivce, především v lokalitách se zvýšeným sociálním napětím, kde uspořádala řadu demonstrací a mítinků a prezentovala sebe samu jako jedinou stranu, která, nedbaje politické korektnosti, otevřeně hovoří o problémech s „nepřizpůsobivými“. Voliče chtěla oslovit i vystoupením proti pochodu homosexuálů⁴ nebo kritickým komentováním vývoje v Evropské unii. Mnohá témata spojovala s kritikou současné podoby české

Shromáždění příznivců DSSS v Krupce ze dne 11. 4.

⁴ Prague Pride, konaný dne 13. srpna 2011.

demokracie zajištění práva na spravedlnost v České republice. DSSS podnikala kroky (z hlediska svých struktur i politických idejí), které jí mají zajistit volební úspěch v krajských volbách v roce 2012

DSSS se pokoušela etablovat místní stranické buňky po celém území republiky, avšak vzhledem k nedostatku organizačně schopných lidí, ochotných věnovat se každodenní stranické práci, skutečnou činnost vykazovalo jen několik buněk.

Během uplynulého roku bylo zaznamenáno několik dílčích pokusů o rozpohybování a utužení PEX scény jako celku a přilákání nových příznivců prostřednictvím využití nových forem prezentace a propagace. Nicméně tyto aktivity se neukázaly být úspěšné a neměly dlouhého trvání.

Česká krajně nacionalistická scéna se dlouhodobě nachází v útlumu. Jednotlivá uskupení postrádají dlouhodobou koncepci, finance i aktivní členskou základnu. Nedaří se jim nalákat nové sympatizanty.

Zahraniční události ovlivnily vývoj anarchoautomního hnutí. Někteří jeho členové participovali na akcích jiných levicově orientovaných uskupení. Jejich hlavním tématem byla kritika současné pravicové vlády a jejích reforem souvisejících s úspornými opatřeními.

Příznivci ČSAF, Praha, 1. 5.

Marxisticko-leninská část levicového spektra v roce 2011 stagnovala, některá uskupení v porovnání s rokem předešlým dokonce utlumila své aktivity. Činnost jednotlivých skupin byla ovlivněna řadou problémů, se kterými se potýkají již několik let. Za nejzávažnější lze považovat roztříštěnost scény do řady marginálních uskupení, jejich neschopnost navzájem spolupracovat (nejen z důvodu bytí i drobných ideologických rozporů, ale i s ohledem na osobní animozity), zanedbatelná členská základna, neschopnost nejradikálnějších komunistů ve větší míře přilákat nové sympatizanty, a z toho všeho pramenící nedostatečný mobilizační potenciál.

Při své politické agitaci jak nebolševici, tak trockisté využívali aktuální společenská témata, zejména kritizovali vládní reformy týkající se úsporných opatření. Pozornost věnovali i problematice boje s pravicovým extremismem.

3.2. Hlavní trendy ve vývoji extremistických scén

- **Obě scény se aktivizují**, a to na základě celospolečensky diskutovaných sociálně-ekonomických témat, ekonomické recese a rostoucí nespokojenosti s rozpočtovými restrikcemi. **Byly zaznamenány násilné či obecně tzv. přímé akce⁵.**
- S tím souvisí zjevná **snaha o oslovení či získání podpory širší populace**, např. prostřednictvím pořádaných akcí.

⁵ Přímou akci lze v obecné rovině vymezit jako akci podniknout přívrženci či členy extremistických či radikálních uskupení proti ideologicky vymezenému nepříteli či cíli, který jej symbolizuje. Příkladem přímé akce proti symbolickému cíli mohou být útoky na mýtné brány s kamerami.

- V rámci scény PEX probíhá mobilizace a oslovení širší populace prostřednictvím **anticikánismu**⁶ a **kriminalizace romské komunity**. Jiné etnické či náboženské minority nejsou v programatice natolik relevantní či reflektované.
- **Anticikánismus** je dále užíván zejména jako **prostředek ke sjednocení scény PEX** pod jednotným politickým zastoupením DSSS.
- **DSSS se snaží posílit svoje regionální struktury** a to jako součást přípravy na krajské a komunální volby.
- V rámci některých poboček DSSS je zjevná **vysoká míra inkorporace elementů tvrdého jádra, dříve spojeného s hnutím Národního odporu**, a dalších subjektů scény PEX.
- Z tohoto hlediska mají **militantní stoupenci tvrdého jádra nadále vliv na podobu ideologie scény PEX**.
- **Struktury Národního odporu jsou jinak marginalizované**, subjekt fakticky nevyvíjí žádnou vlastní činnost. Oproti tomu aktivní zůstávají zejména buňky Autonomních nacionalistů či Svobodné mládeže.
- Od těchto PEX subjektů je zjevná snaha o **import nových ideologických proudů či projevů aktivismu**, např. hard-bassové akce⁷. Reflexe těchto snah ze strany scény poukazuje na **trvajících generačních střety**.
- Z hlediska trestné činnosti PEX je zjevná kvalitativní změna, kdy **přibývá zejména násilné trestné činnosti**. Podstatná část je rovněž latentní.
- **Roste počet koncertů navštěvovaných PEX. Roste počet White Power Music** (dále jen „WPM“) **koncertů** organizovaných domácími subjekty **v zahraničí**, zejména v Polsku a na Slovensku.
- **Zintenzivňují se vazby scény PEX do zahraničí**, zejména na protějšky do Německa. Vazby jsou často formalizované prostřednictvím DSSS, ačkoliv jsou udržovány sympatizanty Národního odporu.
- **Scéna LEX je nadále fragmentovaná na jednotlivé ideologické proudy či směry**.

⁶ Pojem „anticikánismus“ je chápán v tomto dokumentu ve smyslu závěrů z výzkumu „Zmapování postojů veřejnosti v České republice k pravicově extremistickým, rasistickým a xenofobiím myšlenkám a jejich šířitelům s ohledem na integraci menšin a cizinců“, který pro MV uskutečnila v roce 2010 firma STEM. Anticikánismus označuje protiromské postoje, tento pojem zdomácněl jak v odborné literatuře, tak mezi experty na pravicový extremismus. Mezi idejemi pravicového extremismu se ukázala být dimenze aniticikánismu velmi významnou. Ze všech ve výzkumu sledovaných potenciálně rizikových skupin menšin a cizinců jsou navíc Romové vnímáni s největší distancí. Přibližně čtyři z pěti Čechů (83 %) vnímají Romy jako nepřizpůsobivou skupinu obyvatel. Z analýzy dat vyplývá, že anticikánské postoje české veřejnosti jsou především sociálně zakotvené a souvisejí s tím, že česká veřejnost si Romy spojuje s nepřizpůsobivostí, kriminalitou a zneužíváním sociálních dávek. Výzkumem bylo zjištěno, že anticikánismus nesouvisí příliš s biologickým rasismem. Naopak podle sociologů souvisí s nacionalismem a nevráživostí k cizincům. Zdá se proto, že Češi vnímají Romy víc jako cizince než jako vlastní spoluobčany. **V tomto kontextu je v dokumentu pracováno s termínem „anticikánismus“, jakožto vztahovým postojem typickým pro část české společnosti. Tento vztahový postoj je populisticky zneužíván pravicovými extremisty. Je nutné mít na paměti, že výstup sociologického výzkumu je pouze konstruktem reality, nezobrazuje realitu samu o sobě. Popisuje pouze představy lidí o určitém subjektu či jevu ve společnosti. Reálný stav věcí může být, a také často bývá, diametrálně odlišný. Při tvorbě konstruktu se aktivizuje celá řada psychologických mechanismů, včetně předsudků, nápodoby apod. Tyto samotné psychologické mechanismy ale sociologický výzkum nedokáže postihnout. Sociologický výzkum se snaží postihnout čistě a pouze názory zkoumaného reprezentativního vzorku na etnikum, reálné závěry o samotném etniku z něj nelze dovozovat. Dále je nutné mít na paměti, že část pravicových extremistů, zejména neonacistů, vychází z anticikánismu chápáného biologicky, považuje tedy Romy jako od přírody „podřadnou rasu“. Někteří neonacisté vycházejí z kvazi-odborných teorií, založených na spekulacích, přičemž zcela ignorují opakovaně vědecky dokázaný fakt, že původ současných lidských plemen je jednotný a rovnocennost lidských ras je nepochybná. Existuje více definic termínu „anticikánismus“, např. některé nevládní organizace, či Úřad vlády ho vnímají odlišně.**

⁷ Více k Hard Bassu v kapitole „Ostatní akce“.

- **Roste míra neformálního propojení se zahraničními a tamními krajně levicovými subjekty.** To je patrné zejména v rámci anarchistického spektra, včetně militantních organizací.
- **Trestná činnost LEX je v obecné rovině poměrně specifická, její odhalení je problematické.**
- V rámci scény LEX jsou patrné snahy o import platform občanského aktivismu inspirovaných zahraničními subjekty. Jedná se zejména o aktivity v rámci Hnutí 15M/Skutečná demokracie teď či Okupuj, anebo občanské iniciativy v rámci antifašistického hnutí.
- **Obě scény se nadále orientují na mladší populaci.** Československá anarchistická federace např. nově vydává časopis pro děti „Klíčení“⁸. Dělnická mládež se prezentovala rasistickým komiksem „Kachny kontra slepice“⁹ či akcí „Školní dvůr“¹⁰.

3.3. Krajně pravicová scéna

Šluknovsko, Varnsdorf, 10. 9.

Z hlediska **krajně-pravicové scény** byl příznačný zejména trend **mobilizace prostřednictvím zneužívání protiromských nálad**. Souvisejícím prvkem je **propojování romského etnika s určitým druhem trestné činnosti** (často drobnou majetkovou, případně výtržnictvím), anebo lokálně zvýšenou kriminalitou. Přímo tak dochází ke **kriminalizaci romských komunit**. Téma a jeho interpretace je záměrně využíváno především programatikou DSSS, která

tímto způsobem vyhledává a maximalizuje podporu ze strany scény, usiluje o oslovení širší populace (zejména v oblastech inkriminovaných touto problematikou) a zároveň jej využívá dále jako téma pro kritiku státu a státních, resp. samosprávních institucí z hlediska sociálně-ekonomických a v neposlední řadě i bezpečnostní politiky.

Jedním z nejmarkantnějších projevů bylo **využití vyhrocené situace ve Šluknovském výběžku** v období od srpna do října. Ta nebyla výraznou měrou ovlivněna, či zapříčiněna PEX. Ti ji pouze využili ke svému zviditelnění, nicméně nebyli původními iniciátory ani hlavními hybateli protestů. Těmi byli místní obyvatelé. Valná většina akcí, s výjimkou dvou shromáždění, byla zorganizována místními obyvateli. Krajně pravicové elementy se v řadě případů aktivně těchto akcí účastnily. Zejména akce v regionu pod záštitou DSSS (v Novém Boru, Varnsdorfu a Rumburku dne 10. září) zaznamenaly nejvyšší účast PEX na shromáždění od roku 2009. Podobně jako v Litvínově - Janově v roce 2008 bylo radikálnějšími elementy scény shromáždění využito k **vyprovokování potyček a střetů s Policií ČR**, jako

⁸ Čtvrtletník s texty i obrázky, jehož posláním autoři definovali takto: „...není důležité pouze předávat určité hodnoty a postoje, a možná je důležitější samotná cesta k nim, tedy to, aby jejich osvojení nebylo pasivním přijetím, ale aktivním a kritickým promýšlením.“

⁹ Námět komiksu zpracoval americký neonacista a popírač holocaustu Lincoln Rockwell („Bajka o kachnách a slepicích“), kresby pocházejí od mladých aktivistů z prostředí německé PEX strany Nationaldemokratische Partei Deutschlands.

¹⁰ Aktivita inspirovaná v Německu, spočívající v rozdávání propagačních materiálů (tiskovin, letáků) žákům a studentům před školami.

symbolického představitele státu, resp. „Systému“¹¹. Na iniciování konfliktů se ale podíleli i místní občané. Na dalších akcích organizovaných místními obyvateli po 10. září se PEX již takovou měrou nepodíleli, účastnilo se jich průměrně několik jednotlivců až desítek osob, převážně z regionu a blízkého okolí.

Zjevnou implikací proti-romských protestů bylo, že tyto scény sjednocují a téma jako celek oslovuje přívržence krajní pravice napříč jednotlivými organizacemi a subjekty. Zároveň dokáže efektivně mobilizovat místní obyvatelstvo. Ve druhé polovině roku proto byla patrná snaha o **přenesení situace ze Šluknovského regionu a její vyvolání i v jiných lokalitách ČR**. Mítinky organizované v Moravskoslezském, Karlovarském či Olomouckém a Jihočeském kraji však nezaznamenaly takový ohlas.

Scéna PEX je nadále vysoce fragmentovaná a nejednotná. O tom svědčily i pokusy o implementaci nových ideologických proudů či projevů aktivismu. Příkladem jsou tzv. „Hardbass“ akce, které během roku 2011 pokračovaly zejména v Moravskoslezském a Olomouckém kraji a Praze. Tyto akce a jejich ohlas v rámci scény mj. zdůraznily probíhající konflikt mezi mladou (aktivistickou) a starší (konzervativní) generací aktivistů.

Krajně pravicová scéna z celkového hlediska **prochází určitým oživením**. Opět se zvyšuje počet WPM koncertů pořádaných i na území ČR, jejichž organizace byla po zásazích Policie ČR v roce 2009 výrazně limitována. Nadále jsou pořádány koncerty v blízkém zahraničí, zejména v Polsku a na Slovensku, stejně jako jsou organizovány zájezdy domácích PEX na známé koncerty v zahraničí, např. v Itálii či Maďarsku. S tím souvisí i určitá zaznamenaná renesance dříve v prostředí známých kapel jako Agrese 95 (též jako 195), Conflict 88, které vystupují zejména v zahraničí, anebo působení relativně nových kapel jako Legion S, Silesian Division případně Fema a Florian Geyer.

Účast domácích PEX na akcích v zahraničí (a naopak) výrazně oživuje vazby do zahraničí. Tyto jsou v současné době patrné zejména na subjekty v Německu, Freies Netz¹² a Nationaldemokratische Partei Deutschlands (dále jen „NPD“)¹³, v omezené míře pak na Slovensku a v Polsku. Další kontakty byly zaznamenány i v Rakousku, Itálii a v Maďarsku.

3.3.1. Subjekty pravicově extremistické scény

Dělnická strana sociální spravedlnosti se nadále stylizuje do pozice politického subjektu zastupujícího scénu PEX. Během roku 2011 se zaměřila na vytvoření regionálních struktur, síť krajských a místních organizací, které jsou podporovány k vyvíjení vlastní činnosti. Cílem je zjevně zviditelnění přítomnosti a aktivit strany před krajskými volbami a zvýšení pravděpodobnosti zisku mandátů při komunálních volbách. Obzvlášť aktivní je v tomto ohledu středočeská organizace DSSS, výraznou aktivitu v tomto směru vyvíjí i DSSS Sever.

¹¹ Rovněž bylo možné zaregistrovat ze strany elementů PEX snahu o vyprovokování davového útoku proti romské komunitě.

¹² Síť volných neonacistických uskupení v Německu.

¹³ Národně demokratická strana Německa, pravicově extremistický subjekt, o kterém pravidelně informuje výroční zpráva německého Úřadu na ochranu ústavy.

DSSS poměrně úspěšně zdůrazňovala kontinuitu s předchozím subjektem, Dělnickou stranou, a to zejména s ohledem na podporu ze strany scény. S celospolečenským zájmem o ekonomickou situaci a zejména rostoucí veřejnou diskuzí o korupci a politickém zastoupení, DSSS začala výrazněji implementovat do svého programu i tato témata, čímž dokáže oslovit i část nespokojené populace, pro kterou strana vytváří alternativu vůči dalším politickým stranám, zejména parlamentně zastoupeným. S tím souvisí zjevná snaha se od **spojení strany se scénou PEX distancovat**. Dalším rysem je určitá „profesionalizace“ struktury, kdy strana vylučuje osoby anebo přerušuje kontakty, které by ji mohly zdiskreditovat. Příkladem je distancování se od aktivit Řádu ozubeného kola¹⁴, vyloučení Jaromíra Pytla (Místní organizace České Budějovice) za organizaci setkání „Bílých patriotů“ v Kaplici¹⁵ anebo Lucie Šlégrové z Dělnické mládeže¹⁶. Tyto případy jsou zároveň příkladem vnitrostraničského boje.

Krupka, pochod příznivců DSSS, 11. 4.

Markantní snahou DSSS je sjednocení scény pod jejím vedením, čímž by konsolidovala svou voličskou základnu. S tímto cílem jsou i organizovány protestní akce¹⁷, které se

za tímto účelem zejména osvědčily, a záměrné zneužívání **anticikánismu**. Souvisejícím prvkem této strategie je záměrná **kriminalizace romského etnika**, spojování romských komunit se zvýšenou kriminalitou či druhem trestné činnosti, často majetkové či násilné. DSSS využívá často medializovaných incidentů, kde jsou příslušníci této komunity jako pachatelé, a tyto následně využívá k uspořádání a zvýšení účasti na svých akcích. Následná kritika samosprávy i státní správy oslovuje i místní populaci. Ze strany DSSS jsou tyto akce prezentovány, i díky intenzivnímu mediálnímu pokrytí, jako „řešení daného problému“. Akce samotné se tak blíží i projevům vigilantismu. V neposlední řadě, **radikálnější a militantní subjekty často vyhledávají podobné akce pořádané DSSS jako příležitost pro střety s Policií ČR či romskou komunitou**.

Tématem v nejradičálnější části PEX byla reflexe tématu tzv. politických vězňů (Prisoners of War, jinak také „POW“)¹⁸, kterých strana využívala záměrně jako vlastní

¹⁴ Na jaře 2011 byl založen tzv. Řád ozubeného kola (ŘOK), kombinace náboženského a recesistického sdružení. Projekt byl původně spojován s DSSS, protože straně nabízel možnost, jak usnadnit pořádání demonstrací pod hlavičkou náboženského uskupení, která nepodléhají zákonné ohlašovací povinnosti. Veřejná procesí s loučemi a kápěmi, symbolika a celková stylizace ŘOK však působily natolik kontroverzně, že se od něj vedení DSSS naprosto distancovalo.

¹⁵ Jednalo se o akci „W.P. Oficiálně neoficiální setkání nacionalistů v Kaplici“, pořádanou dne 20. srpna 2011. Svolavatelem akce byl tehdejší tajemník Krajské organizace DSSS Jižní Čechy a předseda Místní organizace DSSS České Budějovice Jaromír Pytel. Na setkání byli přizváni jako hlavní řečníci i zástupci DSSS, Jiří Štěpánek (výkonný místopředseda strany) a Vlastimil Vach (předseda krajské organizace DSSS Jižní Čechy, člen Republikového sněmu DSSS). Ze schůze byly na serveru Antifa.cz uveřejněny kompromitující fotografie některých účastníků. Následně byli Jaromír Pytel a Jan Šetele (člen Krajské rady DSSS) zbaveni funkcí pro „nevhodné vystupování na veřejnosti“, „poškození dobrého jména strany“ a „neuposlechnutí nařízení předsedy DSSS a Výkonného výboru DSSS“. V reakci na to založil Jaromír Pytel nové občanské sdružení W.P.E.P. – Evropští patrioti.

¹⁶ Vyloučení bylo výsledkem neshod mezi dvěma frakcemi v rámci DSSS, respektive DM, přičemž jednu reprezentovala Šlégrová, druhou pak Jiří Petřivalský (předseda Místní organizace DSSS Praha).

¹⁷ Akce se často vymykají svou vyšší účastí, jedná se zejména o akci v Novém Bydžově (12.3.), v Brně (1.5.), Přerově (25.6.), Novém Boru, Varnsdorfu a Rumburku (10.9.), Havířově (24.9.) a v Rotavě (29.10.).

¹⁸ Váleční vězňové, neboli uvěznění PEX, kteří jsou považováni za mučedníky.

prezentace rádobý perzekvovaného subjektu anebo jako další prostředek pro získání podpory ze strany scény, např. vyzdvihováním a bagatelizací skutků či trestné činnosti osob stíhaných v rámci trestního spisu Power či trestního spisu Lota¹⁹, anebo obecně kritikou kompetentních orgánů, policie a justičního systému.

V rámci některých regionálních struktur jsou ve velké míře zastoupeni sympatizanti či aktivisté jiných subjektů, především Národního odporu. Tato situace je zjevná v Karlovarském, Jihomoravském, Moravskoslezském a Jihočeském kraji, kde místní, případně krajské vedení je složené fakticky z aktivistů Národního odporu. Vzhledem k tomu mají **elementy spojené s hnutím Národního odporu nadále vliv na ideologii scény**. V některých oblastech, zejména v Praze, je patrná inklinace DSSS a Autonomních nacionalistů, zejména prostřednictvím Dělnické mládeže.²⁰

Národní odpor (dále jen „NO“) byl během roku 2011 výrazně decentralizovanou strukturou, složenou z několika málo aktivních skupin. V současné době jsou více či méně nadále aktivní buňky NO Praha, NO Slezsko, NO Erzgebirge/Krušnohoří a NO Jižní Morava, jehož činnost však spíše stagnovala. Určité elementy jsou aktivní i ve Středočeském, Ústeckém a Libereckém kraji. NO se stává spíše virtuální organizací, většina jeho aktivistů působí v rámci struktur DSSS. Na stagnující aktivity NO poukazuje mj. i úpadek tradičních pietních či vzpomínkových akcí.

Pochod příznivců NO, Praha, rok 2006

Ze strany starších sympatizantů NO je často zjevný odpor vůči aktivitám **Autonomních nacionalistů** (dále jen „AN“) a **progresivně rozvíjející se Svobodné mládeže** (dále jen „SM“). AN, zejména prostřednictvím webu Revolta či RadicalBoys, dlouhodobě propaguje či se snaží v rámci scény uplatňovat nové ideologické směry či koncepty. Jedním z příkladů je důraz na **tzv. Třetí cestu**. Jedná se o pokus o ideologické ukotvení autonomního nacionalismu, který lze interpretovat jako prolnutí pravicových i levicových doktrín, důraz na sociální témata a odpor proti kapitalismu v rámci nacionalismu, resp. národního státu. V této souvislosti se členové AN snažili vyhranit vůči klasickému hitlerismu a zároveň představit alternativu kapitalismu a komunismu. Na internetu byly publikovány rozsáhlé texty k jednotlivým ideologickým proudům Třetí cesty a jejich významným osobnostem.

Výrazným projevem AN i SM jsou zejména projevy aktivismu, které se však v rámci jednotlivých regionů, resp. lokalit, liší. Progresivnější neonacisté se snaží najít odezvu u širší společnosti a legitimizovat svou činnost. Proto se orientují i na témata, která dříve za běžných okolností nereflektovali. Poměrně časté jsou letákové či samolepkové akce (Plzeňsko, Moravskoslezský kraj), graffiti (pořádané soutěže tzv. NS graffiti jam²¹) anebo důraz na ekologii a „solidarit“ prostřednictvím sběru odpadků či podpory útulků. Výrazným aspektem jak AN, tak SM, jsou **spontánně organizované akce**. Dlouhodobě aktivní jsou

¹⁹ Policejní akce Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Lota a Power byly zaměřeny proti významným osobnostem neonacistické scény.

²⁰ Příkladem jsou některé společné akce, např. protest proti vysoké kriminalitě dne 26. října, v Praze na Černém mostě s přítomností vlajkonoše DSSS, anebo podpora kutnohorského útulku ze dne 3. prosince.

²¹ Zkratka „NS“ znamená „nacionálně socialistický“, „jam“ je označení pro určitou formu festivalu.

buňky AN Plzeňsko, AN Severovýchod (Moravskoslezský kraj), AN Kutnohorsko. Posledně jmenovaná se během roku přejmenovala na buňku Svobodné mládeže, podobně jako NO, resp. AN Olomouc.

Omezený počet pravicových extremistů se zhlédl v **italském neofašistickém uskupení Casa Pound (CP)**. Jedná se o specifický typ nonkonformního kulturního a politického hnutí, které se staví proti konzumnímu stylu života, globalizaci a imigraci, velký důraz klade na sociální otázky a ochranu přírody. Na jednu stranu vychází z tradic italského fašismu, zároveň však přebírá i řadu rysů typických pro extrémní levici, například squatting. Myšlenky toho uskupení inspirovaly některé české aktivisty z řad Autonomních nacionalistů (AN), kteří se pokoušeli je šířit v českých podmínkách a oživit tak českou pravicově extremistickou scénu.

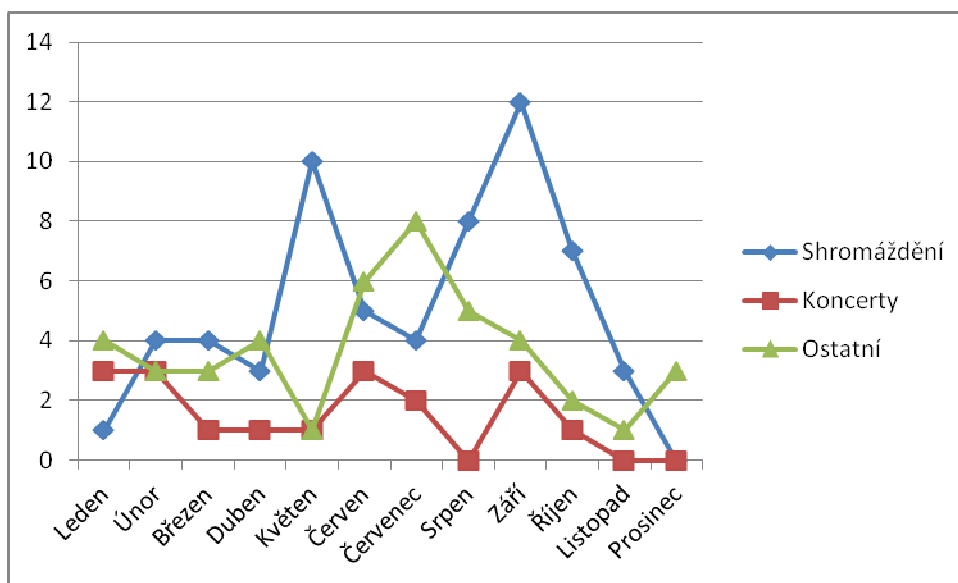
Převažujícím výskytem **PEX jsou lokální, případně regionální buňky sympatizantů** bez vazby na existující organizace, udržující vzájemné neformální vazby. Byly zaznamenány i pokusy o vytvoření alternativních či dalších subjektů v rámci scény, jako např. Řád ozubeného kola vedený Markem Hiratem či tzv. W.P.E.P. – Evropští patrioti Jaromíra Pytla²². Oba projekty skončily neúspěchem. Objevily se i pokusy o znovuoobnovení domácí pobočky mezinárodní neonacistické organizace Blood and Honour, přičemž ani tato snaha nezískala výraznější pozornost či zájem ze strany širší scény.

Některé dosud fungující **krajně nacionalistické organizace jako České hnutí za národní jednotu, Národní sjednocení či Republikánská strana Čech a Moravy a Slezska hledají nová témata prezentace na veřejnosti**. Spravují internetové stránky, pořádají přednášky, kampaně proti islámu či Evropské unii. Jedná se však o zcela marginální skupiny, se zanedbatelným mobilizačním potenciálem a bez reálných možností jakkoliv ovlivnit politickou situaci v ČR. K pasivitě nacionalistické scény přispívaly i osobní spory aktivistů a neschopnost trvalejší spolupráce mezi jednotlivými subjekty

3.3.2. Pořádané akce

Během roku 2011 byl zaznamenán **nárůst** v počtu pořádaných akcí, kdy bylo zaznamenáno celkem 123 akcí. Z tohoto počtu bylo celkem 61 shromáždění, 18 koncertů a 44 ostatních akcí, jako diskuze, besedy, schůze či přednášky a spontánní akce, včetně násilných. Zjevným důvodem je reflexe celkově vyššího aktivismu společnosti zaměřeného zejména na sociálně-ekonomická a politická témata, dále pak snaha o konsolidaci scény. Celkově, nárůst počtu poukazuje na dlouhodobě rostoucí aktivity krajní pravice zaznamenané během roku 2011.

²² Zkratka W.P.E.P. má údajně znamenat „White Power European Patriots“.

3.3.3. Shromáždění

Stěžejním motivem shromáždění PEX se stal anticikánismus (obecné poukazování na smyšlené či reálné sociální problémy v konkrétní lokalitě či zneužívání konkrétních násilných internetních konfliktů).

Shromáždění jsou nadále hlavním prostředkem scény PEX sloužícím zejména ke zviditelnění a propagaci vlastní ideologie. Oproti loňskému roku byl zaznamenán marginální nárůst, 61 oproti 60. Většina z celkového počtu zaznamenaných shromáždění byla zaměřena zejména proti romské komunitě, případně pak proti státním institucím či obecně „Systému“. Akce se až na výjimky (Nový Bydžov, Brno, Varnsdorf, Praha) obešly bez incidentů či výraznějších narušení veřejného pořádku.

Šluknovsko, Varnsdorf, 10. 9.

Prerově (25. června, cca 250 PEX) a v Praze (17. listopadu, cca 200 PEX).

Byl zaznamenán pokles spontánně pořádaných akcí, celkem 15 oproti 19 v loňském roce. Jedním z důvodů je pravděpodobně nárůst počtu akcí pořádaných ze strany DSSS. Průměrná účast na akcích PEX je přibližně 120-130 osob, z hlediska účasti pak byli nejvýznamnější akce v Novém Boru a Varnsdorfu (10. září, cca 450-500 PEX), v Brně (1. května, cca 450 PEX), Novém Bydžově (12. března, cca 350 PEX),

V první polovině roku pravicoví extrémisté uspořádali zejména „Protest proti rostoucí romské kriminalitě“ v Novém Boru dne 12. března, „Pochod za Patrika – proti rasovému násilí“ v Krupce dne 9. dubna, prvomájový „Protest proti invazi cizích pracovníků a exodu našich lidí“ v Brně či „Pochod proti rasovému násilí a romské kriminalitě“ v Prerově dne 25. června. Proti těmto demonstracím protestovali jejich odpůrci z řad místních Romů, antifašistů a aktivistů nejrozličnějších nevládních organizací a iniciativ.

V druhé polovině roku se pravicoví extremisté pokoušeli zviditelnit prostřednictvím zvyšujícího se sociálního napětí ve Šluknovském výběžku a zejména ti místní participovali na protestních shromážděních organizovaných v srpnu, září a říjnu 2011 přímo občany měst na Šluknovsku. Mezi účastníky však často představovali pouze zanedbatelné procento. Měli minimální vliv na pokračování občanských nepokojů a ne vždy byli původci střetů s policejními těžkooděnci během demonstrací.²³

V dané lokalitě proběhly pouze dvě akce zorganizované přímo pravicovými extremisty. Dne 3. září 2011 svolalo občanské sdružení Svobodná mládež (SM) do Varnsdorfu neohlášené „Shromáždění proti růstu kriminality Romů ve Šluknovském výběžku“. Dne 10. září 2011 uspořádala DSSS na sebe navazující shromáždění v Novém Boru, Varnsdorfu a Rumburku. Ačkoli se místní obyvatelé, schopni uspořádat vlastní demonstrace, zpočátku stavěli k příjezdu extremistů spíše odmítavě, uvedených akcí se zúčastnili v hojném počtu.

Po protestech na Šluknovsku se pravicoví extremisté zaměřili i na několik dalších potencionálně rizikových lokalit mimo tuto oblast, kde uspořádali veřejná shromáždění. Například dne 24. září proběhl protestní mítink v Havířově, dne 26. října „Protest proti kriminalitě nepřizpůsobivých obyvatel“ na pražském sídlišti Černý Most, dne 29. října „Demonstrace za občanská práva“ v Rotavě na Sokolovsku či dne 26. listopadu „Protest proti romské kriminalitě“ v jihočeském Vimperku. Všechny akce byly zacíleny na místní obyvatele a měly je přesvědčit k podpoře pravicových extremistů, zejména pak DSSS v nadcházejících krajských volbách.

Pravicoví extremisté jako každý rok uspořádali i několik tradičních setkání u příležitosti významných historických událostí. Zmínit lze „Den národní jednoty“ dne 28. října v Ostravě, „Svatováclavskou manifestaci“ dne 24. září v Kladně či „Demonstraci proti politickým procesům“ dne 17. listopadu v Praze.

Dále se konaly každoroční akce k připomenutí památky zesnulých pravicových extremistů či na podporu vězněných kamarádů. Například dne 14. května proběhl v Litvínově a Mostě vzpomínkový pochod na Miloše Reha či dne 23. července ve Svitavách pochod na podporu vězněného Vlastimila Pechance.

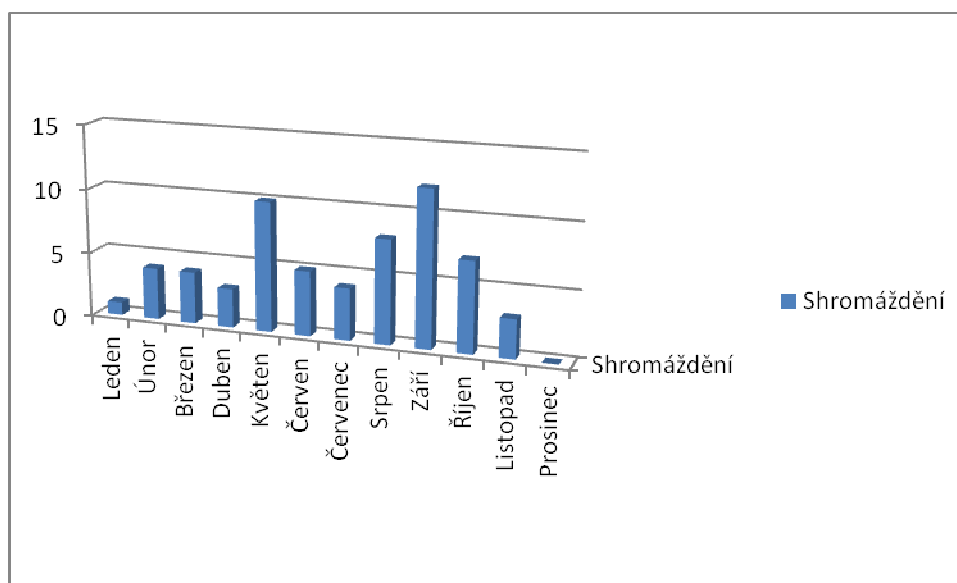

Katrin Köhler (NPD), Brno, 1. Máj

Některá shromáždění symbolizovala intenzivní vazby do zahraničí, zejména na protějšky do Německa. Příkladem je akce s názvem „Proti invazi cizích pracovníků“ ze dne 1. května v Brně, která byla na základě dohody DSSS a Nationaldemokratische NPD pořádána pod stejným názvem i v Heilbronnu. Na obě akce byly připraveny propagační předměty se stejnými motivy, v českém a německém jazyce. Na akci v Brně pak jako mluvčí vystoupili jak zástupci NPD,

²³ Elementy PEX měly snahu se stát vůdčími postavami nepokojů, ale někteří místní obyvatelé již byli sami natolik zradikalizovaní, že se jim to často nepodařilo.

tak rakouské Nationale Volkspartei²⁴. Další akce byla pořádána DSSS v Rotavě v Karlovarském kraji, dne 29.října, které se zúčastnilo přibližně 80 zástupců PEX z Německa.

3.3.4. Koncerty²⁵

Během roku 2011 byl zaznamenán podstatný nárůst počtu pořádaných koncertů, ze 6 na 18. Scéna tzv. White Power Music²⁶ (dále jen „WPM“) se po její stagnaci v roce 2009 postupně konsolidovala. Výsledkem je několik kapel vystupujících jak v rámci domácích, tak v rámci známých zahraničních koncertů, jako např. Conflict 88, Agrese 95, Legion S či FEMA. Tyto kapely jsou často spjaty s místy koncertů v ČR, zejména v Jihomoravském a Ústeckém kraji. Určitěmu oživení této scény nasvědčují projekty typu Sons of Bohemia či Florian Geyer.

Převládaly soukromé akce a oslavy, často pouze s poslechem reprodukované hudby. Část pravicových extremistů se účastnila veřejných koncertů blackmetalových skupin.

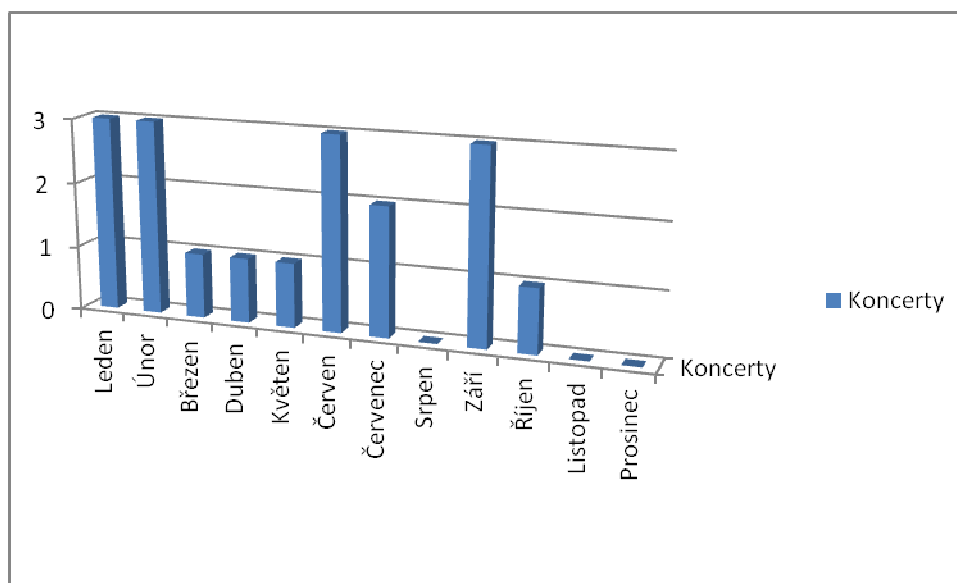
Objevuje se vyšší počet kapel či koncertů, které jsou organizovány na komerční bázi pro širší obecnost, nicméně jsou hojně navštěvované PEX. Jedná se zejména o kapely dříve působící v rámci WPM scény, např. Ortel, Randall Gruppe, anebo v rámci PEX oblíbené, např. Orlík revival. Byly zaznamenány i koncerty, na kterých vystupovaly tyto kapely společně s WPM kapelami, např. koncert ze dne 9. července ve Velkém Oseku ve Středočeském kraji.

Celkem v ČR proběhlo 4 – 5 WPM koncertů. Příznivci PEX se tedy zejména zúčastňovali koncertů kapel, které nelze označit za WPM, nebo jezdili na WPM produkce do zahraničí.

²⁴ Národní lidová strana - pravicově extremistický subjekt v Rakousku.

²⁵ Pod pojmem „Koncerty“ se rozumí jednak vystoupení WPM skupin a jednak vystoupení skupin, které nelze zařadit mezi WPM, ale jejichž produkce jsou s oblibou a ve větší míře navštěvována PEX.

²⁶ White Power Music kapela se otevřeně či skrytě prostřednictvím rasisticky či nacisticky orientovaných textů nebo projevů hlásí k myšlence společného boje bílých národů v rámci svaté rasové války.

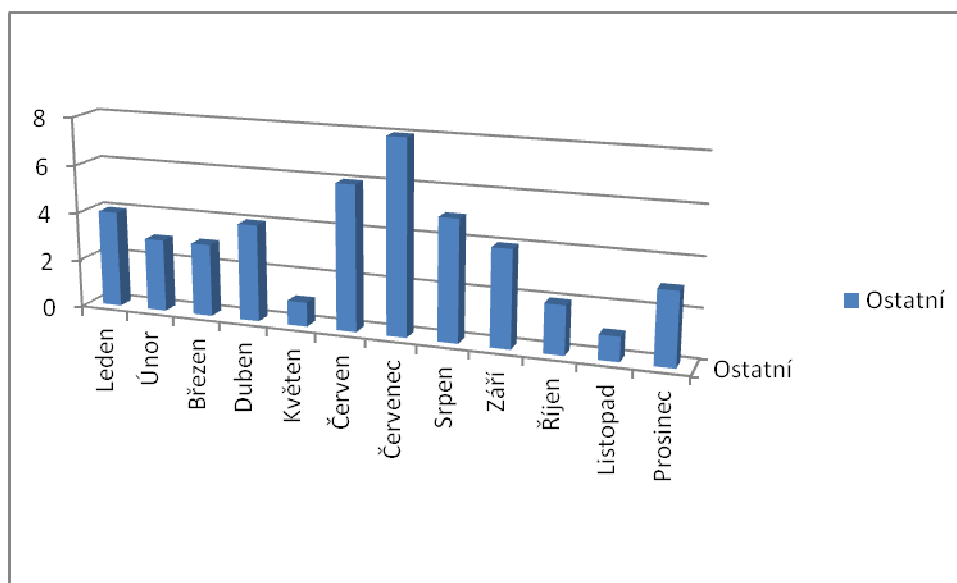

3.3.5. Ostatní akce

Z ostatních akcí je signifikantní zejména rozvoj tzv. „Hardbass“ akcí, spočívající v divokém skupinovém tanci na převážně ruský zpívanou elektronickou hudbu. Často maskovaní tanečníci se prezentovali na veřejných prostranstvích, zejména v ulicích a na náměstích, ale také v dopravních prostředcích či obchodních centrech po celé republice. Účast na těchto akcích se většinou pohybovala mezi 15 - 20 osobami, výjimkou ale nebyly ani akce s 50 - 60 aktivisty. Hardbass neunikl pozornosti médií ani policejních orgánů, , neboť zde bylo dáno podezření z páchání přestupků či trestného činu výtržnictví. Sami tanečníci považovali tyto akce za odlehčenou až recesistickou formu opozice proti „Systému“, možnost zviditelnění se, či prezentace „kontroly“ či dominance nad konkrétní lokalitou²⁷. Nicméně propagační efekt na veřejnosti byl velmi malý. Po náhlém růstu popularity Hardbassu v jarních měsících podobná taneční setkání během léta téměř ustala.

Tyto projevy původem z východní Evropy jsou často provozovány skupinami hooligans a PEX, sympatizantů Svobodné mládeže a Autonomních nacionalistů zejména v Moravskoslezském a Olomouckém kraji . či v Praze.

²⁷ Některé tance byly situovány provokativně do míst, kde se tanečníci mohli profilovat vůči těm, ke kterým cítí nenávislné předsudky (např. prostory, kde se schází LEX apod.).

3.3.6. Trestná činnost

Během roku 2011 **nedošlo k výrazné změně trestné činnosti**, která je kvantitativně na přibližně stejné úrovni jako v loňském roce. **Kvalitativně se trestná činnost změnila** nárůstem násilné trestné činnosti, směřující mj. i proti bezdomovcům či příslušníkům romské komunity. Roste rovněž trestná činnost související anebo probíhající spolu s akcemi PEX, např. propagace či projevy sympatií prostřednictvím rétoriky či symboliky na oděvech, transparentech atp.²⁸

Mediální pozornost vzbudil **případ pokusu o žhářský útok na dům obývaný romskou rodinou v Býchorech** dne 16. července 2011, jehož pachatelé byli aktivní přívrženci PEX, mj. pořadatel koncertu ve Velkém Oseku. Případ vzbudil pozornost zejména díky podobnosti se žhářským útokem ve Vítkově v roce 2009. Vyšetřování nicméně ukázalo spíše na spontánní než organizovaný charakter útoku. Nicméně vyšší podíl násilné trestné činnosti anebo výskyt spontánních násilných akcí, jako např. ze dne 15. července v Hranicích na Moravě, nasvědčuje určité radikalizaci scény.

Logo Blood and Honour umístěné na neonacistickém webu

Většina zaznamenaných trestných činů souvisí s podporou či propagací nacismu, resp. neonacismu. Převážnou část trestné činnosti lze považovat za latentní. Jedním z důvodů je rozvíjející se trestná činnost prostřednictvím internetového prostředí, zejména v rámci virtuálních sociálních sítí²⁹. Dalším příkladem je založení či podpora (neonacistických) organizací, jako jsou buňky Národního odporu, Autonomních nacionalistů či Blood and Honour.

²⁸ V této souvislosti je nutné zmínit i vyšší „citlivost“ Policie ČR na toto ustanovení trestního zákoníku.

²⁹ V souvislosti s činností na internetu se v únoru 2011 objevily webové stránky bhbohemia.org hlásící se k organizaci Blood and Honour/Combat 18 Division Bohemia (B&H DB). Jejich autoři jako svůj cíl uvedli obnovu činnosti B&H v České republice, destabilizaci systému a vyvolání rasové války. Navrhovali přitom zaútočit na elektrárny, transformační stanice a elektrické vedení, benzínové pumpy či plynovody. Nicméně se ukázalo, že šlo o umělý projekt, u něhož nebylo zjištěno žádné bezpečnostní riziko. Blood and Honour (Krev a čest) je mezinárodní neonacistická organizace, Combat 18 (Boj Adolfa Hitlera) je neonacistická teroristická organizace.

Souvisejícím fenoménem je opětovný rozvoj obchodů a obecně distribuce zaměřené na předměty či věci se symbolikou relevantní v rámci scény PEX³⁰. Roste počet případů odhalení či zaznamenaných symbolů využívajících numerické, verbální či obrazové kryptogramy a synonyma odkazujících přímo či nepřímo na tradiční nacistickou, resp. neonacistickou symboliku, např. Combat 44³¹, oděvy značky Werewolf či využívání motivu slunečního kruhu. Tato symbolika či předměty jsou nabízeny často v rámci internetových obchodů, kde je záměrně využíváno jiné a legální interpretace významu konkrétní symboliky. Produkce těchto předmětů či věcí je zpravidla zajišťována u zahraničních dodavatelů z Německa či z Polska.

3.3.7. Vazby do zahraničí

Vazby scény PEX do zahraničí se během roku 2011 relativně konsolidovaly, a to pod záštitou DSSS. Vzhledem k tomu, že většina mezinárodních kontaktů byla vytvořena v rámci vazeb či aktivit NO, poukazuje to zejména vysokou úroveň penetrace elementů NO do struktur strany.

Aktivisté Freies Netz Süd, Cheb, 5. 3.

V současné době jsou nejintenzivnější vazby domácí scény patrné na protějšky v SRN. To se projevuje zejména účastí domácích PEX na akcích v SRN a naopak, zástupci německých organizací se objevují na akcích v ČR. Často se jedná o **Katrin Köhler, předsedkyni NPD Chemnitz, a Robina Sienera, aktivistu Freies Netz - Nationaler Widerstand Cham-Deggendorf** a člena NPD v Chamu. Vazby se výrazně institucionalizovaly. Vedle dlouhodobě

existujícího Spolku česko-německého přátelství pod záštitou Národního odporu (NO Erzgebirge) bylo v dubnu podepsáno memorandum o spolupráci mezi NPD a DSSS³². Zástupci české scény se rovněž aktivně angažovali v rámci předvolební kampaně NPD, zejména výlepem plakátů či distribucí tiskovin. Menší skupina členů DSSS a Dělnické mládeže (dále jen „DM“) ³³, se zúčastnila i stáže v NPD. Prostřednictvím vazby na elementy Nationaler Widerstand/Freies Netz, zejména prostřednictvím dobrých vztahů mezi Robinem Sienerem a představiteli NO Krušnohoří/Erzgebirge je zajišťována i pravidelná účast českých zástupců na každoročních akcích ve Wunsiedelu (pieta u hrobu Rudolfa Hesse) či

³⁰ Scéna se přizpůsobila policejním zásahům a dalším opatřením. Symbolika na oděvech je v současnosti skrytá, zaměřená na spíše neznámá, či méně používaná hesla, fráze či symboly. Poměrně oblíbené a zprofanované jsou symboly černého slunce a slunečního kruhu, anebo keltského kříže, jakožto symbolu hnutí bílé síly. Zvýšený výskyt nových či inovovaných symbolů a oděvních značek, tedy i výrobců a distributorů, byl zaznamenán během veřejných akcí. Noví výrobci byli zaznamenáni ve Východočeském, Moravskoslezském, Karlovarském, Jihočeském, Olomouckém, Jihomoravském kraji, na Vysočině a v Praze. Z hlediska symboliky byla významná výroba a distribuce věcí odkazujících na Blood and Honour a Combat 18.

³¹ Číslovka 44 na oděvu v kombinaci s dalšími grafickými symboly (např. vojenskou technikou Wehrmachtu z druhé světové války) může odkazovat na rok 1944, stejně tak odkazuje na kryptogram 88. V tomto směru je neonacistická scéna flexibilní a kreativní a pokud shledá některý symbol (např. 88) za „rizikový“, přichází s novými.

³² Dne 2. dubna 2011 předsedové obou stran podepsali v německé obci Riesa tzv. Manifest o porušování lidských práv, který označili za významný zlom v jejich spolupráci. Předseda NPD Udo Voigt s delegací následně ve dnech 28. - 29. května 2011 navštívil Prahu a vedl další jednání s vedením DSSS.

³³ Mládežnická organizace při DSSS.

v Drážďanech při výročí únorového spojeneckého náletu. Z akcí v ČR byly tyto vazby zjevné zejména při akcích DM v Brně, dne 1. května., a v Rotavě ze dne 29. října. Naopak marginální účast německých PEX při protestních akcích PEX ve Šluknovském výběžku potvrzuje regionální limity a rozsah této spolupráce, která je zjevně omezená na uvedené případy, NPD Sasko a Freies Netz Bavorsko.

Spolupráce a vazby na slovenské subjekty PEX spíše stagnovaly.

Zástupci slovenských subjektů se objevovaly na akcích PEX

v ČR zejména zpočátku roku. Zjevným důvodem redukce vazeb je pravděpodobně reflexe vystoupení Mariána Mišúna, zástupce L'udové strany Naše Slovensko, na akci DSSS v Novém Bydžově, na základě kterého bylo zahájeno trestní řízení. Celkově slovenské subjekty vystupují poměrně radikálně proti národnostním minoritám, je proto pravděpodobné, že kontakty jsou neoficiální zejména z důvodu obavy DSSS o její zdiskreditování. Nicméně vazby mezi oběma scénami jsou nadále relativně intenzivní, mj. i prostřednictvím WPM koncertů pořádaných ve Skinhouse v Plaveckém Mikuláši, kterého se pravidelně zúčastní i osoby z ČR, zpravidla elementy NO.

Václav Čada (Ľudová strana naše Slovensko), projev v Krupce 11.4., za který byl odsouzen k podmíněnému trestu.

Během roku 2011 se rovněž zintenzivnily vazby na PEX scénu v Polsku, kdy příkladem je účast domácích PEX (NO a AN) na protestu během Dne nezávislosti 11. listopadu ve Varšavě. Tyto vazby jsou zčásti umocněny dlouhodobými kontakty v rámci fanouškovských klubů, resp. hooligans Moravskoslezského a Olomouckého kraje na své protějšky v Polsku. Dalším fenoménem jsou koncerty pořádané domácími subjekty (NO Slezsko) na polské straně česko-polského příhraničí, kterých se rovněž účastní zástupci polských nacionalistických subjektů.

Další vazby, zejména prostřednictvím **účasti na koncertech WPM**, jsou dlouhodobě zaznamenávány v **Itálii, Maďarsku a Slovinsku**. Na těchto koncertech dochází ze strany českých zástupců k distribuci předmětů či věcí se symbolikou nacistických, resp. neonacistických organizací. Stáž u italského hnutí Casa Pound absolvovali i vybraní zástupci Autonomních nacionalistů.

Do jisté a spíše omezené míry byly ze strany domácí scény vnímány případy krajně pravicovou ideologií ovlivněných incidentů či teroristických útoků v zahraničí. Případy jako Anders Behring Breivik³⁴ a odhalení neonacistické buňky³⁵ páchající loupežná přepadení a vraždy přistěhovalců v Německu vzbudily určitý ohlas v rámci radikálního spektra PEX, zčásti byly pachatelé glorifikováni, z velké části je však scéna přešla bez výraznější pozornosti³⁶. Provedená šetření k těmto případům na území ČR nepotvrdila vazby na aktivní elementy scény v ČR³⁷.

³⁴ Norský občan, který spáchal teroristické útoky [v Norsku 22. července](#).

³⁵ Tzv. cvikovští teroristé z buňky Nationalsozialistische Untergrund (Nacionalně socialistické podzemí).

³⁶ Pravicově extremistická scéna v roce 2011 reagovala zejména na teroristický útok v Norsku ze dne 22. července 2011, kdy norský občan Anders Behring Breivik usmrtil přes sedm desítek osob. Čeští pravicoví extremisté tento akt veskrze odsoudili. Uvědomili si, že je pro ně negativní, kontraproduktivní reklamou a že jakékoliv jejich reakce na útok budou podrobeny důkladné analýze bezpečnostních složek. V podstatě jediný

3.4. Krajně levicová scéna

Krajně levicová scéna je výrazně fragmentovaná na jednotlivé ideologické proudy a frakce. Současná pokračující ekonomická recese, krize veřejných rozpočtů ale mobilizuje širší populaci a obyvatelstvo zejména evropských států a USA. Situace tak poskytuje prostor pro působení krajně levicových subjektů, které zdůrazňují třídní dělení společnosti. Tato perspektiva do jisté míry sjednocuje krajně levicové elementy.

Poměrně problematická je skutková a právní kvalifikace jejich činnosti dle trestního práva, která je u LEX obecně vysoce latentní, či z hlediska práva hůře definovatelná, jako např. otázka glorifikace stalinistického režimu včetně popírání čístek a genocidia³⁸.

Během roku se aktivizovaly zejména obecně anarchistické struktury, pro něž bylo symbolickým tématem anti-elitářství a odpor proti autoritám. Rozvoj anarchistického spektra ve velké míře souvisí s pokračujícím trendem mobilizace krajní levice proti fiskálním restrikcím, ekonomické recesi a státnímu zadlužení. Stejně jako v předešlých letech pokračovaly snahy o revizi antiautoritářského hnutí, o jeho sjednocení, nalezení nových strategií a mobilizačních témat, která by byla schopna oslovit širokou veřejnost, či snaha opětovně do hnutí vnést anarchismus jako ideový proud.

Skutečná demokracie teď, Praha, 19. 6.

V reakci na spontánně vyvolané události tzv. Arabského jara, události v Řecku, španělské protivládní protesty a dále protesty proti finančnímu systému v USA byly po určitou dobu patrné snahy o rozvinutí domácích platform mezinárodních hnutí - **Hnutí 15M³⁹/Skutečná demokracie teď⁴⁰ a Occupy⁴¹**. V rámci těchto iniciativ byly aktivně zapojeny zejména anarchoautonomní struktury. I přes určité vlny spontánního aktivismu v několika větších městech, zejména Praze, Plzni, Ostravě a Brnu jsou obě platformy spíše marginální a bez vyšší podpory ze strany mladší generace, na kterou

byla tato hnutí orientována. Vedle toho se progresivně rozvíjí anarchosyndikalistické

výraznější komentář, který Breivikův čin schvaloval, se objevil na internetových stránkách www.white-media.info, v rasisticky zaměřeném článku „Obhajoba Anderse Breivika“ a „Neděkujeme, ale chápeme“.

³⁷ DSSS předvídala negativní reflexi Breivikova činu v médiích a posléze i ve společnosti, prakticky ihned útok odsoudila a dne 22. srpna uspořádala demonstraci, byť početně nevýraznou, před norskou ambasádou k uctění památky obětí.

³⁸ Z hlediska aplikace práva v této oblasti nemají orgány činné v trestním řízení takové zkušenosti jako v případě PEX.

³⁹ Hnutí 15M, neboli Hnutí 15. května odkazuje na sérii demonstrací zejména mladých Španělů nespokojených s dopady finanční krize. První velká demonstrace se konala v Madridu na náměstí Puerta del Sol právě 15. května. Demonstrace se rozšířily i do dalších měst. Španělská sociální dynamika byla inspirována Arabským jarem.

⁴⁰ S Hnutím 15M, jeho členové spolu komunikovali zejména prostřednictvím internetu a sociálních sítí je spojena iniciativa Democracia Real YA (Skutečná demokracie teď). V souvislosti s Hnutím 15M se hovoří i tzv. Los Indignados (rozhořčení)

⁴¹ Hnutí Occupy samo sebe charakterizuje jako protestní platformu proti sociální a ekonomické nerovnosti. Projevuje se dlouhodobými tzv. „okupacemi“ míst, které tuto nerovnost mají symbolizovat. Prvním projevem bylo Occupy Wall Street, zahájené 17. září. v newyorském Zuccotti Parku.

spektrum, jehož umírněná část se realizuje také v rámci neextremistické iniciativy **ProAlt**⁴². Iniciativa úzce spolupracuje s odborovými organizacemi, což dokládá i několik protestních akcí. Tyto se vyznačovaly poměrně vysokou účastí, cca 1000 – 1500 osob.

Anarchoautonomové účastí podporovali zejména akce pořádané ProAlt, odborové demonstrace či stávku dopravních odborů. Namátkou lze uvést protivládní demonstrace uskutečněné ve dnech 5. března v Praze, 7. dubna v Brně, 7. května v Praze, odborářskou demonstraci dne 21. května v Praze či protivládní protesty v Praze dne 22. října a několik akcí uspořádaných v Den boje za svobodu a demokracii v Praze a Brně. Nicméně na všech těchto akcích levicoví extremisté představovali zcela zanedbatelnou část, jejich účast se pohybovala v řádech několika jedinců až desítek aktivistů. Logicky tak neměli žádný vliv na průběh akcí, ani jejich dopad⁴³.

Nejvýznamnějšími subjekty české anarchoautonomní scény v roce 2011 nadále zůstaly neregistrované organizace Československá anarchistická federace a Antifašistická akce. Vedle těchto dvou organizací s celorepublikovou působností se v ČR nacházela celá řada regionálních anarchisticky či antifašisticky orientovaných autonomních skupin. Jejich činnost však byla z celostátního měřítka nevýznamná. Pro tuto část extremistického spektra zůstala charakteristická personální provázanost.

Výrazněji se projevovalo i militantní spektrum anarchoautonomní, anarchokomunistické a anarchosyndikalistické scény. Zčásti se jednalo o **projevy solidarity** se zahraničními, zejména španělskými, řeckými a italskými organizacemi, a to v podobě benefičních koncertů v rámci projektu **ABC** (Anarchistický černý kříž)⁴⁴. Byly zaznamenány i projevy formou tzv. **přímé akce**, jako útok proti dálniční infrastruktuře z dubna anebo blokáda vstupu do objektu zastupitelského úřadu Velké Británie jako projev solidarity s britskými squatterry v listopadu⁴⁵. Existuje rovněž předpoklad, že **militantní aktivisté udržují určité kontakty na osoby či skupiny stejného vyznání v zahraničí**, a to včetně účasti na pořádaných akcích, např. protesty u jaderných elektráren či transportů jaderného odpadu. Během roku byla rovněž znovu spuštěna domácí platforma informačního serveru Indymedia, který slouží jako alternativa k Československé anarchistické federaci (dále jen „ČSAF“), stále více marginalizované z hlediska její relevance v rámci scény, a jako informační zpravodaj jak pro umírněné, tak radikálnější spektrum.

Jednou z náplní činnosti antiautoritářského hnutí zůstal boj proti příznivcům krajní pravice. Ten nadále spočíval v monitoringu činnosti neonacistů a zveřejňování získaných informací na internetu, v přímých fyzických útocích na konkrétní představitele neonacistické scény a v pořádání protestních akcí proti veřejným shromážděním pravicových extremistů.

Radikálně komunistické a marxisticko-leninské organizace během roku co do aktivit spíše stagnovaly. Činnost jednotlivých skupin byla ovlivněna řadou problémů, se

⁴² Iniciativa pro kritiku reformu a na podporu alternativ. V žádném případě ji nelze považovat za extremistickou. Nicméně v jejích řadách působí osoby aktivní v prostředí LEX a osoby inklinující k LEX i s oblibou navštěvují jí pořádané akce.

⁴³ Někteří LEX sami kritizovali jejich „slabost“ a malou „údernost“.

⁴⁴ Anarchist Black Cross. Platforma na podporu uvězněných anarchistů.

⁴⁵ Jednalo se o podporu skupin Orange Fence(Londýn) a The Factory (Bristol), které odmítaly opustit obsazené squaty. Dále byl vyjadřován protest proti zamýšlenému zpřísnění britské legislativy týkající se postihu squattingu.

kterými se potýkají již několik let. Za nejzávažnější lze považovat roztržštěnost scény do řady marginálních uskupení, jejich neschopnost navzájem spolupracovat (nejen z důvodu bytí i drobných ideologických rozporů, ale i s ohledem na osobní animozity), zanedbatelná členská základna, neschopnost komunistů ve větší míře přilákat nové sympatizanty, a z toho všeho pramenící nedostatečný mobilizační potenciál.

Při své politické agitaci jak neobolševici, tak trockisté využívali aktuální společenská témata, zejména kritizovali vládní reformy týkající se úsporných opatření. Pozornost věnovali i problematice boje s pravicovým extremismem.

Charakter činnosti marxisticko-leninských skupin se nijak nezměnil. I nadále se věnovaly prezentaci svých postojů na internetu, vlastní veřejné akce vzhledem ke své akceschopnosti neorganizovaly a účastnily se akcí levicových neextremistických subjektů.

Jejich členové participovali zejména na protestních shromážděních ProAlt či odborových demonstracích.

SMKČ, 1. Máj, Praha

Zpočátku ambiciózní snaha Svazu komunistické mládeže Československa (dále jen „SMKČ“) o zastoupení úlohy rezidua Komunistického svazu mládeže, zejména pražské organizace, skončily neúspěchem. Vedení SMKČ se stáhlo do ústraní po zahájení trestního stíhání předsedy Lukáše Kollarčíka za glorifikaci režimu Klementa Gottwalda u příležitosti výročí převzetí moci Komunistickou stranou Československa dne 25. února 2011. Ačkoliv bylo trestní stíhání odloženo, organizace výrazně omezila veřejné aktivity a jednotlivé regionální buňky se v omezené míře vyskytovaly pouze na akcích pořádaných jinými subjekty, např. Komunistickou stranou Čech a Moravy, s jejímiž některými členy je organizace úzce provázána.

V rámci trockistického spektra byly zaznamenány pokračující snahy o sjednocení aktivistů pod hlavičkou Nové antikapitalistické levice (dále jen „NAL“). Aktivita NAL však nebyly v roce 2011 nijak významné. Trockisté odmítají spolupráci se SMKČ, případně dalšími stalinisty⁴⁶.

3.4.1. Subjekty scény LEX

Scéna LEX je výrazně fragmentovaná, převládají lokální uskupení, která se často hlásí k jednomu i více ideologickým proudům. Nadále jsou v rámci domácí krajní levice patrné zejména tyto ideologické směry či platformy:

- Anarchistické a anarchoautonomní skupiny.
- Anarchokomunistické a anarchosyndikalistické skupiny.
- Platformy antifašistického hnutí.
- Marxisticko-leninské a radikálně komunistické, resp. stalinistické organizace.
- Environmentální scéna a uskupení zaměřená na ochranu práv zvířat.
- Squatteréři.

⁴⁶ Čas od času jsou zaznamenány snahy ze strany SMKČ o navázání kontaktu.

Během roku 2011 vzrostly především aktivity anarchistických subjektů, které jsou nadále mobilizovány zejména vlnou protestů proti ekonomické recesi, politickým elitám a tyto pozdvihují obecně na protesty proti státu a státním autoritám. V rámci anarchistické scény má nadále silné postavení **Československá anarchistická federace (ČSAF)**, která se profiluje zejména jako zpravodajský a případně koordinační orgán. Vedle toho je zjevná snaha zejména mladších anarchistických skupin či přívrženců o vytvoření alternativních platforem. Během roku byla spuštěna česká mutace mezinárodního anarchistického portálu Indymedia, vedená osobami okolo Jana Cempere⁴⁷. Stejná skupina osob se aktivně angažuje i v rámci domácích projektů **Hnutí 15M/Skutečná demokracie teď** či **Okupuj**, které vznikly po vzoru spontánních protestů v zahraničí. Tyto platformy jsou zaměřeny zejména na oslovení a zvýšení aktivismu zejména mladších generací, v ČR se nicméně nesetkaly s výraznější odezvou.

V některých otázkách jsou zjevné úzké kontakty tzv. protiválečné a pacifistické části scény LEX s některými osobami z muslimské komunity v ČR. To bylo zjevné zejména v otázce podpory tzv. Konvoje svobody II do Palestiny⁴⁸, podpory samostatné Palestiny anebo i protestů před syrskou a libyjskou ambasádou v Praze.

Ekonomická recese a fiskální restrikce, adoptované vládou, aktivizují mj. anarchosyndikalistické struktury. Tyto jsou zčásti angažované v rámci neextremistické iniciativy **ProAlt**, která ve spolupráci s odborovými svazy kritizuje dopad restriktivních opatření na sociální vrstvy a právě prostřednictvím odborů je organizace poměrně úspěšná v mobilizaci širších vrstev populace. Tomu nasvědčuje i poměrně vysoká účast na jejích protestních akcích, cca 1500 až 2000 osob.

Na ekonomickou recesi reaguje i **anarchokomunistická scéna**, která ji vnímá zejména jako důsledek kapitalismu, negativní vliv na třídní dělení společnosti a institucionální a obsahové selhání státu. Scéna je mobilizována zejména situací a aktivitami anarchokomunistických organizací v zahraničí, v Řecku, Španělsku, Itálii či SRN. Anarchokomunistická scéna je početně zanedbatelná. Je propojená s dalšími ideologickými platformami, zejména s anarchoautonomy a anarchosyndikalisty.

Obecně lze o osobách inklinujících k anarchismu konstatovat, že se v rámci neformálních buněk aktivizují. Inspirují se přitom významnými událostmi v zahraničí, ve kterých figurovali anarchisté. Platformami pro občanský aktivismus se staly ProAlt, Okupuj, Skutečná demokracie teď či Hnutí 15M. Někteří jedinci se uchylují k radikálnějším činům. Příkladem mohou být útoky na mytné brány.

⁴⁷ Aktivista, který mimo jiné nahlašoval shromáždění proti pochodu DSSS v Novém Bydžově dne 12. března.

⁴⁸ Konvoj svobody II, jinak také Flotila svobody II. Skupiny aktivistů po roce opět zorganizovaly plavbu lodí s humanitárním nákladem do Gazy. Řecké úřady konvoj zablokovaly a uniknout se podařilo jen jediné lodi. Tu pak zadrželo izraelské námořnictvo. Později následovaly další pokusy o průnik blokády. Izrael povolil zásobování Gazy humanitárními potřebami, ale jen pozemními přechody. Nabídl přeložení zboží a dopravení do pásma jinou cestou.

Během roku 2011 nevykazovaly aktivity antifašistického hnutí výrazné změny. I nadále se přívrženci či aktivisté hnutí rekrutují napříč krajně levicovou scénou i širší populací. Radikálnější a militantní spektrum **Antifašistické akce** (AFA) nevyvíjelo mimořádné

Náboženské shromáždění, Krupka, 11. 4.

aktivity, ačkoliv několik případů napadení jednotlivců či skupiny PEX bylo zaznamenáno.⁴⁹ V rámci tohoto spektra je zjevná inspirace aktivitami antifašistických organizací v zahraničí.

Vlivem rostoucích, resp. veřejně pořádaných akcí PEX se objevují občanské iniciativy odpůrců, jako např. v Novém Bydžově či ve větším počtu v Praze dne 17. listopadu. **Tyto iniciativy nejsou v žádném případě extremistické, nicméně jejich akcí se zúčastňují i osoby z LEX scény.**

Následkem zásahů Policie ČR proti pokusu o blokádu pochodů PEX byla některá z těchto shromáždění organizována jako náboženská. Snahou těchto iniciativ je zejména blokáce pochodu pravicových extremistů, přičemž se odvolávají na úspěšnost blokád v sousedním Německu. Jako vhodný postup pro zabránění pochodu bylo zejména zpočátku roku považováno svolávání náboženských shromáždění, která mají v souladu se zákonem o právu shromažďovacím výjimku ze zákonné povinnosti oznámit konání shromáždění v předstihu⁵⁰. V případě těchto iniciativ, např. Ne rasismu nebo Násilí není řešení, je dále oslovována širší populace.

Blokáda pochodu příznivců DSSS, Brno, 1. Máj

Někteří anarchoautonomové se podíleli na „Blokádě neonacistického pochodu“ v Novém Bydžově dne 12. března 2011, protestu proti prvomájové demonstraci DSSS (resp. DM) v Brně či na „Pochodu proti rasismu“ dne 17. listopadu v Praze. Prostor pro prezentaci jim umožnily i nepokoje na Šluknovsku a téma romské problematiky a sociálně vyloučených lokalit. Levicoví

extremisté začali bojovat nejen proti pravicovým extremistům, ale obecně i proti dle jejich názoru rasistickým tendencím obyvatel Šluknovska, kteří se podíleli na protiromských demonstracích.

Radikální elementy se účastní i akcí proti akcím krajní pravice v zahraničí, zejména v Německu anebo v Polsku.

Radikálně komunistické a marx-leninské organizace spíše stagnovaly, což bylo patrné zejména ve 2. polovině roku. SMKČ zejména po zahájení stíhání jejího předsedy Lukáše

⁴⁹ Např. napadení skupiny aktivistů AN Modřany v červenci.

⁵⁰ Více k náboženským shromážděním v kapitole 3.6.1 „Shromažďovací právo“.

Kollarčíka, výrazně omezil své veřejné aktivity. Elementy organizace se objevují příležitostně na akcích pořádaných KSČM či jinými subjekty, např. ProAlt. Přes snahy o reflexi současného stavu sdružení se interní diskuse o změnách nijak neprojevil navenek. Fungování sdružení negativně ovlivnily nejen určité rozpory v otázkách jeho dalšího směřování, ale i osobní vztahy mezi jeho členy. **Komunistický svaz mládeže** (dále jen „KSM“) zůstává, co se aktivit týká, rovněž marginální organizací. Její regionální buňky, např. v Ostravě, Brně či v Jihlavě, na rozdíl od pražské organizace, úzce spolupracují, či jsou identické s buňkami SMKČ.⁵¹ Mezi aktivisty SMKČ a KSM probíhaly spory o skutečné následnictví KSM před jeho rozpuštěním a následnou opětovnou legalizací v roce 2010.

Trockistickou scénu reprezentovala řada malých, často personálně provázaných uskupení. Jednalo se například o organizace NAL, Skupina revoluční mládeže REVO/Socialistická organizace pracujících (REVO/SOP), Socialistická solidarita atp. Tyto skupiny se však nijak výrazně neprojevovaly. Stejně jako SMKČ byly kvůli nedostatku členů odkázány na veřejná shromáždění a demonstrace jiných subjektů.

NAL se za účelem získání podpory prezentovala zejména na akcích pořádaných KSČM, např. 1. května v Praze. Uskupení, které vznikla v roce 2009 v důsledku snah o sjednocení roztržitého trockistického spektra, se ale nepodařilo naplnit původní cíl. Část jeho členské základny se rozptýlila do původních organizací. Jedinou akcí, kterou příznivci NAL uspořádali, byl letní Antikapitalistický kemp v obci Krucemburk, navazující na dlouholetou tradici REVO kempů. NAL se však v průběhu roku podařilo shromáždit podpisy potřebné k transformaci uskupení v politické hnutí. K podání návrhu na registraci prozatím nedošlo.

Aktivity ostatních marxisticko-leninsky orientovaných skupin nebyly v roce 2011 významné.

Environmentální scéna se výrazněji projevila v případě protestů proti kácení stromů napadených kůrovcem na Šumavě, což vyvrcholilo blokádou lokalit těžby a demonstrací v Praze. Dalšími tématy jsou zejména těžební limity v oblasti severních Čech či lokální projekty, např. stavba spalovny odpadů v Litvínově. V obou případech se aktivně angažuje iniciativa **Alerta**. Aktivnější elementy se účastní i akcí či blokád v zahraničí, např. v rámci protestů proti jaderné energii v SRN (vniknutí do jaderné elektrárny) anebo proti transportům jaderného materiálu. Narozdíl od situace v zahraničí, akce ochránců práv zvířat se nevyznačují škodami na majetku či zdraví osob. **Některé enviromentální akce jsou oficiálně zastřešovány subjekty, které v žádném případě nelze považovat za extremistické, participují na nich ale osoby aktivní v LEX prostředí.**

Někteří členové Komunistické strany Čech a Moravy (dále jen „KSČM“) zastávají levicově radikální názory, které lze zaznamenat i v jejich projevech⁵².

V roce 2011 se na základě podnětu Dočasné komise Senátu pro posouzení ústavnosti KSČM a na základě usnesení vlády ze dne 20. července 2011 č. 554 zabývalo Ministerstvo vnitra (ve spolupráci s externími experty a Ministerstvem spravedlnosti) též možnou

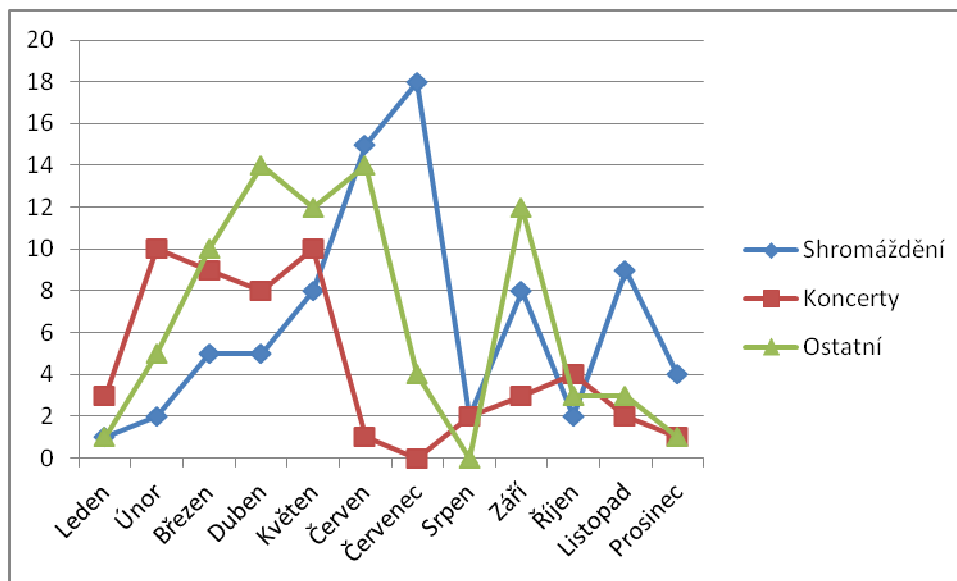
⁵¹ Do SMKČ už při jeho vzniku v roce 2008 přešla téměř celá členská základna KSM.

⁵² Např. projev poslankyně KSČM Marty Semelové u hrobu Klementa Gottwalda na Olšanských hřbitovech v Praze k výročí února 1948.

protiprávní a protiústavní činnosti KSČM⁵³. Tato strana není považována Ministerstvem vnitra za extremistickou.

3.4.2. Pořádané akce

V průběhu roku 2011 byl zaznamenán nárůst aktivit subjektů LEX, co se týká počtu pořádaných akcí, celkem 211. Z toho bylo celkem 79 shromáždění, z čehož přibližně 20-25 bylo pořádáno v rámci protestních aktivit Hnutí 15M/Skutečná demokracie teď, případně Okupuj. Dále bylo zaznamenáno 53 koncertů a 79 ostatních akcí, zejména promítání filmů, přednášek či diskuzí a happeningových akcí⁵⁴.

3.4.3. Shromáždění

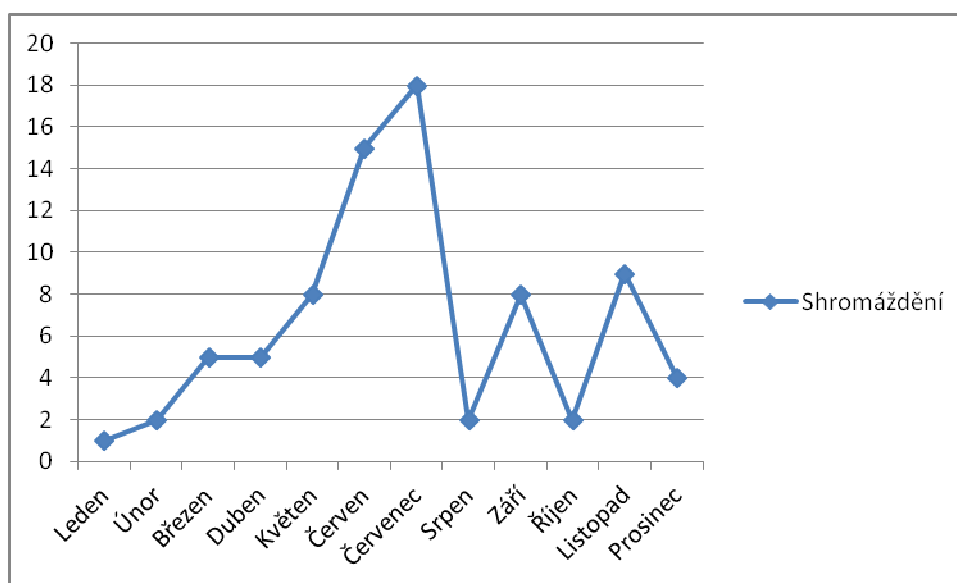
Poměrně výrazný nárůst v počtu shromáždění, 79 oproti přibližně 50 zaznamenaných v roce 2010, je způsoben zejména reakcí na aktivismus vyvíjený v zahraničí prostřednictvím platformy Skutečná demokracie teď/Hnutí 15M a Okupuj. Obě iniciativy reflektují dopady ekonomické recese, kritizují úzké spojení politického systému a finančního, resp. bankovního sektoru. Aktivita těchto subjektů byla zjevná zejména během května, června a července, kdy se formou různých příležitostí, vedle shromáždění i prostřednictvím sněmů a diskuzí, snažily oslovit širší spektrum populace. Pod hlavičkou iniciativy Skutečná demokracie teď proběhla řada menších demonstrací a happeningů, jejichž cílem bylo nejen vyjádření solidarity španělským a americkým protestům, ale postupně i vyjádření nespokojenosti s úspornými

⁵³ Závěry byly přijaty až v únoru 2012 a lze shrnout, že společný postup všech subjektů nepřinesl dostatek podkladů, které by odůvodňovaly právní postup vůči KSČM. Na druhou stranu byl (vládou) potvrzen závěr, že další věnování se možné protiprávní a protidemokratické činnosti KSČM, která by mohla vést k odstranění demokratických základů České republiky, je do budoucna nadále vhodné a nutné. Nelze mít pochybnosti o tom, že KSČM a jejími představiteli uznávaná ideologie může znamenat za určitých okolností ohrožení demokratického směřování České republiky. Stejně tak je nutné věnovat se obecně projevům levicového extremismu. V tomto duchu byly následně formulovány úkoly pro jednotlivé rezorty vnitra, spravedlnosti a školství, mládeže a tělovýchovy, které dne 29. února 2012 schválila usnesením č. 127 vláda. Tyto úkoly jsou včleněny též do Koncepce boje proti extremismu 2012 a jejich vyhodnocení tak bude probíhat vždy jednou ročně společně s vyhodnocováním Koncepce boje proti extremismu za příslušný rok.

⁵⁴ Probíhá i množství jiných malých setkání s minimálním počtem účastníků, na nichž jsou prostřednictvím filmů či diskuzí šířeny LEX názory.

reformami české vlády. Mezi tyto akce patřily například demonstrace „Za globální změnu“ v Praze dne 15. října, „Projev solidarity s oběťmi policejního násilí v USA“ v Praze dne 25. října, „Složenko pro Kalouska“ v Praze dne 11. listopadu či „Demonstrace ke dni lidských práv“ dne 10. prosince. Většina akcí se však setkala s minimálním zájmem běžné veřejnosti. Jiným příkladem jsou spontánní protesty či happeningy proti státním návštěvám či událostem v zahraničí, např. protest proti návštěvě Benjaminu Netanjahu v Praze anebo protest před libyjským a syrským konzulátem.

Další subjekty scény se orientovaly na organizování spíše tradičních akcí, jako např. pietní pochod za Jana Kučeru v Příbrami⁵⁵ (leden), anarchistický 1. máj a festival Mayday pořádaný uskupením Antifa⁵⁶. Dne 8. října proběhl 8. ročník „Do It Yourself karnevalu“⁵⁷ s mottem „My jsme krize“, koncipovaný jako směsice zábavy, kultury a prezentace občanských postojů. Celkově z kolísavého počtu pořádaných akcí vyplývá, že scéna LEX v obecné míře reflektuje určitá témata, zejména v sociálně-ekonomické oblasti, které poskytují impuls k mobilizaci a organizaci protestních shromáždění.

3.4.4. Koncerty

Koncerty jsou nadále jedním z hlavních finančních zdrojů subjektů scény LEX⁵⁸. Těchto byl zaznamenán přibližně stejný počet jako v loňském roce. Ve většině případů se jednalo o koncerty zaměřené přímo na podporu např. antifašistického hnutí či platformy Good Night White Pride⁵⁹, v jiných případech se jednalo o benefity na podporu ČSAF či environmentální scény. V rámci koncertů jsou, podobně jako v případě scény PEX, distribuovány tematické předměty či věci. Nejvýznamnější hudební akcí uplynulého roku byl

⁵⁵ SHARP skinhead (zkratka SHARP znamená Skinheads Against Racial Prejudice – Skinheadi proti rasistickým předsudkům), který byl 20. ledna 2008 pobodán při potyčce s příznivcem PEX hnutí. Následkům zranění posléze podlehl.

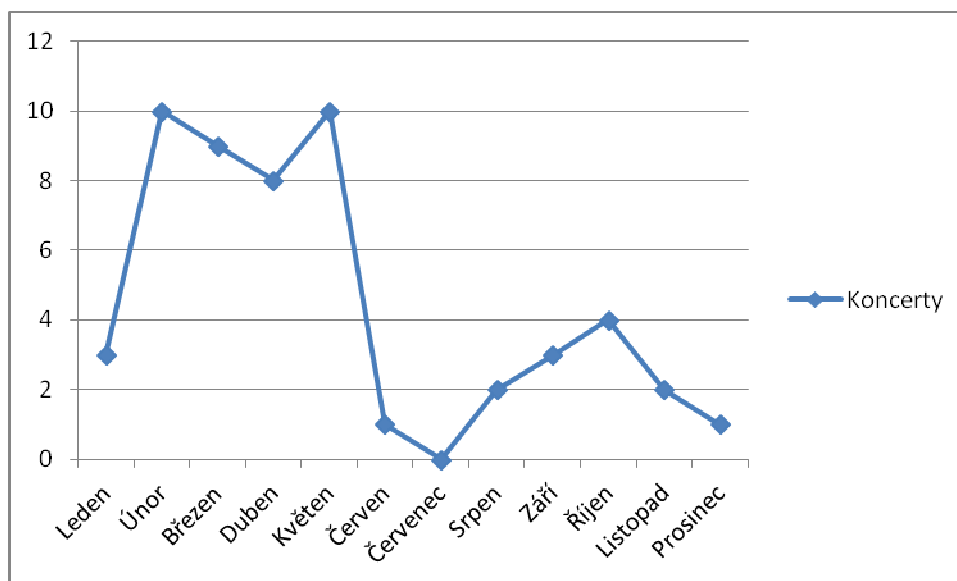
⁵⁶ Kulturně zaměřený prvomájový „open-air“ May-Day festival na Císařské louce v Praze organizovaný Antifašistickou akcí byl nejvýznamnější a největší antifašisticky orientovanou veřejnou akcí.

⁵⁷ Do It Yourself (DIY, Udělej si sám), zhotovování či výroba předmětů bez profesionální pomoci.

⁵⁸ Převážná část koncertů, pokud nejsou přímo označeny jako „benefice“ či akce na podporu konkrétních osob či subjektů, slouží jako sbírka. Vedle toho je paralelně provozován prodej propagačních a jiných předmětů či věcí. Takto získané prostředky jsou často využívány pro osobní prospěch, anebo pro pořadatelský subjekt.

⁵⁹ Good Night White Pride je hudební kampaň původně punkových a hardcorových kapel zaměřená proti neonacistickému hnutí. V současné době je podporována různými hudebními skupinami, subkulturami, labely a promotéry.

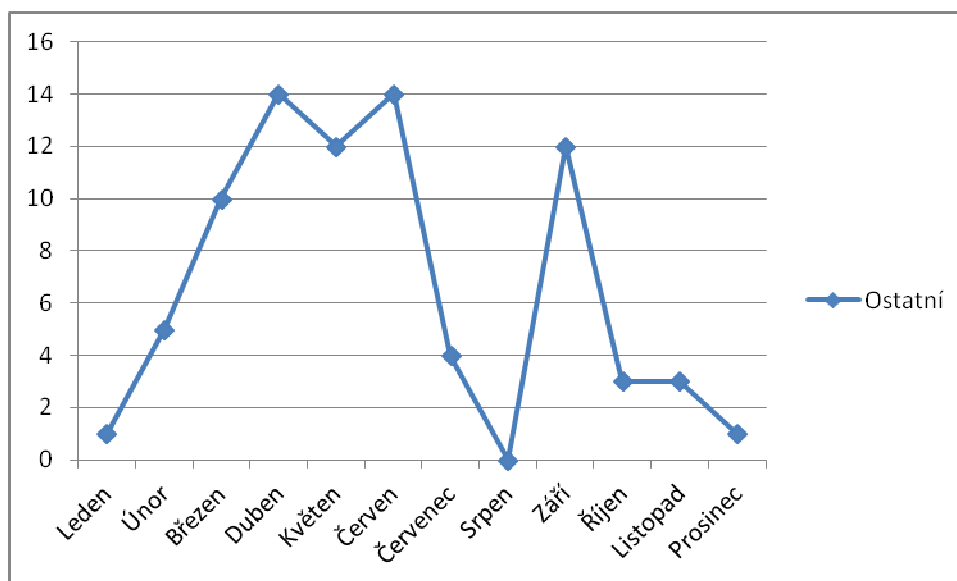
festival Mayday pořádaný dne 1. května v Praze uskupením Antifa. Na festivalu byly kromě hudebních kapel organizovány i různé workshopy a semináře, počet účastníků lze odhadovat na zhruba 4-5 tisíc osob včetně širší veřejnosti. Z uvedeného grafu mj. vyplývá, že koncerty v zimním období nahrazují mobilizaci prostřednictvím shromáždění a naopak.

3.4.5. Ostatní akce

Na rozdíl od scény PEX je u opačné části spektra častá organizace přednášek, diskuzí, promítání filmů, výstav, benefičních a vzpomínkových akcí či tematických workshopů, zaměřených zejména na sociálně-ekonomickou oblast. Ty se odehrávají v různých kulturních centrech ve městech (např. Cross Club či DisCentrum v Praze, Pelech v Brně apod.). Poměrně aktivní v organizaci těchto akcí je Antifa anebo přidružené organizace, které organizují zejména promítání filmů zaměřených na problematiku či aktivitu scény PEX.

K prezentaci myšlenek anarchoautonomů slouží zejména internet a dále nejrůznější informační a letákové kampaně.

3.4.6. Trestná činnost

Trestná činnost LEX je výrazně latentní a její odhalování, zejména průkaznost ideologií ovlivněným jednáním, poměrně problematické. Během roku 2011 bylo zaznamenáno několik případů tzv. přímé akce. Jedním z nejzávažnějších je série útoků proti dálniční infrastruktuře (žhářský útok proti kamerovému systému) pokračující od roku 2009, která byla ze strany LEX označena za solidaritu se zahraničními organizacemi a která symbolizovala boj proti formám státního dohledu, resp. útisku. Dalším specifickým případem jsou přímé akce LEX proti elementům či jednotlivcům z řad PEX, zejména násilné přímé akce. Zcela specifickým typem trestné činnosti jsou projevy sympatií či přímo propagace radikálně komunistické ideologie či přímo glorifikace stalinistického a gottwaldovského režimu. Podobným typem jsou výzvy k odstranění státu či systému obecně.

3.4.7. Vazby do zahraničí

Vazby v rámci scény LEX do zahraničí jsou výrazně fragmentované, nekonsolidované, méně formální a jejich intenzita závisí na jednotlivých ideologických proudech či směrech. Tradičně jsou určité vazby zjevné na elementy anarchistické scény v Německu, což se projevuje zejména pravidelnou účastí domácích elementů, např. v rámci antifašistického hnutí, na akcích pořádaných v Německu, nikoliv však opačně. Dále jsou v rámci radikálně-komunistického spektra patrné dobré kontakty na obdobné organizace na Slovensku, fakticky tak vyjadřující kontinuitu Československa.

Převažují nadále neformální kontakty, na základě společného zájmu či cíle se zahraničním hnutím či organizací, např. v rámci platform Hnutí 15M či Okupuj. Dalším příkladem jsou rovněž solidární akce s organizacemi aktivními v tzv. anarchistickém trojúhelníku (Řecko, Španělsko a Itálie), akce na podporu rakouských aktivistů na ochranu zvířat (protesty proti soudnímu jednání s nimi) či obecně solidarita v rámci Antifašistické akce. Do jisté míry tak lze tvrdit, že domácí krajní levice je ovlivňována prostřednictvím těchto neformálních vazeb. Reflexe aktuální situace na LEX scéně v zahraničí je častým námětem publikovaných příspěvků.

3.5. Poznatky z Krajských ředitelství Policie ČR

3.5.1. Hlavní město Praha

3.5.1.1. Obecné údaje

Situace na úseku problematiky extremismu na území hl. m. Prahy se z obecného hlediska jeví jako poněkud odlišná od ostatních regionů ČR. Je to dáno zejména tím, že Praha, jako hlavní město republiky, je sídlem většiny ústředních orgánů, různých dalších státních institucí a v neposlední řadě i sídlem všech zastupitelských úřadů. Právě z těchto důvodů se na tato místa stahují příznivci extremistických skupin a různých dalších hnutí, aby zde vyjádřili své názory a požadavky. Díky těmto shora uvedeným skutečnostem, mají ve většině případů zaručenu značnou mediální pozornost.

Praha je cílem akcí mimořádného a mezinárodního rozsahu, kdy nelze nezmínit návštěvu prezidenta Ruska Dmitrije Medveděva v prosinci 2011 a předních evropských státníků při pohřbu prezidenta Václava Havla v prosinci 2011 a s tím spojená bezpečnostní opatření. Všechny akce podobného rozsahu, pomine-li se značné bezpečnostní riziko, jsou přímo živnou půdou pro různá extremistická uskupení, s cílem projevení svých názorů a zároveň možností se znatelně zviditelnit.

Demonstrace DSSS, Praha, 17. 11.

Dalším faktorem, který ovlivňuje extremistickou scénu na území hlavního města, je skutečnost, že se sem stahují i extremistické významné osobnosti, neboť zde mají zaručenu pozornost médií při svých projevech na různých shromážděních. Za těmito sem pak i mnohdy ze značné vzdálenosti dojíždějí řadoví příznivci jednotlivých uskupení. Je třeba také zmínit, že řada příznivců extremistických skupin v Praze studuje nebo zde má zaměstnání, což počty aktivistů na území Prahy také navyšuje.

Skutečnost, že Praha jako velkoměsto poskytuje značnou anonymitu, je příznivá rovněž pro členy extremistických uskupení, protože tímto se značně snižuje šance na případné odhalení a vyšetření různých trestných činů, které páchají.

V neposlední řadě je specifikem hlavního města i skutečnost, že se zde (na rozdíl od jiných regionů) vyskytují příznivci všech extremistických skupin a to jak z levého, pravého tak i dalších ostatních či okrajových skupin spektra. Nová uskupení a nové trendy také často vznikají právě v Praze.

Pokud se týká vlastní situace v daném roce, je zřetelná změna dosavadních trendů, zvláště pak u pravicově orientovaných extremistů. Pravicová scéna se podobně jako v roce 2010 nedokázala sjednotit ani pro významné akce.

Scéna stále funguje na základě principu „leaderless resistance“ - odporu bez vůdce. Samostatné buňky a uskupení, jejichž představitelé se navzájem znají a až na malé výjimky spolu komunikují na velmi dobré úrovni, ale neexistuje jeden vůdce, který by sjednocoval a vedl celou pravicovou scénu. Rozpolcenost scény a aktivní přístup Policie ČR se promítl do počtu pořádaných pravicově extremistických akcí a koncertů. Konkrétně na území hl. m. Prahy nebyl žádný pravicový koncert zaznamenán.

Národní odpor Praha je stále aktivní neoficiální neonacistickou organizací na území Prahy, jednalo se o největší a jednu z nejaktivnějších buněk NO v České republice. Její aktivity měly významný ekonomický charakter (pořádání koncertů pro neonacisty z celé ČR v řadě případů s mezinárodní účastí, finanční sbírky na uvězněné kamarády, tzv. POW, prodej předmětů s neonacistickou tematikou apod.). Tvrdé a radikální jádro Národního odporu, tzv. Anti-antifa využívá mimo jiného i podporu tzv. nazihoooligans, zejména z řad příznivců fotbalového klubu AC Sparta Praha. Takováto podpora je častá zejména v případě větších akcí a shromáždění, kdy je očekáván střet s radikálními příznivci levicové scény nebo policií. Tato provázanost se nijak nelišila od minulých let. Nejsou zde obecně poznatky o tom, že by představitelé této scény až na výjimky plánovali páchání násilné trestné činnosti s rasovým

podtextem, většinou jde o excesy jednotlivců nebo malých skupinek extremistů, velkou roli při páchání této trestné činnosti hraje alkohol.

Ke spontánním demonstracím před sídly státních organizací a policejními budovami na podporu zadržených osob v uplynulém roce nedocházelo, neuskutečnily se totiž celorepublikové policejní realizace jako v minulých letech.

Co se týče politických ambicí tak tyto zastává i nadále DSSS. Její aktivita nebyla taková jako např. v roce 2010. Je to dáno především tím, že v roce 2011 se neuskutečnily volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ani krajské či komunální volby.

Dále lze říci, že neonacistická scéna (její politické špičky) DSSS stále přes jistý rozkol určitou měrou ovlivňuje. V současnosti se počet příznivců na akcích DSSS pohybuje od desítek do sta osob. Počet účastníků je do značné míry závislý na místě a účelu shromáždění. Nejvýznamnějšími akcemi DSSS v minulém roce na území hl. m. Prahy byla akce proti Prague Pride 2011, která proběhla 13.srpna. Zúčastnilo se jí cca 30 osob, dále akce pod názvem „Protest proti kriminalitě nepříznivých obyvatel“, která se uskutečnila 26.října a zúčastnilo se jí cca 30 osob a nakonec oslava 17. listopadu, kdy akce nesla název „Proti politickým procesům v ČR“ a zúčastnilo se jí cca 350 osob.

Hooligans – často se rekrutují z prostředí neonacistů a naopak

V neposlední řadě tvoří velkou skupinu pravicových příznivců tzv. chuligáni (hooligans, rowdies), jedná se o fanoušky fotbalových klubů, těmto však v žádném případě nejde o prosté fandění svému oblíbenému klubu, ale o vyvolávání výtržností, rvaček, porušování veřejného pořádku na stadionech a v jejich okolí. Zejména se jedná o extrémně pravicové příznivce klubů AC Sparta a SK Slavia a extrémně levicové příznivce klubu Bohemians 1905. V uplynulém roce byl zaznamenán výskyt drobných domluvených

střetů v počtu do 40 osob mezi hooligans jednotlivých klubů zcela mimo stadion či jeho nejbližší okolí, často ve značné vzdálenosti od místa sportovní akce, dokonce i v jiný den, než se vlastní sportovní utkání konalo. Lze zmínit i domluvený střet mezi hooligans AC Sparta Praha a FC Baník Ostrava, který se uskutečnil 29. května, mimo jakoukoliv souvislost s konkrétním fotbalovým zápasem na louce u obce Dlouhá Třebová ve východních Čechách, kterého se zúčastnil výjimečně velký počet hooligans, přes 200 osob. Tohoto střetu se na straně hooligans AC Sparta Praha zúčastnilo i několik členů NO Praha.

Další skupinou pravicových extremistů, která v uplynulém roce zvýšila svou aktivitu, jsou Autonomní nacionalisté Modřany. Skupina se vyprofilovala z řad pravicových extremistů zhruba v roce 2007. Jedná se o mladé lidi ve věku kolem 20 let, kteří se účastní i celorepublikových akcí, jako jsou shromáždění, demonstrace a pochody organizované různými skupinami pravicových aktivistů a také DSSS. AN Modřany se stali v roce 2011 terčem útoku Antifašistické akce. Ta napadla skupinu AN Modřany během tzv. Ekologického dne, kdy uklízela lesopark v Modřanech. V souhrnu se dá říci, že AN Modřany nepatří k nejradikálnějším skupinám na pravicové scéně. Nejsou zatím příliš provázáni s neonacistickými skupinami a akce násilného charakteru zatím nejsou známy.

V rámci extrémně pravicové scény si získaly na popularitě tzv. Hardbassy. V současné době se ale dá říci, že při nich dochází ze strany tanečníků jen k drobnějším přestupkům proti majetku nebo veřejnému pořádku.

Pokud se jedná o extrémně levicovou scénu na území hl. m. Prahy, je tato dlouhodobě značně nejednotná, roztržštěná s různými názorovými proudy. Anarchisté a příslušníci dalších autonomních a alternativních hnutí dávají významně najevo svou nevoli k výskytu rasismu a fašismu ve společnosti, rovněž tak ale vůči policii a dalším orgánům státní moci, které činí za tento stav ve společnosti zodpovědnými. Dokážou využívat silné medializace všech jevů souvisejících s extremismem. V řadě případů se sami snaží vyvolat medializaci některých problémů a využívat podporu veřejnosti při boji proti ultrapravicovým příznivcům. Mají velké množství sympatizantů a to jak zejména mezi mládeží na středních a vysokých školách, tak i v řadě nevládních organizací. Jako prostředek prezentace svých idejí využívají levicoví příznivci zejména různé demonstrace a protestní akce. Na akcích někdy dochází k excesům, při kterých jsou policejní síly nuceny v rámci zachování veřejného pořádku zasáhnout. Navíc v řadě z těchto případů zde existuje určitá náklonnost některých médií k těmto příznivcům, která mají občas tendenci snižovat společenskou nebezpečnost počínání anarchistů a naopak za jejich vydatného přispění dramatizovat sílu a prostředky použité ze strany zakročujících policistů a v podstatě tak zcela zvrátit mínění veřejnosti.

V Praze stále existuje nebezpečí radikalizace u určitých antifašistických skupin směrem k pouličním bojůvkám, metoda tzv. „přímé akce“, kdy se jedná o velmi oblíbený způsob boje s příznivci neonacistické scény. Nejradikálnější levicové uskupení na území hl. m. Prahy je organizace založená na principech anarchistických myšlenek a idejí, Antifašistická akce (AFA). Tyto jsou v několika případech zneužity a slouží jen jako záminka pro vyvolávání střetů a pouličních bitek jak s příslušníky pravicové scény, tak i s bezpečnostními složkami.

Protiizraelská demonstrace s příznivci ČSAF, Praha, 8. 4.

Mezi další organizace, působící na teritoriu Prahy, lze řadit různá extrémně levicová uskupení jako ČSAF a další méně významná. KSM vyvíjí zejména publikační činnost a podporuje viditelně s prapory KSM různá shromáždění. V minulosti došlo ke štěpení organizace a existuje v různých mutacích. Nejaktivnější z těchto uskupení je ČSAF, která v roce 2011 pořádala několik demonstrací a to jak v Praze, tak i v ostatních částech republiky. ČSAF také vyvíjí publikační činnost formou vydávání různých letáků a brožur, pořádá různé semináře, přednášky, promítání a v klubech benefiční koncerty.

Tyto organizace působí celorepublikově, avšak v současnosti nepředstavují z pohledu pražské policie zásadní bezpečnostní riziko. Dále je třeba zde počítat i s několika extrémně ekologickými organizacemi, jejich činnost však není nijak častá a rovněž v současnosti nejsou zásadním bezpečnostním rizikem na rozdíl od svých zahraničních kolegů.

Některými extremisty je k jejich prezentaci a propagaci využíváno i sprejerství. Lze ho označit jako trend u levicového i pravicového spektra.

Po vyklizení squatu Milada, byl zaznamenán ústup akcí příznivců squattingu. Členové a sympatizanti této subkultury se přestěhovali na nákladové nádraží Žižkov. Zde měli legálně pronajaté obydlí, které je nazýváno „DIScentrum“. Osoby obývající objekt často požívaly alkoholické nápoje a lehké drogy.

Z pohledu specialistů na Obvodních ředitelstvích policie Praha I - IV, potažmo na teritoriu celého KŘP hl. m. Prahy lze uvést, že problematika extremismu netvoří závažný podíl na celkovém nápadu trestné činnosti a v následujícím období nelze předpokládat nějaké zásadní změny.

3.5.1.2. Odhad a sociální struktura přívrženců extremistických hnutí

Na území hlavního města Prahy ke konci roku 2011 byly zaznamenány následující počty aktivních příznivců extremistických hnutí. Tyto počty se neliší od let minulých:

- **Pravicoví (včetně hooligans)** - celkový počet cca 1100 pravicových příznivců, cca 750 osob s trvalým pobytem na území Prahy, ostatní se na území hl. m. Prahy zdržují buď přechodně, jsou zde zaměstnáni nebo dojíždí na konkrétní akce pravicových příznivců a Policii ČR se je podařilo ustanovit.
- **Levicoví** - celkem cca 700 osob, cca 250 osob s trvalým pobytem na území hl. m. Prahy, ostatní se buď v Praze trvale zdržují, nebo dojíždí z blízkého okolí a zároveň z celé ČR, aby se zúčastnili jednorázových akcí a přitom se je podařilo složkám Policie ČR ustanovit.

V řadě případů se jedná o osoby ze sociálně narušeného prostředí. Lokality s největší koncentrací těchto skupin jsou odvozeny zejména z míst jejich trvalého pobytu a rovněž tak center jejich zábavy. Příznivce pravicového hnutí lze lokalizovat nejvíce v prostředí velkých panelových sídlišť na Praze 4 – Jižní Město, Modřany, Praha 5 – Stodůlky, Barrandov, Praha 6 – Řepy a Praha 9 – Černý Most. Anarchisté se nejvíce sdružují na Praze 2 - Vinohrady, Praha 3 – Žižkov a také na Praze 6 – Dejvice.

3.5.1.3. Nejzávažnější případy extremistické kriminality

Dne 18. března 2011 v době od 23.30 h do 23.35 h skupina asi 10 až 15 osob neznámých pachatelů poté co zaparkovala nedaleko železničního nádraží Újezd nad Lesy vyzbrojena tyčemi a obuškami přiběhla ke klubu „Black Pes“, ul. Staroklánovická 204, Praha 9, kde začali vykřikovat „Sieg Heil“ a zvedali pravice, poté napadli účastníky zde konané hudební akce, které začali bít donesenými obuškami a tyčemi, kdy během jejich útoku došlo k povrchovému zranění poškozených.

Dne 26. března 2011 okolo 16:00 hod, na Praze 4, Angelovova vyběhla z lesa ze směru oblasti Praha 4- Kamýk s výkřiky "Antifa Praha" skupina asi 20-30 maskovaných neznámých pachatelů, napadla poškozené, a to tak, že zbila poškozené tyčemi a teleskopickými obuškami při sbírání odpadků, následně neznámí pachatelé z místa utekli zpět do lesa do směru Praha 4-Kamýk, resp. Praha 4-Lhotka.

V době od 23. 20 h do 23. 35 h dne 30. května došlo na Praze 5 na Arbesově nám. poblíž tramvajové zastávky ke rvačce, do které se zapojilo nejméně 5 osob, během které došlo ke zranění pana M.Č. a jeho syna M.Č., vyžadující lékařské ošetření a vystavení pracovní neschopnosti panu M.Č. staršímu na dobu minimálně 14 dní. Podezřelí jsou osoby mající kontakty do prostředí fotbalových chuligánů.

3.5.1.4. Poznatky o kontaktech extremistických skupin do zahraničí

Jak příznivci pravicového, tak i levicového spektra udržují kontakty se svými stoupenci v sousedních zemích, levicoví zejména s Německem, dále pak z Itálie, Francie a Nizozemí. Pravicoví extremisté mají nejtěsnější vazby se svými stoupenci z Německa, Slovenska, Polska (zejména hooligans), dále Maďarska, Itálie, Velké Británie a USA (WPM kapely).

3.5.1.5. Informace o konkrétních projevech antisemitismu a popírání holocaustu

Ve sledovaném období na území hl. m. Prahy došlo ke spáchání několika trestných činů, při nichž došlo ze strany pachatelů k projevům antisemitismu, jednalo se o případy, kdy k těmto projevům došlo verbální či písemnou formou.

3.5.1.6. Existující či potenciální bezpečnostní rizika na příslušném území

Potenciálními riziky jsou akce většího rozsahu pořádané extremistickými skupinami, kdy může dojít k vzájemnému napadání jak mezi aktivisty znepřátelených stran, tak i s policií. Akce tohoto rozsahu jsou vzhledem k přítomnosti sídel ústředních orgánů, orgánů státní správy, zastupitelských úřadů a řady jiných chráněných objektů vždy bezpečnostním rizikem. Dalším potenciálním rizikem jsou zastupitelské úřady jednotlivých států na území hl. m. Prahy, které se mohou stát terčem reakce osob na vývoj politické, ekonomické, náboženské situace apod. v těchto státech.⁶⁰

Bezpečnostní hrozby jsou také spatřovány v oblasti diváckého násilí. Jedná se o rizikové fotbalové zápasy (fotbalové zápasy mezi pražskými kluby, dále např. s Baníkem Ostrava, Sigmou Olomouc), kdy může docházet k narušování veřejného pořádku, škodám na zdraví a majetku.

3.5.1.7. Nové typy extremistických aktivit a míra jejich rizikovosti

V roce 2009 a 2010 byl zaznamenán trend tzv. spontánní akce, kdy se účastníci akce svolají bezprostředně po určité významné události (zadržení extremistů, vyklizení squatu). V roce 2011 se tyto spontánní akce nekonaly⁶¹, ale v případě, že by došlo např. k celorepublikové policejní realizaci nebo k jiným větším opatřením, lze tento postup ze strany extremistů předpokládat i do budoucnosti.

⁶⁰ Riziková tedy mohou být nejen shromáždění v blízkosti těchto objektů, ale i útoky na objekty samotné.

⁶¹ Respektive se nekonaly takové spontánní akce, které by byly výrazně ve scéně reflektovány.

Ve většině případů jsou akce svolávány prostřednictvím sítě internet, různých sociálních sítí – diskusních fór, významnou roli v poslední době hraje zejména Facebook, kde si extremisté vytváří uzavřené skupiny a kde můžou prezentovat své názory, vyměňovat si informace, fotografie a videa. Tento trend bude s rozvojem komunikačních technologií do budoucna sílit.

Trend pouličních přepadávání a útoků příznivců krajní pravice a hooligans se v poslední době zase objevuje. Tyto „přímé akce“, jak je nazývají hooligans a radikální pravicoví extremisté, kteří je páchají, můžou přerůst v sérii závažných trestných činů. Skutky nejsou mnohdy oznamovány a praktikuje se v nich systém odplaty, zároveň mají stoupající tendenci v závažnosti a nebezpečnosti těchto činů. Jedná se často i o loupežná přepadení, kdy dochází k odcizení osobních věcí. Naopak u veřejných shromáždění a sportovních utkání se policii vcelku daří tyto střety eliminovat. Ubylo velkých střetů mezi hooligans přímo na veřejnosti, respektive jsou lépe organizovány a často se odehrávají ve volné přírodě, polí na hranici hlavního města.

Lze zaznamenat potencionální skrytý nárůst pravicového extremismu, především v souvislosti s vývojem na politické scéně a celosvětové ekonomické krizi. Ohrožena je hlavně mladá generace, která je snáze ovlivnitelná ze strany jejich vrstevníků. Ke zvýšenému zájmu o pravicový extremismus mohou vést proklamované protiromské názory.

3.5.1.8. Shromáždění

Bylo registrováno celkem **41** demonstrací (z toho 33 na území Prahy 1) z toho 7 neoznamovaných. Všechna tato shromáždění mají extremistický podtext nebo se minimálně těchto akcí účastnili také příznivci těchto hnutí. Teritorium Obvodního ředitelství policie Praha I je do značné míry zatíženo velkým počtem shromáždění, a to nejen s extremistickým podtextem.

3.5.2. Jihočeský kraj

3.5.2.1. Obecné údaje

V první polovině roku nevyvíjela krajně pravicová scéna žádné otevřené aktivity, které by představovaly bezpečnostní rizika. Ve druhé polovině roku 2011 byl zaregistrován v rámci Jihočeského kraje nárůst počtu mladých nacionalistů (nar. 1993 – 1996), navazujících v odívání na původní subkulturu skinheads. Prozatím nebyly zjištěny protispoločenské aktivity, ale nelze vyloučit, že k otevřeným aktivitám bude docházet v návaznosti na vývoj událostí ve společnosti v roce 2012 a rovněž po nalezení příslušného regionálního nepřítele a lokality. V současné době se zúčastňují regionálních akcí jako např. koncertů českobudějovické hudební skupiny Gabreta, plzeňského Ortelu a rovněž také akcí, organizovaných Jaromírem Pytlem⁶². Lze konstatovat, že pro část scény je tato osoba chápána jako leader.

Shromáždění DSSS, Vimperk, 26. 11.

⁶² Viz celorepubliková kapitola. Bývalý funkcionář DSSS, následně představitel W.P.E.P. –Evropští Patroti

Levicová scéna, kterou v jihočeském kraji zastupuje Antifa JIH, nevyvíjí žádné otevřené aktivity, které by představovaly bezpečnostní rizika. Své aktivity zaměřuje na pořádání hudebních produkcí místního významu s přístupem veřejnosti.

Dne 29. září proběhla na území krajského města České Budějovice členy za účasti příznivců lokální buňky AN JIH – BVP akce HardBass Assault s mottem: „*HardBass s námi tancuj, život bez drog pěstuj!!!*“.

Dne 29. září vznikla místní organizace Dělnické strany sociální demokracie (MO DSSS) Strakonice. Členové se rekrutovali z krajně pravicového prostředí a mají aktivní vazby na české neonacistické hnutí v kraji i mimo něj. Dne 10. prosince vznikla místní organizace Dělnické strany sociální demokracie (MO DSSS) Vimperk.

Dne 24. října bylo Ministerstvem vnitra ČR zaregistrováno nové občanské sdružení pod názvem **W.P.E.P. – Evropští patrioti**, které sdružuje osoby kolem Jaromíra Pytla.

V roce 2011 lokální buňka AN JIH pod názvem BVP (zkratka představuje počáteční písmena jihočeských měst Budějovice – Veselí – Písek) nevyvíjela žádné otevřené aktivity, což je způsobeno především chybějící aktivitou čelních představitelů této buňky a nedůvěrou mezi členy samotnými. Od února čelní představitelé a aktivní členové buňky BVP jen ojediněle komunikovali prostřednictvím sociálních sítí. Členství v BVP lze v současné době považovat za formální a jako buňka nepředstavuje bezpečnostní riziko, na rozdíl od jednotlivých, samostatně působících členů.

3.5.2.2. Odhad a sociální struktura přívrženců extremistických hnutí

Počet příznivců/sympatizantů českého neonacistického hnutí je v Jihočeském kraji odhadován na cca 180 osob. Tyto počty vycházejí z počtu účastníků koncertů, demonstrací a shromáždění, které se uskutečnily na území kraje v roce 2011 a na dalších místech České republiky. Je zde patrný nárůst počtu těchto osob, který je reakcí na celorepublikové problémy socioekonomického charakteru.

3.5.2.3. Nejzávažnější případy extremistické kriminality⁶³

Dne 23. června bylo zahájeno trestní stíhání osoby P.V., jako obviněného ze spáchání přečinu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod a přečinem výtržnictví, kterého se dopustit tím, že v dosud přesně nezjištěné době, pravděpodobně v 19:08 hod. dne 14. června, vytvořil na sociální síti Facebook pod profilem *Worry Worryguts* zprávu s popisem akce pod názvem „*Čištění kanálu!*“, kterou chtěl uskutečnit v několika samostatně zakročujících skupinách, tvořených cca 90-ti osobami, které se měly v době od 22:00 hodin dne 25. června do 06.00 hodin dne 26. června v obci Volary, okr. Prachatice, srovnat a za pomoci beranidel vnikat do domů, kde měly fyzicky napadat místní romské obyvatele zásahovými výbuškami, slzným plynem, dýmovnicemi a gumovými

⁶³ Značně medializovaný byl zejména incident z Vimperku z 26. listopadu, kdy po skončení shromáždění DSSS měla být v tamní restauraci napadena zpěvačka skupiny Money Business Tonya Graves.

projektily, kdy k vyřazení akceschopnosti Policie ČR naplánoval způsob vyřazení dodávky elektrické energie posuvných vrat policie ve Volarech a nasazení tzv. "ježků" v Blažejovicích, jež měly zabránit příjezdu policejních posil, vozidel ve směru od Prachatic, tuto zprávu zaslal pomocí veřejně přístupné počítačové sítě příslušníkovi Policie České republiky s tím, aby místní policie začala efektivně řešit problémové chování místních romských obyvatel, přičemž výše popsané jednání vyvolalo opatření ze strany Policie ČR, směřující ke zmaření plánované akce, obsah předmětné zprávy si však P. V. vymyslel, tedy veřejně podněcoval k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků, čin spáchal veřejně přístupnou počítačovou sítí a orgán Policie České republiky sdělil nepravdivou zprávu, která byla způsobila vyvolat bezdůvodnou záchrannou práci integrovaného záchranného systému.

3.5.2.4. Poznatky o kontaktech extremistických skupin do zahraničí

Registrovány jsou zejména kontakty na slovenské příznivce krajně pravicové extremistické scény.

3.5.3. Jihomoravský kraj

3.5.3.1. Obecné údaje

Aktivita příznivců krajní pravice v Jihomoravském kraji byla v I. pololetí zaměřena především k uspořádání prvomájového shromáždění. Akce byla zaměřena proti přistěhovalcům a „nepřízpůsobivým“ osobám z řad národnostních menšin. Veřejné aktivity pravicové scény jsou v současné době spojovány s činností DSSS a DM, které projevují snahu o sjednocení pravicové scény a vytvoření příznivého obrazu pro potencionální voliče. Jejich akcí se účastní i příznivci Národního odporu, Autonomních nacionalistů a hooligans. Mezi PEX můžeme ale pozorovat i rozpory, kdy některým příznivcům této scény se DSSS jeví velmi málo radikální.

Hlavním tématem na veřejných akcích je otázka „nepřízpůsobivých“ osob, národnostních menšin a přistěhovalectví, společně s kritikou činnosti vlády a korupce na všech úrovních. Tato témata mají přilákat nejen příznivce ultrapravice, ale i obyčejné občany, kterým nabízí jednoduchá přímá řešení problémů, které tyto občany tíží. Jako v celé republice lze i v Jihomoravském kraji pozorovat zvýšenou citlivost k problémovým aspektům romské otázky. V této souvislosti nelze vyloučit nárůst extremistických nálad ve společnosti a tím větší aktivitu krajní pravice. Představitelé DSSS i ostatní příznivci krajní pravice se snaží vzbuzovat dojem, že jsou obětí šikany „Systému“ a činy za které jsou stíháni značně bagatelizovat. Toto mohlo být pozorováno např. v souvislosti s probíhajícími soudními jednáními s představiteli DSSS za jejich veřejná vystoupení na demonstraci 1. května 2009 v Brně.

V loňském roce na území Jihomoravského kraje nebyl uspořádán žádný živý koncert tzv. White Power hudebních skupin, uskutečnil se pouze jeden klasický koncert živých kapel ve Veselí nad Moravou po skončení pietní akce k výročí úmrtí Stanislava Loveckého⁶⁴. V této

⁶⁴ Tradiční pietní pochod za zesnulého příznivce PEX.

oblasti je vidět, že scéna vyčkává jak dopadnou probíhající kauzy proti organizátorům White Power koncertů. Moravští příznivci PEX v současné době pořádají a navštěvují koncerty WPM za hranicemi ČR, v Polsku a na Slovensku.

Největší protestní akcí pravicových extremistů v Jihomoravském kraji bylo již zmiňované shromáždění DSSS a Dělnické mládeže v Brně, které se uskutečnilo 1. května v Brně. Proti této akci byla občanskými iniciativami, příznivci anarchoautonomních hnutí a zástupci Romů a dalších národnostních menšin pořádána v rámci iniciativy „Brno blokuje“⁶⁵ velká protiakce jako vyjádření

Pochod sympatizantů DM, Brno, 1. 5.

odporu vůči neonacismu, které se zúčastnilo 1000 osob a cílem bylo zablokování pochodu neonacistů. Jen díky přijatým policejním opatřením nedošlo k hromadným výtržnostem a fyzickým střetům pravicových radikálů s účastníky této akce.

Pokud jde o skladbu extremistické trestné činnosti v roce 2011, nejčastějším porušením zákona byly různé způsoby podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka, případně projevy sympatií k těmto hnutím nebo různá výtržnická jednání a situační střety.

Největší nápad v roce 2011 byl zaznamenán jako každý rok na teritoriu Městského ředitelství Policie ČR Brno. Na ostatních územních odborech je nápad této trestné činnosti spíše ojedinělý. Aktivita pachatelů extremistické trestné činnosti v Jihomoravském kraji jsou směřovány směrem do Brna, kde mají zaručenu větší anonymitu než na vesnicích a menších městech.

Příznivci krajní pravice se rozdělují do regionálních buněk. Někteří vyvíjí svoji činnost v rámci místních buněk DSSS a DM. Svoji činnost neukončil Národní odpor i když svoje aktivity neprezentuje veřejně. Nejpočetnější a nejsilnější buňky krajní pravice v Jihomoravském kraji můžeme pozorovat na Brněnsku a Hodonínsku. Nejsilnější buňkou je Národní odpor Brno, jehož příznivci se rovněž účastní akcí po celé republice a zčásti působí i mezi brněnskými hooligans.

Také na Hodonínsku působí skupina osob inklinujících k neonacistickému hnutí i když veřejné aktivity členů neonacistického uskupení W.R.K. Göding⁶⁶ byly v roce 2011 oproti předešlým letům značně utlumeny. Došlo k přechodu ke konspirační taktice a taktice „vlčích smeček“. Důvodem byly i realizace akce POWER a následné trestní stíhání vůdců W.R.K. Oproti minulým rokům jsou aktivity členů W.R.K méně „veřejné“, kdy jednotlivé akce jsou do poslední chvíle utajovány a jsou většinou pořádány mimo městské části

⁶⁵ Iniciativa „Brno blokuje“ není v žádném případě považována za extremistickou, nicméně na blokádě participovaly osoby aktivní v prostředí LEX.

⁶⁶ Zkratka W.R.K. značí „White Rebel Klan“.

(zahrádky, chatové oblasti, vinné sklípky apod.). Od měsíce června 2011 byl zaznamenán mezi hodonínskými neonacisty nový trend a to výcvik v thai-boxu a ultimátním zápase.

V Jihomoravském kraji byly v rámci ultrapravicové scény zaznamenány pokusy o založení nových uskupení. Byly prezentovány skupiny Česká dobrovolnická garda a Bohemia Warriors. Vždy se jednalo o akci několika jednotlivců.

Zdroj: Facebook.com

V trendu radikalizace pokračují i tzv. hooligans, které, dle složení osob pohybujících se na této scéně, můžeme řadit k pravicovému extremismu. Byla zaznamenána účast těchto osob na shromážděních v souvislosti s událostmi na Šluknovsku. Jejich činnost je značně konspirativní, ať už se jedná o domlouvání střetů s fanoušky jiných klubů nebo střetů s levicově zaměřenými skupinami. Trvají úzké družební vztahy brněnských hooligans se slovenskými fanoušky Slovanu Bratislava, kteří do Brna přijíždějí pravidelně, a to nejen na fotbalová utkání, ale i na různá pozvání jednotlivců a menších skupinek. Fanoušci z Brna na oplátku jezdí často na Slovensko podpořit a pomoci při střetech mezi fanoušky slovenských klubů. Brněnští fanoušci se společně s příznivci Slovanu zúčastnili i výjezdů na utkání evropských pohárů do Rakouska, Francie a dalších zemí. Brněnští hooligans o sobě dali vědět především v květnu souvislosti s protesty proti vedení klubu Zbrojovky Brno u příležitosti sestupu do 2.ligy a v říjnu během utkání ve Znojmě, kde došlo k řadě výtržností na stadionu i mimo něj.

Struktura hooligans se již několik let nemění. Neaktivnější jsou fanoušci z Brna a Hodonína, kde je silná buňka příznivců Sparty Praha.

V oblasti levicového extremismu proběhly v roce 2011 pouze dvě větší akce. Jednalo se o protiakci proti shromáždění a pochodu krajní pravice dne 1. května 2011 v Brně, kde se příznivci anarchoautonomních hnutí podíleli na organizaci tohoto protestu v rámci iniciativy Brno blokuje. Další akcí byl tradiční „Protestfest“ v květnu v Brně, kdy se jeho hlavní akce s názvem „Streetfest“ dne 21. května 2011 zúčastnilo cca 1000 osob. Pokusy o veřejné protestní akce proti vládním reformám v souvislosti se španělským Hnutím 15. května skončily po několika pokusech neúspěchem bez další veřejné podpory.

Další akce této scény byly pořádány na Hodonínsku, kde je po Brně druhá nejsilnější skupina příznivců anarchoautonomních hnutí a jsou zde pořádány především koncerty různých kapel pro tyto příznivce. Aktivita členů AFA z Hodonínska se soustředí převážně na účast na protestních akcích v rámci ČR a objíždění punkových, rockových a metalových koncertů. V dubnu proběhl v Blansku II. ročník Streetfestu, kterého se zúčastnilo cca 80 osob.

Radikalizace příznivců anarchoautonomních hnutí (jedná se především o skupiny Antifa) pokračuje, ale tyto aktivity nejsou na veřejnosti zřejmé, celé jednání těchto skupin je značně konspirativní. Levicoví radikálové se rovněž nevyhýbají fyzickým střetům s PEX a hooligans, kdy tyto potyčky nebývají žádným z účastníků PČR oznamovány ani v případě, kdy dojde ke zranění účastníků těchto fyzických konfrontací.

V rámci ultralevicové scény došlo ke značnému utlumení veřejných akcí mladých komunistů, kteří vystupovali pod hlavičkou např. Svazu mladých komunistů Československa nebo Národně bolševické strany Československa.

3.5.3.2. Odhad počtu a sociální struktury přívrženců extremistických skupin

Počet příznivců hnutí **krajní pravice** je odhadován přibližně na 600 osob, ale ne všichni jsou aktivní. V případě potřeby nebo nějakého impulsu ale mohou aktivně podpořit tuto scénu. Za odcházející starší příznivce pomalu přichází mladší generace, kdy hlavně mezi mládeží v nejvyšších ročnících základních škol a učňovskou mládeží je hodně nových příznivců, kteří jsou viditelní hlavně ve větších městech. Sociální strukturu této scény tvoří především mladí lidé ve věku 14 - 35 let. Mimo učňovské mládeže a studujících se jedná převážně o osoby vyučené nebo se středoškolským vzděláním, v poslední době nejsou výjimky i s vysokoškolským vzděláním. Největší zastoupení má tato scéna v Brně a Hodoníně. V Brně se scházejí především v restauracích v centru města.

Tzv. **hooligans** se prolínají s příznivci krajní pravice, kdy mají podobné názory a většina těchto osob se angažuje mezi oběma skupinami. Hooligans se zaměřují na návštěvy sportovních utkání, především fotbalových a hokejových. Struktura je velmi pestrá, věkově se jedná o skupinu ve věku 12 - 40 let, je zde velké zastoupení nezletilých a mladistvých a studentů středních škol. Objevují se zde však i starší členové, kteří se ale nezapojují do fyzických kontaktů. Hooligans se sdružují do skupin v rámci jednotlivých klubů, nejvíce je jich v Brně. V hojné míře požívají alkoholické nápoje, což se následně projevuje jejich zvýšenou agresivitou a vandalismem.

Je možno pozorovat pokračující trend, kdy se mezi osobami z pravicového spektra objevuje větší počet žen, které inklinují k ultrapravici nebo hooligans, i když mnohdy se zde zdržují hlavně z důvodu doprovodu svého partnera. Tyto se aktivně zúčastňují pořádaných akcí, ale i střetů s jinými fanoušky, kde převážně plní funkci řidičů motorových vozidel a kameramanů nebo jsou využívány k uschovávání a pronášení různých předmětů a zbraní.

Počet tzv. **anarchistů** a jejich sympatizantů je odhadován na 200 osob. Věk příznivců tohoto hnutí se pohybuje v rozmezí 13 - 45 let. Složení, co se týče vzdělání, je velmi různorodé, jsou zastoupeny všechny skupiny. Oproti hnutí skinheads je výrazně větší zastoupení studentů středních a vysokých škol, ale na druhé straně i osob bez jakéhokoliv vzdělání, nezaměstnaných, sociálně slabých a závislých na omamných a psychotropních látkách. Oproti hnutí skinheads je zde výrazně větší zastoupení žen. Nejvíce anarchistů je v Brně, Hodoníně, Blansku a Znojmě.

3.5.3.3. Nejzávažnější případy extremistické kriminality

V roce 2011 nedošlo k žádnému případu, který by se vymykal „běžné“ praxi. Závažné bylo fyzické a verbální napadení šestnáctiletého Mongolce v Blansku, kterého pachatel udeřil teleskopickým obuškem do hlavy⁶⁷.

⁶⁷ Dne 3. června kolem 19:30 hod na Wanklově náměstí v Blansku napadl T. S. osobu B. B. a to tím způsobem, že na něj nejprve začal pokřikovat, že je odporný žlutý zmrdr, že má vypadnout z Blanska. Následně ho udeřil do hlavy do oblasti nad levým uchem kovovým teleskopickým obuškem a opětovně ho fyzicky napadl v prostoru herny Oregon, kdy ho uchopil za vlasy a dal mu kolenem nejméně tři rány do obličeje. Poškozený při napadení utrpěl tržnou ránu na hlavě a byl ošetřen na chirurgické ambulanci Nemocnice Blansko.

3.3.3.4. Poznatky o kontaktech extremistických skupin do zahraničí

V roce 2011 byly zaregistrovány kontakty příslušníků krajní pravice především s kolegy ze Slovenska, zvláště udržují kontakty se slovenskými sousedy příznivci PEX z Hodonínska a Brna. Vzájemně se navštěvují a podporují na pořádaných akcích. V souvislosti s prvomájovým shromáždění DSSS, DM a příznivců krajní pravice byly registrovány kontakty se zástupci nacionalistů z Rakouska, Německa a Švédska. Čeští extremisté naopak navštěvují především Rakousko a Německo. Veřejně je známá spolupráce DSSS s německou NPD. Mimo tyto uvedené země byly zaregistrovány výjezdy příznivců Národního odporu na akce do Itálie a Maďarska.

Nadále se prohlubuje úzká soudržnost mezi hooligans Zbrojovky Brno a Slovanu Bratislava, kdy oba tábory pravidelně společně navštěvují utkání v ČR a SR. Příznivci Brna pravidelně vyjížděli s fanoušky Slovanu po Evropě na zápasy evropských pohárů. Anarchistická scéna spolupracuje především se Slováky, kdy opět vzájemně navštěvují své demonstrace a koncerty. Dále některé koncerty levicové scény v Brně navštívili anarchisté z Francie.

3.5.3.5. Informace o konkrétních projevech antisemitismu a popírání holocaustu

Nebylo šetřeno žádné podezření z popírání holocaustu. V roce 2011 nebyl zaznamenán žádný případ antisemitismu, pokud nepočítáme některé ojedinělé sprejerské výtvary (nápis „Jude Raus“).

3.5.3.6. Existující či potenciální bezpečnostní rizika na příslušném území

Jako rizikové lze pokládat všechny akce, na kterých dojde k soustředění většího počtu osob a to jak pravicového tak i levicového zaměření (koncerty, shromáždění, předvolební shromáždění apod.). Rovněž konání rizikových sportovních utkání, především fotbalových, na kterých jsou přítomni hooligans Brna, Ostravy a pražských klubů. Přítomnost Policie ČR na těchto akcích působí mnohdy preventivně, neboť bez dohledu nad těmito akcemi by docházelo k fyzickým napadením, projevům vandalismu a dalšímu výtržnickému jednání. Problémy mohou narůstat v případě prohlubování krize v sociální a ekonomické oblasti, čehož mohou využít extremisté ke svému zviditelnění.

3.5.4. Karlovarský kraj

3.5.4.1. Obecné údaje

Situace úseku oblasti extremismu je stabilní. Příznivci PEX vyjíždí převážně na akce mimo Karlovarský kraj. Oficiálně své členství nebo sympatie k jakémukoliv hnutí nebo organizaci popírají. Dle evidovaných přečinů byl zaznamenán oproti roku 2010 zvýšený nápad případů s extremistickým podtextem. Nelze však jednoznačně říci, že se přečinů s extremistickým podtextem dopustily osoby sympatizující s pravicovým extremismem. V roce 2010 byly evidovány 2 trestné činy oproti tomu v roce 2011 bylo evidováno 9 trestných činů.

Na okrese Karlovy Vary došlo k prohloubení spolupráce s představiteli fanclubu a díky osobní komunikaci se podařilo eliminovat výtržnosti fanoušků, jak při domácích utkáních, tak na výjezdech fanoušků.

3.5.4.2. Odhad a sociální struktura přívrženců extremistických hnutí

Policie odhaduje, že v Karlovarském kraji působí 150-200 PEX a 60-70 LEX. V okrese Sokolov se jedná cca o 30 osob, které se aktivně účastní republikových srazů a koncertů. Tyto osoby se však oficiálně k hnutí nehlásí. Dále zde působí cca 30 osob sympatizujících s levicovým extremismem, které ale nejsou aktivní. V okrese Karlovy Vary je registrováno cca 100-150 osob. Tvrdé jádro tvoří 15-20 osob, které se aktivně účastní různých akcí po celé ČR. Počet členů celé Krajské organizace DSSS je odhadován na 50-70, počet sympatizantů DSSS je odhadován na 80-100 osob. V okrese Karlovy Vary působí cca 30-40 osob hlásících se k LEX. V okrese Cheb lze hovořit o cca 20-30 osobách inklinujících k PEX, z toho cca 10 osob je aktivních, převážně jde o příznivce DSSS a Autonomních nacionalistů.

3.5.4.3. Nejzávažnější případy extremistické kriminality

Výtržnictví a násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci se dopustil R. P. dne 25. prosince tím, že v době kolem 22:30 hodin na chodbě domu v ulici Pražská v Chebu fyzicky napadl poškozeného R. H., slovně jej urážel slovy „Ty černá svině, já tě zabiju “ a hrozil poškozenému s nožem v ruce zabitím.

Dne 13. února byl obviněn D. S. pro porušování domovní svobody a násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci, kdy obviněný dne 9. a 12. února v Nové Roli fyzicky napadl poškozenou a řval při tom „chcípni ty černá mrčko“ a poté, co poškozenou kopl do přirození, řval „už si nikdy nezašukáš, ty černá mrčko“. Obviněný není znám jako příznivec pravicového extremismu.

Dne 20. října sdělil vyšetřovatel podezření J. G. a D. H. pro spáchání výtržnictví a násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci, kdy ve spolupachatelství dne 16. října v Nejdku v restauraci Bílý Kůň, nejdříve D.H. udeřil poškozeného pěstí do hlavy a poté společně křičeli na poškozeného nadávky „ty bílá mrčko, zkurvenej nácku, ty kurvo bílá, pojď ven, pochčiju ti hlavu a následně vyhrožovali, píchneme do tebe nůž a zapálíme ti krám“.

Dne 3. listopadu sdělil vyšetřovatel podezření ve věci spáchání výtržnictví a hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, kterého se měli dopustit v Ostrově dne 21. září J. Ch. a L. Ch. Tito měli pod vlivem alkoholu fyzicky i verbálně napadnout několik Romů a mladíka bílé pleti a použít přitom rasisticky motivované nadávky. Podezřelí nejsou známí jako příznivci pravicového extremismu.

3.5.4.4. Poznatky o kontaktech extremistických skupin do zahraničí

Účast PEX z okresu Sokolov byla zaznamenána na koncertech WPM kapel v SRN, Slovensku a Maďarsku, Itálii. Účast levicových extremistů nebyla v zahraničí zaznamenána. Z okresu Karlovy Vary jsou významné kontakty členů NO Erzgebirge a DSSS na volné neonacistické subjekty a NPD (viz kapitola o celorepublikové úrovni).

Demonstrace proti cizím pracovníkům, Cheb, 5. 3. Za povšimnutí stojí plakát, na kterém němečtí nacionalisté varují před invazí pracovníků z východní Evropy

3.5.5. Královéhradecký kraj

3.5.5.1. Obecné údaje

Extremistickou scénu lze charakterizovat jako roztržštěnou, nekonsolidovanou, jako působení menších skupin v několika lokalitách, které se účastní v menším počtu akcí pořádaných pravicovými extremisty po celé České republice.

V teritoriu působí menší skupiny osob pravicově zaměřených, které sympatizují s NO nebo se hlásí k AN. Na druhé straně se jedná o menší skupiny osob levicově zaměřených, které se hlásí k ČSAF či k hnutí ANTIFA.

V regionu Trutnov se aktivizovala skupina mladých pravicových extremistů v celkovém počtu cca 20 příznivců, kteří se hlásí k Autonomním nacionalistům. Jejich činnost v průběhu roku 2011 byla však prakticky nulová.

Akce příznivců DSSS, Nový Bydžov, 12. 3.

Místní organizace Dělnické mládeže, která působila v Trutnově, ke konci roku 2010 utlumila svoji činnost a začátkem roku 2011 zanikla.

V průběhu roku 2011 vyvíjela aktivní činnost Krajská organizace DSSS se sídlem v Náchodě, ačkoliv příznivců má tato organizace cca 30 osob. Místní organizace DSSS v Hradci Králové byla dne 2. září na mimořádném zasedání krajské rady DSSS zrušena pro svoji nečinnost. Nadále je zaregistrována Místní organizace DSSS ve Vrchlabí, která byla založena v roce 2010. V roce 2011 vznikla nově

Místní organizace Dvůr Králové nad Labem.

Ve sledovaném období byla zaznamenána zvýšená aktivita Českého hnutí za národní jednotu. Uvedená občanská iniciativa uspořádala během roku 2011 celkem 7 podpisových akcí s názvem „**Ne mešitám**“, jako protest proti plánované výstavbě muslimské mešity v Hradci Králové. Akce se setkaly se slabým zájmem občanů.

Trestnou činnost s extremistickým podtextem v teritoriu lze charakterizovat jako trestnou činnost páchanou jednotlivci, za uvedené období nebyl spáchán trestný čin s extremistickým podtextem organizovanou skupinou.

3.5.5.2. Odhad a sociální struktura přívrženců extremistických hnutí

V teritoriu je evidováno cca 80-90 osob, které v minulosti projevily nebo v současnosti projevují sympatie k pravicově extremistickému hnutí, největší počet osob (cca 50) je v rámci územního odboru (dále jen „ÚO“) Trutnov, následuje ÚO Hradec Králové, ÚO Jičín, ÚO Náchod a ÚO Rychnov nad Kněžnou.

3.5.5.3. Nejzávažnější případy extremistické kriminality

Dne 12. března v době od 16:00 do 17:11 neznámý pachatel spáchal v obci Nový Bydžov v ul. Husově, přečin výtržnictví v souběhu s přečinem ublížením na zdraví ve stadiu pokusu a přečin hanobení rasy, národa a přesvědčení spáchaný ve spolupachatelství tím, že skupina dosud přesně neustanovených osob s pokřikem: „černé huby, my vás zabijeme“, napadla kopy, ranami pěstí, dřevěnou a kovovou tyčí v Novém Bydžově v ulici Husova E.Č., který musel být na následky těchto zranění ošetřen v nemocnici v Novém Bydžově

s poraněním hrudníku a tržnými ranami v obličeji, a to ve výše uvedenou dobu na místě veřejnosti přístupném, a v úmyslu jinému úmyslně ublížit na zdraví pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině. Následně bylo dne 12. března zahájeno trestní stíhání 15 osob z řad účastníků demonstrace DSSS. Ukončeno návrhem na podání obžaloby 3. října.

Akce příznivců DSSS, Nový Bydžov, 12. 3.

3.5.5.4. Poznatky o kontaktech extremistických skupin do zahraničí

U PEX byly zaznamenány pouze kontakty jednotlivců na zahraniční kolegy.

3.5.6. Liberecký kraj

3.5.6.1. Obecné údaje

V roce 2011 došlo k poklesu nápadů oproti roku 2010 o 8 případů a stíháno bylo

o 5 osob méně. Došlo však k nárůstu intenzity a nebezpečnosti této trestné činnosti pro společnost. U tzv. „mačetového útoku“ z Nového Boru se nepodařilo prokázat rasový podtext.

První polovina roku 2011 byla charakteristická útlumem činnosti extremistů a to z důvodu nekonání se žádných voleb do obecního zastupitelstva či do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Rovněž došlo k oslabení celé scény zejména díky úspěšným policejním realizacím Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, zaměřeným na vůdčí osobnosti celé PEX scény.

V roce 2011 byly opětovně řešeny zejména případy „heilování“ na veřejnosti, zobrazování nacistických symbolů, případy slovního a fyzického napadání mezi majoritní populací a Romy, případy výtržnictví v souvislosti s konáním fotbalových utkání. Rovněž je řešen jeden případ trestné činnosti páchané prostřednictvím internetu (sociální síť Facebook).

Specifika Libereckého kraje jsou dána příhraniční polohou, což se projevuje kontakty levicových i pravicových radikálů s kolegy z příhraničních měst Polska a Německa. Tyto kontakty se v minulosti projevily například při předvolebním mítinku DSSS v roce 2010, který se pokusila narušit skupina LEX z Liberce a sousední německé Žitavy. Příznivci PEX mají kontakty na příznivce PEX z Polska z Jelení Gory, se kterými společně navštěvují převážně fotbalová utkání celků FC Jablonec a Jelení Gory, kde tvoří tvrdé jádro fanoušků a snaží se domlouvat střety s fanoušky ostatních klubů.

Gablonz Hooligans, zdroj: web jabloneckých chuligánů

V Libereckém kraji jsou dále oblasti se značnou koncentrací romské populace (příchody Romů ze Slovenska), trpící vysokou nezaměstnaností. Došlo ke zvýšení nápadu trestné činnosti (především majetková a násilná trestná činnost). Jedná se převážně o lokality v okresech Liberec, Česká Lípa a Jablonec nad Nisou. Eskalovaly protiromské nálady. Problémy v letošním roce vygradovaly po tzv. „mačetovém útoku“ do politického mítinku DSSS, který proběhl v Novém Boru dne 10. září. Mítink se uskutečnil díky mediálnímu zájmu o tuto kauzu a uveřejnění mnohdy nepravdivých a zkreslených informací.

Největší hromadné aktivity PEX byly v roce 2011 zaznamenány především v Novém Boru při mítinku DSSS (jednalo se o účast 400 příznivců PEX z celé ČR a jejich následný přesun na Šluknovsko) a dále pak v samotném Liberci a v Jablonci nad Nisou. Zejména v souvislosti s fotbalovými zápasy klubů FC Slovan Liberec a FK Jablonec byly zaznamenány i případy výjezdů radikálů na nižší soutěže, kde nejsou prováděna bezpečnostní opatření Policií ČR.

Pravicoví extrémisté se schází ve všech větších městech, zejména v Liberci, Jablonci nad Nisou a také v České Lípě. Levicoví extrémisté byli v Libereckém kraji v roce 2011 nevýrazní. Jejich aktivity byly zaznamenány pouze v případě konání mítinku DSSS v Novém Boru, kdy se snažili tuto akci narušit.

3.5.6.2. Odhad a sociální struktura přívrženců extremistických hnutí

Počet pravicových a levicových extremistů je nadále odhadován stejně jako v předešlém roce na cca 100 osob z řad PEX a cca 100 osob z řad LEX. Uvedené odhady však mohou být velmi problematické vzhledem k jejich generační obměně. Lze předpokládat nástup mladší generace. Největší koncentrovanost extremistů je v Liberci a v Jablonci nad Nisou a v České Lípě.

3.5.6.3. Nejzávažnější případy extremistické kriminality

Dne 28. října v 19:15 hodin do 28.10. 2011 do 19:20 po předchozí slovní rozeprě fyzicky napadli T.P. a H.F. poškozené a to tak, že je kopali do nohou, hlavy, kdy došlo ke zranění obou poškozených, které si vyžádalo lékařské ošetření a pracovní neschopnost. To vše na místě veřejnosti přístupném v parku v Novém Boru. Tento útok pachatelé doprovázeli pokřiky: „bílé svině, bílé huby, bílé kurvy“, dále jim vyhrožovali, že je zabijí a že mají chodit kanály.

3.5.6.4. Poznatky o kontaktech extremistických skupin do zahraničí

V roce 2011 byla v Libereckém kraji zaznamenána účast příznivců LEX ze zahraničí na protestní akci proti mítinku DSSS, který proběhl v Novém Boru. Nepravdělně se účastní fotbalových utkání v Jablonci nad Nisou příznivci PEX z Polska.

3.5.6.6. Existující či potenciální bezpečnostní rizika na příslušném území

Z hlediska policie se jako potenciální bezpečnostní riziko jeví skutečnost, že část pravicových radikálů opět začíná využívat k páchání výtržností sportovní utkání a to zejména v nižších fotbalových soutěžích, kde je minimální pořadatelská služba a nejsou zde prováděna bezpečnostní opatření ze strany Policie ČR. U příležitosti prvoligových fotbalových utkání domlouvají převážně střety před utkáním mimo dosah bezpečnostního opatření Policie ČR a na samotné utkání se dostavují již v nepatrném počtu (domácí). V měsíci listopadu a prosinci byl zaznamenán zvýšený počet fanoušků, kteří se pokusili pronést a odpálit během fotbalových utkání celků Slovanu Liberec a Baumitu Jablonec nad Nisou zábavnou pyrotechniku.

Ilustrační foto – cvičení pořádkové jednotky

V okrese Jablonec nad Nisou je v poslední době útlum hnutí skinheads jako takového. Bývalí příznivci se spíše scházejí jako fanoušci FK Baumit Jablonec, tito pak tvoří tvrdé jádro hooligans. V letošním roce se toto tvrdé jádro opět rozrostlo o nové mladé členy. V současné době se jedná asi o 45 lidí, kteří se po dohodě účastní bitek před nebo po skončení fotbalových utkání.

Zejména na Tanvaldsku dochází k radikalizaci mladých lidí, kteří nesouhlasí se sociální politikou státu a negativně se vymezují vůči místní romské komunitě. Dochází i

k radikalizaci mladé romské populace. V této souvislosti lze např. zmínit kontroverzní vystupování mladého romského rappera, používajícího přezdívku Dario⁶⁸.

3.5.7. Moravskoslezský kraj

3.5.7.1. Obecné údaje

Mezi nejaktivnější buňky krajně pravicového spektra patřila v uplynulém období neonacistická buňka NO Slezsko – Silesian Division a krajně pravicové uskupení AN Kopřivnice a Ostravsko.

V **okrese Bruntál** je registrován zvýšený počet příznivců extremistických hnutí. Tamní scéna je orientována krajně pravicově. Levicově orientovaný extremismus je zcela zanedbatelný. U AN Bruntálsko je oproti roku 2010 zřejmý nárůst aktivity členů. V případě těchto osob se jedná o významné extremisty, kteří se v minulosti jednak aktivně účastnili různých akcí krajně pravicových hnutí v rámci celé ČR a jednak je aktivně organizovali. Jednalo se např. o pochody, či koncerty. Bruntálští neonacisté spolupracují s kolegy z okresů Opava, Ostrava a Olomouc. Z hlediska pořádání koncertů WPM pokračuje trend jejich přesouvání do Polska. Extremisté pořádají akce solidarity s uvězněnými kamarády. V Krnově byl zaznamenán neohlášený pochod na podporu tzv. vítkovských žhářů. Z hlediska hooligans probíhá spolupráce s výtržníky z Opavy a Ostravy. Chuligáni ale jezdí na výjezdy mimo území okresu Bruntál. V okrese Bruntál se uskutečnilo několik akcí DSSS a DM s účastí příznivců NO a AN. LEX scéna je marginální, více příznivců má pouze ve městě Bruntál.

V okrese **Frýdek-Místek** došlo v hodnoceném období k pěti případům s extremistickým podtextem. V lokalitě se sice vyskytují jednotlivci z řad krajní pravice i krajní levice, tito jsou však z převážné části začleněni v uskupeních a strukturách ať už AN Kopřivnice, NO Slezsko či „Autonomní antifa Ostravsko - AAO“. Ani jeden ze sledovaných protipólů PEX či LEX v lokalitě nevyvíjí žádnou významnější aktivitu. Pokud přece jen dojde k excesům, jedná se o spontánní akci jednotlivce. Z bezpečnostního hlediska je tato lokalita ve smyslu extremistických aktivit jednou z nejméně zatížených lokalit v rámci Moravskoslezského kraje.

V okrese Karviná patří mezi nejzatíženější lokality z hlediska PEX města Orlová, Havířov a Bohumín. V hodnoceném období se však oproti minulým letům situace změnila a to v tom směru, že osoby z řad radikálů krajní pravice své aktivity upřely výrazněji do oblasti diváckého násilí. Nejproblémovější situace je pak v městě Havířově, kde část nejagresivnějších osob z řad nazi-hooligans se soustředila a infiltrovala mezi řadové fanoušky hokejového klubu AZ Havířov, hrajícího 2. hokejovou ligu. Tito se zúčastňují rvaček s chuligány jiných klubů, nebo útočí na bezpečnostní složky, které sportovní produkce zabezpečují. Havířovští nazi-hooligans jsou napojeni na obdobně smýšlející radikály FC Baníku Ostrava. Nejznámější a nejradikálnější skupinou jsou Thugs Havířov. Její členové se trénují v bojových sportech a zúčastňují se ultimátních zápasů MMA⁶⁹.

⁶⁸ Písně tohoto rappera se vyznačují velmi agresivními texty. Příkladem je např. píseň „Tanvald je moje město“, umístěná na server Youtube.com.

⁶⁹ Mixed Martial Arts (smíšená bojová umění).

LEX scéna má své zastoupení v městech Český Těšín a Orlová, jedná se však o pouze o aktivity jednotlivců. Své aktivity jedinci a sympatizanti krajní levice převážně směřují do oblasti hudební scény, pořádání koncertů a nevýznamných setkání tzv. „undergroundové - klubové scény“.

V **okrese Nový Jičín** došlo v uplynulém období k přeskupení buňky Autonomních nacionalistů Kopřivnice. Tito neonacisté participují na akcích PEX a to na nátlakových, veřejných akcích DM a DSSS nebo jen agitačně náborových. Mezi nejzásadnější akce ve smyslu podpory a aktivní účasti Autonomních nacionalistů Kopřivnice patřila účast na shromáždění v Novém Bydžově, akce Pietní pochod v Krnově s následnou hudební produkcí White Power Music v polské obci Bogdanovice. Novými členy této buňky jsou i osoby z novojičínských obcí Ženkla a Štramperk. Uvedená skupina osob se podílí na celé řadě nezákonných aktivit. Její členové vědomě, cíleně a spontánně porušují shromažďovací zákon či páchají jednorázové výpravy po okolí pod heslem „čištění ulic“ od jim „nepohodlných osob“ (zejména Romů). O svých aktivitách dává tato skupina opakovaně vědět prostřednictvím různých letáků, transparentů, či internetových prezentací. Do budoucna lze očekávat jak její výraznější radikalizaci, tak i rozšíření její členské základny. Někteří členové AN Kopřivnice jsou propojeni se skupinami Fuerza Arma (viz dále), AN Ostravsko či NO Slezsko. Společně s nimi trénují bojové sporty a tyto dovednosti využívají při střetech s policií.

*Marián Kotlář z WPM
kapely Silesian
Division*

V **okrese Opava** se významně profilují WPM kapely. Počet koncertů se oproti předchozímu roku zvýšil, často bývají pořádány v příhraničních obcích v Polsku. Mezi klíčové skupiny patří Silesian Division a Adler. Někteří neonacističtí hudebníci udržují kontakty na DM a DSSS. Aktivisté krajní pravice projevují velký zájem o veřejná shromáždění pořádaná DSSS společně s aktivisty DM. Tuto skutečnost dokladuje i fakt, že mítinku DSSS pořádaného dne 24. září v Opavě se zúčastnilo na cca 70 aktivistů krajně pravicového spektra NO Slezsko a AN Ostravsko. Opavští neonacisté jsou propojeni s hooligans FC Opava. V praxi to bylo zřejmě např. během dvou Hardbass akcí. Symbióza s neonacisty se

u hooligans projevuje i v ochotě zapojit se do nefotbalových násilností, zejména proti Romům.

Trestná činnost v **Ostravě** byla páchána převážně spontánně konkrétními jedinci a vycházela z konkrétní situace, bez předchozí přípravy či organizace. Jednalo se zejména o nepřiměřenou reakci na vyhozené sociální problémy v rámci mezilidských, resp. sousedských vztahů. Velmi častým startovacím prvkem trestního jednání extremistického charakteru bylo jednání pod vlivem návykových látek, zejména alkoholických nápojů.

Propagandistická akce „Školní dvůr“ byla zaměřena na nábor nových členů v prostředí základních a středních škol. Cílem akce byla prezentace subjektů DM a DSSS, distribuce jejich programu, tiskovin, zejména „Hlasu mládeže“ a dále pak distribuce tematického letáku s logem DM a DSSS vyzývajícího k „Porážce Systému“ (doslovná výzva ve znění: „Vzdělávej se, abys porazil Systém“). Další z významnějších akcí krajně pravicových osob byla krajská ideová konference DSSS a DM (26.března) ve Slezské Ostravě. Za zmínku stojí i akce nazi-hooligans ve stylu Hardbass, která proběhla dne 18. června v Ostravě-Zábřehu. Akce se zúčastnili společně krajně pravicoví radikálové z Ostravy a okolí a radikální hooligans FC Baníku Ostrava. Na místě byla policií zadržena skupina 49 zájmových osob.

Obdobná společná akce krajně pravicových osob a současně radikálních hooligans proběhla dne 11. srpna v Ostravě na Masarykově náměstí. V tomto případě se však jednalo o spontánní nenahlášenou demonstraci na „podporu anglických hooligans proti rabujícím při probíhajících nepokojích v Anglii“. Této akce se zúčastnilo na 70 osob z řad krajně pravicového uskupení AN Ostravsko, Národní odpor Slezsko a ortodoxních hooligans FC Baníku Ostrava. Stejně jako v případě Opavy jsou i ostravští neonacisté a hooligans propojeni.

Série mítinků pořádaných DSSS proběhla dne 24. září v lokalitách měst Havířov (účast cca 500 osob), Opava (účast cca 150 osob) a Ostrava (účast cca 120 osob). Část účastníků z řad AN Ostrava, Kopřivnice a NO Slezsko (celkem asi 100 osob) se poté přesunula do lokality polské obce Ciezsyn, kde se uskutečnil WPM koncert kapel Silesian Division, Fascist Aggressive a FEMA. Koncert zorganizovali neonacisté z okruhu Jakuba Kotláře⁷⁰. V průběhu koncertu účastníci prokazatelně páchali trestnou činnost, byly zpívány závadové rasistické texty, opakovaně provolávána hesla „Sieg Heil“.

Nejvýznamnější akcí krajní pravice v hodnoceném období byla na teritoriu Moravskoslezského kraje akce DSSS a DM dne 28. října, kdy proběhl mítink DSSS v části Havířov-Šumbark a následně v městě Ostrava. Akce v Havířově nebyla magistrátem povolena, předseda DSSS mítink s účastí cca 30 osob po 20 minutách na výzvu zástupkyně magistrátu ukončil. V Ostravě se pak konalo shromáždění pod hlavičkou „Den národní jednoty“ s následným pochodem s Masarykova náměstí k památníku padlých u Zborova v Husově sadu. Akce se zúčastnilo cca 120 - 150 osob z toho cca 50 krajně pravicových radikálů z Havířova, Ostravy a okolí. Akci podpořila skupinka cca 10 krajně pravicových osob z jiných částí ČR, a dále pak dvě zástupkyně krajně pravicové německé NPD (Katrin Köhler). Po proběhnutí mítinku zorganizovala neonacistická buňka NO Slezsko WPM koncert v polské obci Cisownica, 2,5 km severozápadně od města Ustroj (účast cca 50 severomoravských neonacistů).

Shromáždění DSSS v Havířově, 28. 10.

Priznivci a členové AN Ostrava a NO Slezsko se zúčastnili opakovaně výjezdů na demonstrace ve Šluknovském výběžku, v Přerově, výjezdu do Plzně na koncert skupiny Ortel, výjezdu do Olomouce na oslavu narozenin a dalších podobných akcí po celé České republice.

⁷⁰ Bratři Jakub a Marian Kotlářovi patří mezi nejvýznamnější postavy neonacistické scény v regionu.

Policisté zjišťují plíživý, ale neustálý nárůst latentních, vysoce sofistikovaných, konspirativních projevů všech krajně pravicových smýšlejících skupin, stran a hnutí působících na teritoriu města Ostravy s jasným a dokumentačně podloženým propojením na další lokality a to nejen Moravskoslezského regionu. Po třech letech „nečinnosti“ byl opět zaznamenán v samotném centru města Ostravy, na Masarykově náměstí, mítink DSSS a DM s následným pochodem k památníku padlých u Zborova. Opakovaně a prokazatelně lze konstatovat, že pokračuje propojování a vzájemná spolupráce a podpora krajně pravicové DSSS s extremistickými uskupeními (AN a NO Slezsko). Tato extrémistická uskupení, stejně tak jako i jedinci z řad neonacistů, dále pokračují v podpoře všech akcí pořádaných DSSS či DM tak, jak tomu bylo u zaniklé Dělnické strany. Konspirativní pořádání oslav narozenin, spojených s hudební produkcí WPM, se v současné době odehrává především v Polsku, respektive na Slovensku, kde mají extremisté „volné pole působnosti“ a cítí se být zcela nepostižitelní. Jedná se o jasný úkaz jejich schopnosti adaptability a pružnosti reagovat na vzniklé, pro ně nežádoucí, sílící tlaky ze strany Policie ČR. Účastníci těchto koncertů jsou jednoznačně členové a příznivci neregistrovaných neonacistických organizací buněk NO Slezsko, AN Ostravsko a Kopřivnice, členové a aktivisté místních organizací DSSS a DM ve městech Ostrava, Havířov, Opava, Krnov a Nový Jičín (Kopřivnice). Na těchto koncertech pravidelně účinkují krajně pravicové a v řadě případů neonacisticky orientované kapely: Adler, Midgard, Círhóza 88, Srneči 88 (dříve Fascist Agressive), Silesian Division, Right Way, Hlas krve, Conflict 88, Sigmundur, Nomisterion, Devils Guard. Tito neonacisté jsou podporováni zástupci NO ze Slovenska, zejména z okolí Čadce, Žiliny a v poslední době i polskými neonacisty (např. akce WPM v polském městě Cieszyn).

Mítink DSSS, Havířov, 24. 9.

V Ostravě došlo vzhledem k opakovaným bezpečnostním akcím, cíleně prováděné operativně pátrací činnosti a důsledným kontrolám objektů při pořádání „oslav a koncertů“ k totálnímu útlumu množství uskutečněných akcí ze strany krajně pravicových subjektů. Nacionalisté i neonacisté se proto snaží prosadit si své ideologie a cíle v legální podobě, a to na politických akcích pořádaných a organizovaných DSSS a DM. Jejich ústředním tématem je romská otázka, dále pak účelová a populistická reflexe ekonomické krize.

Vzniká nová generace neonacistů, kteří se rekrutují zejména z velkých sídlištních částí. Ve městě Ostravě jsou to zejména městské části Ostrava-Dubina, Hrabůvka, Výškovice a Zábřeh. Dnešní leaderi krajní pravice na Ostravsku jsou osoby ve věku kolem 30 let, jejich angažmá na akcích jednoznačně vypovídá o jejich politických ambicích. Pokud se týká mladé nastupující generace, tato se snaží prosadit tzv. „hrdinskými činy“, aby se zavděčila starým ortodoxním členům jednotlivých krajně pravicových subjektů působících na tomto teritoriu.

V ostravském regionu působí tato militantní PEX uskupení:

- **Národní odpor Slezsko** – neregistrované neonacistické uskupení působící v Moravskoslezském kraji již řadu let, zahrnující významné představitele a příznivce krajní pravice ze všech satelitních měst Moravskoslezského kraje. Nejvýznamnější část osob pochází z měst Ostrava, Karviná, Orlová, Opava, Krnov a Havířov. Počet jejich členů, aktivních příznivců a sympatizantů se odhaduje na 130 až 180. Nejvýznamnějšími osobnostmi a nepsanými leadery neonacistické buňky NO Slezsko jsou bratři Jakub a

Marián Kotlářovi. Oba bratři zároveň působí ve WPM kapele Silesian Division.

- **Autonomní nacionalisté** – neméně významné uskupení, jež má své buňky, tedy aktivisty i příznivce, v lokalitách Bruntálska (Krnov), Ostravska a Novojičínska (Kopřivnice). Jejich členové a sympatizanti se společně a pravidelně účastní aktivit a akcí, ať již NO Slezska či činnosti místní organizace DSSS, tedy srazů, koncertů, pochodů či mítinku pod hlavičkou DSSS a DM. Jako cíle svých agresivních projevů a útoků jim slouží především Romové a cizinci. Tito militanti se trénují v bojových sportech, získané dovednosti zneužívají při střetech s protistranou, tedy s Romy či s bezpečnostními složkami.
- **Fuerza Arma** – tato skupina vznikla v první polovině roku 2009 a z počátku se věnovala tréninku tzv. pouličního boje. Leaderem je Jakub Gazdík⁷¹, který na svou stranu strhl většinu bojechtivých ultranacionalistů, kteří se zúčastňují výcvikových kempů a pravidelného tréninku v tělocvičnách. Na aktivitách Fuerzy Army participují členové krajní pravice z malých buněk, jako je Slezský Vzдор či Divize Zábřeh. Mottem skupiny je „Brutality is my reality“ (brutalita je moje realita). Jedná se o seskupení nepolitického charakteru, bez vyhraněných politických názorů a ambicí, založené jen na pouličním boji, (údajně s kriminálními živly). Lze ale konstatovat, že skupina má za cíl „hájit, chránit a bránit zájmy jen majoritní (bílé) části obyvatelstva“. Skupina zahrnuje 25 až 35 radikálních členů a příznivců. Větší část z nich jsou aktivní členové, příznivci a sympatizanti neonacistické buňky NO Slezsko a Autonomních nacionalistů. V současné době se tato bojová skupina víceméně tzv. hledá. Doposud nebyl zaznamenán žádný násilný akt nebo cílená aktivita tohoto seskupení ve smyslu „čističů ulic“. Skupina je rovněž velmi aktivní na internetu. Toto uskupení má silnou podporu ze strany vůdců krajně pravicových extremistů nejen na Ostravsku, ale i dalších městech Moravskoslezského regionu, jako např. v Opavě a Havířově. V současné době je uskupení Fuerza Arma rozděleno na dvě skupiny, a to na „bojovou“ a „hudební“ odnož. K rozdělení v uskupení došlo mimo jiné z důvodu užívání anabolických steroidů, kdy část příznivců Fuerzy Army s tímto nesouhlasí. Z hlediska bojové odnože lze předpokládat její další radikalizaci, respektive přesun z tělocvičen do ulic.

Na teritoriu městského ředitelství Ostrava působí poměrně malá skupina krajně levicově orientovaných a činných osob pod názvem Antifa Ostrava, která o sobě dala znát již v roce 2009 a následně v roce 2010. Skupina se prezentovala znovu spuštěním své internetové stránky. Tato skupina čítá pouze několik jedinců. Pomocí příspěvků a výtěžků z koncertů „Benefice na AFA Ostrava“ získává peníze pro svou činnost, zejména na propagační letáky „Autonomní Antifa Ostravsko - AAO“. V průběhu hodnoceného období byly sice zajištěny propagační letáky vyzývající k větší aktivitě a členství v Antifašistické akci, avšak k žádnému významnému počinu, protestnímu jednání či střetu s protipólem krajně pravicové scény na daném teritoriu nedošlo. Lze tedy konstatovat, že i v samotné metropoli Moravskoslezského kraje je činnost a aktivita krajně levice zcela marginální.

Z hlediska dalších celospolečensky sledovaných událostí je nadále patrné, že krajně pravicová scéna v Moravskoslezském kraji postrádá dlouhodobější témata a náměty pro svou činnost. Absentuje jasná koncepce a s tím související ideologické vymezení jednotlivých subjektů krajně pravicových uskupení. Tato situace následně stimuluje přetrvávající rozpory jak mezi jednotlivými buňkami Autonomních nacionalistů Ostravsko (umírněné křídlo) vs.

⁷¹ Na mezinárodním poli úspěšný bojovník v thajském boxu.

AN Kopřivnice (radikální křídlo), tak i mezi „soukmenovci“ neonacistické buňky NO Slezsko, zejména pak radikální opavskou buňkou Silesian Division, reprezentovanou mimo jiné neonacisty Marianem a Jakubem Kotlářovými. Rozpory mezi částmi spektra AN a NO Slezsko jsou spojeny zejména s nově nastupující mladší generací krajně pravicových extrémistů, která se chová neřízeně a nekontrolovaně. V současné době dochází k nevypočitatelným a nikým (organizačně) „neschváleným“ akcím (útokům ve smyslu „čistění ulice“).

Pokud se týká vývoje a aktivit moravskoslezských radikálů v řadách neonacistické buňky NO Slezsko, AN či radikálů z řad krajně pravicového subjektu DSSS a DM, tato uskupení spojovala své aktivity s mobilizací členské základny. Příkladem byla společná účast členů i sympatizantů krajní pravice na akcích v Novém Bydžově, v Brně, na Šluknovsku či v Rotavě. Společným tématem je anticikanismus.

Téma anticikanismu se prolíná všemi aktivitami soukromými i veřejnými, reálnými i virtuálními (zejména Facebook). Následuje ho kritika současných rozpočtových restrikcí státu, údajné nečinnosti samosprávy, či obecně veřejné správy. Nejvíce zatíženo bylo město Havířov, kde extremisté poukazovali na údajné „divoké sestěhovávání nepřizpůsobivých Romů“

Jako další problém byl často zmiňován nárůst kriminality v jednotlivých městech Moravskoslezského kraje. V rámci vystoupení a profilace krajně pravicových názorů DSSS a DM byla při všech akcích krajní pravice patrná i orientace proti muslimské komunitě, která je v interpretaci této strany často spojována s problematikou ekonomické migrace a multikulturalismu. Oba subjekty se v hodnoceném období všemožně snažily o aktivizaci a nábor nových (zejména mladých) členů, jakož i o mobilizaci členské základny. Zejména u DM je patrné propojení na neonacistické subjekty.

3.5.7.2. Odhad a sociální struktura přívrženců extremistických hnutí

- **Okres Bruntál:** PEX - 30 osob, z toho 13 osob tzv. tvrdého jádra. Převážná koncentrace osob z řady tzv. tvrdého jádra krajně pravicového extremistického hnutí je zastoupena tradičně v Krnově a jeho okolí. Co se týká sociální struktury těchto osob, jedná se především o osoby ze sociálně slabších rodin, většina z nich se nedoučila. LEX - 15-20 osob.
- **Okres Frýdek-Místek:** PEX - 50 osob, nikterak významní jedinci roztroušeni od obcí Mosty u Jablunkova, přes Třinec až po Frýdlant nad Ostravicí. LEX - 40-80 osob, největší koncentrace těchto osob je v obci Frýdek-Místek a Třinec.
- **Okres Karviná:** PEX – 30 - 40 osob, z toho 10 osob tzv. tvrdého jádra převážně z lokality obcí Havířov, Orlová a Bohumín. LEX - 20 osob, nejvýznamnější obcí s koncentrací příznivců LEX jsou města Orlová a Český Těšín.
- **Okres Nový Jičín:** PEX - 40 osob, s převážným místem bydliště v obcích Kopřivnice, Ženklava, Štramberk a Příbor. Místy, kde se příznivci extremistických uskupení setkávají, jsou převážně různá restaurační zařízení. Základnou buňky AN je město Kopřivnice. LEX - 10 - 15 osob.
- **Okres Opava:** PEX - 60 osob, z toho 20 - 25 tvoří tzv. tvrdé jádro. Sociální rozvrstvení krajně pravicových osob se drží spíše u dělnických profesí a z části učňovské mládeže. Počet tvrdého jádra chuligánů SFC Opava je odhadován na cca 40 osob. Z části se může jednat o překrytí s výše uvedenou skupinou příznivců hnutí PEX. Téměř celá tato skupina

je velkým bezpečnostním rizikem ve smyslu svého násilného veřejného chování. Toto násilné chování lze charakterizovat vysokou oddaností pohnutce, organizovaností, prudkostí a brutalitou fyzických střetů. LEX – 15 - 20 osob

- **Ostrava:** PEX - 130-150 osob, z toho 40 tvoří tzv. tvrdé jádro (uskupení „Divize Zábřeh“ tvoří 10-15 členů). Jedná se o akční buňky hlásící se k neonacismu a podporující AN a NO Slezsko. Členové uskupení „Slezský vzdor“ se prolínají s buňkou „Divize Zábřeh“, jedná se o nestabilní buňku hledající uplatnění a získání prestiže pomocí konkrétních činů. Počet osob čítá asi 8 - 10 členů, propagující velmi radikální názory a boj v ulicích. Současně je monitorován největší počet příznivců hnutí ve všech městských obvodech s hustou sídlištní zástavbou - O.-Porubě, O.-Hrabůvce, O.-Výškovicích, O.-Dubině. Existuje propojení mezi PEX a hooligans. Fotbalová utkání Baníku Ostrava jsou jedním z nejvhodnějších míst pro zviditelnění a naplánování dalších aktivit. LEX – 10 - 15 osob. V Ostravě se momentálně pohybují okolo znovu oživené buňky „Autonomní Antifa Ostrava - AAO“.

DSSS a DM (aktivisté, sympatizanti) - největší počet aktivistů a příznivců krajně pravicové DSSS a DM je zastoupen v městech Havířov, Opava a Ostrava.

3.5.7.3. Nejzávažnější případy extremistické kriminality

Na teritoriu Moravskoslezského kraje nebyl zaznamenán žádný závažný (brutální) případ s velkým počtem organizovaných účastníků. Nicméně stojí za uvedení případy opakujících se hromadných výtržností a excesů na problematice diváckého násilí, které ukazují na organizovanost, propojenost a hlavně početnost extrémistické krajně pravicové a hooligans scény.

Při existenci nevyřízených „úctů“ (předchozích hromadných rvaček a domluvených fightů) mezi znesvářenými kluby (skupinami) dochází stejně, jako tomu bylo na podzim roku 2010, k neočekávaným výjezdům těchto radikálů (často v poslední chvíli) do lokalit, které až doposud neměly s chuligánským, případně krajně pravicovým radikalismem nic společného. Po eliminaci rizik a přijetí příslušných opatření policie na teritoriu Moravskoslezského kraje se „smíšené bojůvky“ hooligans (Ostravy a Havířova nebo Opavy s polskými chuligány celku FC Slask Wroclaw) společně s jedinci z krajně pravicové scény přesouvají na předem domluvené a často velmi dobře utajované fighty, v poslední době zejména do lokalit, kde je pořádána extraliga ledního hokeje, jakož i na akce nižších sportovních soutěží (např. fotbal divize). Příkladem takovýchto „výletů“ radikálů jsou z poslední doby výtržnosti hooligans v obcích Nový Jičín (hokej HC Nový Jičín vs. AZ Havířov dne 22. října) a následně výtržnosti v Opavě (hokej HC Slezan Opava vs. AZ Havířov dne 5. listopadu).

Hooligans se nerozpakují napadat policisty. Mezi chuligány Opavy jsou příznivci DM a DSSS. Situaci velmi komplikují tzv. družby s polskými a slovenskými bojůvkami.

Policisté evidují celou řadu extremistických trestných činů, pro ilustraci je uveden případ z Hlučína:

Dne 12. února kolem 14.20 hod. napadl podezřelý M. B. společně se svojí manželkou slovně opakovaně 4 x svoji sousedku poškozenou P. H. slovy „ty kurvo černá“, pak byl fyzicky z jejich strany napaden i R. S., kterého udeřil M. B. 4 x pěstí do obličeje a několikrát

kopl. Tím vzniklo poškozenému R.S. zranění s dobou léčení tři týdny. Škoda na majetku nevznikla.

3.5.7.4. Poznatky o kontaktech extremistických skupin do zahraničí

Vůdčí členové a skalní příznivci neonacistické buňky NO Slezsko a radikálů z řad AN mají úzké vazby na stejně zaměřená uskupení na Slovensku a v Polsku. V současné době se převážná většina koncertů WPM, pořádaná zdejšími příznivci AN, koná výhradně na území Polska. V roce 2011 byly zaznamenány i výjezdy členů uvedených uskupení na koncerty na Slovensko (do Čadce). Převážnou část těchto výjezdů pořádala neonacistická buňka NO Slovensko.

Zdroj: web ostravských chuligánů

V hodnoceném období byla zaznamenána vazba DSSS a DM na členy krajně pravicové NPD Německa. K setkání a navázání kontaktů došlo i na regionální úrovni dne 28.října v Ostravě, kde na mítinku pořádaném DSSS mimo jiné vystoupila Katrin Köhler, předsedkyně regionální organizace NPD v Chemnitzu. Této akce se také zúčastnilo na cca 50 krajně pravicových radikálů z řad AN a NO Slezsko z celého regionu Moravskoslezského kraje a částečně i z jiných měst České republiky. Celé akce se zúčastnilo na 120 osob.

Pokud se týká kontaktů na zahraniční hooligans scénu i nadále fotbaloví fanoušci klubu Baník Ostrava udržují funkční kontakty, včetně osobních, s fanoušky z Polska celku GKS Katowice. Fanoušci se pravidelně stýkají a navzájem navštěvují utkání národních lig na daném teritoriu. Jedná se zejména o utkání, kde je předpoklad páchání protiprávního jednání. Jako příklad je zde možné uvést výjezd 500 fans FCB Ostrava na fotbalový zápas do Katovic u příležitosti 15 let družby mezi celky FCB Ostrava a GKS Katowice.

U fotbalových chuligánů SFC Opava je výrazná tendence k úzké družbě s polským klubem Slask Wroclaw, která se odráží ve vzájemné podpoře během fyzických střetů mezi chuligány. Dochází i k rozšiřování a prohlubování vzájemných vazeb na osobní úrovni. Není výjimkou, že se fanoušci jednoho z klubů přesunou den před utkáním za fanoušky družebního klubu, navštíví společně restaurační zařízení, příp. uskuteční grilování na zahradě, přespí v rodinách družebních fans a následující den společně navštíví fotbalové utkání.

3.5.7.5. Informace o konkrétních projevech antisemitismu a popírání holocaustu

Za hodnocené období byl zaznamenán pouze jeden skutek tohoto charakteru. V době od 13. srpna do 14. srpna ve služebním obvodu Ostrava-Mariánské Hory v Sadu Dr. Horákové neznámý pachatel posprejoval památník židovských obětí holocaustu sprejem modré barvy. Na pietní desce památníku s nápisem „Na památku ostravských Židů vyvražděných nacisty v letech 1939-1945“ nastříkal jeden hákový kříž a na vedlejším nápisu v hebrejštině druhý hákový kříž, poté na kolmé desce, konkrétně ve spodní části a to vpravo i vlevo nastříkal po jednom znaku SS ve znamení blesku. Obdobným způsobem pak neznámý pachatel ještě posprejoval reklamní poutač na Mariánském náměstí v Ostravě – Mar.Horách,

kde nastříkal pouze Davidovu hvězdu, kterou umístil do oprátky s popiskem „Zde můžete viset i vy“. Neznámý pachatel se svým skutkem dopustil tr. činu projevu sympatií k hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka a poškození cizí věci.

3.5.7.6. Existující či potenciální bezpečnostní rizika na příslušném území

Nejrizikovějším problémem v rámci Moravskoslezského kraje je rozdmýchávání protiromských nálad. Nejradikálnějším subjektem, který nepřetržitě situaci kolem sociálně vyloučených lokalit monitoruje a vyhodnocuje je Dělnická strana sociální spravedlnosti a Dělnická mládež.

Ruku v ruce s anticikanismem budou PEX využívat důsledků ekonomické krize. Lze se obávat nárůstu sociálního napětí. Severomoravští PEX si přejí, aby se do regionu přenesly nepokoje obdobné těm na Šluknovsku. Problematické je snižování počtu policistů a odchody těch starších a zkušených.

Na teritoriu Moravskoslezského kraje posilují jak stávající buňky krajně pravicového spektra, tak i nadále vznikají další malé, zato akční buňky, vysoce organizované a sofistikované, které se navzájem neřídí, jen mají společné zájmy a cíle.

3.5.8. Olomoucký kraj

3.5.8.1. Obecné údaje

Mezi nejzatíženější lokality patří Olomoucko a Šumpersko (tamní územní odbory policie registrují 61% nápad trestné činnosti). Trestná činnost s extremistickým podtextem je převážně páchána v lokalitách s největší koncentrací obyvatel, zejména sociálně vyloučených romských lokalit (to dokresluje i počet skutků na územních odborech Přerov a Prostějov).

Pachateli v nejvíce případech jsou osoby z řad PEX, následují pachatelé z řad fotbalových a hokejových fans (většinou rovněž PEX), samotní obyvatelé (nebyla prokázána spojitost s PEX), pak příznivci z řad LEX a shodně pachatelé z řad menšin a radikálních motorkářských klubů MC.

Poškozenými v nejvíce případech jsou osoby z řad menšin, následují poškození z řad fotbalových a hokejových fans, poté jako poškozený figuruje veřejný zájem (většinou fotbalové kluby a sprejství). Na dalším místě figuruje Policie ČR..

Pachateli přestupků v nejvíce případech jsou osoby z řad fotbalových a hokejových fans (většinou rovněž PEX), následují pachatelé z řad PEX, a shodně pachatelé z řad menšin a samotných obyvatel (nebyla prokázána spojitost s PEX).

Poškozenými z hlediska přestupků jsou v nejvíce případech osoby z řad fotbalových a hokejových fans, následují poškození z řad veřejného zájmu, poté poškození z řad menšin a shodně poškození z řad Policie ČR, obyvatel.

Opětovně narůstá aktivita radikálních osob PEX (a to jak vůči menšinám z vyloučených lokalit, tak sami vůči sobě při diváckém násilí). Tento trend vychází z celkové

radikalizace společnosti ve vztahu k sociálně vyloučeným lokalitám a téměř stoprocentní účasti radikálních PEX na diváckém násilí.

Od roku 2009 lze konstatovat, že extremistická kriminalita v Olomouckém kraji je páchána převážně spontánně, jednotlivci či malými skupinami osob (tzv. buňkami) **NO Olomouc, DM a SM Olomoucko a Autonomních nacionalistů**. Dále jsou z tohoto hlediska významné akce pravice při předvolebních agitacích politických stran.

Krajně pravicová scéna postrádá dlouhodobější témata pro svou činnost, absentuje jasná koncepce a s tím související ideologické vymezení. Tato situace následně stimuluje rozpory jak mezi jednotlivými soukmenovci, tak skupinami a organizacemi. I nadále jsou tyto rozpory spojeny zejména s progresivitou mladší generace PEX. Roste intenzita a dochází i k prezentaci spolupráce domácích subjektů se zahraničními PEX (slovenské, německé, polské, ukrajinské, ruské a srbské subjekty)

Je patrná dichotomie mezi představiteli tzv. mladé generace (AN, SM, Národní aktivisté) a staré generace (NO, White Boys, apod.), která se aktuálně týká zejména přístupů k novým projevům aktivismu (letákové akce, spontánní demonstrace či nové hudební styly od hip hopu a rapu po drum'n'bass a tzv. Hardbass/Hatebass). Proběhly celkem 4 Hard Bassy (2x Olomouc, 1x Přerov a 1x Prostějov).

Hardbass v Olomouci

Nadále aktivní jsou AN, NO, Národní aktivisté a SM (Olomoucko). Aktivisté NO kritizují modernizační trendy a kritizují absenci přímých akcí. Přijímání nových trendů charakterizuje AN Severovýchod a SM Olomoucko⁷². Jako forma aktivismu se prosazuje Hardbass.

V druhé polovině roku 2011 se objevily opětovné snahy o pořádání koncertů WPM, které by byly dostupné širšímu publiku z řad PEX. Lze rovněž očekávat, že budou vyvíjeny snahy o „legalizaci“ těchto koncertů, kdy tyto budou spojeny s vystoupením kapel na komerční bázi. Z hlediska pořádání těchto koncertů spolupracují neonacisté z Olomoucka s kolegy z Ostravska. Následkem zvýšené aktivity Policie ČR se tyto produkce přesouvají do Polska.

V řadách radikálních PEX je dlouhodobě diskutována možnost dalšího masového střetu s Policií ČR, podobného událostem v litvínovském Janově v roce 2008.

V **Olomouckém kraji** jsou pravicoví extremisté za poslední 3 roky nejvíce aktivní v okresech Olomouc, Přerov, Prostějov a Šumperk. Převážná část těchto osob je spojena s buňkou **NO Olomouc**, která se v poslední době rozštěpila na další sekce a to **SM Olomoucko** a nově transformovanou DM. Spolupráce s buňkou NO Svitavy skončila po vzájemných neshodách ohledně nových trendů. NO Olomouc úzce spolupracuje s buňkou NO Slezsko. Je téměř vždy pravidlem, že neonacisté z celé Moravy si dávají sraz v Olomouci

⁷² Některé osoby působí ve více buňkách najednou.

Olomoučtí hooligans

a následně pak vyjíždějí na akce po celé ČR a společně pod vedením osob z Olomouce a Ostravy páchají trestnou činností. Členové NO jsou propojeni s DSSS (členství v obou uskupeních zároveň). Radikální PEX z Olomouckého kraje (NO Olomouc, DSSS, DM a SM Olomoucko) se zapojují do aktivit hooligans. Řada PEX militantů působí jako pořadatelé na hokejových a fotbalových zápasech (zejména Sigma Olomouc), kde nezřídka ventilují své přesvědčení vůči jiným fanouškům či osobám vzezřením připomínajícím LEX.

V rámci diváckého násilí vznikají útočné buňky radikálních osob (NO, DM, SM, AN), jejich násilná činnost v rámci diváckého násilí vzrůstá a hrubne, kde tyto osoby napadají jak nepřátelské fans, tak policii (jakožto zástupce samotného „Systému“) a v nemalé míře i místní obyvatelstvo včetně zástupců menšin (v 99% se jedná o Romy).

Osoby z prostředí PEX pochází většinou z učňovské mládeže a z rozvrácených, nestabilních rodin. V poslední době narůstá trend vstupu a působení v tomto prostředí osob vysokoškolsky vzdělaných.

Od roku 2009 lze sledovat příliv nových členů k hnutí, zadokumentovány byly osoby mladší 18 let a u příznivců DSSS stále častěji i osoby starší generace. Toto je posilováno od roku 2011 jako důsledek sociální a finanční krize. Jejich sociální rozvrstvení sahá od dělnických profesí až ke studentům vysokých škol.

Obdobně je stále častěji zaznamenávána cílená snaha o získání nejširší podpory „obyčejných lidí“. Tradičním tématem je anticikanismus, kdy jsou reflektovány nepokoje na Šluknovsku, či opakované pokusy o obdobné nepokoje v Přerově. Pozitivním důsledkem policejních cílených opatření bylo rozdrobení akcí krajní pravice, negativními důsledky jsou však přesuny aktivit a činností do ilegální, latentní podoby.

Pro policisty znamená bližší kontakt s militanty riziko fyzického napadení. V roce 2011 byl zaznamenán i plánovaný útok osob z řad krajní pravice na služebnu policie ČR s novou recepcí na územním odboru Olomouc.

Osoby z řad **NO Olomouc** prováděli do roku 2011 násilné protiakce a útoky proti svým odpůrcům a jejich objektům. V roce 2011 se rovněž (v menší míře) aktivně účastnili vybraných akcí pravicové scény v ČR a koncertů WPM a setkání i mimo ČR, jejich zviditelňování je patrné při pochodech ve městech, při významných dnech české státnosti a pietních akcích. Útoky NO Olomouc se především soustřeďují proti všem minoritám, cizincům, hlavně pak proti Romům, či Asiatům. Mladší členové se v roce 2011 zapojovali do chuligánských akcí, část starého jádra se již uchýlila ke klidnějšímu stylu života a své aktivity přenáší spíše do oblasti řízení a plánování akcí a směrů.

V Olomouckém kraji se prezentuje skupina AN Litovelsko, která zahrnuje i bývalé militanty z NO.

Z hlediska DSSS bylo stimulováno vytváření místních organizací před nadcházejícími volbami. Vedení strany sleduje záměr posílit a zviditelnit přítomnost v obcích, okresech, či krajích a motivuje regionální struktury k vlastní politické činnosti. Stejně jako v jiných

regionech používá DSSS potenciálu anticikanismu, zpravidla bývají politicky zneužívány konkrétní interetnické konflikty. Míra zapojení militantů je závislá na výzvách uveřejněných prostřednictvím NO, AN, SM. Pro DSSS je jejich participace klíčová, protože tyto osoby mohou vytvořit stabilní voličskou základnu a často i znamená větší medializaci veřejných akcí. Pojítkem mezi DSSS a neonacisty v Olomouckém kraji byl Jiří Švehlík (dříve člen představenstva Dělnické strany, disponující kontakty na militanty v Olomouckém i Moravskoslezském kraji). Počet členů strany DSSS v Olomouci se v současné době nedá přesně odhadnout. DSSS v Olomouckém kraji se v roce 2011 výrazně neprojevovala, členové se účastnili zasedání a akcí pořádaných DSSS Moravskoslezského kraje a akcí předsedy DSSS. Na mítincích DSSS (dříve Dělnické strany) se objevují převážně jen radikálové z řad NO, DM, SM, AN.

Mítink DSSS v Olomouci, rok 2010

DSSS v Olomouckém kraji je nejednotná a čeká se na nového lídra. Ke konci roku byl do jejího člena zvolen Rom Petr Havránek, který se proslavil výrokem o „velmi nepřízřusobivých cikánech v Přerově“. Zvolení Havránka vyvolalo v rámci DSSS bouřlivé diskuse. Předseda přerovské DSSS se stavěl k osobě Havránka kriticky, naopak celorepublikový předseda strany Tomáš Vandas se ho zastal. Nakonec byl Havránek zbaven krajské funkce a krajská organizace DSSS byla vymazána z internetových stránek DSSS. Na stránkách DSSS

byla ponechána jen místní organizace DSSS Olomouc v čele se sesazeným Havránkem a místní organizace Bukovany, ačkoli je známým faktem, že místní organizace fungují také ve městech Přerov, Prostějov a Šumperk.

V Olomouckém kraji vznikla DM rozštěpením staré, radikální frakce NO Olomouc. Členové DM se prolínají s členy DSSS, SM a členy AN. Orientují se především na DM Brno, s jejímiž členy mají úzké kontakty a podílejí se na jejich akcích. Část osob z DM se účastnila i Hardbassů v Olomouckém kraji.

Členové SM Olomoucko patří mezi bývalé aktivisty NO. Prolínají se s členy DM, DSSS a AN.

V Olomouckém kraji v roce 2011 bylo zjištěno několik osob propagujících mezinárodní neonacistické organizace Blood and Honour či Combat 18. Pocházejí z Olomoucka, Přerovska a Šumperska.

PEX z Olomouckého kraje se v roce 2011 účastnili několika celorepublikových akcí především ve Šluknovském výběžku, Novém Bydžově, Rotavě a dalších městech. Hlavní shromáždění PEX osob z Olomouckého kraje hostil 25. června Přerov. Situaci se kromě PEX snažili rozvířit i někteří neprofesionálně si počínající novináři. Nepříliš konstruktivně si počínají i někteří zástupci romské komunity (verbální a fyzické útoky v reakci na akce extremistů)⁷³.

⁷³ Na přelomu roku 2011 a 2012 byla zaznamenána distribuce letáků „Olomouc povstaň“ osobami romské národnosti, na kterých bylo uvedeno: „Proč odsuzujeme některé lidi jen proto, že mají jinou kulturu, vyznání, barvu pleti, když právě bílá rasa způsobila všechny války, hladovění a utrpení ostatním? Proč věříme bulvárním časopisům a médiím, které se jen snaží vzbudit senzaci a vyvolat falešné emoce na úkor chudých, hladovějících lidí? Proč věříme fašistickým a rasistickým politickým stranám, které vlastně žádné řešení mimo genocidy nenabízejí a jen parazitují na problému, v jehož pozadí stojí realitní agentury, které sestěhovávají lidi

Na teritoriu Olomouckého kraje působí i radikální motorkářské kluby MC Black Dragons, Vikings Přerov (oba patří pod Hells Angels Bohemia) a Outlaws Czechia⁷⁴. Mezi Hells Angels a Outlaws panuje rivalita, fakticky vedou boj o nadvládu na území ČR (násilné fyzické střety mezi oběma gangy). V jiných evropských zemích dochází k situacím, kdy si radikální motorkářské gangy najímají na tzv. „černou práci“ starší PEX či hooligans, kteří se z obavy z postihu již nezúčastňují veřejných shromáždění či chuligánských bitek.

Byly zaznamenány poznatky týkající se možné série žhářských útoků na infrastrukturu při dálničních tazích, kdy tyto mohou být způsobeny LEX, konkrétně elementy anarchoautonomních buněk. V roce 2011 byly na území Olomouckého kraje zaznamenány a šetřeny dva případy poničení dálničních zařízení KAPSCH – Prostějov a Přerov. Je pravděpodobné, že pachatelé se neúčastní veřejných akcí a shromáždění jiných subjektů LEX. Dále v roce 2011 byly opětovně na území Olomouckého kraje zaznamenány a šetřeny dva případy poškození mysliveckých posedů.

Na území Olomouckého kraje v roce 2011 byla aktivní Antifa, dále pak platformy pro osvobození zvířat (sdružují i radikální část levicové scény). Byly pořádány koncerty levicově orientovaných kapel. Členové **Antifa Olomouc** se podílejí na akcích proti radikálům z PEX scény. Trénují bojové sporty, distribuují propagační letáky, monitorují neonacistickou scénu, podávají o ní informace a provádí nábor nových členů. V Olomouce proběhla pietní akce k výročí úmrtí Jana Kučery.

Antifa Šumperk působila přímo ve městě Šumperk a okolí. Jedná se o poměrně malou, ale aktivní buňku. Její činnost se v roce 2011 soustředila na boj (fyzické napadání) s osobami PEX na hokejových zápasech. Místní skupina Antifa Šumperk čítá cca 30 osob, její radikální střed je v počtu cca 15 osob. Její členové se zúčastňují akcí a protiakcí pod hlavičkou organizace Antifa. Šumperská buňka disponuje kontakty na další republikové buňky.

Na území Olomouckého kraje bylo registrováno i sprejersství s extremistickým podtextem (zejména LEX), především ve městech Olomouc a Šumperk.

3.5.8.2. Odhad a sociální struktura přívrženců extremistických hnutí

- **Olomouc:** PEX - 130 osob (lokalita města Olomouc – NO, DM, SM a AN), dále příznivci v lokalitách měst Šternberk, Velká Bystřice, Uničov, Drahanovice na Hané a Náměšť na Hané), věk 16 - 35 let, převážně z řad učňovské mládeže a dělníků, v poslední době i vysokoškoláci. Hooligans - 200 osob. LEX - 100 osob (převážně město Olomouc) Věk 15 - 35 let, studenti středních a vysokých škol, někteří drogově závislí.
- **Okres Přerov:** PEX - 35 osob, nejvyšší výskyt Přerov, Hranice - tvrdé jádro 10 osob. Orientují se na buňku Národní odpor Olomouc. LEX - 60 osob, nejvyšší výskyt Přerov, Kojetín, Hranice, Lipník.

z lukrativních míst a vydělávají tak na sociálním vyloučení druhých?“ Dále byly na letáku uvedeny odkazy na webové stránky LEX uskupení a symboly využívané militantními anarchoautonomními antifašisty.

⁷⁴ Hells Angels a Outlaws tvoří dvě z pěti odnože tzv. „jednoprocentních“ motorkářských uskupení (jedno procento značí, že žijí ne zcela v souladu se zákony a pravidly společnosti, kromě těchto dvou uskupení se řadí do tzv. „velké pětky“ ještě Bandidos, Pagans a Mongols). Hells Angels a Outlaws spolu ve světě tradičně soupeří o sféru vlivu.

- **Okres Prostějov:** PEX – 40 osob, největší v regionu Némčicka, avšak převážná část těchto příznivců PEX je aktivní mimo územní odbor Prostějov.
- **Okres Šumperk:** PEX - cca 20 osob z měst Šumperk, Mohelnice, Loštice, Zábřeh. LEX - cca 45 osob z měst Šumperk, Mohelnice, Zábřeh - z toho radikálních a aktivních je 15 osob v Šumperku.
- **Okres Jeseník:** PEX – 10 osob, převážná část těchto příznivců působí mimo ÚO Jeseník. LEX – 15 - 20 osob.

V souvislosti s pravicovým extremismem lze konstatovat, že jeho příznivci se začínají rekrutovat již v mladistvém věku. Činí tak buď z ideologických důvodů, kdy informace získávají od starších příznivců nebo prostřednictvím sítě internet. Příznivci všech extremistických hnutí pocházejí z různých vrstev společnosti, jejich vzdělání je různorodé a rovněž tak důvody k sympatiím jsou rozdílné. V okrese Jeseník na PEX scéně působí osoby s vyšším vzděláním než v oblasti LEX scény (LEX mají často pouze vzdělání základní).

3.5.8.3. Nejzávažnější případy extremistické kriminality

Dne 1. listopadu dvě dosud neustanovené osoby v době od 22:50 hod. do 23:00 hod. následovaly poškozeného V. M. při jeho cestě od konečné tramvajové zastávky na ul. Hraniční směrem k jeho bydlišti a při tom, když přicházel ke vstupním dveřím vchodu domu na ul. Hraniční v Olomouci si poškozený všiml, že se tyto osoby k němu rychle přibližují, což v něm vzbudilo obavu, že bude napaden a proto se dal na útěk kolem bloku domu. Avšak na vlhkém trávníku za domem u budovy kotelní uklouzl a upadl na zem, kde ho následně útočníci doběhli a začali ho fyzicky napadat, a to opakovanými údery zřejmě dřevěnou latí do hlavy, opakovanými kopy do hlavy, hrudníku, břicha, rukou a nohou, současně přitom v průběhu útoku křičeli „Ty černá svině“ a jeden z útočníků dokonce pobízel druhého slovy „Zabij ho“, přičemž útočníci svého jednání zanechali a následně z místa činu utekli teprve poté, co je z balkonu domu okřikl oznamovatel události, který reagoval na volání poškozeného o pomoc.

Podezřelí V. M., M. Z. a L. S. nejprve dne 28. října v době kolem 21.30 hod. v Přerově na nám. T.G. Masaryka vstoupili do čínské restaurace U Hrochů, ve které nejprve slovně napadli skupinku sedmi Romů nadávkami do černých hub, černých sviní a černých zmrldů a se vzrůstající agresivitou jim počali vyhrožovat usmrcením slovy, že by je nejraději všechny pozabíjeli a při tomto je začali provokativně přepočítávat, přičemž následně L. S. fyzicky napadl přítomného Roma tak, že uchopil sklenici od Kofoly o objemu 0,25 l a tuto po něm hodil, kdy jej zasáhl do hlavy do oblasti čela, v důsledku čehož ztratil napadený rovnováhu a upadl na zem. Dále chtěl v napadání ostatních Romů pokračovat vykročením k nim, přičemž poškodil rozbitím skleněnou vázu a zrcadlo, avšak v napadení mu zabránili majitelé restaurace L.Q. a Z.G., čehož využili zbývajících Romové k útěku a přivolali policii.

Dne 12. června v době kolem 10:30 hodin v obci Ivaň přijel V. Z. osobním vozem VW Transporter bílé bary před rodinný dům, kde k tomuto vozu přivolal dvě osoby, tyto nejprve častoval nadávkami s rasistickým podtextem, potom jim vyhrožoval zabitím a následně uchopil blíže neustanovenou palnou zbraň, dle výpovědi svědků připomínající samopal, kterou měl položenou na sedadle spolujezdce, tuto na ně namířil, a poté, co obě osoby vběhly na dvůr rodinného domu a zavřeli za sebou dveře, vylezl na popelnici stojící u vrat domu, přes tyto vrata na ně a na další tři dospělé osoby a tři děti, které se právě nacházely na dvoře

zmiňovaného domu, namířil zmiňovanou zbraň a opět za doprovodu rasistických nadávek jedenkrát jejich směrem vystřelil, potom z místa odjel.

Dne 23. dubna ve večerních hodinách v době od 21:30 do 21:40 hodin došlo k napadení 5 osob, kteří se účastnili grilování na zahradě domu v obci Mírov, a to ze strany dosud neustanovených osob. K napadení došlo poté, co byla skupina osob na jiném pozemku okřiknuta účastníky grilování, když provolávala opakovaně a zřetelně heslo „Sieg Heil“ a rušila skupinu při zpívání písniček. Kolem 21:30 hodin přišlo po příjezdové cestě k domu cca 7 dosud neustanovených mužů, kteří přes plot volali na skupinu na zahradě, že za plotem jsou silní, ať jdou ven, kdy výše jmenovaní vyšli před bránu a snažili se muže uklidnit a přesvědčit je, aby si jich nevšímali, aby neblbli, nehajlovali a vrátili se zpět na pozemek u domu. Příchozí muži jim na toto sdělili, že si budou hajlovat, jak se jim zachce a kde se jim zachce a poté je na příjezdové cestě fyzicky napadli a to i za pomoci dřevěných holí a násad, které si k tomuto účelu donesli.

3.5.8.4. Poznatky o kontaktech extremistických skupin do zahraničí

Prostřednictvím internetu jsou PEX ve virtuálním spojení s neonacisty po celém světě. Přes severomoravské neonacisty mají kontakty na polské (oblasti Wojewodstwi Katowice, Wroclaw) a slovenské militanty (Žilinský kraj - „Národní odpor Slovensko“). Stará skinheadská garda disponuje kontakty do Rakouska, Německa a Itálie.

V oblasti diváckého násilí jsou zjištěny kontakty chuligánů Sigmy Olomouc s radikálními fanoušky polského fotbalového klubu Zagłębie Sosnowiec a Ruch Chorzów (v malé míře) a slovenského fotbalového klubu z Púchova.

Členové motorkářských klubů disponují kontakty na kolegy z jiných evropských zemí.

3.5.8.5. Existující či potenciální bezpečnostní rizika na příslušném území

Logo Vikings Přerov, zdroj: webové stránky M. C. klubu

V Olomouci a okolí (Šternberk, Moravský Beroun) jsou riziková mladá PEX, kteří fyzicky napadají obyvatele sociálně vyloučených lokalit (tzv. „turistika“ do vyloučených lokalit)⁷⁵. Část těchto pachatelů je mladistvých, část již dovršila plnoletost. Výše uvedenou činnost často páchají pod vlivem alkoholu. Podobným rizikům musí policisté čelit i na Přerovsku (Přerov, Kojetín, Lipník nad Bečvou) i Prostějovsku (Vrbátky, Želechovice, Studenec, Mostkovice, Stražisko a Tvorovice), Šumpersku (Hanušovice, Petrov). Jako velmi rizikové lze hodnotit i mocenské soupeření mezi radikálními motocyklovými kluby a to jak na území Olomouckého kraje (kde dochází k násilným střetům a zastrašovacími akcím), tak i pravděpodobné rozšíření tohoto mocenského boje na celé území ČR.

⁷⁵ Aktivní je např. skupina Tarzan Boys, zahrnující osoby pocházející z NO, DM, SM a AN.

3.5.9. Pardubický kraj

3.5.9.1. Obecné údaje

V teritoriu Pardubického kraje působí zejména menší skupiny osob, které sympatizují s hnutím Národního odporu, jsou členy AN či SM. Na druhé straně se jedná o menší skupiny osob hlásící se k ČSAF či k uskupení Antifa. Dále zde funguje **krajská organizace a čtyři místní organizace DSSS**. Jde o Krajskou organizaci Pardubice a Místní organizace Pardubice, Chrudim, Poličsko a Vysoké Mýto. Vedení krajské organizace a místních organizací navštěvují akce, které pořádá DSSS v čele s předsedou Tomášem Vandasem jako byl pochod v Novém Bydžově, 1. Máj v Brně a v neposlední řadě pochod za Vlastimila Pechance⁷⁶ ve Svitavách.

Krajská organizace DSSS byla ustanovena dne 26. února v Pardubicích. Předsedou v Pardubicích se stal David Slavík, osoba z řad PEX, v minulosti aktivně navštěvoval koncerty PEX a byl i členem skinheadské skupiny Outrage. Slavík veřejně vyjadřuje obavy z arabských přistěhovalců a nárůstu vlivu islámu. V nedávné době vyzval starostu města Moravské Třebové otevřeným dopisem, aby se vyjádřil k situaci s „nepřízpůsobivým“ obyvatelstvem tohoto města. Na tento dopis reagovala místní organizace DSSS Poličsko provedeným monitoringem a průzkumem v samotném městě a ve spolupráci s Krajskou organizací DSSS Pardubického kraje připravují další, blíže dosud nespecifikované kroky v tomto městě.

Příznivci SM na sebe upozornili v prosinci, kdy uspořádali Sponti-akci za Daniela Hejdánka⁷⁷ 5. prosince „Nezapomeneme, neodpustíme!“. Akce neměla podobu pochodu, jak tomu bylo v minulosti, jednalo se o skupinku deseti osob, která si připomněla zemřelého transparentem na nadchodu u AFI Paláce a na místě jeho úmrtí. Další spontánní akce proběhla pod názvem „Proti politickým procesům“ dne 10. prosince opět vyvěšením transparentu na nadchod u AFI Paláce a rozdáváním letáků kolemjdoucím občanům.

3.5.9.2. Nejzávažnější případy extremistické kriminality

Dne 7. července 2011 v Hlinsku M.B. nejprve slovně urážel dva příslušníky arabské národnosti, kteří procházeli okolo, a to výroky „Arabské svině“ a vyhrožoval jim zabitím. Při tom současně fyzicky napadl poškozeného tím, že ho nejprve kopl do oblasti pravé kyčle a následně ho bil pěstmi několika údery do hlavy, čímž mu způsobil zranění, které si vyžádalo lékařské ošetření.

⁷⁶ Odsouzený neonacista, který je PEX považován za neoprávněně vězněného. Jde o jednoho z nejvýznamnějších Prisoners of War (válečného vězně).

⁷⁷ Skinhead, který byl ve věku šestnácti let zastřelen z domu obývaného Romy při pokusu skupiny dvaceti extremistů o rasově motivovaný útok na romskou komunitu v Hlaváčově ulici v Pardubicích. V PEX komunitě je považován za mučedníka.

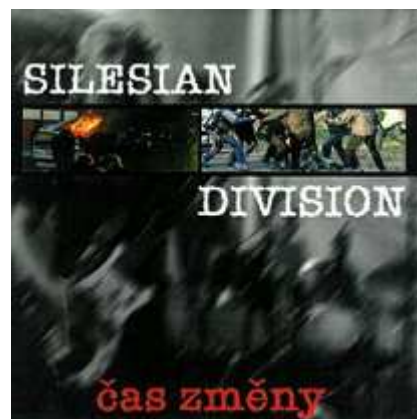
3.5.10. Plzeňský kraj

3.5.10.1. Obecné údaje

Na území města Plzně trvale působí buňka AN Plzeňsko (dále jen „ANP“). Jejími členy jsou příznivci PEX z Plzně a okolí (Rokycany, Plzeň-sever). Členové ANP se aktivně podílejí svojí účastí na demonstracích a koncertech WPM na území celé České republiky. V průběhu letošního roku došlo k utlumení vnějších projevů AN (hromadná shromáždění, organizace koncertů, soukromých oslav). Na území města Rokycany byly v průběhu roku potvrzeny vazby na radikální příznivce NO, kdy byla zaznamenána snaha v místě vytvořit novou aktivní buňku. Tato aktivita v současné době stagnuje, pravděpodobně v souvislosti s vazebním stíháním vůdčí osobnosti rokycanských příznivců PEX.

AN postupně mění způsob své činnosti v reakci na vzájemné rozpory různých skupin v rámci PEX. Autonomní nacionalisté jsou reprezentováni zpravidla mladšími osobami, přejímají moderní trendy oblékání (black bloc), z velké části propagují tzv. Hardbass, ekologii a ochranu zvířat. Tyto aktivity jsou radikálnějšími proudy v rámci PEX odsuzovány a odmítány. Osoby hlásící se k myšlence AN tak v poslední době hledají nový způsob prosazování své ideologie. Původní myšlenka AN, tj. sjednocení hnutí, zatraktivnění činnosti pro širší veřejnost, pozměnění image pravicové scény v očích veřejnosti a prosazování ideologie formou politické práce, nebyla naplněna. V rámci AN působí osoby, které nesouhlasí s umírněností činnosti AN a požadují radikálnější přístup. Lze očekávat, že AN bude nahrazeno jiným hnutím nebo alespoň projde hlubokou změnou v přístupech k vlastní činnosti. Tato změna je podmíněna existencí vůdčí osobností, která v současné době na teritoriu Plzeňského kraje chybí. Osoby, které v předcházejícím období aktivně vystupovaly a organizovaly činnost AN se v současné době stáhly do pozadí, částečně z obavy z represe, částečně v souvislosti s prostým zráním jejich osobností (založení rodin, existenční problémy).

Ze strany starší generace PEX (tzv. old school, věk nad 30 let) byly zaznamenány pokusy o zorganizování koncertu ultrapravicových hudebních skupin z ČR i zahraničí za účasti vybrané skupiny osob s celé ČR v počtu do 50 osob. Tato snaha narazila na obavu vystupujících z represe. V jednom případě se vystoupení ultrapravicové hudební skupiny Silesian Division podařilo zorganizovat. Tyto snahy jsou nadále aktuální. Uvedená skupina příznivců PEX v uplynulém období zcela rezignovala na organizování veřejných, resp. hromadných akcí typu demonstrací, pochodů, resp. účasti na podobných akcích v jiných částech ČR.

Booklet WPM kapely Silesian Division

3.5.10.2. Odhad a sociální struktura přívrženců extremistických hnutí

Na teritoriu Plzeňského kraje lze k PEX zařadit cca 200 osob. Jejich aktivity spočívají ve vylepování propagačních tiskovin, vyvěšování transparentů apod. Na území města Plzně jsou schopni zorganizovat pouze drobné akce, v počtu do 10 osob, s účastí pouze mladší generace příznivců PEX. V důsledku represivního působení policie a roztříštěnosti různých

hnutí v rámci PEX nezískaly aktivity potřebnou podporu u dalších skupin v ČR. Proto nedošlo k uskutečnění každoroční hromadné demonstrace PEX jako v minulých letech.

V Plzni se nachází řada osob PEX, které nejsou organizovány v konkrétním hnutí, ale tvoří malé skupiny postavené na kamarádských vazbách, inklinují svým smýšlením k organizacím typu AN nebo NO. Tyto osoby jsou ochotny hromadné akce PEX podporovat, účast na akcích je obvykle omezena ekonomickými hledisky. Důsledkem existence průmyslových zón v regionu je přítomnost cca 50 osob s inklinací k PEX ze zahraničí (Slovensko, Polsko).

Z hlediska sociální struktury lze konstatovat, že pravicová scéna zahrnuje osoby s dosaženým vzděláním od základního až po vysokoškolské. Osoby aktivně vystupující v rámci hnutí PEX obecně pocházejí z příjmově nižších poměrů, sami jsou obvykle zaměstnání v dělnických, resp. nekvalifikovaných profesích s nižšími příjmy. Jejich omezená možnost získání zaměstnání je často dána i předcházejícím trestním stíháním, záznamem v trestním rejstříku, fyzickým vzhledem (oblékání, tetování), chováním a vystupováním.

Nejpočetnější skupiny příznivců PEX jsou registrovány na území měst Plzeň, Rokycany, Klatovy.

V průběhu roku 2011 byla zaznamenána výrazně vyšší aktivita LEX. Oproti minulému období se tyto osoby projevují veřejně, formou hromadných demonstrací a happeningů. Motiv k aktivizaci levicové scény přichází ze zahraničí (celosvětová hnutí, organizace Antifa) a souvisí rovněž s domácími, resp. regionálními událostmi (reakce na hospodářskou krizi a politickou kulturu). Na území města Plzně se jedná zejména o buňku organizace Antifa, resp. AFA. K těmto aktivitám se hlásí cca 30 osob a dále cca 100 podporovatelů (pouze pasivní příznivci - účastníci hromadných akcí). Omezené aktivity osob inklinujících k LEX byly registrovány i v okresech Rokycany a Domažlice.

3.5.10.3. Nejzávažnější případy extremistické kriminality

V době od 17:25 hod. do 17:29 dne 30. července došlo ze strany osob J. M. a V. B. v Nýrsku ke spáchání tr. činů, kdy oba jmenovaní vyhrožovali usmrcením a jinou těžkou újmu dvěma osobám. J. M. dále fyzicky napadl jednu z nich a V.B. fyzicky napadl jinou osobu.

3.5.10.4. Poznatky o kontaktech extremistických skupin do zahraničí

Byly zaznamenány vazby PEX na Slovensku, v Polsku a v SRN. Vzájemná komunikace je uskutečňována prostřednictvím elektronických soc. sítí, el. poštou apod. Dosud není přeshraniční spolupráce osob PEX příliš rozšířena. V rámci LEX funguje obdobná spolupráce se zahraničím, je zvýrazněna obecně vyšší úroveň vzdělanosti příznivců LEX.

3.5.10.5. Informace o konkrétních projevech antisemitismu a popírání holocaustu

Některé spontánní demonstrace osob PEX mají trasu nebo cíl pochodu u Velké synagogy v Plzni na Klatovské třídě. Ve spojitosti s tímto však nebylo zaznamenáno protiprávní jednání, ani akcentován samotný fakt židovství.

3.5.10.6. Existující či potenciální bezpečnostní rizika na příslušném území

Ilustrační foto – cvičení pořádkových jednotek

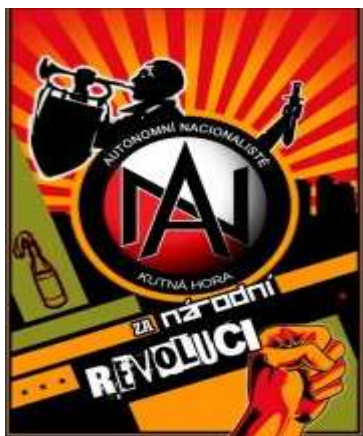
V poslední době bylo cíleným tlakem orgánů Policie ČR na extremistická hnutí dosaženo menší aktivity osob PEX a snížení počtu verbálních a fyzických útoků s rasistickým podtextem. Toto neznamena eliminaci extremismu jako takového, ale spíše omezení jeho vnějších projevů. Činnost extremistů tak probíhá více skrytě, což je v některých ohledech více nebezpečné, než masové a otevřeně prezentované extremistické akce. Ekonomická a politická situace v ČR může ve svém důsledku přinést posílení extremistické scény, a to jak PEX a LEX. Je historickým faktem, že snížení životní úrovně společnosti je provázáno nárůstem různých forem

extremismu. Navíc proti radikálním myšlenkám nejsou zcela imunní ani příslušníci policie a ozbrojených sborů obecně. V současné době, kdy je globální společnost propojena efektivními nástroji komunikace, je nutné rovněž počítat se zahraničními vlivy na extremistickou scénu v ČR. Akce extremistů v cizích státech, které směřují proti tamní státní moci, náboženským, kulturním nebo sociálním skupinám, se mohou velice rychle přesunout na naše území, a to bez zjevné spojitosti s událostmi v ČR.

3.5.11. Středočeský kraj

3.5.11.1. Obecné údaje

Na teritoriu Středočeského kraje bylo zaznamenáno **31** případů s extremistickým podtextem, a to jak trestných činů tak přestupků a dále **17** skutků souvisejících s diváckým násilím. Oproti roku 2010 se tak jedná o mírný nárůst extremistické trestné činnosti.

Leták AN Kutná Hora

Nejvíce skutků spočívá v grafickém nebo verbálním projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka. Ve čtyřech případech se jednalo o fyzické napadení či verbální útok proti Romům, v jednom případě proti občanům turecké národnosti. V jednom případě též došlo k fyzickému útoku Roma proti příslušníku majoritní společnosti. V pěti případech pak došlo k vzájemným střetům mezi sympatizanty pravicové a levicové scény, kdy nejvíce těchto případů bylo v Příbrami. V případě diváckého násilí se jedná převážně o drobnější výtržnosti na stadionech nebo v jejich bezprostředním okolí.

I v roce 2011 pokračovali ve své činnosti AN Kladno, jehož členové se podílejí na akcích v rámci celé ČR. Dále v rámci Středočeského kraje působí lokální uskupení, jako AN Kutnohorský, jenž svoji činnost v průběhu roku 2011

ukončilo, avšak vznikla SM Kutná Hora a taktéž SM Praha Západ. Minimální aktivity vyvíjela buňka Nacionálních socialistů Mladoboleslavsko. Aktivity vyvíjeli i PEX a LEX v Příbrami, přičemž zde došlo ke dvěma střetům sympatizantů obou stran.

3.5.11.2. Odhad a sociální struktura přívrženců extremistických hnutí

V teritoriu Středočeského kraje je cca **400** příznivců krajní pravice, avšak aktivních je cca 100 osob. Ve většině případů se jedná o studenty učňovských škol či osoby pracující v dělnických profesích a v mnoha případech u bezpečnostních agentur. Jsou zaznamenávány případy, kdy příznivci tohoto hnutí studují střední nebo vysokou školu. Největší koncentrace příznivců tohoto hnutí je na teritoriích územních odborů Kladno, Mladá Boleslav, Příbram a v menší míře Kolín.

Levicoví extremisté nemají v rámci kraje vytvořenou stabilní organizační strukturu a jedná se spíše o nestálá a náhodná uskupení osob, vyjma Příbrami, kde je aktivní buňka SHARP skins⁷⁸ a aktivních buněk AFA v Berouně a Rakovníku. Vzhledem k tomu je obtížné kvantifikovat osoby, které sympatizují s levicovým extremismem. Odhadem lze hovořit o zhruba **200 - 250** osobách.

3.5.11.3. Nejzávažnější případy extremistické kriminality

Jako nejzávažnější případ z hlediska problematiky extremismu lze ve Středočeském kraji hodnotit žhářský útok na dům, obývaný Romy, kdy skupinka mladíků dne 10.července kolem 01.00 hod. v obci Býchory vykřikovala hesla s rasovým podtextem a prohlašovala nenávist k cikánům, a poté do otevřeného okna romské rodiny vhodili zapálenou pochodeň, která dopadla pod okno obývacího pokoje, tedy uzavřeného prostoru plného hořlavých předmětů jako jsou nábytek, elektrospotřebiče a další, kdy došlo k propálení zataženého závěsu v celkové škodě cca. 500,- Kč. V obývacím pokoji se v tu dobu nacházely 2 osoby a v sousedních pokojích se v tu dobu nacházelo nejméně dalších 7 osob, z toho čtyři byly nezletilé děti. Ke zranění přítomných osob a k větším škodám na majetku nedošlo z důvodu včasného uhašení louče jedním z obyvatel bytu. Jako pachatelé byli zjištěni 4 obyvatelé obce Býchory, kteří se předchozího dne podíleli na pořádání koncertě ve Velkém Oseku, kde vystupovaly kapely s orientací na pravicově extremistické spektrum. Věc byla šetřena jako zvlášť závažný zločin těžké ublížení na zdraví, přečin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci. Osoby nebyly stíhány vazebně. Ve věci bylo podán návrh na podání obžaloby.

3.5.11.4. Poznatky o kontaktech extremistických skupin do zahraničí

Jsou známy informace o možných kontaktech ultrapravice v rámci Středočeského kraje do zahraničí (především AN Kladno), zejména do Velké Británie, Německa, Itálie, Slovenska, Švédska a Polska.

⁷⁸ SHARP – Skinheads Against Racial Prejudice – Skinheadi proti rasistickým předsudkům, nerasistická, antifašistická odnož skinheads, pocházející z USA.

3.5.11.5. Informace o konkrétních projevech antisemitismu a popírání holocaustu

V rámci ÚO Kladno došlo k poškození náhrobků na židovském hřbitově, avšak bez dalších grafických projevů, svědčící konkrétně o antisemitismu. Projevy popírání holocaustu nebyly zaznamenány.

3.5.11.6. Existující či potenciální bezpečnostní rizika na příslušném území

Středočeští PEX se dlouhodobě profilují na tématu anticikanismu. V praxi se to projevilo například podporou protiromských shromáždění na Šluknovsku a v Novém Bydžově.

3.5.12. Ústecký kraj⁷⁹

3.5.12.1. Obecné údaje

Za období leden - listopad je v Ústeckém kraji evidováno 25 případů, z toho 19 případů objasněno (76%), 6 případů je neobjasněno. Stíháno je 31 pachatelů. V roce 2010 bylo za stejné období 23 případů, 19 objasněno (82,6%).

V roce 2011 nedošlo k výrazným změnám v počtu případů a objasněnosti. V 2. polovině roku byl zaznamenán nárůst počtu extremistických akcí, zejména v souvislosti s událostmi v Rumburku a Varnsdorfu. V září a říjnu proběhla vlna demonstrací a akcí ve Šluknovském výběžku jako reakce na internetické střety v Rumburku a Novém Boru. Uvedené akce nebyly iniciovány neonacistickými organizacemi, tyto však uvedené demonstrace zneužívají ke zviditelnění a prosazování svých cílů.

V roce 2011 zůstaly beze změn i formy páčání rasově motivované trestné činnosti. Většinu trestných činů představují neplánované slovní a fyzické útoky, případně veřejné

Demonstrace DSSS, Krupka, 11. 4.

zobrazování nacistické symboliky. Problém internetu zůstává beze změn, většina webových stránek s neonacistickým obsahem je umístěna na zahraničních serverech.

Byl patrný trend aktivizace tzv. protinacistických iniciativ, které nejsou napojeny na anarchistická uskupení, ale někteří anarchoautonomové na jejich akcích participují. Tyto skupiny se ve spolupráci s duchovními podílejí na organizování protiakcí v případě konání pochodů neonacistů (viz aktivita uskupení „V Ústí neonacisty nechceme“ v případě pochodu DSSS v Krupce). Rovněž se v Ústeckém kraji objevil fenomén Hardbass za účasti neonacistů z Ústecka, Mostecka a Chomutovska.

⁷⁹ K Ústeckému kraji je odkazováno na podrobný materiál Analýza k událostem na Šluknovsku, k dispozici na <http://www.mvcr.cz/clanek/problematika-socialne-vyloucenych-lokalit.aspx>.

Ústecký kraj je příhraniční oblastí se značnou nezaměstnaností, charakteristická je rovněž nižší vzdělanost obyvatelstva v porovnání s ostatními částmi ČR. V kraji žije početná romská komunita, která je zejména postižena nezaměstnaností a sociálním vyloučením.

Mezi riziková města a obce patří v Ústeckém kraji dlouhodobě Most, Chomutov, Ústí nad Labem, Děčín, Teplice. V těchto lokalitách působí rovněž místní buňky radikálů, případně místní organizace DSSS či Dělnické mládeže. Sociálně vyloučené lokality jsou dále v oblasti Šluknovského výběžku, v Roudnici n.L., v Kadani, Klášterci nad Ohří a v dalších místech. Ve všech těchto oblastech hrozí potenciální rizika spojená s organizováním demonstrací či násilných akcí radikálů.

3.5.12.2. Odhad a sociální struktura přívrženců extremistických hnutí

Počet pravicových a levicových extremistů je v Ústeckém kraji stejně jako v roce 2011 odhadován na 500 osob. Jedná se však o velmi hrubý odhad, kdy je předpoklad, že tzv. tvrdé jádro pravicové scény tvoří vždy cca 20-30 osob z okr. Chomutov, Most, Teplice, Ústí nad Labem, Děčín. Na akcích organizovaných ve Šluknovském výběžku byla zaznamenána účast vysokého počtu mladistvých, z čehož lze usuzovat, že pravicový radikalismus je pro část dnešní mládeže velmi atraktivní.

3.5.12.3. Nejzávažnější případy extremistické kriminality

Dne 5. listopadu v 01:50 hod. blíže neznámí pachatelů v ul. Hradiště v Ústí nad Labem fyzicky napadli dva poškozené ze Súdánu, kdy jednomu údery pěstí a kopy do oblasti hlavy a břicha způsobily zranění v podobě tržné rány na obočí 1cm, zlomeninu 4 a 6 žebra s vykloubením a zlomeninu 6. a 8. žebra, přičemž 6. žebro bylo zlomené na dvou místech, pneumothorax - protržení plíce a s poúrazovou tekutinou v plicích a bolesti hlavy, jež si vyžádalo ošetření v Městské nemocnici Ústí nad Labem. Druhý poškozený utrpěl zranění v podobě naražení zad, ošetřen v nemocni bez další neschopnosti a potvrzení nějakého zranění.

3.5.12.4. Poznatky o kontaktech extremistických skupin do zahraničí

Aktivisté PEX i LEX udržují kontakty zejména do Německa. Jedná se o vzájemnou účast na demonstracích a koncertech.

3.5.12.5. Existující či potenciální bezpečnostní rizika na příslušném území

Nadále přetrvávají obavy z organizování demonstrací ve vyloučených lokalitách s romským obyvatelstvem. Tyto akce budou organizovat osoby napojené zejména na DSSS či podobné subjekty krajní pravice. Riziko konfliktů v lokalitách s romským obyvatelstvem je v Ústeckém kraji nadále vysoké.

Varnsdorf, 10 9.

3.5.13. Vysočina

3.5.13.1. Obecné údaje

V roce 2011 bylo na území Kraje Vysočina šetřeno celkem 11 respektive 10 extremistických skutků, jednalo se v 8 případech o trestné činy, respektive přečiny, ve dvou případech o přestupky, v jednom případě byla věc nabrána a kvalifikována základním útvarem jako extremistický čin. Byl tedy zaznamenán nárůst proti 3 skutkům po linii extremismu v roce 2010.

V roce 2011 se stále projevoval pozitivní dopad realizací policie proti špičkám neonacistického hnutí z roku 2009 a dále trestní řízení související s pochodem pořádaným uskupením SM v Jihlavě 6. června 2009⁸⁰. V současné době toto řízení není stále skončeno, řízení před soudem je vedeno v Praze.

Lídry a hlavní aktivisté se buď přestěhovali z území Kraje Vysočina, nebo ukončili své aktivity. Zatím zde PEX nenašli stále osobnost, která by byla schopna zorganizovat větší akci, či ideologicky určovat další směřování. Pravicově extremistická scéna se v podstatě omezuje na dílčí aktivity jednotlivců či menších skupinek.

Aktivita příznivců levice spočívá zejména v pořádání koncertů v místních klubech, pořádáním akce „Fotbal proti rasismu“, dále na páchání obecné kriminality jednotlivci jako sprejerství.

3.5.13.2. Odhad a sociální struktura přívrženců extremistických hnutí

Počet příznivců PEX je na území kraje Vysočina odhadován přibližně na 160 osob, avšak ne všichni jsou aktivní. Zejména se jedná o osoby mužského pohlaví, věk do 30 let, mimo studujících, zejména osoby vyučené nebo se středoškolským vzděláním, výjimečně absolventy vysokých škol. Dále osoby nezaměstnané, v pracovním poměru i osoby samostatně výdělečně činné.

Tvrdé jádro (účast na demonstracích, akcích, internetových diskuzích) – Jihlava (cca 20 osob), Havlíčkův Brod (cca 20 osob), Pelhřimov a Humpolec (cca 6 osob), Třebíč (cca 8 osob), okres Žďár nad Sázavou (cca 10 osob).

Počet příznivců a sympatizantů LEX je na území kraje Vysočina odhadován přibližně na 250 osob. Jedná se o osoby do 25 let, studující, nezaměstnané, často drogově závislé. Příznivci se rekrutují z řad anarchistů, alternativní mládeže, posluchačů techno hudby. V rámci internetu se rovněž podílí na diskusních fórech (vyjadřují mimo jiné odpor k neonacismu), účastní se demonstrací, akcí „proti fašismu, rasismu“, hudebních produkcí, (např. techno). Největší koncentrace LEX byla zaznamenána v Jihlavě, Polné, Pelhřimově, Pacově, Černovicích, Humpolci, Velkém Meziříčí a Žďáru nad Sázavou.

⁸⁰ Pochody ke hrobu německých vojáků z druhé světové války, pořádané zprvu NO a následně SM Vysočina.

3.5.13.3. Nejzávažnější případy extremistické kriminality

Dne 27.března v 09.29 hod. telefonicky oznámil poškozený, že do domu v obci Pohled neoprávněně vnikli minimálně dva neznámí pachatelé maskováni černými pletenými kuklami nasazenými přes obličej a nejméně ve dvou případech měl jeden z pachatelů obyvatelům domu vyhrožovat usmrcením. Provedeným šetřením bylo zjištěno, že po předchozí telefonické rozepři v ranních hodinách mezi poškozeným a dalšími třemi osobami, přijeli tři dosud neznámí pachatelé osobním motorovým vozidlem, přičemž dva z pachatelů si nasadili přes obličej černé pletené kukly s otvory pouze pro oči, v ruce oba drželi blíže nespecifikované nože, neoprávněně vstoupili na pozemek příslušející k uvedenému domu, po výzvě obyvatelky domu, aby z místa vypadli, že volá policii, nejméně tyto dva pachatelé po násilném vykopnutí hlavních vchodových dveří neoprávněně vnikli na chodbu domu, kde následně násilím vykopli další dvojce vnitřní dveře, přičemž došlo k rozbití skleněných výplní dveří a dále některý z těchto pachatelů vhodil z venku skrz zavřené okno do místnosti, sloužící jako kuchyň, kus betonu. Při tomto neoprávněném vniknutí jeden z pachatelů měl nejméně dvakrát zakřičet: „Cikáni, zabijeme vás“ a „Cikáni chcípnete“. Následně z nezjištěných důvodů pachatelé dům opustili přístupovou cestou a uvedeným motorovým vozidlem z místa odjeli. Ke zranění osob obývajících popisovaný dům nedošlo, vznikla hmotná škoda na majetku, konkrétně na skleněné výplni kuchyňského okna a na třech dveřích včetně vstupních v celkové výši nejméně 1.700,- Kč. Podezřelé osoby jsou známy jako sympatizanti PEX.

3.5.13.4. Existující či potenciální bezpečnostní rizika na příslušném území

Policisté se obávají zejména možných výtržností „externích“ fotbalových hooligans v případě postupu FC Vysočina do 1. ligy a opakování shromáždění u pohřebiště vojáků z druhé světové války v Jihlavě.

3.5.14. Zlínský kraj

3.5.14.1. Obecné údaje

Vývoj extremistické scény byl v různých částech kraje odlišný. Na jedné straně došlo k útlumu na pravicové scéně, co se týká pořádání velkých akcí a to především koncertů, pochodů, ale taky došlo k nárůstu protestních demonstrací na podporu uvězněných příznivců pravicové scény. Extrémně pravicová scéna se nachází v ilegalitě a čeká na „uklidnění“ situace. Dále předpokládá reorganizaci, opětovné zformování a nové nápady a techniky boje se státní mocí. Proto začala aktivněji pracovat na veřejných sociálních internetových sítích jako je Facebook aj. Tato aktivita trvá po celý rok, kde následně vznikají uzavřené skupiny, kam mají přístup jen prověření jedinci z pravicového spektra.

Levicová scéna se často odvíjela od aktivit pravicové scény, a proto s ústupem pravice se utlumila i činnost levice. Došlo však k nárůstu v pořádání koncertů, přednášek a výstav. Zvýšil se i počet příznivců. Ti nezdědka studují na vysoké škole ve Zlíně.

V roce 2011 bylo na problematice extremismu a s ním spojeným protiprávním jednáním zahájeno trestní stíhání s 22 osobami, a to především pro výtržnictví, projev sympatií k hnutím směřujícím k potlačení práv a svobod člověka, založení, podporu a

propagaci hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka; hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, nebezpečné vyhrožování, poškozování cizí věci, vydírání, těžké ublížení na zdraví a ublížení na zdraví.

Okres Zlín

Za sledované období je na teritoriu okresu Zlín evidováno 8 případů z toho bylo objasněno všech 8 skutků a zjištěno celkem 9 pachatelů. V roce 2011 dochází oproti minulým rokům k nepatrnému zvýšení nápadu trestné činnosti.

Pokud jde o skladbu extremistické trestné činnosti v roce 2011, nejčastějším porušením zákona byly různé situační střety a výtržnické jednání a nadále projevy podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv člověka.

Na problematice pravicového extremismu byl v roce 2011 zaregistrován útlum v souvislosti s ukončením činnosti DSSS na území Zlínského okresu. Do akcí této strany se aktivně zapojovali příznivci pravicového extremismu, především příznivci AN Zlínsko a platforma, jejíž členové se považují za příznivce generála Radola Gajdy⁸¹.

V první polovině roku se veškerá komunikace pravicových radikálů přenesla do uzavřených skupin na sociální síti Facebook.

V rámci pravicové scény v oblasti Zlínského kraje i nadále působí sdružení pod názvem Národní Čest Zlín. V jeho vedení jsou bývalí členové NO Blansko. Jejich aktivita odkazuje na činnost generála Radoly Gajdy. Jejich členové jsou přítomni na většině demonstrací v rámci celé ČR a mohou se podílet i na organizaci. Také oni se soustřeďují zejména na sociálních sítích a internetu.

V trendu radikalizace pokračují i tzv. hooligans, které dle složení můžeme řadit k PEX. Přesto, že fotbalový klub FC Tescoma Zlín přestoupil do II. Ligy, dosahuje účast radikálních zlínských fanoušků počtu kolem 80-90 osob. Fanoušci se ve zlínském kotli rozdělují na skupiny Úderníci (mimo zlíští fans, přes 20 osob, na pomezí ultras a hooligans), South Slopes ultras (cca 20 osob, absorbovala příznivce PEX), Piccolo Fanatico (okolo 20 převážně mladších fans) a Zálešná Boys s Gangem lišky Bystroušky (menší skupinky, méně aktivní). Co se týká samotných výtržností na stadiónech, tak těch ubylo, ale přibýlo výtržností mimo stadióny zejména po ukončení utkání. K těmto výtržnostem dochází především v okolí stadiónů a v blízkých restauračních zařízeních. Kamerový systém na fotbalovém stadiónu chybí a ani klub zatím neuvažuje, že by ho vybudoval.

Na teritoriu Zlínského kraje je zaznamenávána aktivita jak pravicových tak i levicových příznivců, kdy akce jedné strany vyvolává protiakci druhé strany. Změny provázely příznivce radikálně levicových uskupení - Antifa Zlínsko a Antifa Otrokovice. Došlo ke zvýšení jejich počtu, zintenzivnila se vzájemná komunikace a flexibilita. Spolupracují s ČSAF. Jsou schopni se za pomoci komunikačních technologií svolat během několika desítek minut a tím reagovat na veškeré podněty vyvolané jak ze strany pravicových extremistů, tak i ze strany Policie ČR.

⁸¹ Jeden z velitelů československých legií v Rusku a fašistický politik.

Skupiny Antifa Zlínsko a Antifa Otrokovice se nevyhýbají přímé fyzické konfrontaci se skinheady a hooligans. V roce 2010 i 2011 jsou zaznamenány útoky levicových extremistů na příznivce AN a členy skupiny „Přátelé generála Radola Gajdy“. Tyto útoky jsou rychlé, nečekané a nebývají oficiálně hlášeny policii. Během těchto útoků jsou zaznamenány zranění ve formě zlomenin, tržných ran apod. Poškození se nechávají následně ošetřit ve zdravotnickém zařízení, kde jako důvod napadení uvádí nepravdivé údaje o původu zranění. Byly zaregistrovány i slovní a fyzické útoky vůči mladým komunistům a národním bolševikům. Ve Zlínském kraji působí známá hudební skupina Edelweiss Piraten, která má blízko k AFA. Anarchoautonomové se snaží zapojit do organizování lokálních technoparty.

V roce 2011 došlo k útlumu na pravicové scéně, co se týká pořádání velkých akcí a to především koncertů, pochodů. Zároveň ale byl zaregistrován nárůst protestních demonstrací na podporu uvězněných příznivců pravicové scény.

Okres Vsetín

V současné době je PEX scéna utlumena. Aktivně se projevují jen někteří jedinci z DSSS. Na demonstracích PEX byly zaznamenány osoby hlásící se k hooligans. Ze strany LEX jsou aktivní jen jednotlivci, případně malé skupiny do počtu 5-ti členů, účastníci se protestních demonstrací. Nejedná se pokaždé o tytéž osoby.

Okres Kroměříž

Byla zaznamenávána aktivita jak pravicových tak i levicových příznivců, kteří udržují kontakty se seskupeními mimo teritorium okresu Kroměříž. PEX mají kontakty na buňky v Brně a Zlíně, LEX pak na kolegy z Otrokovic, Napajedel a Tlumačova.

Okres Uherské Hradiště

Na teritoriu byly evidovány a objasněny 2 případy. V uvedené době se jeví jako aktivní pouze skupina asi 20 osob z řad fanoušků fotbalového klubu 1. FC Slovácko. Jedná se o radikální fanoušky, kteří vyhledávají konflikty s hostujícími fanoušky v době konání zápasů 1. Gambrinus ligy.

3.5.14.2. Odhad a sociální struktura přívrženců extremistických hnutí

Počet PEX na teritoriu Zlínského kraje stagnuje a pohybuje se na 310-320 osobách.

Počet levicových extremistů je v současné době odhadován na 630 osob. **Jde o navýšení oproti roku 2010 o cca 50 lidí.**

Počet hooligans je v celém kraji odhadován na 115 osob. Největší zastoupení má krajské město Zlín, následováno Vsetínem (hokejový fanoušci), dále Uherským Hradištěm a minimálním množstvím v Kroměříži.

Okres Zlín

Počet příznivců pravicových radikálů na teritoriu Zlínského okresu je odhadován přibližně 150 osob, ale ne všichni jsou aktivní. Bylo ale zjištěno, že i ti, kteří se v poslední době neprojevovali, reagovali a účastnili se při protestních shromážděních na podporu uvězněných či mrtvých kamarádů. Za odcházející starší příznivce přichází mladší generace, kdy hlavně mezi mládeží na základních školách a učňovskou mládeží je hodně nových členů. Sociální strukturu ve Zlínském okrese tedy tvoří především mladí lidé ve věku 15 - 26 let.

Tzv. hooligans se prolínají s pravicovými radikály, kdy mají téměř shodné názory a většina těchto osob se angažuje v rámci obou skupin. Hooligans se zaměřují na návštěvy sportovních utkání, především fotbalových a hokejových. Struktura osob je velmi pestrá, věkově se jedná o skupinu ve věku 12 - 35 let, je zde velké zastoupení nezletilých a mladistvých a studentů středních škol. Objevují se zde však i starší členové, kteří se ale nezapojují do fyzických kontaktů.

Za poslední rok jsou zaznamenány tendence teritoriálního rozdělení podle městské čtvrti, kde se pravicoví radikálové shromažďují zejména podle trvalého bydliště.

Počet tzv. anarchistů a jejich sympatizantů je odhadován ve Zlínském okrese na 300 osob. Věk příznivců tohoto hnutí se pohybuje v rozmezí 13 - 35 let. Složení z hlediska vzdělání je velmi různorodé. Oproti PEX je výrazně větší zastoupení studentů středních a vysokých škol, ale na druhé straně i osob bez jakéhokoli vzdělání, nezaměstnaných a sociálně slabých. Rovněž oproti PEX je registrováno výrazně větší zastoupení žen. Nejvíce anarchistů je v Otrokovicích.

Okres Vsetín

Odhadovaný počet příznivců skinheads je kolem 40 až 55 z celého okresu. Počet příznivců anarchistického hnutí nelze jednoznačně určit, odhadovaný počet se pohybuje kolem 100 až 130 příznivců (včetně SHARP skinheads).

Okres Kroměříž

Počet příznivců pravicových radikálů je odhadován přibližně na 75 osob, ale ne všichni jsou aktivní, tzv. tvrdé jádro tvoří cca 35-40 osob. Věk příznivců tohoto hnutí se pohybuje v rozmezí 15 - 30 let.

Počet sympatizantů LEX je odhadován na 160 osob. Věk příznivců tohoto hnutí se pohybuje v rozmezí 15 - 30 let. Došlo k velkému nárůstu počtu těchto příznivců proti loňskému roku.

Okres Uherské Hradiště

Počet příznivců pravicových radikálů na teritoriu je odhadován přibližně 35 osob, ale ne všichni jsou aktivní.

Tzv. hooligans se prolínají se skinheady, kdy mají téměř shodné názory, a většina těchto osob se angažuje v rámci obou skupin. Hooligans se zaměřují na návštěvy sportovních utkání, především fotbalových a hokejových. Počet příznivců je 45 lidí.

3.5.14.3. Nejzávažnější případy extremistické kriminality

V roce 2011 došlo k brutálnímu napadení občana Vietnamské republiky ze strany pravicových radikálů.

3.5.14.4. Poznatky o kontaktech extremistických skupin do zahraničí

Okres Zlín

V roce 2011 byly zaznamenány ve Zlínském okrese kontakty PEX především s kolegy ze Slovenska a částečně z Polska.

Anarchisti spolupracují především se Slováky a ruskými levicovými radikály, kteří pravidelně jezdí na akce do Zlína a vzájemně navštěvují své demonstrace a koncerty.

Okres Vsetín

Kontakty v zahraničí jsou především s extremisty žijícími na Slovensku v oblastech, které sousedí přímo s územním celkem Vsetín.

Okres Kroměříž

Byly zaznamenány kontakty na Slovensko.

3.5.14.5. Existující či potenciální bezpečnostní rizika na příslušném území

Jako existující či potencionální bezpečnostní rizika lze pokládat všechny akce, u kterých dojde k soustředění většího počtu osob, a to jak pravicového tak levicového zaměření (koncerty, shromáždění, předvolební shromáždění apod.), rovněž tak i při konání rizikových sportovních utkání především v hokeji a fotbale. Nadále i akce vyvolané sociálními nepokoji, nebo reagující na sociální situaci ve státě.

3.6. Extremismus a právo

3.6.1. Shromažďovací právo

Jak již bylo zmíněno na jiných místech Zprávy, i v roce 2011 proběhlo velké množství veřejných shromáždění, neboť prostřednictvím nich dochází k vyjadřování různých názorů. Zejména v první polovině roku došlo k výrazným shromážděním, která zahájila opětovné diskuse o zákonu o právu shromažďovacím. Za nový trend se dá označit využívání výjimky z oznamovací povinnosti u shromážděních pořádných církvemi a náboženskými společnostmi, které není nutné oznamovat v předstihu úřadu. U některých svolavatelů tato výjimka vyvolala názor, že náboženská shromáždění mají nějakou zvláštní ochranu oproti jiným, oznámeným shromážděním.

Ministerstvo vnitra zareagovalo na výkladový problém právním rozbořem, který dochází k následujícímu. I náboženská shromáždění spadají do režimu zákona o právu shromažďovacím s výjimkou toho, že zde není povinnost úřadu shromáždění je dopředu oznámit. Důležité je, že **účel takového shromáždění má sloužit k projevům náboženského**

vyznání. O náboženské shromáždění tedy nepůjde, pokud ho sice svolá církev, nicméně jeho cíl bude směřovat k vyjádření politického názoru, nesouhlasu s vedením radnice apod. Takovéto shromáždění, přestože ho svolává církev nebo náboženská společnost, pak podléhá oznamovací povinnosti. Pokud je údajně náboženské shromáždění protidemonstrací proti určitým politickým názorům, nejde o výkon náboženské svobody. Český ústavní pořádek do značné míry vylučuje směšování politiky a náboženství. Uvedené shromáždění církve je jen "běžným" shromážděním bez oznámení a je tak třeba s ním nakládat. Pokud by tomu tak nebylo, požívaly by náboženské skupiny větších práv než ostatní, neboť by se jim dostávalo privilegií i v jiných oblastech než jen v náboženské svobodě. Navíc i svolavatel shromáždění, které není nutno oznamovat úřadu, tak má povinnost vydávat přímo nebo s pomocí pořadatelů účastníkům pokyny k zajištění řádného průběhu shromáždění, dále je svolavatel povinen poskytnout úřadu na jeho žádost součinnost nezbytnou k zajištění řádného průběhu shromáždění a splnit povinnosti stanovené zvláštními právními předpisy, dbát na pokojný průběh shromáždění a činit opatření, aby nebyl narušován, řídit průběh shromáždění tak, aby se podstatně neodchylovalo od účelu shromáždění atd.

Shromáždění konané dne 12. března 2011 v Novém Bydžově

Mediální pozornost vyvolalo shromáždění v Novém Bydžově, kde byl oznámen pochod Dělnické strany sociální spravedlnosti. Na protest proti tomuto pochodu byla oznámena další čtyři shromáždění. Na místě samém pak svolavatelé ostatních shromáždění svoje předchozí oznámení vzali zpět (stáhli) a uspořádali **nové, náboženské shromáždění**, na které se podle § 4 odst. 1 písm. b) zákona o právu shromažďovacím nevztahuje oznamovací povinnost. V souladu se zákonem jim byl umožněn průvod vedený farářkou ke kostelu, kde proběhlo společné modlení. Akce byla následně ukončena. Někteří účastníci společně s dalšími pak vytvořili blokádu v ulici, kde měl procházet pochod DSSS. V této souvislosti nastaly pochyby o aplikaci zákona o právu shromažďovacím na náboženské shromáždění. Přestože se však na náboženské shromáždění nevztahuje oznamovací povinnost, následně se zákon o právu shromažďovacím v plné šíři aplikuje. Jediná výjimka se týká právě oznamovací povinnosti. Z toho tedy plyne, že je i náboženské shromáždění možné rozpustit, jsou-li naplněny zákonem stanovené podmínky, a to včetně střetu s jiným, dříve oznámeným shromážděním. Ministerstvo vnitra k tomuto vyhotovilo podrobné výkladové stanovisko, které je zveřejněno na internetových stránkách Ministerstva vnitra (<http://www.mvcr.cz/clanek/stanovisko-ministerstva-vnitra-k-nekterym-aspektum-nabozenskych-shromazdeni-postupu-pri-kolizi-vice-shromazdeni-a-aplikaci-zakona-o-policii-behem-shromazdeni.aspx>).

Obdobně je pak v souvislosti se shromážděním v Krupce neprávem kritizovaná Policie ČR v souvislosti se shromážděním konaným dne 9. dubna 2011. Aktivisté již v předstihu avizovali konání ekumenické bohoslužby v místě pochodu Dělnické strany sociální spravedlnosti (DSSS). V momentě, kdy se blížil oznámený pochod DSSS, se ekumenická bohoslužba přesunula na vozovku tak, že byl znemožněn průchod shromáždění DSSS. S cílem umožnit konání obou shromáždění, která se střetla v místě a v čase, bylo náboženské shromáždění požádáno o ustoupení o cca 2 – 3 metry tak, aby byl možný průvod pochodu. Kompromisu však dosaženo nebylo, proto policie využila donucovacích prostředků. Některé nevládní organizace následně velmi dramaticky celé shromáždění popisovali jako

zásadní potlačování náboženské svobody⁸². S tím se však nelze ztotožnit. Náboženské shromáždění mohlo pokojně celou dobu probíhat, nebylo nikdy rozpuštěno.

Shromáždění u příležitosti 1. máje v Brně

První máj patří tradičně ke dni, kdy se koná velké množství různých shromáždění. Pravidelně se rovněž konají shromáždění neonacistů, proti nimž se na protest konají různá shromáždění na protest. Aktuálním příkladem, kdy bylo velmi náročné zajistit právo na svobodu shromažďování všech zúčastněných, byl 1. máj 2011. V daný den byla oznámena v souladu se zákonem následující shromáždění:

- Shromáždění příznivců Dělnické mládeže na ul. Lužánecká a pochod před budovu Městských lázní na ul. Nové Sady. Toto shromáždění se nakonec nekonalo.
- Shromáždění sdružení IQ Roma Servis na ul. Bratislavská v místě křižovatky s ul. Hvězdová.
- Shromáždění příznivců Dělnické mládeže v parku na Malinovského náměstí a pochod ul. Cejl, Vranovská, Jugoslávská, Merhautova, Milady Horákové, Koliště.
- Bohoslužba na Malinovského náměstí.
- Blokáda iniciativy Brno blokuje.
- Shromáždění mladých komunistů na Moravském náměstí

Byla svolána dvě shromáždění Dělnické mládeže, jedno přímo DM, druhé pak jejím předsedou. Obě se příslušný správní orgán pokusil nejprve zakázat, nicméně soudy následně oba zákazy zrušily⁸³.

Nejvyšší správní soud v rozsudku konstatoval: „*Nejvyšší správní soud připouští, že nečinnost správních orgánů a jejich tolerance k projevům extremismu mohou vést k ohrožení práv zejména menšin a k eskalaci násilí ve společnosti. Na druhé straně úvah však stojí obava z aktivity státu, představovaného správními orgány, který by i za cenu nezákonnosti potíral jevy, jež považuje za škodlivé.*“ (viz rozsudek NSS ze dne 11. března 2011, č. j. 8 As 15/2011 – 72, bod 60 odůvodnění.). Soud dále v bodu 70 rozsudku k možným protidemonstracím uvedl, že „*pokud by případné střety byly vyvolány naopak odpůrci shromáždění, bylo by namísto podle konkrétních skutkových okolností poskytnutí ochrany shromáždění v souladu s § 14 odst. 2 písm. b), e), f), či h) shromažďovacího zákona, případně i § 179 trestního zákoníku.*“

⁸² Shromáždění vyvolalo diskusi i mezi právními experty. Např. JUDr. Černý v článku Střet dvou shromáždění, který vyšel v odborném periodiku Právní rozhledy 12/2011 uvádí, že „*Je však třeba si uvědomit, že politické vyjádření církve či náboženské společnosti není projevem náboženského vyznání, neboť nejde o obrácení s k bohu, vykonávání náboženského obřadu apod. Jedná se o organizované vyjádření postoje určitého počtu jedinců, kteří sice mohou mít i vlivem stejné víry shodný názor na určité politické proudy, nejde však o projev víry, a to i když jsou třeba zároveň při shromáždění vykonávány náboženské obřady. Tak tomu bylo i v případě shromáždění v Krupce. Již dopředu bylo shromáždění avizováno jako snaha zabránit průchodu DSSS. V průběhu shromáždění byli sice vykonávány některé náboženské obřady, ovšem shromáždění v jeho celku mělo charakter protidemonstrace vůči DSSS. To bylo patrné i z toho, že vlastní bohoslužby se účastnilo jen několik jednotlivců shromážděných kolem kněze. Na základě těchto skutečností bylo možno kvalifikovat toto shromáždění jako neoznamovanou protidemonstraci a tak mohlo dojít i k zákroku policie (viz shora).*“

⁸³ Oba zákazy vyvolaly vlnu diskusí o zákaze shromáždění před jejich konáním. Přímými brněnskými zákazy shromáždění se zabývá K. Jamborová v článku Zákaz prvomájového shromáždění v Brně a právo na svobodu sdružování a shromažďování, Právní rozhledy 4/2011.

Největší obavy vyvolávalo shromáždění Dělnické mládeže, občanského sdružení, které sdružuje mimo jiné i neonacisty. Proti tomuto shromáždění se vzedmula velká vlna občanské společnosti a byly zorganizovány shromáždění vyjadřující nesouhlas s neonacistickou rétorikou. Vzhledem k vyostřené atmosféře panovaly obavy z možných střetů, navíc se shromáždění konalo krátce po ostře sledovaných shromážděních v Novém Bydžově a Krupce.

Vzhledem k významu shromáždění u příležitosti 1. máje a velkému počtu subjektů, které se ho zúčastnily a náročnosti policejního opatření je zmíněn podrobnější rozbor celé situace.

Policie se na shromáždění připravovala dlouho dopředu, a to mj. tak, že policisté z antikonfliktních týmů ve spolupráci s romskými iniciativami zajišťovali informační kampaň, včetně rozdávání letáků a zúčastnili se diskusí v Muzeu romské kultury. Cílem bylo vysvětlit občanům možný průběh shromáždění, seznámit je s postupem policie apod.

Shromáždění mladých komunistů v době od 9.00 do 11.00 proběhlo v poklidu. Stejně poklidný průběh mělo i shromáždění IQ Roma Servis v době od 10.30 do 11.45 s účastí 200 až 300 osob a bohoslužba mezi 12.00 a 13.00 s cca 200 účastníky. Shromáždění Dělnické mládeže se uskutečnilo mezi 11.30 a 15.00 za účasti 400 osob. Účastníci shromáždění IQ Roma Servis se posléze přesunuli na ul. Cejl směrem ke křižovatce s ulicí Koliště. Nakonec se účastníci shromáždění IQ Roma Servis promíchali s bohoslužbou a odpůrci pravicových extremistů v rámci iniciativy Brno Blokuje. Na ul. Cejl v prostoru mezi křižovatkou s ul. Koliště a křižovatkou s ulicí Körnerova se shromáždilo cca 700 osob s cílem zabránit pochodu Dělnické mládeže.

Po dohodě se svolavatelem se nakonec pochod Dělnické mládeže uskutečnil v opačném směru oznámené trasy. Blokující na křižovatce ulic Cejl a Koliště byli odděleni policisty pořádkových jednotek od pravicových extremistů, aby nedošlo ke střetům. Nedošlo k žádnému zranění, ani nebyly hlášeny škody na majetku. Práce policie byla oceněna veřejností, sdělovacími prostředky, tak i představiteli města Brna a Jihomoravského kraje. Hodnota úspěchu spočívá i v tom, že se podařilo udržet veřejný pořádek navzdory přítomnosti početných, sociálně rozmanitých, znesvářených skupin.

Série shromáždění na Šluknovsku

Od poloviny srpna do začátku října proběhlo velké množství shromáždění ve Šluknovském výběžku. Nejvýraznějším pak bylo shromáždění konané dne 10. září, kdy se konal mítink DSSS s následným neoznámeným pochodem. Pochodu, který následoval po oficiálním ukončení a který směřoval k inkriminovaným romským ubytovnám, se zúčastnilo dle odhadů 1000 – 1500 osob, z nichž zhruba 400 lze klasifikovat jako stoupence pravicových extremistů.

Z hlediska aplikace shromažďovacího zákona však nedocházelo k žádným výraznějším problémům při aplikaci zákona⁸⁴. U žádného ze shromáždění nebyly naplněny podmínky stanovené pro jeho zákaz před jeho konáním, nedocházelo ani k rozpuštění shromáždění. Policie na místě postupovala podle zákona o policii, přičemž využívala výklad provedený odborem bezpečnostní politiky ve stanovisku ministerstva vnitra k některým

⁸⁴ Podrobný popis průběhu jednotlivých shromáždění je uveden v dokumentu Analýza událostí ve šluknovském výběžku, která je dostupná na webu Ministerstva vnitra.

aspektům náboženských shromáždění, postupu při kolizi více shromáždění a aplikaci zákona o policii během shromáždění⁸⁵.

V souvislosti s výše zmíněnými shromážděními byla Krajskému úřadu Ústeckého kraje a obcím spadajícím do jeho územního obvodu poskytována metodická pomoc v oblasti práva shromažďovacího, kdy šlo především o základní seznámení se zákonem o právu shromažďovacím a jeho aplikací (možnosti rozpuštění shromáždění, přestupky dle cit. zákona, povinnosti svolavatele a obce). Metodická pomoc byla poskytnuta v rámci konzultačního dne pořádaného pro obce Krajským úřadem Ústeckého kraje dne 3. října.

Obecně lze konstatovat, že tam, kde se shromáždění nekonají častěji (např. hl. m. Praha či obce často navštěvované extremisty), jsou znalosti zákona o právu shromažďovacím na úrovni obcí kusé.

3.6.2. Sdružovací právo

V roce 2011 rozhodlo Ministerstvo vnitra ve spojitosti s podaným návrhem na registraci občanského sdružení s názvem „**Klub vojenské historie Sturmbrigade Wallonien, o.s.**“ a návrhem na registraci **Klubu vojenské historie Kampfgruppe „DF“** o odmítnutí jejich registrace. V obou případech dospělo Ministerstvo vnitra k závěru, že dle předložených stanov se jedná o občanská sdružení nedovolená, neboť jejich cílem je jinak porušovat ústavu a zákony a jsou tudíž dány důvody pro omezení výkonu sdružovacího práva v intencích § 4 písm. a) zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. V této souvislosti byly vzaty v úvahu jednak názvy zamýšlených občanských sdružení a jednak proklamované aktivity související s prezentací militárií spjatých s jednotkami Waffen – SS, které tvořily specifickou vojenskou složku NSDAP.

3.6.3. Trestní právo

Veřejnost projevu

Dne 24. srpna 2011 usnesením sp. zn. 7 Tdo 634/2011 Nejvyšší soud odmítl dovolání nejvyššího státního zástupce ve věci podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 261 trestního zákona. Skutek měl být spáchán v průběhu události pořádané neonacistickou organizací Národní odpor Praha pod názvem „N. O. P. Vánoční maškarní ples“, přičemž obviněný v masce Adolfa Hitlera opakovaně provolával nacistický pozdrav „Sieg Heil“.

Za podstatnou otázku Nejvyšší soud označil výklad znaku „veřejně“ ve smyslu ustanovení § 261 trestního zákona zařazeného mezi trestné činy podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka (§ 260 – podpora a propagace, § 261 – veřejné projevy sympatie, § 261a – veřejné popírání, zpochybňování a schvalování)⁸⁶. Ze znění těchto tří skutkových podstat je zřejmé že se liší formou jednání pachatele. Pachatel trestného činu podle § 260 tr. zákona „podporuje nebo propaguje“ dané hnutí, pachatel trestného činu podle § 261 tr. zákona „veřejně projevuje sympatie“ k danému hnutí a pachatel trestného činu

⁸⁵ Stanovisko je veřejně dostupné zde: <http://www.mvcr.cz/clanek/shromazdovani-a-koordinacni-dohody.aspx>.

⁸⁶ Podle nového trestního zákoníku se jedná o § 403, 404, 405.

podle § 261a tr. zákona „veřejně popírá, zpochybňuje, schvaluje nebo se snaží ospravedlnit“ zločiny nacistů nebo komunistů proti lidskosti.

Nejvyšší soud potvrdil rozhodnutí odvolacího soudu, neboť konstatoval, že jeho rozhodnutí bylo založeno na právním názoru, že se obviněný nedopustil jednání veřejně. Odvolací soud vycházel ze situace, že všechny přítomné osoby se dopustily stejného jednání společně s obviněnými. Nejvyšší soud tak potvrdil, že pokud čin nebyl spáchán veřejně před více než dvěma osobami současně přítomnými, přičemž se musí jednat o osoby odlišné od pachatele, nemůže se pachatel dopustit trestného činu veřejně jednáním před osobami, které se tohoto jednání dopouštějí společně s ním, tj. fakticky před spolupachateli.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu lze vztáhnout i na současný trestní zákoník. Při výkladu pojmu „veřejně“ je třeba se při kvalifikaci skutku řídit tímto usnesením.

První máj 2007 před Ústavním soudem

Dne 28. listopadu 2011 rozhodl Ústavní soud nálezem sp. zn. IV. ÚS 2011/10 v případě šesti stěžovatelů, kteří byli odsouzeni za podporu a propagaci Národního odporu během shromáždění ze dne 1. května 2007. Ústavní soud stížnost nálezem zamítl a definitivně tak kauzu stíhaných za podporu a propagaci Národního odporu během brněnského Prvního máje v roce 2007 uzavřel.

V odůvodnění Ústavní soud potvrdil dosavadní judikaturu když konstatoval, že Národní odpor je hnutím ve smyslu trestního zákona. Zajímavé je, že v celkovém hodnocení postavení a povahy Národního odporu je odkazováno na rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci rozpuštění Dělnické strany. Ústavní soud konstatoval, že nesení transparentů Národního odporu je přihlášením se k hnutí Národního odboru, a to včetně jeho nosných myšlenek. Stěžovatelé se aktivně podíleli na přípravě „vizuální stránky“ shromáždění tak, aby bylo hnutí propagováno. Soud zdůrazňuje, že i užívání symbolů je jednou z forem projevu. I politickým projevem může být spáchán trestný čin, přičemž v rámci úvah se soud nemůže hodnocení takového politického projevu vyhnout. Při výkladu skutkových podstat příslušných trestných činů nelze opomenout dějinný rozměr, kontextuální hodnocení je pak nutné.

Vzhledem k důležitosti nálezu zveřejňujeme celou právní větu:

Ústavní soud se ztotožňuje s principy bránící se demokracie, jejichž právní aplikace je opodstatněná s přihlédnutím k historickým zkušenostem s nacistickou a komunistickou totalitou nejen v našem státě, nýbrž i v celoevropském kontextu. Jestliže jsou odpůrci demokracie a hodnot, na kterých demokracie stojí, připraveni na ni útočit, musí být i demokratický režim připraven bránit se těmito atakům, a to v nutných případech i omezením základních práv.

Ústavní soud zdůrazňuje, že přes nepochybnost garance základních práv pro každého, je právem i povinností demokratického státu přiměřenými prostředky bránit sebe sama i společnost, kterou reprezentuje, proti destruktivním útokům ze strany těch hnutí a jednotlivců, jež popírají a zpochybňují základní demokratické hodnoty. Demokracie, která by bezvýhradně odmítla používat proti svým protivníkům státní moc, otevírala by bránu nejen anarchii, ale i totalitě. Právo menšiny na vyjádření jejího politického postoje nesmí být zaměňováno za právo libovolnými prostředky hlásat zlo; povinnost demokratického právního státu (nesvázaného s žádnou výlučnou ideologií) uplatňovat státní moc v mezích a způsobem

stanovených zákonem nelze pak zaměňovat s rezignací čelit projevům zla a nenávisti i takovými prostředky, jež se šířitelům těchto projevů mohou jevit jako tvrdé.

Nejdůležitějším faktorem při hodnocení obranných mechanismů, jež je demokratický právní stát oprávněn použít proti těm, kteří primárně mají za cíl demokracii zlikvidovat, je nezbytnost a přiměřenost s důrazem na fakt, že omezení základních práv může být prováděno pouze v krajních případech. Svoboda projevu se totiž nevztahuje pouze na informace a myšlenky, které jsou přijímány pozitivně nebo jsou považovány za neurážlivé nebo nedůležité, ale také na ty, které pohoršují, šokují nebo ruší.

Omezení či dokonce trestní postih projevů bude nezbytně nutný v demokratické společnosti tehdy, pokud budou tyto projevy obsahovat výzvy k násilí či k popírání, zpochybňování, schvalování nebo ospravedlňování zločinů proti lidskosti spáchaných v minulosti (srov. např. tzv. Osvětimskou lež), jakož i k podpoře a propagaci hnutí směřujících k potlačení základních lidských práv a svobod, a to zvláště ve vztahu k některým minoritám. V případě nenávistných projevů přitom není možné zkoumat pouze jejich prvoplánový obsah, nýbrž i jejich celkový kontext.

V každém případě však musí být předmětný projev za hranou ochrany nikoli jen hypoteticky.

Kritiku projevů obsaženou v odůvodnění soudních rozhodnutí nelze a priori odmítat od záminky jejich političnosti. Ústavně zaručenou nezávislost soudů nelze zaměňovat s juristickou impotencí, v důsledku které by justice sama sobě zakazovala uvážit relevantní souvislosti jednání sice nepochybně politického, ale všemi svými charakteristikami excesivně vybočujícího z ústavně chráněné volné a svobodné soutěže politických sil. I politickým projevem může být spáchán trestný čin, přičemž v rámci úvah soudu upínajících se k závěru o naplnění jeho skutkové podstaty nemůže se soud hodnocení takového politického projevu vyhnout.

Prvomájové výroky představitelů Dělnické strany z roku 2009 - shrnutí

Akce, kde níže citované části výroků zazněly, se konala dne 1. května 2009 na brněnském náměstí Svobody mezi 13:00 a 17:00 v rámci oslav svátku práce pořádané zcela jednoznačně Dělnickou stranou a Dělnickou mládeží Brno a výroky zazněly před pochodem účastníků shromáždění. Tohoto shromáždění se dle dostupných informací zúčastnilo přibližně 700 osob (svolavatelé shromáždění byli Pavel Procházka a Lukáš Levay). Akce byla propagovaná i na stránkách www.odpor.org. Tomáš Vandas, Michal Glas, Jiří Štěpánek, Michaela Dupová, Martin Zbela a Petr Kotáb mimo jiné řekli:

Tomáš Vandas: „Naši krásnou českou zemi zaplavila ničivá imigrantská vlna tsunami, která ničí vše, co je nám drahé a krásné (...). Dále jsme se postavili na obranu slušných lidí na litvínovském sídlišti Janov, tito lidé byli terorizováni nepřizpůsobivým etnikem a již nehodlali trpět takové násilí...”

Michal Glas: „Nám a celé Evropě běží čas, tisíce, statisíce emigrantů denně přistávají na evropských březích. Je jenom otázkou času, kdy nás, původní evropská etnika, tyto zrůdy převálčují svým počtem...”

Jiří Štěpánek: „Cizinci v mnohých profesích zkazili mzdy, protože dnes je i Čech přijímán do práce za stejné peníze jako nějaký přivandrovalec ze zemljanky. Ptám se, co nám přinesly průmyslové zóny? Nic. Kdo pracuje nebo pracoval v obrovských montovných? Češi? Nikoli, samí cizinci, kteří jen a jen zvýšili kriminalitu v místě. Nezapomínejme ani na nemoci, které tyto stepní hordy roznášejí(...). Jak to vypadá, když se nám cizinci vymknou, vidíme to na příkladu Vietnanců, tato komunita po daňových únicích se dala na drogy. Začínají pěstovat marihuanu ve velkém a prodávat ji, ale ne vlastním dětem, ty posílají studovat na univerzity, ale drogy dávají českým dětem. Začínají se zde tvořit jakási vietnamská ghetta a nebude daleko doba, kdy budou Vietnamci vyhazovat z práce naše lidi. (...) Mluvil jsem o tom, že propuštění z práce mají pouze malou podporu, která za pár měsíců vyprší a na další nemají nárok.... Mají tu smůlu, že jsou bílí. Kdyby byli cikáni, tak by poznali, jak je český solidární systém štědrý. (...) Jenže toto privilegium velkých nedotknutelných sociálních dávek je vyhrazeno pouze cikánům. (...) Mnozí ze spoluobčanů se nás ptají, co je lékem na současný stav mravní a ekonomický. My odpovídáme, národní socialismus."

Michaela Dupová: „Ve vaši očích vidím odhodlání, odhodlání bojovat za naši Evropu do poslední kapky krve, a proto už není jen prázdnou frází "Evropo povstaň", protože teď my a naše Evropa povstáváme jako Fénix z popela za společnou budoucnost, za společnou Evropu. Odpor!"

Martin Zbela: „Dámy a pánové, v úvodu svého projevu jsem řekl, že pokud bych zde a v této chvíli a na tomto místě začal propagovat dvě slova, tak demonizovaná slova, slova, kterých se mají bát nejen malé děti, ale hlavně dospělí...slova, kvůli kterým někteří z nás odsouzení do vězení...ta slova by zde zaznít měla už jen kvůli tomu, že naši kamarádi v následujících měsících budou muset kvůli těmto dvěma slovům jít do vězení. Já bych vás požádal o potlesk těmto odsouzeným, protože si myslím, že si nejen toto zaslouží. (...) A nyní vás možná překvapím, když řeknu, že tato dvě slova jsou v České republice naprosto legální a do budoucna o nich naši nepřátelé velmi, velmi, velmi uslyší. Právě zde mám dokument Ministerstva kultury (...) byl Národní odpor zapsán do evidence řádného periodického tisku...loučím se s vámi se slovy, ať žije Národní odpor - svobodný, národní, sociální. Ať žijí noviny Národní odpor."

Petr Kotáb: „Jeho rádoby zpěvu přizvukovalo mnoho shromážděných cikánů, kteří mírně upraveným textem "Romům, těm je v Čechách hej, Češi jim všechno zaplatěj" ministra Kocába doprovázeli. Předčasná cikánská oslava Svátku práce byla završena házením železných tyčí a prázdných pivních püllitrů do davu shromážděných občanů."

Policie ČR zahájila trestní stíhání Vandase a Glase jako obviněných z trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo omezování jejich práv a svobod podle § 198a odst. 1 v té době účinného tr. zákona. Kotáb byl stíhán pro trestný čin hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení podle § 198 odst. 1 písm. a) tr. zákona. V případě Štěpánka, Dupové a Zbely se jednalo o obvinění ze spáchání trestného činu podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 odst. 1 tr. zákona. Vandas s Glasem dle policie veřejně podněcovali k nenávisti k některému národu, etnické skupině, rase nebo jiné skupině obyvatel, Kotáb pak veřejně hanobil některou etnickou

skupinu. Štěpánek, Dupová a Zbela podporovali a propagovali hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť, nebo zášť vůči jiné osobě.

Rozsudkem vyhlášeným Městským soudem v Brně dne 18. listopadu 2010 byli všichni obžalovaní uznáni vinnými. Vandas, Glas a Štěpánek dle tohoto rozsudku spáchali trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle § 198a odst. 1 tr. zákona. Kotáb trestný čin hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení podle § 198 odst. 1 písm. a) tr. zákona. Štěpánek, Dupová a Zbela pak trestný čin podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 odst. 1 tr. zákona.

- Vandas byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání čtyř měsíců s podmíněčným odkladem na zkušební dobu dvaceti měsíců a k peněžitému trestu 25 000 Kč.
- Glas k trestu odnětí svobody v trvání čtyř měsíců s podmíněčným odkladem na zkušební dobu dvaceti měsíců a k peněžitému trestu 25 000 Kč.
- Štěpánek k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmi měsíců s podmíněčným odkladem na zkušební dobu dvaceti měsíců a k peněžitému trestu 30 000 Kč.
- Dupová k trestu odnětí svobody v trvání sedmi měsíců s podmíněčným odkladem na zkušební dobu dvaceti měsíců.
- Zbela k trestu odnětí svobody v trvání sedmi měsíců s podmíněčným odkladem na zkušební dobu dvaceti měsíců.
- Kotáb k trestu odnětí svobody v trvání čtyř měsíců s podmíněčným odkladem na zkušební dobu dvaceti měsíců a k peněžitému trestu 20 000 Kč.

Proti tomuto rozsudku se všichni obžalovaní odvolali ke Krajskému soudu v Brně, který rozsudek Městského soudu zrušil a vrátil mu jej k projednání. Krajský soud v Brně dospěl k závěru, že ze strany Městského soudu v Brně došlo k porušení práva na obhajobu a to přinejmenším v případě Vandase, Štěpánka, Zbely a Kotáby, jelikož v jejich nepřítomnosti došlo k výslechu znalce (Michal Mazel) k obsahu znaleckého posudku, který vypracoval, a oni tak nemohli na znalecké vyjádření reagovat. Krajský soud sice připustil, že nedošlo k řádné a doložené omluvě z nepřítomnosti u hlavního líčení, a i přesto, že došlo k odročení líčení právě kvůli tomu, aby mohli obžalovaní na znalecké vyjádření reagovat, dospěl soud k názoru, že je nutné znalce opakovaně vyslechnout.

Městský soud v Brně nařídil další hlavní líčení k němuž byl znalec předvolán, a to za účasti obhájců a obžalovaných (Glas a Dupová požádali o konání hlavního líčení opět v jejich nepřítomnosti). V rozsudku ze dne 10. května 2011 soud uznal obžalované opět vinnými ze stejných trestných činů jako tomu bylo v prvním případě a ponechal i stejné tresty jako ve svém prvním rozhodnutí ve věci. I proti tomuto rozsudku Městského soudu se obžalovaní odvolali. Dne 5. ledna 2012 pak Krajský soud v Brně v odvolacím řízení uložené pokuty zrušil s tím, že byly uloženy v rozporu se zákonem. Výše nepodmíněných trestů nebyla tímto rozhodnutím dotčena. Jak vyplývá z vyjádření Tomáše Vandase po jednání Krajského soudu v Brně, hodlají všichni obžalovaní podat dovolání k Nejvyššímu soudu.

Ve znaleckém posudku je většina projevu Tomáše Vandase označena za standardní politickou společenskou kritiku, ovšem některé pasáže jsou způsobilé vyvolat či prohloubit

nenávist a zášť vůči přistěhovalcům a vůči Romům. Výrok týkající se Janova pak jeho obyvatele dělí na slušné lidi a na terorizující nepřizpůsobivé etnikum. Glas označuje jako zrůdu paušálně všechny emigranty (spíše hovořil o imigrantech), což je dle Mazla extrémně negativní projev namířený proti skupině obyvatel ČR. Výroky Jiřího Štěpánka jsou dle posudku paušální a zjednodušující a jsou způsobily vyvolat nenávist vůči cizincům, Romům a Vietnamcům. Dále se Štěpánek hlásí k národnímu socialismu, přičemž on sám se následně bránil tím, že měl na mysli český národní socialismus prezentovaný např. Václavem Klofáčem (obdobně odkazuje na Miladu Horákovou i Vandas). Štěpánek uvádí, že mu není známo co znamená pojem neonacismus, a že žádné neonacisty nezná. Výrok M. Dupové je ve znaleckém posudku dáván do souvislosti s německou neonacistickou scénou, kdy byl převzat z nacistické skladby *Deutschland, erwache!* Martin Zbela koncipoval dle znalce svůj projev tak, že se jedná o zřejmé projevení sympatií k Národnímu odporu. Kotáb kritizuje chování ministra Kocába a etnicitou zdůvodňuje trestnou činnost Romů. Ze znaleckého posudku pak vyplývá, že projevy nelze omluvit ani povahou předvolební rétoriky ani případnými odkazy na konkrétní vyjadřování stoupenců jiných politických stran nebo samosprávy v ČR.

Soud obhajobě obžalovaných neuvěřil. V rámci obhajoby své výroky mírnili a relativizovali. Označovali je za nadsázku, alegorie, či politickou satiru a humor. Všichni uváděli, že je proti nim veden účelový politický proces a oni sami pouze upozornili v rámci svobody slova na existující společenské problémy. Jak konstatoval soud, to by samo o sobě nebylo trestné, ovšem oni jsou stíháni za veřejné podněcování k nenávisti k některému národu, etnické skupině nebo rase, veřejně hanobili etnickou skupinu či podporovali a propagovali hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka a hlásá národnostní rasovou zášť. Soud konstatoval, že pro posouzení jednání obžalovaných stačí i zdravý rozum v kontextu se znalostí událostí nedávné historie. Soud připomněl i rozpuštění Dělnické strany z roku 2010, kdy došlo k prokázání propojení Dělnické strany a Národního odporu. Obžalovaní na shromáždění vystupovali jako představitelé Dělnické strany, či jako osoby s ní úzce spjaté, tudíž museli být seznámeni s programy DS a DM. Na demonstraci vystoupili i dva němečtí řečníci, kteří odkazovali na Třetí říši i na Adolfa Hitlera („největší Evropan“).

3.6.4. Přestupky

Odbor všeobecné správy Ministerstva vnitra se v rámci své gesce zabývá mj. přestupky dle § 49 odst. 1 písm. d) a e) zákona o přestupcích, které zakotvují jednak postih omezování výkonu práv národnostních menšin a jednak působení újmy pro příslušnost k národnostní menšině, pro etnický původ nebo rasu apod. Statistické údaje o těchto přestupcích za rok 2011 však nejsou dosud k dispozici, tradičně jde však o mizivý počet přestupků. Prvek extremismu u jiných v úvahu připadajících přestupků (zejména přestupků proti občanskému soužití dle § 49 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích, páchaných různými formami hrubého jednání) není systematicky sledován.

V rámci své gesce pak odbor všeobecné správy řešil v srpnu a v září 2011 zejména na žádost Krajského úřadu Ústeckého kraje způsob vyřizování přestupků oznamovaných Policií ČR v souvislosti s demonstracemi extremistů i místních občanů, kdy správním orgánům nebylo vždy zřejmé, zda je to které jednání postižitelné jako přestupek.

Problematika byla řešena i na konzultačním dni k přestupkové problematice konaném dne 13. září.2011, kde byl podán výklad k ustanovení § 49 odst. 1 písm. e) zákona o přestupcích a kde se Ministerstvo vnitra vyjádřilo k některým modelovým případům přestupků oznámených Policií ČR.

Bylo zjištěno, resp. konstatováno, že nejedná-li se o trestný čin, nelze většinou v rámci přestupkového práva postihovat jednání korespondující se skutkovými podstatami trestných činů Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci dle § 352 trestního zákoníku, Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle § 356 trestního zákoníku, Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka dle § 403 trestního zákoníku, Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka dle § 404 trestního zákoníku apod. – jde-li zejména o případy typu provolávání hesel jako „Cikáni do plynu“ či jiné výroky vybízející k násilí, nenávisti či rasové nesnášenlivosti.

Je sporné, zda je namístě dané zjištění vnímat jako problém, neboť v případě existence korespondujících skutkových podstat přestupků postihujících projevy extremismu by mohlo dojít k přesouvání řešení dané problematiky do oblasti přestupkového práva, kdy správní orgány projednávající přestupky nemusí mít odpovídající dostatečný rozhled v dané oblasti, a především pak dostatek prostředků na zajištění znaleckých posudků, je-li třeba posoudit význam určitých výroků, symbolů či historických okolností.

3.7. Statistiky trestné činnosti s extremistickým podtextem

3.7.1. Úvod

Policejní statistiky se zpracovávají na základě Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia (dále jen „ESSK“). Statistika Nejvyššího státního zastupitelství, stejně jako statistiky soudní (zpracovává Ministerstvo spravedlnosti), má jiný horizont vykazování než statistika policejní. Není pro ni rozhodná doba, kdy se skutek stal, ale kdy státní zástupce zpracoval obžalobu, rozhodl o zastavení věci apod. Absence provázanosti těchto tří statistik je velkým handicapem, nicméně v současné době není technicky možné tento problém vyřešit.

Do roku 2009 se policejní statistiky řídily podle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu ve znění pozdějších předpisů. Rozlišovaly tedy 7 krajů a hl.m. Praha. Od 1. ledna 2010 je členění statistik totožné s vyššími územně správními celky, rozlišují tedy 14 krajů. Tato změna znemožňuje meziroční komparaci dat z hlediska krajů před a po roce 2009.

U podrobných statistik k pachatelům (podle dalších ukazatelů, vzdělání, pohlaví, věk apod.) se vychází z tzv. nestandardních sestav. To znamená, že se vykazuje veškerá prokázaná trestná činnost pachatele. Ve standardních sestavách, ze kterých se vychází u celorepublikových a krajských statistik extremistické trestné činnosti, se eviduje pouze nejzávažnější trestný čin. Mezi oběma statistikami může tedy vzniknout diskrepance. Za rok 2011 vykazuje standardní sestava 246 pachatelů a nestandardní 252 pachatelů.

U statistik pachatelů podle vzdělání jsou podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v souladu s novou terminologií absolventi základní školy s výučním listem absolventy střední školy s výučním

listem a pachatelé se středoškolským vzděláním pachateli se středním vzděláním s maturitní zkouškou (viz §58 cit. zákona č. 561/2004 Sb.).

Statistiku trestné činnosti policistů zpracovávala Inspekce Policie ČR, která však byla od 1. ledna 2012 nahrazena Generální inspekcí bezpečnostních sborů. Data za rok 2011 už poskytla právě Generální inspekce.

V rámci nestandardních statistických výstupů jsou rovněž Policejním prezidiem ČR zpracovávány od roku 2005 statistiky k zjištěným trestným činům s antisemitským podtextem⁸⁷. K 1. lednu 2005 byly, v rámci Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia ČR (ESSK), rozšířeny číselníky k extremistické kriminalitě o kódy umožňující zvláště identifikovat tr. činy motivované náboženskou a národnostní nesnášenlivostí vůči Židům a židovské víře, včetně útoků proti objektům židovských obcí a jejich zařízení, synagogám a židovským hřbitovům.

Nově jsou ve Zprávě uváděny trestné činy motivované nenávistí vůči Romům. K této statistice je nutné doplnit vysvětlující komentář. V policejních statistikách se u obětí trestných činů nerozlišuje etnicita, ani národnost. Lze pouze vysledovat, že obětí byl cizinec. V policejním Evidenčně statistickém systému kriminality se ale evidují trestné činy motivované národnostní nesnášenlivostí nebo nenávistí proti Čechům, Moravanům a Slezanům, Polákům, Němcům, Ukrajincům, Vietnamcům, Maďarům, Rusům a Rusínům, Romům, Židům, Arabům, Číňanům a jiným národnostem. Aby byl trestný čin motivovaný nenávistí vůči Romům vykázan v policejní statistice, musejí být splněny tyto podmínky: 1) policista při vyplňování Formuláře o trestném činu tento vyhodnotí jako trestný čin s extremistickým podtextem, 2) poškozený o sobě uvede, že je Rom, nebo se jedná o trestný čin proti objektu s jasným vztahem k romské národnosti (např. pachatel nasprejuje rasistický nápis na Památník romského holocaustu, či Muzeum romské kultury apod.). V této statistice nejsou evidovány trestné činy proti Romům, u kterých nebyl prokázán protiromský podtext (např. když je Romovi ukraden automobil, aniž by pachatel věděl, že majitelem je Rom). Řada Romů v ČR se navíc k romské národnosti nehlásí. Čísla v této statistice jsou pouze orientační a mají omezenou vypovídající hodnotu.

3.7.2. Celorepubliková statistika

Z celkového počtu 317 177 zjištěných trestných činů spáchaných v roce 2011 na území České republiky (v roce 2010 jich bylo zjištěno 313 387) bylo zaevidováno 238 trestných činů s extremistickým podtextem, což činí 0,08 % z celkového objemu zjištěné kriminality (v roce 2010 činil podíl rovněž 0,08 %).

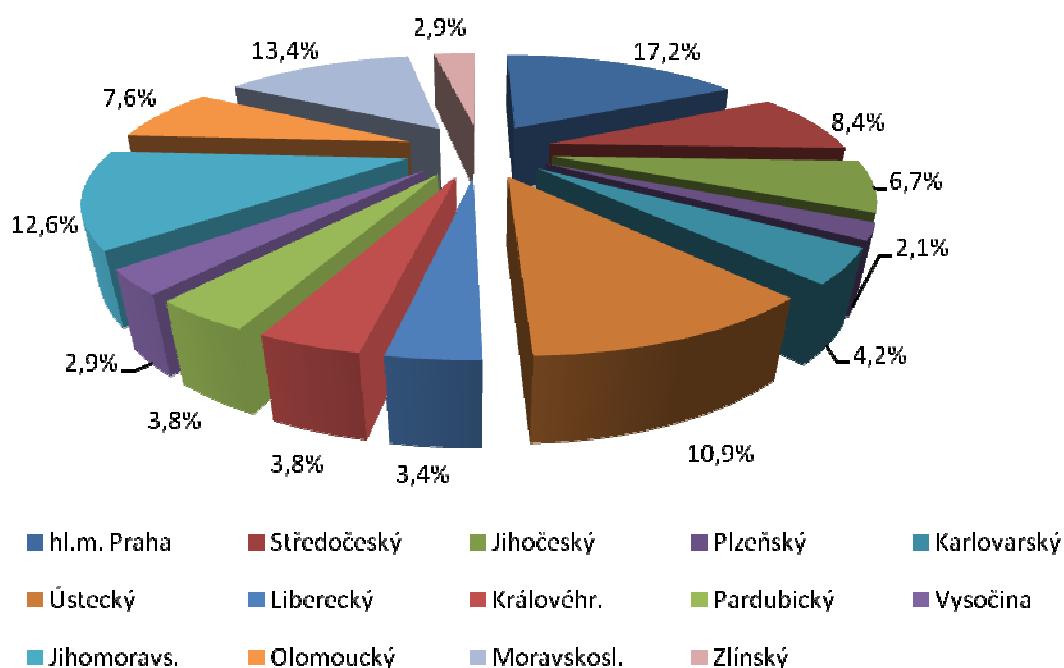
V roce 2011:

- I přes celkový nárůst počtu trestných činů byl zaznamenán mírný pokles zjištěných trestných činů s extremistickým podtextem, který činil cca 5,9 % (-14 tr. č.; 252 tr. č. v roce 2010). Potvrdil se tak trend poklesu trestné činnosti s extremistickým podtextem zaznamenaný v loňském roce, zatímco v letech 2008 a 2009 byl zaznamenáván její růst (2008: 217 tr. činů, 2009: 265 tr. činů).

⁸⁷ V období před tímto rozšířením statistik docházelo v celé Evropě k nárůstu trestných činů s antisemitským kontextem. Téma antisemitismu se stalo prioritním jak pro Evropskou unii, tak pro mezinárodní organizace.

- Objasněno bylo 157 trestných činů, tj. 66 % (168 trestných činů v r. 2010, což činilo 66,7 %).
- Za spáchání výše uvedených trestných činů bylo stíháno 246 osob (nárůst o 15 osob oproti roku 2010).

Trestná činnost s extremistickým podtextem v období od 1. ledna do 31. prosince 2011

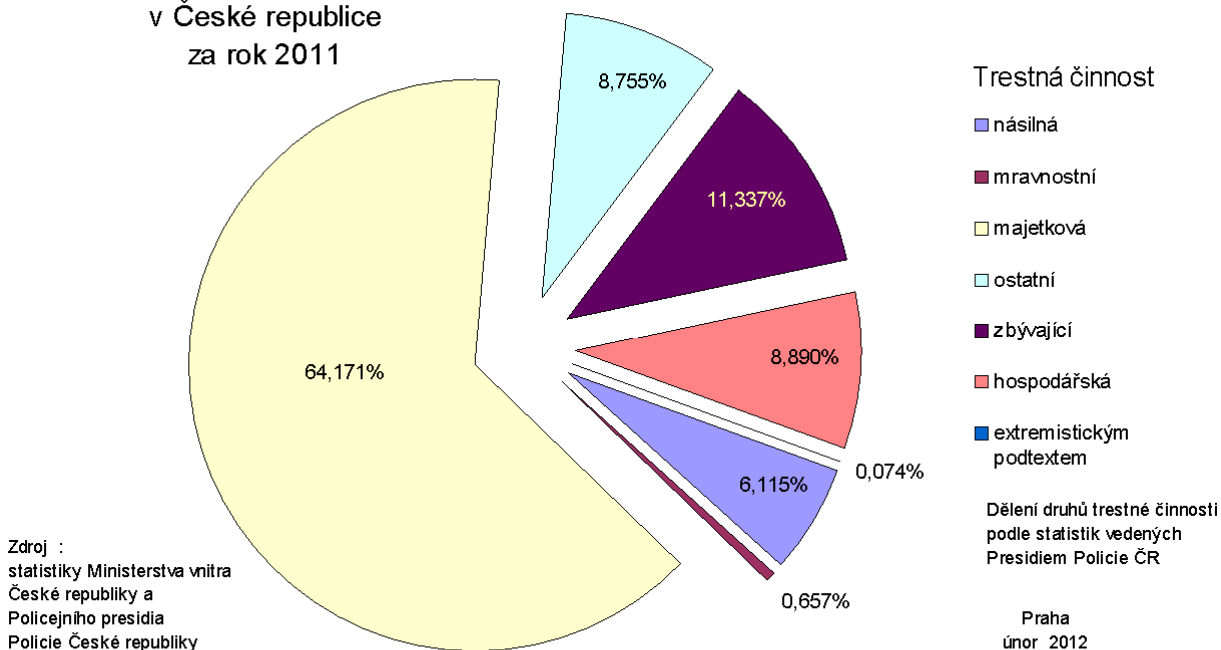

Celkový počet trestných činů s extremistickým podtextem zaevidovaných na území ČR v letech 2006 až 2011

(dle Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia ČR – ESSK)

ROK	Zaevidováno TČ	Podíl na celkové kriminalitě (%)	Objasněno TČ	Stíháno a vyšetřováno osob
2006	248	0,07	196	242
2007	196	0,05	119	181
2008	217	0,06	126	195
2009	265	0,08	186	293
2010	252	0,08	168	231
2011	238	0,08	157	246

Podíl jednotlivých druhů trestné činnosti
v České republice
za rok 2011

3.7.3. Statistika podle krajů

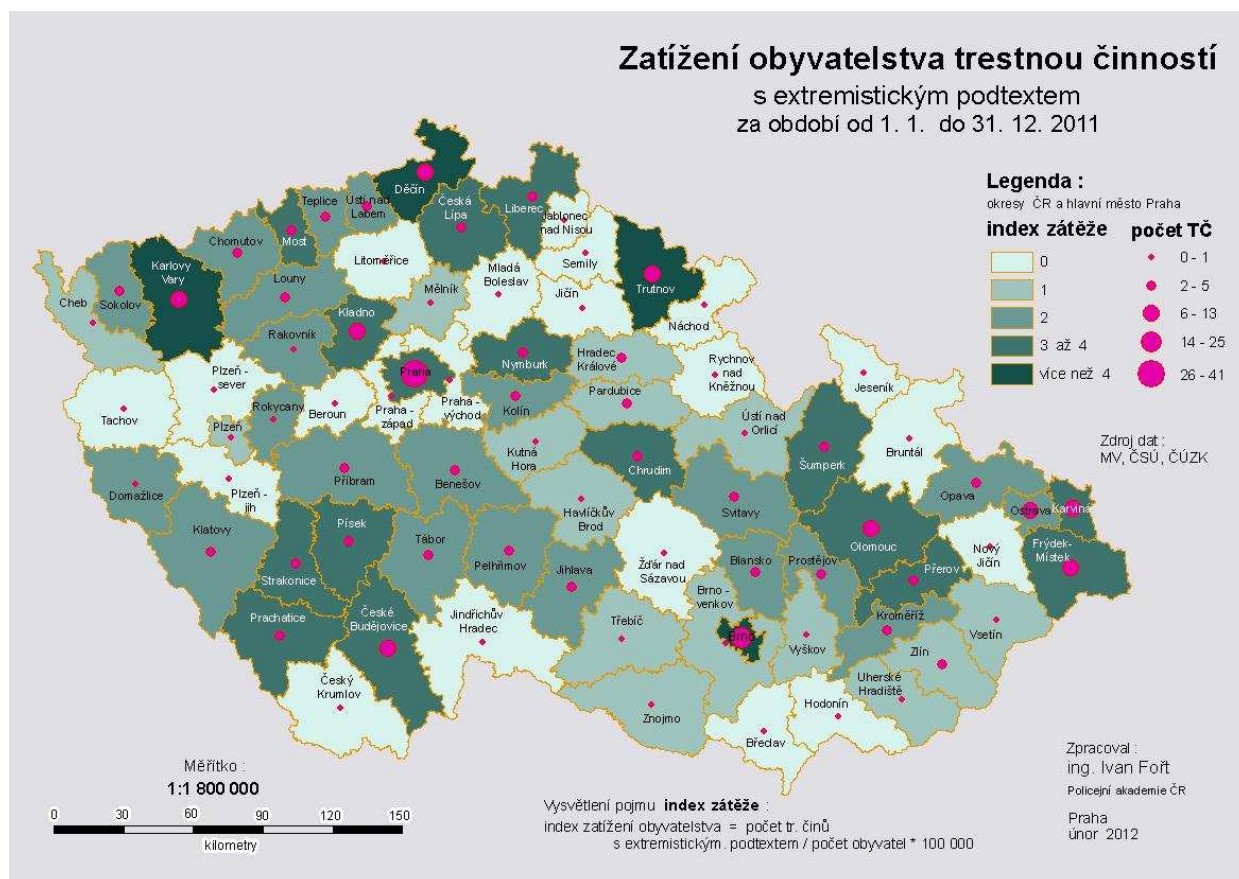
Kriminalita s extremistickým podtextem v krajích ČR v roce 2011

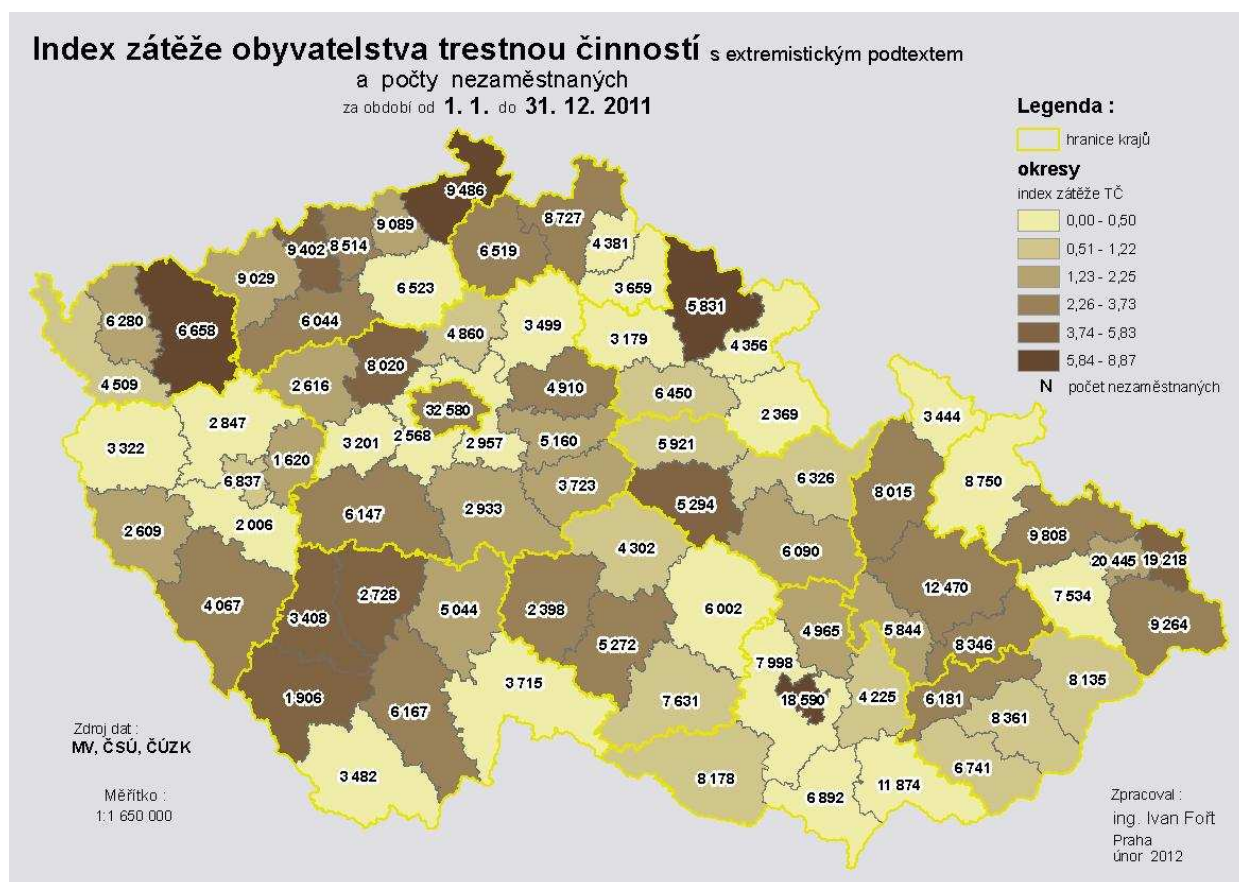
1.1 – 31. 12. 2011			
kraj	Zjištěné TČ	Objasněné TČ/ % objasněnosti	Počet pachatelů/ v % z celkového počtu
Praha	41	21 / 51,2%	42 / 17,1 %
Středočeský	20	13 / 65,0%	24 / 9,8 %
Jihočeský	16	14 / 87,5%	16 / 6,5 %
Plzeňský	5	3 / 60,0 %	4 / 1,6 %
Karlovarský	10	8 / 80,0 %	9 / 3,7 %
Ústecký	26	20 / 76,9 %	34 / 13,8 %
Liberecký	8	7 / 87,5 %	12 / 4,9 %
Královéhradecký	9	8 / 88,9 %	23 / 9,3 %
Pardubický	9	7 / 77,8 %	10 / 4,1 %
Vysočina	7	4 / 57,1 %	3 / 1,2 %
Jihomoravský	30	19 / 63,3 %	27 / 11,0 %
Olomoucký	18	10 / 55,6 %	14 / 5,7 %
Moravskoslezský	32	17 / 53,1 %	22 / 8,9 %
Zlínský	7	6 / 85,7 %	6 / 2,4 %
ČR	238	157 / 66,0 %	246 / 100 %

- Nejvíce trestných činů s extremistickým podtextem bylo v roce 2011 zaznamenáno v hl. m. Praze (17,2 %; 41 tr.č.), v Moravskoslezském kraji (13,4 %; 32 tr.č.) a v kraji

Jihomoravském (12,6 %; 30 tr.č.). Následují je kraje Ústecký – 10,9 % (26 tr.č.) Středočeský – 8,4 % (20 tr.č.) a Olomoucký – 7,6 % (18 tr.č.). V roce 2010 bylo nejvíce těchto trestných činů zaevidováno v kraji Moravskoslezském.

- Nejmenší počet zaevidovaných trestných činů majících extremistický podtext je pak v krajích Plzeňském, Zlínském a Vysočina. V roce 2009 byl nejnižší počet těchto činů zaznamenán v kraji Pardubickém (5), Karlovarském (3) a Vysočina (3).

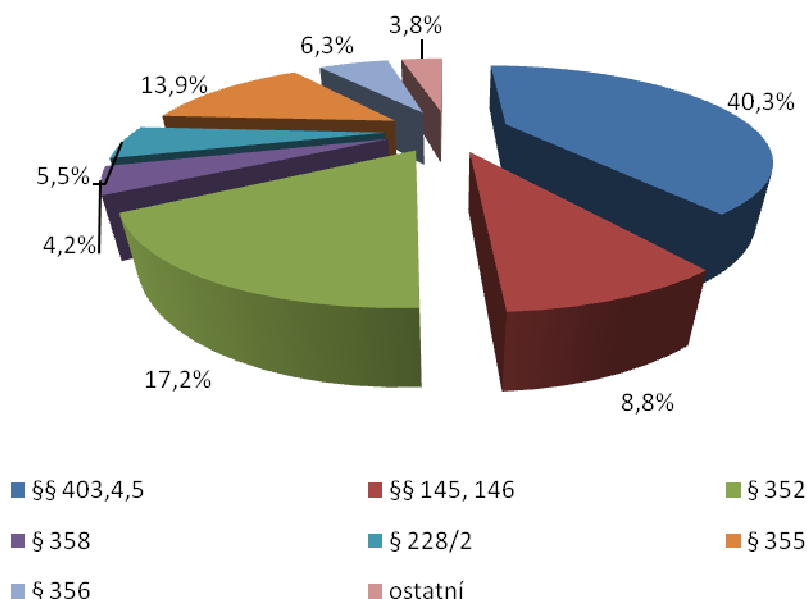

3.7.4. Statistika podle skutků

V roce 2011 nedošlo v porovnání s roky předcházejícími k výraznějším změnám z hlediska skladby trestných činů s extremistickým podtextem. Ta byla následující:

- U **trestných činů dle § 403** (Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka), **§ 404** (Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka), **§ 405** (Popírání, zpochybňování, schvalování ospravedlňování genocidia) trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., které představují ekvivalenty § 260, 261, 261a trestního zákona č. 140/1961 Sb., byl zaznamenán oproti předchozímu období mírný pokles. Tyto trestné činy činily z celkového počtu zaevidovaných tr. činů s extremistickým podtextem v r. 2011 celkem cca **40,3 %** (96 tr. činů), přičemž objasněno jich bylo přibližně 70,8 % (68 tr. činů). Stíháno za ně bylo 95 osob. (V roce 2010 činil podíl těchto trestných činů 44 %; 111 tr. činů, přičemž stíháno bylo 194 osob).

Skladba trestných činů

- Nižší byl i podíl zjištěných **trestných činů dle § 355** (hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob) trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., který je ekvivalentem § 198 trestního zákona č. 140/1961 Sb.) – těch bylo celkem **33 (13,9 %)**, přičemž objasněno jich bylo 60,6%. Stíháno za ně bylo 47 osob (v r. 2010 činily tyto tr. činy 17,1 % - 43 tr. činů).
- Takřka stejný zůstal podíl **trestných činů dle § 352** (násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci) trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., který je ekvivalentem § 196 trestního zákona č. 140/1961 Sb.), který činil **17,2 % (41 tr. činů)**, z nichž bylo 31 tr. činů objasněno (tj. 75,6 %). Za tyto trestné činy bylo stíháno 43 osob. (v r. 2010 činily 17,1 %, tj. 43 tr. činů).
- Za rok 2011 bylo stejně tak evidováno **15 trestných činů dle § 356** (podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod) trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., který je ekvivalentem § 198a trestního zákona č. 140/1961 Sb., za tyto činy bylo stíháno 10 osob, **21 tr. činů dle § 145, 146** (úmyslné ublížení na zdraví) trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., který je ekvivalentem § 221, 222 trestního zákona č. 140/1961 Sb., za něž bylo stíháno 30 osob, či 10 trestných činů **dle § 358** (výtržnictví na sportovních a veřejných akcích) trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., jež je ekvivalentem § 202 trestního zákona č. 140/1961 Sb. (10 pachatelů).

Přehled extremistických trestných činů, u nichž byl veden útok na národ, národnost nebo rasu či pro příslušnost k nim, anebo hlásáním národností nebo rasové zášti – celkový nápad v letech 2007 až 2011 podle skutkových podstat

(dle Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia ČR – ESSK)

Rok/§	196 odst.2/352 odst. 2	198/355	198a/356	219 odst.2g/140 odst.2g	221 odst.2b/146 odst.2e	222 odst.2b/145 odst.2f	235 odst.2f/175 odst. 2f	257 odst.2b/228 odst.3b	260/403	261/404	261a/405
2007	18	28	13	1	7	4	0	2	47	63	2
2008	25	41	11	1	4	2	2	1	42	68	1

2009	23	25	16	1	2	2	1	6	92	72	4
2010	43	43	15	1	9	1	0	2	35	74	3
2011	40	33	15	0	17	0	0	7	21	70	6

Následující tabulka představuje způsob ukončení fáze trestního řízení, vymezené policejním vyšetřováním trestných činů s rasovým či jiným extremistickým podtextem a jejich pachatelů.

Pachatelé - členění dle způsobu ukončení tr. řízení u PČR

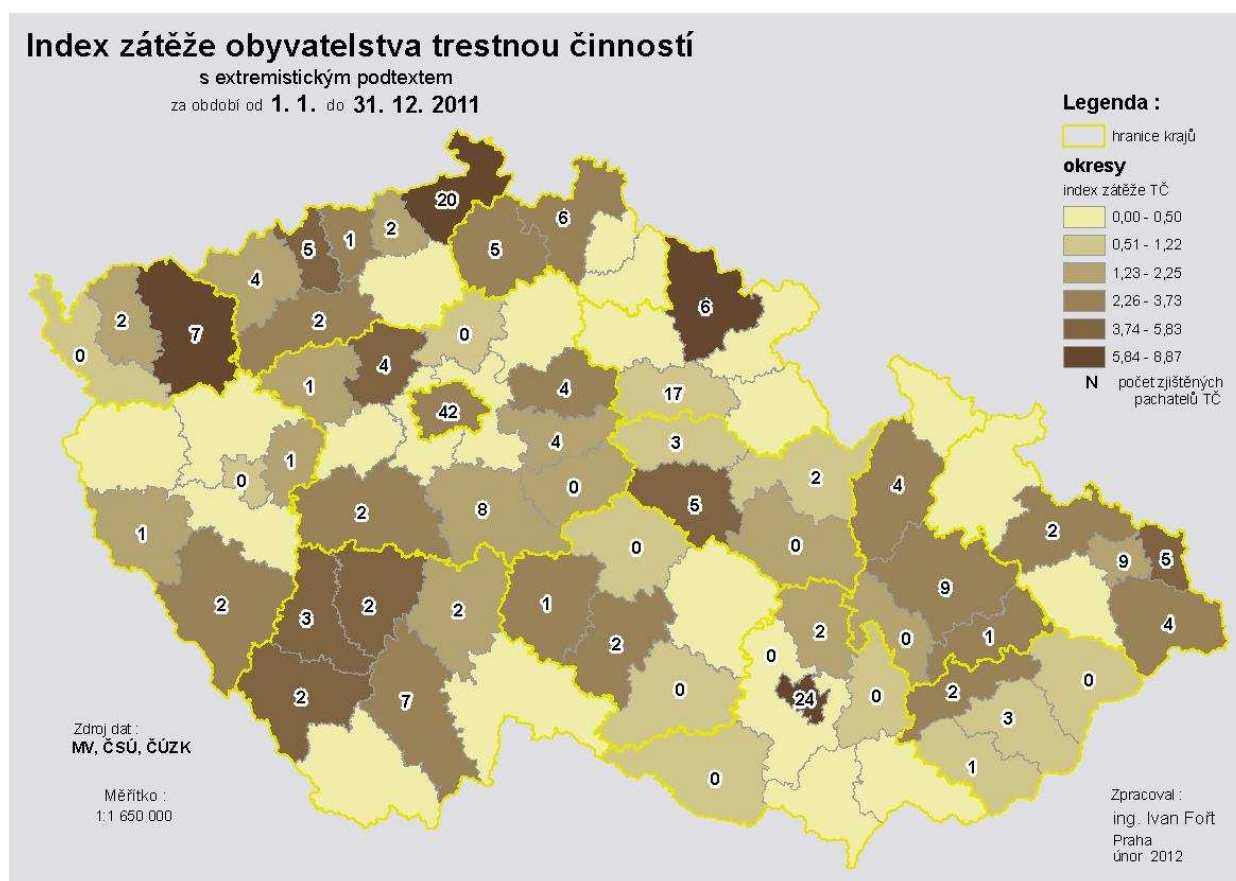
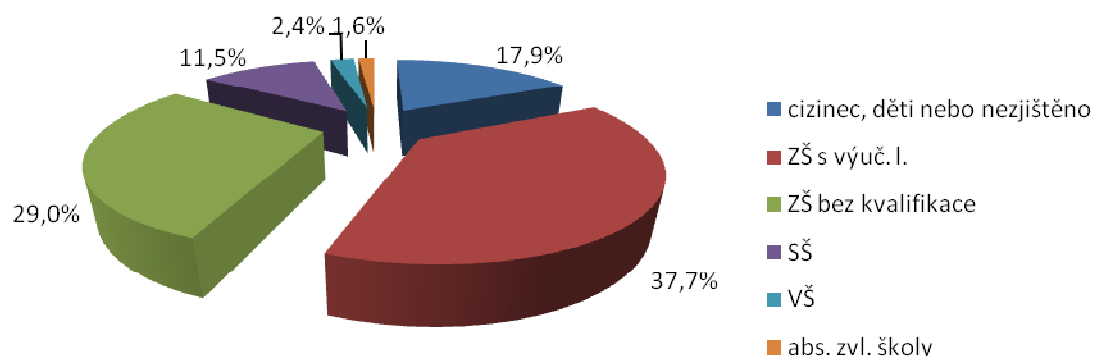
Způsob ukončení	Celkem
přerušeno podle § 173/1a,b,c,d	2
návrh st.zást. ve ZPŘ na podm. odklad § 179g1 tr.ř	4
ukonč. návrhem na obžal. st. zástupci dle § 166/3	139
ukonč. návrhem na obžal. st. zástupci dle § 179c	57
podán návrh na zah.říz.soudu pro mládež zák.218/03	1
v říz.proti mladist.NPO st.zást. § 166/3 obj.tr.č.	4
ostatní (převážně zůstalo v šetření)	45
Celkový součet	252

3.7.5. Pachatelé

Skladba pachatelů trestné činnosti mající extremistický podtext se oproti minulým rokům významnějším způsobem nezměnila. I nadále mezi nimi převládají absolventi základních škol s výučním listem – 95 osob, tj. 37,7 % (v roce 2010 34,2 %; 79 osob), následovaní absolventy základních škol bez kvalifikace – 73 osob, tj. 29 % (v roce 2010 29,4 %; 68 osob). Pachatelů se středoškolským vzděláním bylo 11,5 % (29 osob) a se vzděláním vysokoškolským pak 2,4 % (6 osob). V roce 2010 bylo pachatelů majících vzdělání středoškolské 42, vysokoškolské pak 4.⁸⁸ U 45 pachatelů, včetně dětí a cizinců, nebylo vzdělání zjištěno (17,9 %).

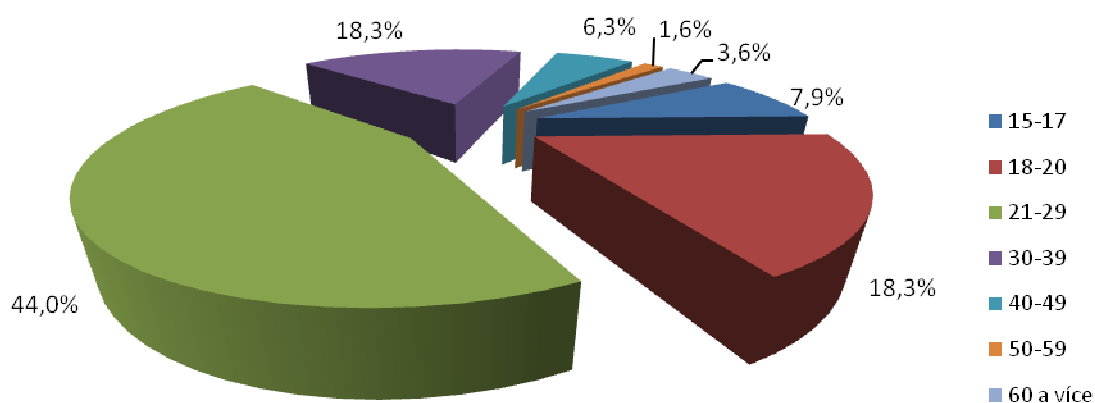
⁸⁸ Podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) jsou v souladu s novou terminologií absolventi základní školy s výučním listem absolventy střední školy s výučním listem a pachatelé se středoškolským vzděláním pachatelé se středním vzděláním s maturitní zkouškou (viz § 58 cit. zákona č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání).

Pachatelé - členění dle vzdělání

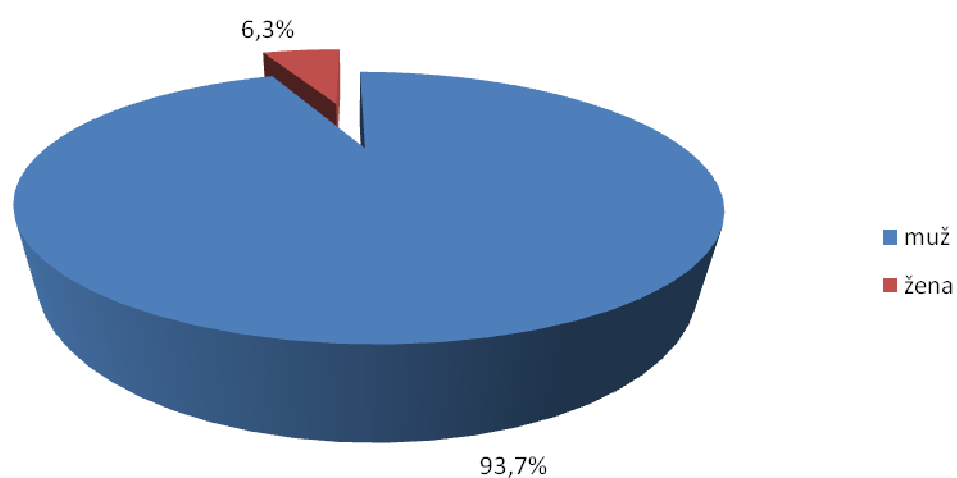
K výraznějším změnám nedošlo ani u věkové struktury pachatelů. Stejně jako v letech předcházejících převládají pachatelé ve věku 21 až 29 let – 111 osob, jejichž podíl se oproti předchozímu roku dokonce zvýšil na 44 % (2010: 29,9 %) a 30 – 39 let a 18 – 20 let (se shodným podílem 18,3 %; 46 osob). V dalších kategoriích je již pachatelů méně: 15 – 17 let (20, tj. 7,9 %) a 40 – 49 let (16, tj. 6,3 %). Nejméně pachatelů bylo zaznamenáno mezi osobami ve věkových kategoriích 50 - 59 let (4, tj. 1,6 %) a nad 60 let (9, tj. 3,6 %).

Pachatelé - členění dle věkových skupin

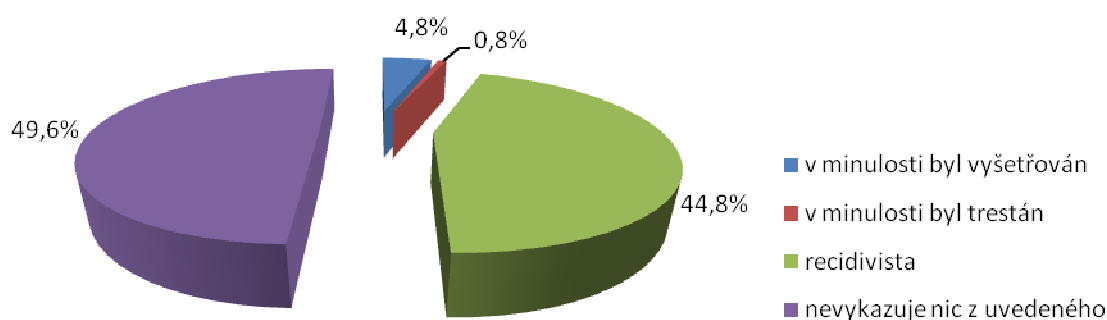
Mezi pachateli převládali muži - 93,7 %, v roce 2010 činil jejich podíl 95,2 %. Pod vlivem alkoholu spáchalo trestný čin 57 osob (22,6 %), což je stejný počet pachatelů jako v roce 2010.

Pachatelé - členění dle pohlaví

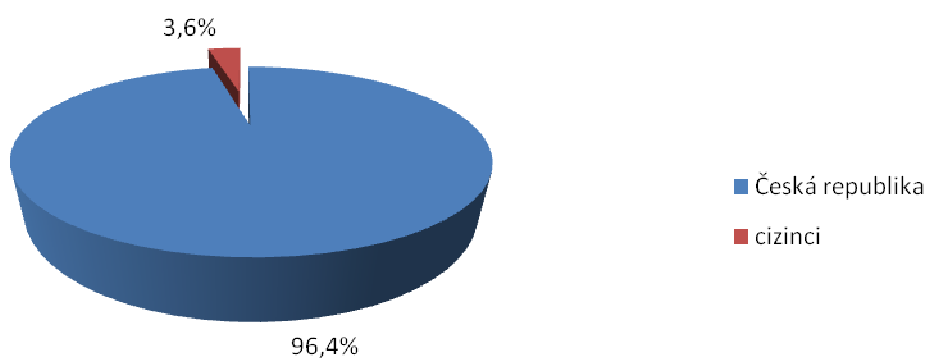
Celkem 44,8 % pachatelů (113 osob) byli recidivisté, zatímco prvopachatelé činí 49,6 % (125 osob).

Pachatelé - členění dle trestní minulosti

Trestnou činnost s extremistickým podtextem v roce 2011 páchali na území České republiky v malém počtu i cizinci. Celkem se jednalo o 9 pachatelů, přičemž 5 z nich bylo občany Slovenské republiky. Dále se jednalo o občany Ukrajiny, Bulharské republiky, Spolkové republiky Německo a Velké Británie. V roce 2010 činil počet cizinců – pachatelů těchto trestných činů 13.

Podíl cizinců na zaevidované trestné činnosti s extremistickým podtextem v r. 2011

Pachatelé - členění dle zaměstnání

Zaměstnání	Celkem
dělníci hutní	2
dělníci při těžbě a úpravě paliv	2
dělníci stavební	9

dělníci výrobní	19
důchodci	3
důchodci - invalidní	9
mechanici a montéři,údržbáři,opraváři	9
nezaměstnaný/osoba vedena v registru úřadu práce/	45
osoby bez pracovního zařazení	54
osoby bez údajů o zaměstnání	11
osoby na mateřské dovolené	3
ostatní duševní pracovníci nevýr. sféry	1
ostatní pracovníci nevýrobní činnosti	10
ostatní techničtí pracovníci	1
pedagogičtí pracovníci všech stupňů	1
podnikatelé, živnostníci, osoby SVČ, ostatní	16
prac. na úseku veř.správy,vč.vol.funk.samosprávy	1
pracovníci komunálního a bytového hosp.	2
pracovníci obchodu	4
pracovníci skladového hospodářství	6
pracovníci veřejného stravování,hotelů	6
pracovníci záchranné služby	1
řidiči silničních mot.vozidel	3
studenti středních a odborných škol	16
učni a osoby přípr. se na dělnická povolání	7
učni a osoby přípr. se na provozní povolání	2
vysokoškolští studenti	4
zaměstnanci bezpečnostních a detektivních agentur	2
žáci ZŠ	2
žáci zvláštních škol	1
Celkový součet	252

3.7.6. Trestná činnost policistů

V oblasti extremismu v roce 2011 Inspekce Policie ČR⁸⁹ prověřovala jeden případ. Týkal se podezření, že policista sympatizuje se členy pravicově extremistického hnutí, kdy za tímto účelem jako projev určitých sympatií a sounáležitosti s touto skupinou má mít na svém těle vytetovány znaky a symboly vyzdvihující německou nacistickou Třetí říši. Prověřením nebylo zjištěno podezření z trestného činu, a ani jiného protiprávního jednání. Žádné další trestné činy v rámci Inspekce Policie ČR nebyly v roce 2011 zjištěny ani prověřovány. Oproti minulým rokům se jedná o značný úbytek prověřování této trestné činnosti.⁹⁰

⁸⁹ Od 1. ledna 2012 za ze zákona Inspekce Policie ČR a byl vytvořen nový nezávislý bezpečnostní sbor zabývající se trestnou činností příslušníků bezpečnostních sborů s názvem Generální inspekce bezpečnostních sborů.

⁹⁰ V lednu 2012 začala Generální inspekce bezpečnostních sborů prověřovat případ z roku 2010. Vysoce postavený policejní funkcionář měl rozeslat svým podřízeným e-mail, jehož text může zakládat podezření

3.7.7. Trestná činnost příslušníků Armády ČR

V roce 2011 šetřila Vojenská policie celkem osm případů, které souvisely s podezřením ze spáchání protiprávního jednání s extremistickým podtextem. V jejich rámci bylo prověřováno celkem sedm podezřelých vojáků v činné službě. Z tohoto počtu byly čtyři případy vyhledány vlastními silami Vojenské policie, dva byly oznámeny cestou anonymního podání a 2 byly předány velitelskými orgány, které v této oblasti s Vojenskou policií aktivně spolupracují.

V jednom případě byly ve věci zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání trestného činu podle § 355 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, kdy podezřelý v zahraniční misi na území Afghánistánu verbálně urážel příslušníky afghánského národa pro jejich národnost a rasu. Příklad byl podle § 159a odst.1, písm. b) zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, odevzdán veliteli ke kázeňskému projednání.

V ostatních sedmi případech byla podezření prověřována v policejním spise, jako poznatek v režimu zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii. Tyto skutky se týkaly podezření na vytetované závadové symboly a vyobrazení a dále na propagaci či projevy sympatií hnutí směřujícím k potlačení práv a svobod člověka. U šesti případů nebylo šetřením protiprávní jednání potvrzeno, jeden případ je nadále rozpracován.

V roce 2011 nebyly Vojenskou policií zaznamenány u Ministerstva obrany (dále jen „MO“) poznatky či aktivity směřující k antisemitismu, xenofobii, islámofobii či zneužívání počítačové sítě internet k šíření nenávisti a extremistických ideologií.

Nadále přetrvává zájem PEX o službu v Armádě ČR. V roce 2011 nebyl u nově přijatých vojáků z povolání (dále jen „VZP“) identifikován žádný případ inklinace k extremistickému prostředí. Jednak byl zastaven nábor nových vojáků a jednak byla aplikována preventivní legislativní a organizační opatření (viz plnění Koncepce boje proti extremismu pro rok 2011, bod 6.4.4.).

V průběhu posledních šesti let bylo Vojenským zpravodajstvím identifikováno celkem 157 příslušníků AČR jako příslušníků nebo sympatizantů extremistických hnutí. Intenzita jejich vazeb na extremistické prostředí se pohybuje od pasivní účasti na koncertech WPM, přes účast na veřejných vystoupeních extremistických skupin a hnutí, až po aktivní podíl na jejich přípravě a průběhu. Z uvedeného počtu 157 bylo doposud propuštěno ze služebního poměru 56 vojáků z povolání.

V průběhu roku nebyly zjištěny případy otevřené aktivní podpory nebo projevů sympatií příslušníků Armády ČR k PEX. Již dříve identifikovaní příznivci PEX si nadále udržují kontakty do tohoto prostředí. Vyhýbají se však účasti na akcích extremistů organizovaných na území ČR. V roce 2011 nebyl zaznamenán případ podpory nebo propagace hnutí směřujících k potlačování práv člověka, ke kterému by došlo ve služební době nebo objektu Armády ČR.

Vojenské zpravodajství neregistruje zájem LEX v resortu Ministerstva obrany a Armády ČR.

z trestného činu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle ust. § 356 trestního zákoníku.

3.7.8. Soudní statistiky

V roce 2011 odsoudily soudy ČR pravomocně celkem 70160 osob (V roce 2010 celkem 69 953, v roce 2009 - 73 752; v roce 2008 - 75 751 osob a v roce 2007 - 75 728 osob), což představuje oproti roku 2010 zvýšení o 207 osob, tj. o 0,3 %. Z tohoto počtu bylo odsouzeno v roce 2011 celkem **158 osob za 268 trestných činů** s rasovým podtextem. Tento počet představuje pouze 0,23 % z celkového počtu pravomocně odsouzených v tomto roce.

Ve srovnání s rokem 2010 je zaznamenán nárůst počtu pravomocně **odsouzených** za trestný čin spáchaný s rasovým podtextem (o 64 osob, tj. o cca 66 %, když v předchozím roce 2010 bylo za tyto delikty odsouzeno celkem 96 osob, v roce 2009 pak celkem 103 osob – v r. 2008 - 97 osob, v r. 2007 pak 72 osob). Jak patrně shora podíl na celkovém počtu pravomocně odsouzených v ČR zůstává i nadále mimořádně nízký. Počet **spáchaných trestných činů** s rasovým podtextem se však snížil (z 288 v r. 2010 na 268 v roce 2011). Obě tato základní čísla mohou být proměnlivá v závislosti na náhodě. Záleží na mnoha komponentech, jako např. na způsobu a četnosti jednání pachatelů, charakteru podaných obžalob, správnosti vyplňování statistiky soudem atd.

Ve statistických údajích za rok 2010 doznívá zásadní změna právních předpisů, která nastala od 1. ledna roku 2010, kdy nabyl účinnosti nový trestní zákoník č. 40/2009 Sb., který zrušil trestní zákon č. 140/1961 Sb. Z tabulky uvedené níže je patrné, že začínají převažovat skutky spáchané v roce 2010 či 2011, tedy delikty posouzené podle nového trestního zákoníku.

(Tato rekodifikace přinesla v případě deliktů s rasovým podtextem, přečíslování skutkových podstat jednotlivých trestných činů, minimální úpravy jejich názvů, avšak pokud jde o definice jednotlivých trestných činů znamenala jen minimální změny v základních skutkových podstatách. Doplnění znaků se týkalo především kvalifikovaných skutkových podstat, tj. 2. odstavců příslušných paragrafů - viz srovnání § 260 tr. zák. s § 403 TZ; § 198 tr. zák. s § 355 TZ; § 196 tr. zák. s § 352 TZ a § 202 tr. zák. s § 358 TZ - jako nejčastějšími delikty s rasovým podtextem).

Níže uvedená tabulka vyjadřuje počty odsouzení pro trestné činy podle trestního zákona i trestního zákoníku a jejich součet.

Nejčastěji byli pachatelé v roce 2011 odsouzeni za tyto trestné činy:

Trestný čin	§ trestní zákon	Počet osob	Počet osob	Počet osob	§ trestní zákoník	Počet osob	Počet osob	Součet 2011
		2009	2010, (tr.z.140/ 1961)	2011, (tr.z.140 /1961)		2010, (tr.z.40 /2009)	2011, (tr.z.40/ 2009)	
Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práva svobod člověka	§§ 260, 261	40	41	7	§§ 403, 404	15	44	53
Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení	§ 198	20	15	2	§ 355 § 356	6	19	21
Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci	§ 196	30	14	18	§ 352	3	5	23
Výtržnictví	§ 202	60	28	24	§ 358	13	44	68

Ublížení na zdraví	§ 221	7	2	3	§ 146	0	13	16
Útok na veřejného činitele	§ 155	2	4	1	§ 325	2	0	1
Vydírání	§ 235	1	0	1	§ 175	0	0	1
„Nebezpečné vyhrožování“	§ 197a	4	0	0	§ 353	0	0	0
Podněcování nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod	§ 198a	1	8	0	§ 356	0	8	8
Ublížení na zdraví – těžká újma	§ 222	4	1	6	§ 145	0	1	7
Krádež	§ 247	2	0	0	§ 205	1	3	3
Útok na veřejného činitele	§ 156	0	1	1		0	0	1
Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	§ 171	1	2	0		0	0	0
Ohrožení pod vlivem návykové látky	§ 201	1	1	0	§ 274	1	0	0
Ohrožování výchovy mládeže	§ 217	0	1	0		0	0	0
Porušování domovní svobody	§ 238	2	2	0	§ 178	1	2	2
Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práva svobod člověka	§ 261a	3	5	1				1
Poškození cizí věci	x	x	x	x	§ 228	1	11	11
Nedovolené ozbrojování	x	x	x	x	§ 279	1	0	0
Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy	x	x	x	x	§ 283	1	0	0
Vyhrožování s cílem působit na úřední osobu	x	x	x	x	§ 326	2	1	1

Fakt, že rekodifikace znamenala jen minimální změny v základních skutkových podstatách deliktů s rasovým prvkem umožňuje i nadále srovnávat souhrnné údaje za odsouzení podle trestního zákona a trestního zákoníku vykázané v roce 2011 s údaji předchozího roku.

V roce 2011 byli pachatelé těchto deliktů nejčastěji odsouzeni pro tr. čin podle § 202 tr. zák., resp. podle § 358 TZ (výtržnictví spáchané s rasovým podtextem) – celkem 68 trestných činů. Následují odsouzení pro trestné činy dle § 260 a 261 tr. zák., resp. podle § 403 a § 404 TZ (podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práva svobod člověka), a to celkem za 53 trestných činů, což představuje pokles o pouze 3 trestné činy oproti roku 2010 (tehdy - 56). Třetím nejčastějším deliktem je násilí proti skupině obyvatelů, rasy a přesvědčení podle § 196 tr.zák., resp. § 352 TZ, v roce 2011 bylo odsouzeno celkem 23 osob, což je o 6 osob více než v roce 2010. Pro trestný čin hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení podle § 198 tr. zák., resp. § 355 a 356 TZ, bylo odsouzeno celkem 21 osob, tj. stejný počet osob jako v roce 2010.

Za uvedené trestné činy s rasovým podtextem byl 20 osobám uložen nepodmíněný trest odnětí svobody. Z odsouzených osob za trestné činy s rasovým podtextem bylo soudy označeno 5 osob jako recidivisté. Celkem čtyřem vězením potrestaným pachatelům soudy uložily trest odnětí svobody v trvání do 1 roku a jedenácti v trvání 1 roku až 5 let, pět osob dostalo trest od 15 – 25 let. Trest odnětí svobody s podmíněčným odkladem jeho výkonu soudy v roce 2011 pravomocně uložily 78 osobám. Ve srovnání s předchozími lety se snížil podíl uložených trestů obecně prospěšných prací - v roce 2011 uložily soudy tento alternativní trest v 11 případech, zatímco v roce 2010 celkem 16 pachatelům. Odsouzeno bylo pouze 13 mladistvých pachatelů a 6 žen.

3.7.9. Statistiky Nejvyššího státního zastupitelství

Ucelený statistický obraz o trestných činech spáchaných z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek podává tabulka č. 1.

Tabulka č. 1: Přehled o trestných činech spáchaných z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek v letech 1995 - 2011

Trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek	Stíháno celkem osob	Obžalováno celkem osob
1995	508	461
1996	616	552
1997	569	495
1998	535	439
1999	580	510
2000	535	451
2001	529	369
2002	467 (+51 ZPŘT)	435 (+50 ZPŘT)
2003	325 (+44 ZPŘT)	286 (+44 ZPŘT)
2004	351 (+48 ZPŘT)	326 (+47 ZPŘT)
2005	294 (+46 ZPŘT)	264 (+45 ZPŘT)
2006	221 (+52 ZPŘT)	192 (+51 ZPŘT)
2007	204 (+36 ZPŘT)	197 (+36 ZPŘT)
2008	200 (+41 ZPŘT)	185 (+40 ZPŘT)
2009	194 (+34 ZPŘT)	183 (+32 ZPŘT)
2010	225 (+63 ZPŘT)	213 (+58 ZPŘT)
2011	218 (+66 ZPŘT)	209 (+59 ZPŘT)

Srovnání sledovaných trestných činů s celkovým objemem stíhaných, obžalovaných, osob, ohledně nichž bylo konáno zkrácené přípravné řízení, i osob, na něž byl podán návrh na potrestání, za totéž období umožňuje tabulka č. 2.

Podíl všech trestných činů spáchaných z rasových, národnostních či jiných nenávistných pohnutek na celkovém objemu kriminality byl v r. 2011 poměrně minimální, ostatně stejně jako v letech předcházejících, a stále nedosahuje ani zdaleka 1 %.

Tabulka č. 2: Celkový počet stíhaných a obžalovaných osob v ČR v letech 2007 - 2011

Rok	stíháno	obžalováno	ZPŘT
2007	78 546	67 186	35 364
2008	73 725	63 079	36 780
2009	57 514	49 459	55 894
2010	49 088	42 933	52 238
2011	49 054	43 208	53 900

Počty stíhaných a obžalovaných osob za jednotlivé trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek lze sledovat v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3: Údaje o počtu stíhaných a obžalovaných osob pro trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek v letech 1995 - 2011

ČR	§ 196/2 tr. zákona § 352/2 tr. zákoníku		§ 196/3 tr. zákona § 352/3 tr. zákoníku		§ 198 tr. zákona § 355 tr. zákoníku		§ 198a tr. zákona § 356 tr. zákoníku		§ 219/2g tr. zákona § 140/3g tr. zákoníku		§ 221/2b tr. zákona § 146/2e tr. zákoníku	
	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal
1995	177	162	18	17	112	108	28	22	0	0	13	12
1996	210	179	18	17	74	66	30	29	1	1	90	82
1997	150	119	29	19	107	103	25	20	0	0	56	55
1998	126	111	3	0	124	90	7	6	3	2	40	36
1999	139	123	24	24	103	91	12	11	2	2	42	42
2000	98	84	24	24	150	129	19	14	0	0	22	13
2001	95	92	0	0	127	118	19	16	0	0	28	27
2002	85	81	3	3	105	98	4	3	2	2	21	20
2003	64	56	0	0	81	77	8	7	0	0	28	27
2004	67	63	8	8	105	101	5	5	1	0	21	21
2005	74	67	0	0	85	78	3	2	3	3	14	14
2006	48	45	0	0	58	50	3	1	0	0	11	11
2007	33	31	0	0	37	35	24	24	0	0	24	24
2008	31	30	0	0	36	35	7	7	1	1	5	5
2009	33	32	6	6	19	19	7	4	0	0	19	19
2010	46	44	40	37	39	38	6	4	0	0	7	7
2011	41	39	38	37	35	35	5	5	1	1	17	16
ČR	§ 222/2b tr. zákona § 145/2f tr. zákoníku		§ 235/2f tr. zákona § 175/2f tr. zákoníku		§ 257/2b tr. zákona § 228/3b tr. zákoníku		§ 260 tr. zákona § 403 tr. zákoníku		§ 261 tr. zákona § 404 tr. zákoníku		§ 261a tr. zákona § 405 tr. zákoníku	
	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal
1995	23	23	0	0	6	5	13	11	118	101	0	0
1996	42	41	1	1	27	25	30	27	93	84	0	0
1997	45	43	5	5	18	15	29	18	105	98	0	0
1998	28	28	6	6	16	16	27	15	155	129	0	0
1999	30	28	1	0	16	16	52	37	159	136	0	0
2000	12	12	0	0	7	6	79	67	124	102	0	0
2001	6	6	3	3	2	2	51	41	198	164	1	0
2002	24	24	2	2	3	3	75	67	143	132	1	1
2003	13	13	0	0	6	4	28	17	96	84	1	1
2004	9	5	4	4	1	1	31	25	96	90	3	3
2005	7	7	0	0	2	2	23	18	72	65	1	1
2006	3	3	0	0	2	2	16	11	78	69	2	0
2007	3	3	0	0	5	5	14	12	63	62	1	1
2008	9	9	0	0	2	2	29	29	72	61	8	6
2009	21	21	0	0	1	1	25	24	66	60	4	4
2010	1	1	1	0	1	1	39	38	42	40	2	2
2011	0	0	0	0	0	0	15	15	62	57	4	4

Celkový počet stíhaných (218) i obžalovaných osob (209) byl v r. 2011 téměř shodný jako v roce předcházejícím. Celkový poměr mezi počtem osob stíhaných a osob obžalovaných zůstává setrvalý. Ve vztahu ke zkrácenému přípravnému řízení platí v zásadě totéž.

Lze však nalézt dílčí disproporce oproti minulému roku. Výraznější pokles byl zaznamenán u trestného činu podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 trestního zákona [resp. založení, podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 403 trestního zákoníku], a sice o 24 stíhaných (-61,6 %) a o 23 obžalovaných osob (-60,6 %). Výraznější nárůst lze naopak sledovat u trestného činu podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 261 trestního zákona [resp. projevu sympatií k hnutí směřujícím k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku], a to o 20 stíhaných (+47,6 %) a o 17 obžalovaných osob (+42,5 %). Jde vůbec o nejfrekventovanější trestný čin uvedené kategorie, jde-li jak o stíhané, tak o obžalované osoby. Vzestup je znatelný rovněž u trestného činu úmyslného ublížení na zdraví podle § 221 odst. 2 písm. b) trestního zákona [resp. úmyslného ublížení na zdraví podle § 146 odst. 2 písm. e) trestního zákoníku]: počet stíhaných osob vzrostl o 10 (+142,8 %), u obžalovaných osob o 9 (+128,6 %). Oba posledně jmenované trestné činy se tak znovu dostávají zhruba na úroveň r. 2009, po němž následoval jejich propad.

Mezi další tři, z hlediska počtu stíhaných i obžalovaných osob nejčastěji zastoupené trestné činy (tvořící „jádro“ soudně trestných deliktů s extremistickým podtextem), patřily v r. 2011 - stejně jako v letech předcházejících, byť již s mírným poklesem: trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 2 trestního zákona [resp. násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 trestního zákoníku], trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 3 trestního zákona [resp. násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 3 trestního zákoníku] a trestný čin hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení podle § 198 trestního zákona [resp. hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 trestního zákoníku].

U těch trestných činů, jejichž absolutní počet stíhaných i obžalovaných osob se dlouhodobě pohybuje jen v řádech jednotek, nelze z případných meziročních změn činit zásadní závěry k jejich vývoji. To platí včetně trestného činu podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 261a trestního zákona [resp. popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 trestního zákoníku], u něhož by počet stíhaných i obžalovaných osob jinak vykazoval nárůst až jednonásobný.

Rovněž v roce 2011 státní zastupitelství postupovala při vyřizování věcí s rasovým podtextem podle čl. 73 pokynu obecné povahy č. 8/2009, o trestním řízení. Samotná existence tohoto ustanovení v rámci pokynu obecné povahy potvrzuje, že přes skutečnost malého procentuálního podílu trestných činů spáchaných z rasových, národnostních nebo jiných nenávistných pohnutek v rámci celkového nápadu, jsou postupy státních zástupců v těchto případech považovány za jednu z priorit státního zastupitelství.

Zvláště lze v této souvislosti vyzvednout přijetí opatření nejvyššího státního zástupce č. 25/2011, jímž došlo ke zřízení funkce národního experta a jeho expertního týmu s působností pro strategie boje proti extremismu a terorismu. Národní korespondent a jeho expertní tým jsou na svěřeném úseku garanty meziresortní spolupráce, spolupráce se zahraničím, analyzují judikaturu a odborné články, podílejí se na zpracování dotazníků, vzdělávacích aktivitách, zejména zajišťovaných Justiční akademií, dále se podílejí na vnitroresortních poradách specialistů a podobných akcích a účastní se nebo navrhuji účast na konferencích.

I nadále je v praxi využíván metodický návod pro státní zástupce k postihu trestných činů spojených s extremismem, který byl jako ucelený materiál postihující extremismus z pohledu činnosti státního zástupce v trestním řízení vyhotoven v r. 2009, přičemž v něm byla zohledněna tehdy připravovaná rekodifikace trestního práva hmotného.

Povaha, rozsah a následky extremisticky motivovaných trestných činů jsou zřejmé z níže připojeného stručného přehledu některých konkrétních případů z r. 2011, které byly, případně dosud jsou sledovány Nejvyšším státním zastupitelstvím.

Zejména lze upozornit na výskyt dalších žhářských útoků na romské rodiny, tentokrát na území Čech, z hlediska následků ale nesrovnatelné s žhářským útokem na romskou rodinu spáchaným v r. 2009 ve Vítkově, jehož čtyři pachatelé byli právě v uplynulém roce pravomocně uznáni vinnými trestným činem pokusu „rasové“ vraždy a poškozování cizí věci.

Otázka tohoto druhu kriminality byla též diskutována na úrovni vedení Nejvyššího státního zastupitelství a Policejního prezidia ČR, resp. vedení ÚOOZ, z hlediska možné koordinace a preventivní činnosti Policie ČR.

Zaznamenan byl rovněž případ „rasismu naruby“ – jeho závažnost zesiluje skutečnost, že se jej dopustila skupina mladistvých osob proti svým vrstevníkům.

K jednotlivým případům sdělujeme:

„Žhářský útok na romskou rodinu v Býchorech na Kolínsku“

Věc: obvinění V. V., J. D. a M. Ř.

Trestní stíhání bylo zahájeno usnesením věcně a místně příslušného policejního orgánu PČR, KRP Středočeského kraje, SKPV, OOK, Praha ze dne 11.7.2011 pro pokus zločinu (správně zvlášť závažného zločinu trestního zákoníku) těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 k § 145 odst. 1, 2 písm. a), f) trestního zákoníku, kterého se měli obvinění V. V., J. Ř., J. D. a M. Ř. dopustit jako spolupachatelé podle § 23 trestního zákoníku tím, že

„dne 11. 7. 2011 od 01.00 hod. do 01.15 hod. v obci Býchory před domem čp. 144 nejprve vykřikovali hesla s rasovým podtextem „co je, co je, vypadněte vy špíny cikánský, to je čistá vesnice, cikáni doplynu, všechny je pobijem“ a poté do otevřeného okna bytu obývaného romskou rodinou, kdy v napadeném bytě bylo v době činu celkem devět osob, vhodili zapálenou pochodň, která dopadla pod okno obývacího pokoje, kde došlo k zahoření zataženého závěsu, který bezprostředně i s vhozenou hořící pochodní uhasil A. P., čímž zabránil vzniku větší škody na majetku a ohrožení životů a zdraví přítomných osob“.

Dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení vykonává Krajské státní zastupitelství v Praze, podle poslední informace ze dne 10. 1. 2012 byl již předložen vyšetřovací spis s návrhem na podání obžaloby. Dne 12. 7. 2011 byli tři ze čtyř spolupachatelů upozorněni na změnu právní kvalifikace na přečin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 trestního zákoníku, patrně vzhledem k tomu, že jejich spoluobviněný V. V., u kterého byla původní právní kvalifikace ponechána v platnosti, v rámci svého doznání vypověděl ke vhození předmětné louče do bytu poškozených, že jednal bez předchozí dohody se spoluobviněnými, přičemž tito odmítli vypovídat.

„Žhářský útok na romskou rodinu v Krtech na Rakovnicku“

Dne 10. 8. 2011 byly věcně a místně příslušným policejním orgánem PČR, KŘP Středočeského kraje, SKPV, OOK, Praha zahájeny úkony trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu pro skutek spočívající v tom, že

„dosud nezjištěný pachatel dne 10. 8. 2011 v době kolem 01.00 až 01.10 hod. v obci Krty, okres Rakovník, vhodil přes skleněnou výplň okna do obývacího pokoje rodinného domu čp. 56 zapálenou láhev naplněnou dosud nezjištěnou hořlavou tekutinou, kdy tekutina z lahve způsobila zahoření zejména na podlaze, stole a oknu pokoje, ve kterém na postili v té době spali poškození J. K., R. B., a jejich nezl. dcera K. B., nar. 2010, kdy jmenovaným se podařilo z domu utéct a požár za pomoci dalších obyvatel domu uhasit, takže k rozšíření požáru a žádné větší škodě nedošlo. Při pokusu uhasit požár vznikly u pošk. J. K. popáleniny druhého stupně na nártu a prstech pravé nohy. V době události se v domě nacházeli další příbuzní poškozených a to v pokoji v přízemí dva dospělí a v podkroví dva dospělí a čtyři nezletilé děti“.

Věc je prověřována jako podezření z pokusu trestného činu obecného ohrožení podle § 8 odst. 1 k § 179 odst. 1 trestního zákona.

Dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení je vykonáván Krajským státním zastupitelstvím v Praze, podle poslední informace ze dne 5. 1. 2012 hodlá policejní orgán do konce měsíce ledna 2012 věc odložit podle § 159a odst. 5 trestního řádu, neboť přes rozsáhlé šetření se doposud nepodařilo zjistit skutečnosti zahájit trestní stíhání proti konkrétní osobě podle § 160 odst. 1 trestního řádu.

„Napadení spáchané z rasové nenávistné pohnutky v Novém Boru“

Věc: mladiství P. T., P. T. a F. H.

Usnesením věcně a místně příslušného policejního orgánu PČR, KŘP Libereckého kraje, ÚO, OO Česká Lípa ze dne 21. 11. 2011 bylo zahájeno trestní stíhání všech tří mladistvých pro provinění ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, 2 písm. e) trestního zákoníku, dílem dokonané, dílem nedokonané ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku a pro provinění výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku, kterých se dopustili jako spolupachatelé podle § 23 trestního zákoníku, kterých se měli všichni mladiství společně dopustit tím, že

„v Novém Boru dne 28.10.2011 od 19.15 do 19.20 hod. před místním kinem na ulici Smetanově se sešli nezletilí K. E., P. B., M. B., J. L., V. Š., M. P., B. H., P. V. a J. Š., kteří chtěli společně navštívit kulturní program v kině, postávali před kinem a u místních laviček. V té době dorazila před místní kino skupinka cca 10 Romů. Jednalo se o nezletilé P. H., N. H., A. H. M., P. R., J. T., P. T., P. T., A. T., T. Ž. a F. H.. Následně skupina Romů začala nadávat skupině shora jmenovaných, že jsou „bílé svině, bílé huby, že by měli chodit kanalizací, ty bílá kurvo, já tě zabiju“, tyto nadávky s rasovým podtextem křičely osoby, které později napadly poškozené. P. T. si svlékl bundu, z jeho jednání bylo zřejmé, že se chce prát. Z tohoto důvodu se skupina jmenovaných (P. B. a další) rozhodla, že se raději z místa vzdálí, aby nedošlo k nějakému konfliktu, odebrali se do ulice Dvořákova a pokračovali směrem k nám. Míru,

k budově České pošty. Skupina 10 Romů, kterou tvořili chlapci i dívky, počala sledovat skupinu shora jmenovaných. Na úrovni Tržního náměstí ml. P. T. několikrát kopl do zad a do pravého ramene poškozeného P. B. (nar.1993), který se po kopech sehnul a při tomto byl dvakrát kopnut do levé části hlavy, po těchto kopech spadl na silnici, k napadení se přidali ml. P. T., m. F. H. a nezl. P. R., kteří společně P. B., který ležel na zemi na silnici kopali do nohou, stehů a zad, bili ho pěstmi, u toho křičeli „ty mrdko bílá“. Když M. B. (nar. 1993) šel P. B. i na pomoc, byl také Romy napaden fyzicky, několik Romů ho koplo do stehů a do nohou, hodili ho do křoví, zranění mu nezpůsobili. Poškozený P. B. utrpěl mnohočetná pohmoždění hlavy, zad a nohou, otřes mozku s následnou hospitalizací od 31.10. do 2.11.2011 s dobou léčení do 7.11.2011. Mezitím doběhla nezl. P. H. (nar. 1.1998) poškozenou K. E. (nar. 1996) v parku u místních WC a pod záminkou, že o ní měl K. E. říkat, že je „píča“, začala ji tahat a rvát za vlasy, nezl. P. H. byla od K. E. odtržena Romy, K. E. se podařilo odejít směrem k budově České pošty, kde byla napadena dalšími nezletilými Romkami A. T. (nar. 1998), T. Ž. (nar. 1998) a A. H. M. (nar. 2000), které ji také tahaly za vlasy, strkaly do ní, daly jí i několik facek. K napadení se přidala opětovně P. H.. Vlivem škuabnutí za vlasy poškozená ztratila stabilitu a uhodila se o roh budovy České pošty do hlavy. Poškozená K. E. utrpěla povrchové pohmoždění hlavy s hospitalizací v NsP Česká Lípa od 28.10 do 29.10.2011 s dobou léčení nejméně do 31.10.2011“.

Dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení je vykonáván Okresním státním zastupitelstvím v České Lípě.

Přestože podle popisu skutku, použitého ve výroku usnesení o zahájení trestního stíhání, ml. P. T. poškozeného P. B. m.j. dvakrát kopl do levé části hlavy, neprojevilo se to na použití přísnější právní kvalifikace podle § 21 odst. 1 k § 145 odst. 1, 2 písm. f) trestního zákoníku. Důvody použití mírnější právní kvalifikace nebyly z odůvodnění usnesení o zahájení trestního stíhání stejně tak jako z předkládací informace dozorové státní zástupkyně zřejmé. Proto jsme dne 30.11.2011 iniciovali u Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci využití jeho dohledových oprávnění k přezkoumání postupu dozorového Okresního státního zastupitelství v České Lípě v této věci.

Pro úplnost uvádíme též případ, který byl původně vzhledem k prezentaci ve sdělovacích prostředcích veden jako rasově motivovaný útok, což se však již při zahájení trestního stíhání neprokázalo, a proto byla taková kvalifikace opuštěna.

„Brutální útok mačetami v nonstop baru v Novém Boru“

Věc: obvinění V. H., ml. D. H., ml. J. H. a jako uprchlí podle § 302 trestního řádu stíhání obvinění A. S. a J. Ž.

Usnesením věcně a místně příslušného policejního orgánu PČR, KŘP Středočeského kraje, SKPV, OOK, Praha

- ze dne 8. 8. 2011 bylo zahájeno trestní stíhání obviněného V. H.
- ze dne 9. 8. 2011 bylo zahájeno trestní stíhání obviněného ml. D. H.
- ze dne 11. 8. 2011 bylo zahájeno trestní stíhání ml. J. H.

pro zvlášť závažný zločin těžkého ublížení na zdraví § 145 odst. 1, 2 písm. a), trestního zákoníku, dílem dokonaný, dílem nedokonaný ve formě pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, kterých se dopustili jako spolupachatelé podle § 23 trestního zákoníku a pro přečin

výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku, kterých se měli všichni obvinění společně dopustit tím, že

„dne 7. 8. 2011 v době od 13.30 do 13.38 hod. s dalšími v době zahájení trestního stíhání neustanovenými pachateli vtrhli do baru SYNOTI (správně SYNOT TIP) v Novém Boru, na Purkyňově ulici 173, kde po předchozí domluvě s blíže neustanovenými předměty (mačetami, tyčemi a obušky) v rukou, údery rukou a kopy nohou opakovaně napadli mnohočetnými údery poškozené Z. K., L. H. a M. K., kdy útoky byly vedeny velkou intenzitou na celé tělo, zejména vůči životně důležitým orgánům včetně hlavy, čímž poškozeným způsobili zranění, která si vyžádala zásah RZS, poškozený Z. K. utrpěl tržnou ránu na hlavě a pravém bérce, zhmoždění bérce pravé ruky, poškozený M. K. utrpěl otřes mozku, 3 tržně zhmožděné rány na hlavě /v délce 8,5, 1,5 cm., o hloubce 0,5 cm/ a luxaci 3. zubu nahoře, kdy v době zahájení trestního stíhání byl hospitalizován v NsP v České Lípě, poškozený L. H. utrpěl sečnou ránu na hlavě v délce cca 12 cm, zlomeninu týlní kosti s vpáčením úlomků týlní kosti a tržnou ránu levého bérce, kdy zranění si vyžádalo letecký převoz na neurochirurgické oddělení Nemocnice v Liberci a svého jednání se dopustili na místě veřejnosti přístupném“.

Usnesením věcně a místně příslušného policejního orgánu PČR, KŘP Středočeského kraje, SKPV, OOK, Praha ze dne 8. 8. 2011 bylo podle § 160 odst. 1 s odkazem na § 302 trestního řádu zahájeno trestní stíhání obviněných A. S. a J. Ž. pro zvlášť závažný zločin těžkého ublížení na zdraví § 145 odst. 1, 2 písm. a), trestního zákoníku, dílem dokonaný, dílem nedokonaný ve formě pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, kterých se dopustili jako spolupachatelé podle § 23 trestního zákoníku a pro přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku, kterých se měli dopustit společně a po předchozí domluvě s obviněnými V., ml. D. a ml. J. H. tím, že

„dne 7. 8. 2011 v době od 13.30 do 13.38 hod. vtrhli do baru SYNOT TIP v Novém Boru, na Purkyňově ulici 173, též známém jako Pivní pomoc, kde dosud neustanovenými předměty, pravděpodobně mačetami, tyčemi a obušky, údery rukou a kopy nohou zákeřně a brutálně opakovaně napadli na místě veřejnosti přístupném poškozené Z. K., L. H., M. K. a P. J., přičemž svými útoky vedenými velkou intenzitou proti celému tělu a zejména vůči hlavám poškozených těmito způsobili závažná poranění, která si vyžádala okamžité poskytnutí odborné lékařské pomoci, kdy poškozený Z. K. utrpěl tržnou ránu na hlavě a pravém bérce, zhmoždění bérce pravé ruky, poškozený M. K. utrpěl otřes mozku, 3 tržně zhmožděné rány na hlavě /v délce 8,5, 1,5 cm., o hloubce 0,5 cm/ a luxaci 3. zubu nahoře, kdy musel být v souvislosti se zraněním hospitalizován v NsP v České Lípě, poškozený L. H. utrpěl sečnou ránu na hlavě v délce cca 12 cm, zlomeninu týlní kosti s vpáčením úlomků týlní kosti a tržnou ránu levého bérce, kdy zranění si vyžádalo letecký převoz na neurochirurgické oddělení Nemocnice v Liberci a následnou hospitalizaci a poškozený P. J. utrpěl zhmožděninu na lokti levé ruky a levé klíční kosti s nimiž se nadále neléčil“.

Dne 5. 12. 2011 byli uprchlí obvinění A. S. a J. Ž. upozorněni policejním orgánem podle § 160 odst. 6 trestního řádu na to, že jejich jednání bude nadále kvalifikováno jako pokus zvlášť závažného zločinu vraždy podle § 21 odst. 1 k § 140 odst. 1, 3 písm. j) trestního zákoníku, neboť jejich jednání bylo vedenou touhou pomstít se za napadení D. H., k němuž došlo na stejném místě krátce předtím.

3.7.10. Trestná činnost s antisemitským kontextem

V období od 1. ledna do 31. prosince roku 2011 bylo zaevidováno 18 trestných činů majících antisemitský podtext, což představuje, ve srovnání s r. 2010, **pokles o cca 55,6 %** (v r. 2010 - 28 tr. činů, v r. 2009 – 48 tr. činů).

Z celkového objemu trestné činnosti s extremistickým podtextem činily tyto trestné činy 7,6 % (v roce 2010 byl jejich podíl 11,1 %). Ve skladbě trestné činnosti s antisemitským podtextem však nedošlo k výrazným změnám – stejně jako v předchozích letech převažovaly trestné činy dle § 404 (§ 261 tr. zákona) tr. zákoníku (podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka). Jejich podíl na zaevidované trestné činnosti s antisemitským podtextem činil 50 % (9 tr. činů), což je stejný podíl jaký tyto činy tvořily v roce 2010 (14 tr. činů).

Nejvíce trestných činů tohoto charakteru bylo zaznamenáno na území hl. města Prahy (4 tr. činy) a 3 tr. činy byly zaevidovány jak v Ústeckém, tak v Jihomoravském a v Pardubickém kraji.

3.7.11. Trestná činnost motivovaná nenávistí proti Romům

V roce 2011 lze podle Evidenčně statistického systému kriminality (viz kapitola 3.7.1.) vysledovat 69 trestných činů motivovaných nenávistí proti Romům. V 18 případech se jednalo o Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka (§ 404), v 16 případech o Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (§ 355) a v 11 případech o Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352). Nejvíce trestných činů tohoto charakteru bylo zaznamenáno v Jihomoravském kraji (17), dále v Ústeckém kraji (13) a na území hl. m. Prahy (10).

Trestné činy motivované národnostní nesnášenlivostí proti Romům v ČR v roce 2011													
paragraf	Praha	Jihočeský	Plzeňský	Ústecký	Královéhradecký	Jihomoravský	Moravskoslezský	Olomoucký	Zlínský	Vysočina	Pardubický	Karlovarský	ČR
145								1					1
146	3				1	1		2					7
228						2	1						3
352	2	1	1	1		3		1	2				11
353					1								1
355	2			2	2	1	2	3		1	1	2	16
356	2	2		1	1	1							7
358						1							1
403						1							1
404	1	1		7		8				1			18

405				3									3
Celkový součet	10	4	1	13	5	17	3	7	2	1	1	2	69

4. Bezpečnostní rizika

- Činnost PEX se v roce 2011 trvale orientovala na tzv. romskou otázku. Zejména v otázce anticiganismu mají potenciál získávat politické body. Pokud státní orgány nevyvinou efektivní činnost při řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách, bude narůstat podpora PEX.
- Evropská stará garda PEX politických vůdců zatím neobsahuje, až na výjimky, příliš charismatické osobnosti, které by byli schopni sjednotit scénu a mobilizovat veřejnost jako celek. Zvyšuje se ale vzdělanostní i intelektuální potenciál, prosazuje se požadavek po větší serióznosti. V momentě, kdy se charismatický vůdce objeví, lze očekávat nárůst preferencí. Charismatické osobnosti (Le Pen, Sládek, Vóna, Haider, šluknovský „miláček davu“ Kohout) dokáží přitáhnout masy. Absence některých politických kvalit byla vyčítána i předsedovi německé NPD Udo Voigtovi. Jeho osoba příliš připomínala rigidní neonacistickou etapu. NPD na sněmu v listopadu 2011 už tento fakt reflektovala a zvolila si za předsedu progresivnějšího Holgera Apfela.
- Nelze podcenit hrozbu teroristického útoku „osamělých vlků“. V minulém roce byly zaznamenány dva významné případy (Cvikovští teroristi, Breivik). Těmto útokům lze jen těžko předcházet. Rizikovým je prostředí moderních komunikačních technologií, kde se zprávy o takovýchto činech rychle rozšiřují. U psychicky narušených osob nelze vyloučit tendenci k nápodobě. Problematiky „osamělých vlků“ se týká nejen PEX, ale i LEX.
- Čeští extremisté prozatím nedisponují většími finančními prostředky. To jim doposud neumožňuje provádět dostatečně kvalitní, efektivní a celorepublikově rozšířenou propagandistickou kampaň. Hrozí však riziko, že se časem některý extremistický subjekt (pravděpodobně stranu) rozhodne podpořit podnikatelský subjekt. K tomu došlo např. na Slovensku, kde se extremistické Ľudové strany Naše Slovensko podařilo sehnat sponzory, kteří jí pomáhají při kampani.
- Neonacisté jsou personálně propojeni s hooligans. Hooligans se v některých případech zapojují do organizovaného zločinu. „Černá práce“ pro organizovaný zločin je pro ně finančně zajímavější. Pro starší aktivisty, kteří již měli problémy se zákonem v souvislosti s extremistickými či chuligánskými aktivitami, může být i relativně bezpečnější. V Polsku zapojení hooligans do organizovaného zločinu představuje jednu z bezpečnostních priorit. Pravicoví extremisté podpoření hooligans dokázali již opakovaně svou sílu (Janov 2008 a Přerov 2009 v ČR, Varšava 11.listopadu 2011 apod.).
- V dlouhodobějším horizontu existuje riziko výraznějšího úspěchu extremistického uskupení v některých z voleb. Extremistický subjekt se tímto legitimizuje, možnosti protiextremistického působení státu se tímto zhoršují.
- Riziková jsou střetnutí mezi PEX a LEX, která jsou stále sofistikovaněji organizována a stoupá míra jejich agresivity.
- PEX se ve svých násilných aktivitách (verbálních i fyzických) tradičně zaměřují na z hlediska bezpečnosti nejvíce ohrožené osoby a skupiny. Proto si za terče útoků vybírají zástupce národnostních a jiných menšin. Signifikanční jsou rovněž agresivní projevy vůči subjektům protiextremistického boje, za kterými nestojí silná instituce, jakými jsou např. soudní znalci, nebo lidskoprávní aktivisté.

- Z hlediska anarchoautonomů se jako rizikové jeví zasahování do státního monopolu zákonného použití násilí. Násilí je ventilováno zejména vůči pravicovým extremistům. Anarchoautonomové si ale uzurpují monopol na definování toho, kdo je či není neo/fašistou či neo/nacistou. Na základě nálepky „fašista“ pak může být konfrontován v podstatě kdokoli, kdo svými výroky, jednáním, chováním či postoji nekonvenuje jejich ideové linii. Anarchoautonomové přejímají zahraniční vlivy, aktivně reflektují tamní události (včetně násilných, např. ve Španělsku, či Řecku). Prostřednictvím kvalitní sebe prezentace a využívání přitažlivých témat (např. ekologie, antifašismus, antikapitalismus, antiglobalizační témata, kritika reforem) dokáží zaujmout zejména mládež. „Naverbované“ osoby mohou být zneužívány k protidemokratickým cílům. Jejich struktura je sofistikovanější, rétorika propracovanější, proto o jejich skutečných cílech veřejnost nedisponuje informacemi. Preventivní i represivní práci státu to ztěžuje.
- Stalistické, trockistické a radikální komunisty hlásají nutnost boje proti demokratickému uspořádání státu, opírají se o třídní nenávist a bagatelizují zločiny komunismu.

5. Extremismus v zahraničí

5.1 Úvod

Prohlubující se ekonomické problémy evropských států, spojené se sociálními či politickými krizemi, vedou v některých zemích Evropy ke zvýšené popularitě extrémních a radikálních skupin. Evropské země tomuto vzednutí extremismu a radikalismu čelí důkladnými analýzami jevů spjatých s touto problematikou, na jejichž základě přijímají adekvátní a efektivní opatření, která by zmírnila napětí ve společnosti.

Projevy extremismu již nejsou pouze národní záležitostí jednotlivých států. Z důvodu snadnější komunikace (především skrze internet) se krajní politická hnutí v čím dál větší míře internacionalizují. Toto přeshraniční působení se projevuje spoluprací jednotlivých skupin, přebíráním aktivit spřízněných zahraničních hnutí, vzájemnou podporou (včetně vyjadřování solidarity s uvězněnými osobami) apod. Nezbytnou součástí výzkumu extremismu na národní úrovni tedy v současné době musí být sledování vývoje radikálních a extrémních hnutí za hranicemi státu, a to obzvláště v těch zemích, ve kterých zdejší extrémní skupiny nacházejí největší inspiraci.

Z tohoto důvodu bude v této analýze pojednáno o vývoji extremismu v roce 2011 v některých evropských zemích. Nejprve bude pozornost věnována sousedním zemím České republiky, se kterými mohou být z důvodu geografické blízkosti české extrémní a radikální skupiny v nejužším kontaktu. Dále pak bude představena extremistická scéna v těch zemích, které mohou zdejší skupiny ovlivňovat z důvodu etnografické spřízněnosti (především slovanské státy Rusko, Srbsko a Chorvatsko) či z důvodu zvýšených extremistických aktivit, které mají nemalý ohlas i v České republice (Řecko, Itálie). Pozornost pak bude věnována i Velké Británii a Francii, a to především z důvodu jejich vůdčího postavení v rámci Evropy zmínané krizí.

Extremistická scéna bude představena v každé konkrétní zemi zvlášť. U jednotlivého státu bude nejprve prezentován vývoj na poli pravicového a levicového extremismu. V třetí části pak bude věnována pozornost ostatním extrémním skupinám (především radikálním

ekologickým). Již v úvodu je třeba uvést, že v textu není analyzována situace na poli náboženského radikalismu. Dále budou zmíněna opatření, která jednotlivé státy přijímaly za účelem zadržování extremismu (pokud nějaká taková existují), a priority států při zadržování extremismu. Na závěr každé kapitoly budou popsány nejzávažnější incidenty spojené s extremismem, které se v dané zemi v roce 2011 odehrály. Text bude proložen i obrazovým materiálem.⁹¹

5.2 Spolková republika Německo

Extremistická scéna v Německu je bezpečnostními složkami dlouhodobě monitorována a státní úřady se snaží v co největší míře eliminovat rizika z ní pramenící. Přesto v Německu nadále působí hnutí náležící ke krajní pravici či krajní levici, jejichž činnost a militantní akce představují pro německý stát nemalou hrozbu.

Pravicově extremistická scéna

Obraz pravicově extremistické scény v SRN se v roce 2011 výrazně nezměnil. Tento extremistický směr nemá v SRN jednotnou a homogenní strukturu, ale vystupuje v různých podobách, jimž jsou vlastní nacionalistické a na rasistickém základu založené ideologické teze, z nichž se extrahují rozmanité cílové vize zástupců tohoto extremistického směru. Strukturu pravicově extremistické scény v SRN tvoří zejména subkulturně formovaní nacionalisté (včetně autonomních neonacistů), kteří svými spontánními násilnými akcemi a hudebními projevy podněcují rasové nepokoje a dávají najevo svou vůli očistit německý stát od cizinců. Vedle xenofobie a rasismu je možno v prohlášeních krajně pravicově extrémních skupin vysledovat i antisemitismus či snahy o revizionismus hitlerovského nacismu. Pokud jde o členský potenciál krajní pravice, tak v posledních letech bezpečnostní složky zaznamenávají mírný pokles. Dle Úřadu na ochranu Ústavy čítalo pravicově extremistické spektrum počátkem roku 2011 zhruba 25 tisíc osob (v roce 2008 to bylo ještě 30 000), přičemž počet takto orientovaných organizací a spolků se pohybuje lehce nad dvěma sty subjekty (v roce 2010 evidovali 195 těchto skupin).⁹²

Nejvýznamnější krajně pravicovou politickou stranou je **Národnědemokratická strana Německa – Lidová unie** (Nationaldemokratische Partei Deutschlands – Die Volksunion),⁹³ která je založena na nacionalistických pozicích spočívajících v představách o autoritativním tzv. vůdčím státu (Führerstaat), který je etnicky a rasově jednotný a naplňuje „přirozenou“ vůli

Nový předseda NPD Holger Apfel

⁹¹ Použité fotografie či jiné obrazové materiály nejsou majetkem ministerstva vnitra, ale byly získány z citovaných publicistických zdrojů či z ideově orientovaných stránek skupin, o nichž je pojednáváno.

⁹² Verfassungsschutzbericht 2010. 2011, on line:

<http://www.verfassungsschutz.de/download/SHOW/vsbericht_2010.pdf>.

⁹³ Nationaldemokratische Partei Deutschlands – Die Volksunion. on line: <<http://www.npd.de/>>.

„svého“ národa (Volk). NPD má zhruba přes 6 000 členů a několik zástupců v zemských radách. V zemských volbách v roce 2011 byla NPD nejúspěšnější v Meklenbursku-Předním Pomoří, kde získala 6 % hlasů (o 1,3% méně než v předchozích volbách v roce 2006) a tím 5 křesel v zemském sněmu. Zklamáním pro NPD skončily volby v Sasku-Anhaltsku, kde tato strana těsně zaostala za 5% kvótou nutnou pro získání křesel v zemském sněmu (její výsledek činil 4,6% hlasů). Z dalších zemí je NPD zastoupena v zemském sněmu v Sasku, a to od r. 2004. V posledních dvou volbách do Bundestagu se podpora NPD opakovaně pohybovala okolo 1,5 %. V roce 2011 ve straně proběhla důležitá personální výměna na místě předsedy, kdy dlouholetého předsedu Udo Voigta nahradil Holger Apfel. Od této změny si strana slibuje získání nových voličů, které by mohl přilákat spíše mladší a progresivnější Apfel. Druhým důležitým milníkem byla v roce 2011 snaha o fúzi s **Německou lidovou unií** (Deutsche Volksunion⁹⁴). Tato strana rovněž reprezentuje politický proud krajní pravice, avšak v posledních letech dosahovala pouze minimálních volebních úspěchů a zároveň se dostala do finančních potíží. I proto se byla podepsána dohoda o sloučení NPD a DVU, jež měla vstoupit v platnost k 1. lednu 2011.⁹⁵ Proti této fúzi se však postavili někteří členové DVU, jež ji pokládají za protiprávní a požádali soud a zrušení této fúze. Soudní řízení však doposud neskončilo, a proto nelze předpovídat jeho výsledek.⁹⁶

V neonacistickém proudu pravicového spektra se mezi nejsilnější řadí tzv. autonomní nacionalisté resp. neonacisté, tj. uskupení, která jsou utvářena na bázi osobních svazků bez pevné regionální struktury (v poslední době především v rámci tzv. **Freie-Netz**). Zde je nárůst členského potenciálu markantnější, v současné době se k tomuto proudu řadí cca 5 600 osob, což je o víc než 10 % víc než v předchozím roku.

Výrazné personální přeskupování lze pozorovat v případě tzv. skinheadských subkulturních struktur z 90. let, a to právě ve prospěch neonacistické scény, která přitahuje svými populistickými hesly a razancí svého vystupování především mladé lidi. Počet přívrženců tohoto pravicového proudu je k počátku roku 2011 vyčíslen na 8 300 osob, což představuje úbytek o cca 700 osob oproti předcházejícímu období. Dalších asi 2 500 osob se řadí k menším organizacím regionálního významu.⁹⁷

Levicově extremistická scéna

Levicový extremismus v Německu v posledních letech neustále posiluje a ani rok 2011 nebyl výjimkou. Na počátku roku 2011 působilo v Německu přes 32 000 levicových extremistů (dle Úřadu na ochranu Ústavy), přičemž tyto skupiny stojí i za některými militantními akcemi. Militantně zaměřených levicových extremistů je dle Úřadu v Německu zhruba 7 000, přičemž jejich signifikantním rysem je zvyšující se agresivita a připravenost k použití násilí. Napadání tzv. politických protivníků (tj. skutečných či domnělých extremistů nebo policejních činitelů) patří k projevovému arzenálu stoupenců a přívrženců této scény. Toto násilí je považováno za legitimní prostředek k prosazení politických cílů a skupiny si jej ospravedlňují jako neodmyslitelný prostředek boje proti panujícímu systému nátlaku, vykořisťování a potlačování. Pro militantní (autonomní) levicové extremisty je boj proti

⁹⁴ DVU - Deutsche Volksunion. on line: <<http://www.dvu-nds.de/>>.

⁹⁵ NPD: Der Verschmelzungsvertrag. 2010, on line: <<http://www.npd.de/html/1/artikel/detail/1933/>>.

⁹⁶ Brandstetter, M.: Gescheitert: Die vorläufige Bilanz der Parteifusion von NPD und DVU. 2012, on line: <http://www.endstation-rechts.de/index.php?option=com_k2&view=item&id=6858:der-lack-ist-ab-%E2%80%93-die-vorzeitige-bilanz-der-partiefusion-von-npd-und-dvu&Itemid=384>.

⁹⁷ Verfassungsschutzbericht 2010. 2011, on line:

<http://www.verfassungsschutz.de/download/SHOW/vsbericht_2010.pdf>.

„státním represím“, zvláště po summitu G8 v Heiligendammu (2007), podstatnou součástí jejich politických aktivit, přičemž hladina agresivity a vůle po konfrontaci stále narůstá.⁹⁸ Mezi nejzávažnější akce, za kterými v roce 2011 stáli levicoví extrémisté, patří série žhářských útoků, která způsobila vážné problémy v příměstské dopravě a mobilním sítím v Berlíně v květnu a umístění nejméně 17 výbušných zařízení okolo železničních tratí v Berlíně v říjnu (podrobněji níže). Vedle čistě anarchistických skupin v Německu působí i poměrně silné militantní antifašistické hnutí (sdružené především pod německou pobočkou Antifašistické akce⁹⁹), které stojí za násilnými akcemi proti přívržencům krajní pravice. Jejich pravidelnými aktivitami jsou snahy o narušení shromáždění pravicových radikálů, přičemž při těchto aktivitách se mnohdy dostávají do střetu s policejními jednotkami.

DIE LINKE.

Základními pilíři komunistické scény jsou politické strany Die Linke a Německá komunistická strana (Deutsche Kommunistische Partei), jejichž členský potenciál včetně přívrženeckých uskupení začátkem roku 2011 tvořilo cca 25 000 osob. **Die Linke** vznikla v roce 2007 a v posledních volbách do Bundestagu obdržela necelých 12% hlasů. Úspěšná je pak i v mnohých zemských volbách, především na území bývalé NDR.¹⁰⁰ **Německá komunistická strana** vyznává marxismus-leninismus a jako taková ideově navazuje na Komunistickou stranu Německa, kterou rozpustil Spolkový Ústavní soud v roce 1956 pro její rozpor s německou Ústavou.¹⁰¹ Dalšími subjekty působícími v této části spektra jsou Marxistisch-Leninistische Partei Deutschlands usilující o svržení diktatury monopolního kapitalismu a nastolení diktatury proletariátu. V SRN působí také na 20 mezinárodních trockistických svazků, jejichž členský potenciál zůstává dlouhodobě ustálen okolo 1 500 osob. Spolek „Rote Hilfe e.V.“ je stranicky nezávislou napříč levicovým extremistickým spektrem působící organizací, jejímž základním cílem je podporovat pachatele trestné činnosti z „politického“ přesvědčení.¹⁰²

Ostatní extremistické skupiny

Vedle extremismu levicového a pravicového Úřad na ochranu Ústavy dlouhodobě sleduje rovněž extremismus cizinců, jenž je spjat s působením extrémních organizací uvnitř přistěhovatelských minorit. K počátku roku 2011 působilo v extremistických či teroristických organizacích odhadem 25 000 v SRN žijících cizinců. Většina těchto organizací není prvoliniově zaměřená proti německým bezpečnostním zájmům, nýbrž SRN považuje za bezpečné zázemí, z něhož realizuje své zájmy a poskytuje materiální podporu soukmenovcům v původní vlasti. Jako příklad slouží turecká PKK (Arbeitspartei Kurdistan) či asijská separatistická organizace LTTE (Liberation Tigers of Tamil Eelam).

Zároveň jsou v Německu bedlivě sledovány akce ekologických extremistů, kteří jsou většinou navázáni na krajně levicová hnutí. Pozornost se na tyto skupiny obzvláště zaměřila po akcích organizace Hekla (viz níže), která své útoky do velké míry odůvodňovala právě ekologickými tématy.

⁹⁸ tamtéž

⁹⁹ Antifaschistische aktion. on line: <<http://www.antifa.de/cms/index.php>>.

¹⁰⁰ Die Linke. on line: <<http://www.die-linke.de/>>.

¹⁰¹ Deutsche Kommunistische Partei. on line: <<http://www.dkp.de/>>.

¹⁰² tamtéž

Opatření v boji proti extremismu

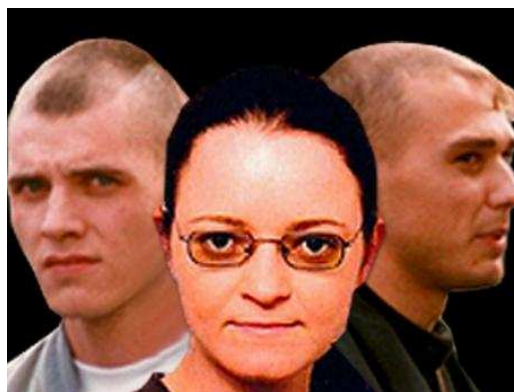
Odhalená série neonacistických vražd spáchaných v letech 2000 - 2007 skupinou neonacistů, jejichž vyšetřování provázela řada pochybení a selhání tajných služeb, přiměla německou vládu k rozhodnutí vytvořit databázi nebezpečných pravicových extremistů (**Verbunddatei für gefährliche Rechtsextreme**). Vzorem pro tuto databázi neonacistů a jejich přívrženců by měl být již existující registr islámských radikálů, který Německo vytvořilo po 11. září 2001. Centrální databanka bude slučovat jednotlivé databáze vedené dosud policií, výzvědnými službami a kriminálním spolkovým úřadem a bude obsahovat záznamy o pravicových radikálech se sklony k násilí a lidech, kteří s nimi udržují kontakty. Do této databáze se tak mohou dostat i zahraniční extremisté.¹⁰³ Vzniknout má i speciální bezpečnostní centrum zaměřené na boj s krajní pravicí (**Abwehrzentrum gegen Rechtsextremismus**). Také pro tuto instituci má být vzorem středisko vyhodnocující informace o islamistických teroristických hrozbách, které Německo zřídilo v roce 2004. Toto opatření by mělo do budoucna zlepšit spolupráci mezi Spolkovým kriminálním úřadem a kontrarozvědkou, do jejíž kompetence dohled nad extremisty spadá.¹⁰⁴

Priority státu v boji proti extremismu

Prioritou německé vlády je v co největší míře eliminovat hrozby pramenící z extremistických hnutí. Výraznou pozornost (i s ohledem na historické reminiscence) je věnována především krajně pravicovým strukturám. I nadále chce německá vláda usilovat o prosazení možného zákazu neonacistické NPD, po němž v minulých letech volala řada německých politiků. Podle slov spolkové ministryně pro justici bude ale takový návrh podán pouze v případě, že bude jisté, že jej ústavní soud znovu nezablokuje, jak tomu bylo v roce 2003.¹⁰⁵ S ohledem na vzrůstající riziko levicového extremismu a terorismu se pak německá vláda začíná více zaměřovat i na tento extrémistický směr.

Hlavní incidenty spojené s extremismem

Největší pozornost poutala v roce 2011 kauza tzv. **Zwickauer Zelle** (Cvikovská buňka). Němečtí kriminalisté na podzim 2011 odhalili tříčlennou skupinu neonacistů ze saského Cvikova, jejíž příslušníci v letech 2000 až 2007 zavraždili na celém území SRN nejméně deset lidí, zejména z řad přistěhovaleckých živnostníků (obětí však byla např. i německá policistka zastřelená v roce 2007 v Heilbronnu). Kromě těchto takzvaných „dönerových vražd“¹⁰⁶ mají pachatelé na svědomí také sérii 14 přepadení bank a zřejmě také bombové útoky. Kriminalisté již dříve našli seznam tohoto neonacistického tria, který čítal 88 jmen,

Portréty členů Cvikovské buňky

¹⁰³ Benzow, G. – Kimball, S.: Germany unveils strategy to combat far-right extremism. 2011, on line: <<http://www.dw.de/dw/article/0,,15541251,00.html>>.

¹⁰⁴ Grässler, B. New center to coordinate fight against right-wing extremism. 2011, on line: <<http://www.dw-world.com/dw/article/0,,15609139,00.html>>.

¹⁰⁵ Spiegel: Germany Faces Tough Battle to Ban Far-Right NPD. 2011, on line: <<http://www.spiegel.de/international/germany/0,1518,802014,00.html>>.

¹⁰⁶ V českých médiích byl využíván obrat přejatý z německých bulvárních tiskovin „Döner Morde“.

mezi nimiž byli i dva vysoce postavení poslanci. Dva členové této skupiny spáchali před svým zatčením sebevraždu, další je ve vazbě, zatím však odmítá vypovídat. Vyšetřovatelé zadrželi rovněž údajného komplice této trojice, který měl obstarávat automobily a také poskytnout doklady. Tzv. **Národněsocialistické podzemí** (Nationalsozialistische Untergrund), jak si skupina říkala, ale mohlo být ještě větší, a tak kriminalisté pátrají po dalších možných spolupachatelích. Nalezen měl být i jejich seznam se zhruba desetitisíci názvy církví, stranických organizací, spolků a jmény politiků, kteří se staví proti extrémní pravici. Případ má také mezinárodní rozměr, neboť pistole, kterou byly spáchány všechny dosud známé vraždy připisované této skupině, pochází ze Švýcarska. Podle informací zveřejněných v tamních médiích ji prodal českošvýcarský obchodník Jan Luxík. Jak se dostala k východoněmeckým neonacistům však zatím není jasné.

Žhářský útok na automobily v Berlíně

Z akcí levicových extremistů stojí za zmínku především dvě již shora zmíněné. Ke žhářskému útoku z května se přihlásili sami anarchisté, kteří prohlásili, že útok byl spáchán jako protest proti „jaderné síle“ a tomu, co nazývají militarismem a rasismem. Útok na Německé dráhy byl odůvodněn tím, že se podílely na přepravě radioaktivního materiálu, čímž právě podporují onu „jadernou sílu“. Požár vyřadil velkou část signalizační sítě, železniční zabezpečovací systémy a způsobil výpadek v síti mobilního operátora Vodafone. V postižené oblasti přestaly jezdit tramvaje (S-Bahn) a příměstské vlaky. Dálkové spoje nabraly několikahodinové zpoždění.¹⁰⁷ Za ještě vážnější incident lze považovat nastražení 17 výbušných systémů v okolí železnic v průběhu října, přičemž některé z nich i explodovaly a ochromily provoz na železnici.¹⁰⁸ Útočníkům podle všeho šlo o co největší ochromení infrastruktury (útok na železnici je v tomto ohledu jedním z nejsnadnějších - Německo má 34 000 kilometrů tratí a jejich kontrola je tak velmi obtížná; dopady jednoho útoku navíc mohou být obrovské). Tyto akce byly odůvodněny odporem vůči válce v Afghánistánu, neokapitalismu nebo přeměně některých čtvrtí v Berlíně a Hamburku (právě v těchto dvou městech nacházejí ultralevicové myšlenky největší odezvu).¹⁰⁹ Za útoky má stát organizace **Hekla**, která svůj název odvozuje od názvu jedné ze sopek na Islandu, která tak již svým názvem deklaruje snahu o „více sociálních výbuchů“ (podobně jako ona sopka). Spolu s těmito útoky rovněž probíhaly cílené žhářské akce proti vybraným automobilům „dražších značek“, což vedlo ke zvýšené debatě nad nebezpečím vycházejícím z levicového extremismu. Někteří dokonce začali hovořit o nové vlně levicového terorismu, který jako hrozba začal být velmi vážně brán.¹¹⁰

Podobně jako v jiných letech velký ohlas vzbudilo i únorové shromáždění neonacistů v Drážďanech spojené s následným pochodem městem. Jako v minulosti tato akce do města přilákala i množství antifašistů, kteří se snažili narušit pochod krajní pravice. V roce 2011 se však Drážďanské akce obešly bez větších násilných střetů, možná i z toho důvodu, že tento

¹⁰⁷ Spiegel: Left-Wing Extremists Behind Berlin Arson Attack 2011, on line: <<http://www.spiegel.de/international/germany/0,1518,764558,00.html>>.

¹⁰⁸ Röbel, S. – Schmitt, J. – Wassermann, A.: Berlin Rail Attacks Fuel Fears of Left-Wing Extremism. 2011, on line: <<http://www.spiegel.de/international/germany/0,1518,792282,00.html>>.

¹⁰⁹ HEKLA: Presseerklärung zu den Brandanschlägen auf Bahn und Telekommunikation wegen 10 Jahre Afghanistan. 2011, on line: <<http://linksunten.indymedia.org/de/node/48377>>.

¹¹⁰ Gathmann, F.: Debate over 'Leftist Terrorism' Erupts in Germany. 2011, on line: <<http://www.spiegel.de/international/germany/0,1518,791715,00.html>>.

rok policie antifašistickou blokádu i přes její nelegálnost tolerovala. Události v Drážďanech reflektovala i některá česká média.¹¹¹

5.3 Polská republika

Na polské extremistické scéně nedošlo v roce 2011 k závažnějším změnám. Docházelo ale k přeskupování extremistických sil, zejména k jejich zviditelňování v médiích a v politickém životě. Na pravicově extremistické scéně pak lze sledovat mírný nárůst radikalizace spojený se zvýšenými aktivitami jejich příznivců.

Pravicově extremistická scéna

Krajní pravice a především nacionalismus má v Polsku hluboké kořeny, což úzce souvisí s geografickou pozicí Polska mezi dvěma velmocemi – Ruskem a Německem, které v minulosti Polsko opakovaně považovaly za jednu ze svých držav. Téměř všechny nacionalisticky orientované subjekty v Polsku odvozují své programy od postulátů a názorů polského politika a státníka Romana Dmowského, spoluzakladatele a ideologa polské konzervativní Národní demokracie, který bývá označován za ideového otce polského moderního nacionalismu, zahrnujícího katolicismus, izolacionismus či antiněmectví. V roce

Pomník Romana Dmowského ve Varšavě

2006 byl Dmowskému odhalen pomník v sousedství Úřadu polského premiéra a toto místo se pak stalo již tradičním místem setkání a demonstrací příslušníků polské národně orientované pravice. Mezi další ideové otce krajní pravice v Polsku by bylo možno považovat Jana Rutkowského, který stál v čele organizace Mladé Polsko, či osoby spjaté s organizací Národně-radikálního tábora (Obóz Narodowo-Radykalny), který nabyl od roku 1935 čistě fašistickou podobu a v době okupace za Druhé světové války kolaboroval s Němci.¹¹²

Hlavním znakem krajní pravice v Polsku je již zmíněný nacionalismus spojený s tradicionalismem, projevující se odporem k Německu a Rusku jakožto „historickým nepřátelům“, kteří dle radikálů nadále chtějí Polsko zničit (výsledkem těchto idejí jsou i minimální kontakty polské krajní pravice v zahraničí). Dalším výrazný znak představuje radikální katolicismus. Většina polských skupin se hlásí (až fundamentalisticky) ke katolické víře, což opět souvisí s historickou snahou profilovat se vůči německému protestantství a ruskému pravoslaví. Katolický fundamentalismus krajně pravicových skupin se projevuje silnou netolerancí homofobního charakteru, která je s ohledem na limitovaný počet cizinců jiné rasy v Polsku až častější než rasisticky motivované útoky. Část nacionalisticky orientovaných subjektů v Polsku se vyznačuje otevřeným nebo jen latentním antisemitismem. Zcela otevřenou podobu nabývají antisemitské projevy při sportovních utkáních, především na fotbalových stadiónech. Dalšími znaky polské krajní pravice je antikomunismus,

¹¹¹ Angermannová, A.: V Drážďanech se neonacistům postavily tisíce lidí, zabránily pochodu. 2011, on line: <http://zpravy.idnes.cz/v-drazdanech-se-neonacistum-postavily-tisice-lidi-zabranily-pochodu-1is-/zahranicni.aspx?c=A120214_143103_usti-zpravy_alh>

¹¹² Milza, P. Evropa v černých košilích. Praha: Themis, 2005. s. 415 – 416.

antiliberalismus či antiglobalismus.¹¹³ Krajně pravicové skupiny jsou pak silně personálně propojeni s fotbalovými chuligány, což se výrazně projevilo při Pochodu nezávislosti v listopadu 2011 ve Varšavě (viz níže).

Z krajně pravicových politických stran hrál v roce 2011 na politické scéně nejvýznamnější roli **Kongres Nové pravice – Nová pravica Janusze Korwin-Mikkeho** (Kongres Nowej Prawicy - Janusza Korwin-Mikke). Jedná se o konzervativně-liberální, euroskeptickou, monarchistickou a regionalistickou formaci založenou v roce 2010, která byla zaregistrována jako politická strana v březnu 2011. V parlamentních volbách v roce 2011 strana obdržela 1,06 % hlasů, přestože byla administrativním rozhodnutím připuštěna k volbám jen v 21 ze 41 obvodů.¹¹⁴ Strana využívá jako svůj tiskový orgán v distribuční síti běžně dostupný konzervativně-liberální týdeník *Najwyższy Czas*,¹¹⁵ který se nevyhýbá ani citlivým antisemitským tématům. Ostatní krajně pravicové strany, které byly dříve úspěšné (například Liga polských rodin či Sebeobrana), jsou dnes již marginální, přičemž jejich voliči se nejspíše přiklonili k populistické straně Právo a spravedlnost. Z ostatních nevýznamných politických stran náležejících ke krajní pravici lze zmínit nacionalistickou, konzervativní, panslavistickou, antiglobalistickou, korporativistickou a antisemitskou **Polskou národní stranu** (Polska Partia Narodowa)¹¹⁶ či programově podobné **Národní obrození Polska** (Narodowe Odrodzenie Polski)¹¹⁷

Národní obrození Polska - logo

Ostatní významná uskupení nefungují na bázi politických stran. Jedním z nejvýznamnějších subjektů je **Národně-radikální tábor** (Obóz narodowo-radikalny).¹¹⁸ Jeho program kopíruje shora uvedené body typické pro krajně pravicové skupiny v Polsku, přičemž zároveň silně útočí proti polské demokracii. V jejích řadách působí i aktivní neonacisté.¹¹⁹ Především v dobách úspěchu Ligy polských rodin hrála důležitou roli nacionalistická a ultrakatolická organizace **Všepolská mládež** (Młodzież Wszechpolska),¹²⁰ která však i dnes některé mladší radikály oslovuje. Jako diskusní platforma pro krajně pravicové struktury slouží zejména www.narodowiec.com.pl. Na území Polska rovněž nalezneme pobočky mezinárodních neonacistických organizací, jako je například Blood and Honour (Krew i Honor Polska).¹²¹

Levicově extremistická scéna

Krajně levicové organizace v porovnání s pravicovými zatím v Polsku nepředstavují závažný problém, a to z důvodu limitovaného počtu svých členů, nesystematické činnosti a omezeným projevům společenského protestu a občanské neposlušnosti.

¹¹³ Kupka, P. – Laryš, M. – Smolík, J.: *Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy*. Brno: Mezinárodní politologický ústav MU, 2009. s. 64 – 71.

¹¹⁴ Wybory 2011. 2011, on line: <<http://wybory2011.pkw.gov.pl/wsw/pl/000000.html>>.

¹¹⁵ *Najwyższy Czas*. on line: <<http://nczas.com/>>.

¹¹⁶ Polska Partia Narodowa. on line: <<http://www.polskapartianarodowa.org/>>.

¹¹⁷ Narodowe Odrodzenie Polski. on line: <www.nop.org.pl>.

¹¹⁸ Obóz Narodowo-Radykalny. on line: <www.onr.h2.pl>.

¹¹⁹ Abbass, M. (et al.): *Right-wing Extremism in Central Europe*. 2011, on line: <<http://library.fes.de/pdf-files/id-moe/08840.pdf>>.

¹²⁰ *Młodzież Wszechpolska*. on line: <<http://mw.org.pl/>>.

¹²¹ *Krew i Honor Polska*. on line: <www.bhpoland.org>.

Anarchistické myšlenky v Polsku nenacházejí výraznější odezvu, což souvisí s poměrně silnou religionizitou a silným nacionalismem. Program anarchistických skupin ve velké míře koresponduje s obecnými anarchistickými idejemi, jejich přívrženci se však silně vymezují právě proti již zmíněnému typickému nacionalismu a katolicismu. Nejvýraznějšími projevy jejich činnosti jsou násilné či nenásilné protesty nebo protiakce mířící na pravicové extremisty (viz shromáždění z listopadu 2011 níže), na kterých ve strukturách militantních antifašistických organizací působí mnozí anarchisté.¹²² Mezi hlavní skupiny aktivní v roce 2011 náleží anarchosyndikalistický **Svazek Polských syndikalistů** (Związek Syndykalistów Polski)¹²³ či **Anarchistická federace** (Federacja Anarchistyczna).¹²⁴ Důležitým informačním kanálem anarchistických myšlenek pak je **Centrum anarchistických informací**.¹²⁵

Podobně roztržštěný a bez velkého vlivu na polskou společnost či chod polské demokracie je i komunistický směr krajní levice. Některé skupiny plynule zanikají a naopak vznikají nové, které však nadále nedokážou přitáhnout více pozornosti. **Komunistická strana Polska** (Komunistyczna Partia Polski),¹²⁶ založená v roce 2002 a navazující na meziválečnou KPP (1918 až 1938) má minimální podporu. Aktivní (v prostředí internetu především) zůstávaly další menší organizace, jako například Komunistická mládež Polska, která je úzce propojena s Komunistickou stranou Polska,¹²⁷ nebo trockistická Socialistická Alternativa (Alternatywa Socjalistyczna).¹²⁸

*Shromáždění komunistických stran 1.
května*

Ostatní extremistické skupiny

Zatím dosti ojedinělé jsou v Polsku protesty, které by mohly vyústit v klasický environmentální extremismus. Případné akce jsou reakcí na velké energetické projekty, když zdůrazňují jejich environmentální dopady. V roce 2011 byly zaznamenány nepočetné protesty proti geologickému průzkumu a zejména vládou velmi podporované průzkumné těžbě břidlicového plynu (především kvůli nedodržení těžební technologie a s tím spojeným znečištěním podzemních vod). Další podobné akce byly zaznamenány v souvislosti s výběrem lokalit pro připravovanou výstavbu první polské jaderné elektrárny na baltském prostředí. V dosud neuvažované lokalitě Gąscki dokonce nabraly protestní akce velmi organizovaný charakter svědčící o pravděpodobném zapojení profesionálních protijaderných aktivistů.

¹²² Stránky polské pobočky Antify: Antifa. on line <antifa.bzzz.net/>.

¹²³ Związek Syndykalistów Polski. on line: <<http://zsp.net.pl/>>.

¹²⁴ Federacja Anarchistyczna. on line: <<http://federacja-anarchistyczna.pl/>>.

¹²⁵ Centrum Informacji Anarchistycznej. on line: <<http://cia.media.pl/>>.

¹²⁶ Komunistyczna Partia Polski. on line: <www.kompol.org>.

¹²⁷ Komunistyczna Młodzież Polski. on line: <<http://www.komsomol.pl/>>.

¹²⁸ Alternatywa Socjalistyczna. on line: <<http://wladzarobotnicza.pl/>>.

Nová opatření v boji proti extremismu

V průběhu roku 2011 nebyl přijat žádný nový zákon, který by se dané oblasti explicitně věnoval. Krajní myšlenkové proudy a jejich střetávání jsou sice kritizovány, neboť významně rozdělují polskou společnost. Vůči jejich extrémním projevům (pokud nenaberou přímo násilnou resp. destruktivní podobu) je však zachovávána určitá míra tolerance. Pokud je ale kritický jev resp. konkrétní případ medializován a kritizován v hromadných sdělovacích prostředcích, v krajním případě dokonce v zahraniční, tak pak je dané záležitosti orgány činnými v trestním řízení věnována pozornost. Pachatelé jsou většinou obžalováni, a pokud jejich dotyčné konání naplňuje skutkovou podstatu trestného činu, tak jsou také odsouzeni, což dosud nebylo až tak běžné.

Dílčím pokrokem v boji proti extremismu, a to v návaznosti na červencový masakr v Norsku (kauza Breivik) byly apely ústící v novelizaci Zákona o poskytování služeb elektronickou cestou. Ten nově definuje „proceduru oznámení a blokování přístupu k nezákonným informacím“. Podle této úpravy se každý, kdo „disponuje informacemi o nezákonném obsahu umístěném v síti Internet“ může obrátit na poskytovatele služeb s žádostí o zablokování takovéto informace. Jedná se o aplikaci direktivy EU 2000/31/WE (podle některých kritiků až příliš širokou, neboť polská vláda si vyhrazuje právo zablokovat všechny „protiprávní informace“, přičemž sama bude rozhodovat, že se právě o takovouto informaci jedná). K úspěšnému zablokování protiprávních informací však může dojít jako dosud i na základě mezinárodní policejní spolupráce, jak tomu bylo v případě website Redwatch Polska. Na druhou stranu obdobný pokus u organizace Blood and Honour (Krew i Honor) skončil neúspěchem.

Za účelové lze označit přijetí novely Zákona o bezpečnosti masových akcí a některých dalších souvisejících zákonů týkající se zejména limitovaného prodeje alkoholu, povinností organizátora akce a jeho možnosti restrikce vstupu na jím pořádané akce. Jedná se o novelu přijatou v souvislosti s přípravou na fotbalový šampionát EURO 2012, který je doprovázen obavami z možných vystoupení resp. projevů domácích extremistických sil a jejich negativního mezinárodního ohlasu.

O nových opatřeních proti extremismu se pak začalo hovořit především po listopadovém Pochodu nezávislosti ve Varšavě a s ním spojených nepokojích (viz níže).

Priority státu v boji proti extremismu

Protipůsobení resp. sledování nejen politického extremismu, ale i projevů intolerance, xenofobie nebo třeba rasismu (o minoritních skupinách nemluvě) nepatří mezi deklarované priority polských represivních složek, a to kontrarozvědkou ABW počínaje a policejními složkami s celostátní působností (zejm. CBŚ) konče. Věnují se jim většinou až tehdy, pokud zjevně dochází k porušení platného zákona (resp. dojde k narušení veřejného pořádku), případně pak na základě cizího podnětu. Opatření proti extremismu jsou pak mnohdy uplatňována společně s postupem proti diváckému násilí. V průběhu roku 2011 polská vláda pracovala na novém Protiteroristickém programu, který jako jeden z cílů deklaruje i předcházení radikalizaci vedoucí k terorismu.¹²⁹ Konkrétní dopady na oblast extremismu však nelze předvídat.

¹²⁹ Narodowy Program Antyterrorystyczny Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2012-2016. 2012, on line: <http://www.msw.gov.pl/download/1/13509/Narodowy_Program_Antyterrorystyczny_na_lata_20122016.pdf>.

Hlavní incidenty spojené s extremismem

Jednoznačně nejvýznamnější událostí spojenou s vystoupením extremistických sil se stal polský státní svátek Den Nezávislosti 11. listopadu. K jeho oslavám polská krajní pravice zorganizovala shromáždění s názvem „**Pochod nezávislosti**“,¹³⁰ na což reagovala i krajní levice uspořádáním akce s názvem „**Fašismus neprojde**“ (protest proti fašismu, xenofobii a

Pochod nezávislosti

intoleranci vůči menšinám – jednalo se o první významnější protest tohoto druhu v Polsku).¹³¹

V rámci střetů mezi demonstranty a demonstranty s policií bylo zadrženo přes 200 osob (spíše preventivně přes 90 německých levicových radikálů, kteří přijeli podpořit své polské kolegy), více než 200 lidí pak bylo následně zraněno především při srážkách s policejními pořádkovými jednotkami (přes 20 osob bylo hospitalizováno, další ošetření odmítly). Více než 40 policistů bylo zraněno při snaze o zajištění pořádku. Bylo zdemolováno resp. poškozeno 14 policejních

vozidel a několik dalších automobilů (podpáleny byly také dva televizní přenosové vozy).¹³²

Násilnosti resp. přístup varšavské municipality, postup policie, projevy násilí a vandalismu v průběhu hlavního shromáždění na metropolitním Placu Konstytucji (a to i po jeho rozeznání) vyvolaly politickou diskusi o působení vůči extremismu a radikalismu (do určité míry se však jednalo o pouhé „politikum“). Vláda společně s prezidentem deklarovala přijetí novely shromažďovacího zákona předpokládající nejen přísnější tresty pro násilníky a vandaly, ale např. také zákaz zahalování tváře účastníků veřejných shromáždění.

Pochod nezávislosti

5.4 Slovenská republika

Dle údajů ministerstva vnitra Slovenské republiky bylo na území Slovenska v roce 2011 zhruba 2 000 extremistů, přičemž rizikovou skupinu tvoří desítky až stovky z nich. Počtem, aktivitami i organizovaností dle slovenských úřadů výrazně převyšuje pravicový extremismus nad levicovým, přičemž je však třeba poznamenat, že levicový extremismus slovenské bezpečnostní složky ani v tak velké míře nesledují.

¹³⁰ Marsz Niepodległości. on line: <www.marszniepodleglosci.pl>.

¹³¹ Faszym Nie Przejdzie. on line: <<http://11listopada.org/>>.

¹³² Gazeta: Zamieszki w Warszawie w czasie Świąta Niepodległości [MINUTA PO MINUCIE]. 2011, on line: <http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,114883,10627622,Zamieszki_w_Warszawie_w_czasie_Swieta_Niepodleglosci.html>.

Pravicově extremistická scéna

V případě ideologického zázemí slovenského pravicového extremismu je třeba v první řadě vytknout specifika silného ultranacionalismu. Ten má na Slovensku hluboké kořeny a souvisí s pocitem Slováků z jejich utlačování jinými národy či skupinami v historii (Habsburky, Uherskou vládou či českými zeměmi), přičemž ultrapravicové skupiny se hlásí k odkazu Slovenského štátu a Hlinkovy gardy. V dnešní době se tento ultranacionalismus projevuje především nepřátelstvím k Maďarsku, které je pro většinu Slováků největším symbolem útlaku (tento despekt v poslední době vzrostl v souvislosti s politikou Orbánovy vlády, která dle slovenských nacionalistů bezprostředně ohrožuje Slovensko i v současnosti). Dalšími projevy je euroskepticismus, kdy je požadováno buď přímo vystoupení Slovenska ze struktur Evropské unie či NATO nebo alespoň důsledné bránění slovenské suverenity v těchto organizacích. Vedle silného ultranacionalismu je druhým typickým znakem slovenské krajní pravice rasismus, který v drtivé většině případů míří proti romskému etniku (podobně jako v České republice), přičemž nejsou výjimkou ani násilné akce proti této skupině obyvatel. Pro většinu krajně pravicových uskupení na Slovensku je také typické jejich souznění s křesťanstvím, které zde nepředstavuje obranný element proti cizím prvům (jako například v Polsku či Řecku), ale vychází z dlouhých religiálních tradic Slovenska. Nejčastějšími aktivitami slovenských pravicových extremistů byly i v loňském roce různá shromáždění (zpravidla v místech vyhocených vztahů s rómskou menšinou), pochody a vzpomínkové a pietní akce (především u příležitosti připomenutí si určité významné historické události či konané jako vzpomínka na důležité osobnosti Slovenska).

Mezi dlouhodobě nejvýznamnější krajně pravicovou stranu na Slovensku patří populisticko - radikální **Slovenská národní strana**,¹³³ v jejímž čele stojí Ján Slota. Strana ve svém programu kombinuje slovenský nacionalismus s národním konzervatismem.¹³⁴ V současné době zasedá 9 členů této strany v Národní radě, když v posledních parlamentních volbách strana jen těsně překročila pětiprocentní hranici. V současné době předvolební průzkumy straně přisuzují zisk mezi 4 – 5 %, a proto je otázkou, zda strana své pozice v parlamentu obhájí.¹³⁵

Slovenská národná strana – předvolební billboard

¹³³ Slovenská národná strana. on line: <<http://www.sns.sk/>>.

¹³⁴ Podrobněji k této straně. Kupka, P. – Laryš, M. – Smolík, J.: Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy. Brno: Mezinárodní politologický ústav MU, 2009. s. 30 – 48.

¹³⁵ Sme. Parlamentné voľby 2012: Preferencie a porovnania strán v grafe. 2012, on line: <<http://volby.sme.sk/c/6214798/parlamentne-volby-2012-preferencie-a-porovnania-stran-v-grafe.html>>.

Za radikálnější a pravicově extremistický subjekt lze označit **Ľudovou stranu Naše Slovensko**,¹³⁶ jejímž nejvýraznějším představitelem je Marián Kotleba, který se profiluje zejména na protirómských tématech. Heslem této strany je „odvahou proti systému“, přičemž deklaruje radikální řešení současných problémů Slovenska. Z programových cílů strany číší zjevný ultranacionalismus, rasismus či xenofobie. Straně se sice v roce 2011 podařilo získat sponzory z řad podnikatelů, kteří pomáhají financovat její volební kampaň, v předvolebních průzkumech však tato strana příliš neposiluje a její podpora se pohybuje na úrovni jednoho procenta. Ľudová strana je úzce spjata s občanským sdružením **Slovenská pospolitosť**,¹³⁷ které si z důvodu své radikálnosti dlouhodobě vysluhuje velkou mediální pozornost, jakož i pozornost bezpečnostních složek.

Shromáždění pravicových extremistů v Bratislavě -

Z dalších krajně pravicových skupin působících na Slovensku lze zmínit nacionalistické Slovenské hnutí obrody¹³⁸ nebo ultrakatolické, šovinistické, nacionalistické, xenofobní (s prvky antisemitismu) Nové slobodné Slovensko.¹³⁹ Na Slovensku zároveň působí struktury neonacistického hnutí Národního odporu (například jeho pobočky v Bratislavě, Nitře či Trnavě), které hlásají princip „odporu bez vůdce“.

Levicově extremistická scéna

Dle slovenského ministerstva vnitra tvoří tamní levicově extrémistickou scénu anarchistická, antifašistická, antiglobalistická a radikálně ekologická sdružení. Tyto skupiny však nejsou sjednocené, nevytvářejí společnou platformu a nekoordinují své postupy. Jde o malé skupinky aktivistů, které většinou vznikají v reakci na akce pravicových extrémistů. Veřejné protesty a akce organizují levicoví extrémisté na území Slovenské republiky pouze sporadicky. Společnost i bezpečnostní složky jsou obecně k levicovému spektru extremistické scény mnohem tolerantnější než k projevům pravicových extrémistů. Některé z těchto skupin jsou řízeny i převážně z České republiky, když fungují na československé bázi (například Československá anarchistická federace).¹⁴⁰

¹³⁶ Ľudová strana Naše Slovensko. on line: <<http://www.naseslovensko.org/index.htm>>.

¹³⁷ Slovenská pospolitosť. on line: <<http://www.pospolitost.org/SP/index2.html>>.

¹³⁸ Slovenské hnutie obrody. on line: <<http://www.sho.sk/>>.

¹³⁹ Nové slobodné Slovensko. on line: <<http://nss.sk/>>.

¹⁴⁰ Koncepcia boja proti extrémizmu na roky 2011 – 2014. 2011, on line: <<http://www.minv.sk/?problematika-extremizmu-a-divackeho-nasilia&subor=127047>>.

Komunistická strana Slovenska - logo

Slovenské ministerstvo vnútra jakkoli nereflektuje komunistický smer levicového extremizmu. Ten je na Slovensku v prvej rade reprezentovaný **Komunistickou stranou Slovenska (KSS)**.¹⁴¹ Táto strana dle svojich vyjadrení vychádza z marxisticko-leninského učenia a praxe výstavby socializmu, navazuje na pozitívne výsledky KSČ a KSS na Slovensku, na pokrokové tradície národného demokratického hnutia pracujúcich a protifašistického hnutia slovenského ľudu. Podpora tejto strany sa v roku

2011 dle predvolebných prieskumov pohybuje v rozmedzí medzi jedným a dvoma percentami. Pozornosť si v roku 2011 vysloužil i blog s názvom **Revolučná komunistická strana**.¹⁴² Ideologicky sa tento blog hlási k marxizmu-leninizmu, propaguje násilné zmeny vo spoločnosti a odmieta politiku KSS pro jej údajný pacifizmus a neprincipiálnosť jej politiky. Do povedomia blog vstúpil predovšetkým výzvami k likvidácii hlavných predstaviteľov z predných slovenských politických strán (viz nižšie).

Ostatní extremistické skupiny

Vyňa náboženského extremizmu slovenské ministerstvo vnútra nesleduje žiadne ďalšie extremistické smery. Jak je již uvedeno výše, tak radikální ekologická hnutia radia medzi levicový extremizmus, avšak celkove lze říci, že mu ve větší míře pozornost nevěnuje (ostatně možná i proto, že tato hnutia nejsou na Slovensku výrazně aktivní). Na konci roku však vzbudil rozruch čin útočníka, který odpálil výbušné zařízení před restaurací McDonald's v Košicích, a který se následně přiznal k tomu, že stojí i za jinými činy vycházející z radikálního ekologismu (například výhružkami namířenými vůči konkrétním veterinářům). Tento útočník údajně patřil do skupiny Animal right army.¹⁴³ Jednalo se však nejspíše o akci jednotlivce než o činnost výrazněji a propracovaněji organizované skupiny.

Nová opatření v boji proti extremismu

Ministerstvo vnútra a Vláda SR v červnu 2011 schválily novou koncepciu boje proti extremismu pro období 2011-2014, která navazuje na podobnou koncepciu vypracovanou pro období 2006-2010. Prijetí tohoto dokumentu předcházela analýza současné situace v oblasti extremismu na Slovensku. Dle tohoto dokumentu musí slovenské bezpečnostní složky sledovat vývoj extremistické scény tak, aby dokázaly zareagovat na její případné proměny. Jako klíčové byly vybrány oblasti vzdělávání, právních úprav a organizačně-personálního zabezpečení. Koncepcie se pak podrobněji věnuje otázkám, jež jsou uvedeny v následujícím odstavci. Zároveň tato koncepcie zmiňuje možnost nového přístupu k extremismu prostřednictvím termínu „trestné činy z nenávisti“, přičemž dle koncepcie by stálo za zvážení, zda by se tento pojem neměl promítnout do novelizace trestního zákona.¹⁴⁴

¹⁴¹ Komunistická strana Slovenska. on line: <<http://www.kss.sk/>>.

¹⁴² Revolučná komunistická strana. on line: <<http://revkoms.blogspot.com/>>.

¹⁴³ Vido, D.: Ekoterorista z košického McDonalds má možno na svedomí aj ďalšie tri útoky. 2012, on line: <<http://tvnoviny.sk/sekcia/spravy/krimi-a-nehody/ekoterorista-z-kosickeho-mcdonaldsu-ma-mozno-na-svedomi-aj-tieto-tri-utoky.html>>.

¹⁴⁴ Koncepcia boja proti extrémizmu na roky 2011 – 2014. 2011, on line: <<http://www.minv.sk/?problematika-extremizmu-a-divackeho-nasilia&subor=127047>>.

Priority státu v boji proti extremismu

Nezbytným předpokladem pro naplnění všeobecného cíle, kterým je eliminace příčin projevů a následků extremismu a rasově motivované trestné činnosti, je dosažení dílčích cílů, kterými dle zmiňované zprávy jsou:

- Změny a doplnění právních mechanismů.
- Účinná ochrana před extremismem a rasově motivovanou trestnou činností.
- Systematické vzdělávání příslušných profesních skupin, které mají při výkonu svého povolání vliv na předcházení extremismu a rasově motivované trestné činnosti.
- Zvyšování právního vědomí a informovanosti veřejnosti.
- Implementace závazků vyplývajících z mezinárodních dohod a smluv v oblasti extremismu a rasově motivované trestné činnosti.¹⁴⁵

Hlavní incidenty spojené s extremismem

Výraznější incidenty spjaté s pravicovým extremismem nebyly na Slovensku zaznamenány. Největší pozornost získávala shromáždění pravicových extremistů uskutečněných u připomenutí si určitých historických událostí (například při uctění památky Jozefa Tisa a připomenutí si vzniku Slovenského štátu v březnu 2011¹⁴⁶). Během celého roku rovněž průběžně a operativně pravicoví extremisté svolávali shromáždění do míst, kde došlo k vyhrocení vztahů při soužití s rómskou menšinou.

Celkově v roce 2011 slovenská policie zaevidovala celkem 271 trestných činů s rasovým podtextem či činů spjatých s extremismem, což byl v porovnání s rokem 2010 více než dvojnásobek a zároveň se jednalo o druhý největší počet těchto trestných činů v historii Slovenské republiky.¹⁴⁷ Tato trestná činnost je dle slovenské policie páchaná především ve třech podobách: slovními útoky (forma psychického nátlaku), útoky proti fyzické integritě (brachiálně) a graficky (mediálně).¹⁴⁸

V případě levicového extremismu lze za největší incident označit výzvu k odstranění předních politiků hlavních politických stran na Slovensku a rovněž významných podnikatelů. Nenávistný text s videem nazvaným „Smrt' buržoázii“ zveřejnila Revoluční komunistická strana (viz výše) v době, kdy parlament začal rokovat o zakotvení trestnosti popírání zločinů komunismu. Tento případ byl reflektován i slovenskými médii.¹⁴⁹

Revoluční komunistická strana: Smrt' buržoázii

¹⁴⁵ tamtéž

¹⁴⁶ TASR: Extrémisti počúvali prejavy Tisa a Kotlebu, polícia bola v presile. 2011, on line: <http://spravy.pravda.sk/extremisti-pocuvai-prejavy-tisa-a-kotlebu-policia-bola-v-presile-1cr-sk_domace.asp?c=A110312_164024_sk_domace_p58>.

¹⁴⁷ Výsledky práce policie v roku 2011. 2012, on line:

<http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/ilustracne/statistika_prezentacie/Vysledky%20prace%20policie%20v%20roku%202011_prehlad%20v%20SR.ppt>

¹⁴⁸ Ministerstvo vnútro: Protiprávne konanie extrémistov. 2012, on line: <<http://www.minv.sk/?problematika-extremizmu-a-divackeho-nasilia&subor=127052>>.

¹⁴⁹ SITA: Ľavicoví extrémisti sa na internete vyhrážajú smrťou premiérke. 2011, on line: <http://spravy.pravda.sk/lavicovi-extremisti-sa-na-internete-vyhrazaju-smrtou-premierke-px5-sk_domace.asp?c=A110729_195146_sk_domace_p12>.

5.5 Republika Rakousko

Pravicový ani levicový extrémisté nevyvíjeli v roce 2011 na území Rakouska aktivity, které by bezprostředně ohrožovaly rakouský stát či tamní demokracie. Již poměrně stabilní pozici ale v rakouském politickém systému zaujímají populistické politické strany, které mají blízko k radikální pravici.

Pravicově extremistická scéna

Za hlavní ideové znaky rakouského pravicového extremismu lze pokládat anti-liberalismus, odpor ke (stranické) demokracii, nespravedlivému kapitalismu a "internacionálnímu" socialismu, antiegalitarismus – zastávání názorů o "přirozenosti" sociálního rozdílu sociálního darwinismu, populistický nacionalismus, rasismus, antisemitismus, vyzývání k silnému státu, různé formy revizionismu, autoritářství a apod.¹⁵⁰

Pravicový extremismus nepředstavoval v roce 2011 (podobně jako v roce 2010) pro Rakousko z hlediska jeho vnitřní bezpečnost vážné ohrožení. Zpráva Úřadu na ochranu Ústavy pro rok 2010 uváděla, že v rámci pravicově extremistické scény působila na počátku roku 2011 různá uskupení, jež se s ohledem na své členy, úroveň organizovanosti, ideologického ražení a realizovaných aktivit od sebe poměrně lišila. Vývoj v extrémně pravicovém ideologickém prostředí ukazoval na to, že generační výměna byla alespoň v základních obrysech již realizována. Lze očekávat, že nová pravicově extremistická generace se bude méně angažovat v rámci existujících pravicově extremistických organizací a bude působit spíše konspirativně v podzemí.¹⁵¹ Za příklad takového uskupení lze považovat **Vídeňské Akademické feriální uskupení Říše** (Wiener akademische Ferialverband Reich), ve kterém se angažovali významní pravicoví extrémisté. V průběhu roku 2011 však státní složky proti této organizaci represivně zakročily, byl zatčen jeden z jejích hlavních představitelů Gottfried Küssel a celá organizace byla posléze rozpuštěna.¹⁵² Politickou stranou ponejvíce reprezentující pravicový extremismus je v Rakousku **Sdružení pro demokratickou politiku** (Arbeitsgemeinschaft für Demokratische Politik - AFP), které dle Úřady na ochranu Ústavy zastřešuje většinu aktivit pravicových extremistů. V jejích strukturách působí i sympatizanti neonacistických hnutí napojených například na web alpen-donau.info, který představuje jeden z tmelících webů pravicových extremistů vůbec.¹⁵³ Blízko k neonacismu má i Národní lidová strana (Nationale Volkspartei), která hlásá populisticko-nacionální ideologii (mimo jiné silně podporuje proněmecký nacionalismus).¹⁵⁴ Z hlediska extremismu na území České republiky je třeba zmínit, že zástupce této strany vystoupil na shromáždění DSSS v Brně 1. května 2011.

Vedle těchto konspirativních a více či méně neorganizovaných uskupení v Rakousku dlouhodobě a poměrně úspěšně působí radikálně pravicové populistické strany. Za úspěchem

¹⁵⁰ Srov. Stoppt die Rechten: Rechtsextremismus. on line: <<http://www.stopptdierechten.at/see/wer-ist-rechts/>>.

¹⁵¹ Verfassungsschutzbericht 2011. on line:

<http://www.bmi.gv.at/cms/BMI_Verfassungsschutz/BVT_VSB_2011_online.pdf>.

¹⁵² Stoppt die Rechten: Küssels Reich aufgelöst! 2011, on line:

<<http://www.stopptdierechten.at/2011/09/07/kussels-reich-aufgelost/>>.

¹⁵³ Stoppt die Rechten: Die "Arbeitsgemeinschaft für demokratische Politik (AFP)". 2010, on line:

<<http://www.stopptdierechten.at/2010/07/22/die-arbeitsgemeinschaft-fur-demokratische-politik-afp/>>.

¹⁵⁴ Parteistatuten der Nationalen Volkspartei. 2011, on line: <<http://www.nvp.at/programme/statuten.pdf>>.

těchto stran může stát poměrně nedávno zakořeněná demokracie v Rakousku, tíže špatně strávené minulosti, nostalgie po zmizelém světě (Habsburgů či Třetí říše), osobní kouzlo jejích hlavních představitelů či schopnost populisticky uchopit aktuální témata (především přistěhovatelství).¹⁵⁵ Mezi tyto strany lze zařadit především **Svobodomyšlnou stranu Rakouska** (Freiheitliche Partei Österreichs - FPÖ) a **Svaz pro budoucnost Rakouska** (Bündnis Zukunft Österreich - BZÖ). FPÖ dosáhla největších úspěchů na konci 90. let, kdy v jejím čele stál charismatický populist Jörg Haider. Ten se posléze rozhodl stranu opustit a založil BZÖ, přičemž v čele FPÖ nyní stojí Heinz-Christian Strache. Po této stranické „revoluci“ podpora FPÖ na určitou dobu poklesla, dnes však již strana získává bývalou podporu zpět. Za příklad lze uvést výsledek zemských a komunálních voleb ve Vídni v roce

Nationale Volkspartei – vlajky sdružení

2010, kde FPÖ získala přes 25 % hlasů (dle některých komentátorů právě těmito volbami Strache prvně vystoupil ze stínu Haidera). Dle posledních průzkumů pak FPÖ atakuje se ziskem 28% hlasů pozici nejsilnější strany v Rakousku vůbec.¹⁵⁶ BZÖ takových úspěchů nedosahuje (v posledních celostátních volbách do Evropského parlamentu obdržela necelých 5% a tuto podporu přisuzují straně i současné předvolební průzkumy), její baštou však nadále zůstává Korutansko, kde získávala silnou voličskou podporu již v dobách Jörga Haidera (v posledních zemských volbách zde strana získala téměř 45% hlasů¹⁵⁷).¹⁵⁸

Levicově extremistická scéna

Levicově extremistická scéna v Rakousku zahrnuje organizace založené na marxisticko-leninské a trockistické ideologii, stejně tak jako uskupení autonomně-anarchistického zaměření. Jak konstatovala Zpráva úřadu na ochranu ústavy za rok 2010, tak obě skupiny mají ve společnosti velmi malý ohlas a vykazují velmi nízké počty členů. Již delší dobu lze na levicově-extremistické scéně pozorovat znatelný úbytek ideologického zaměření, který je stále více nahrazován určitou „zážitkovou kulturou“, víceméně prostou ideologií. Samostatní aktivisté se vyznačují squatterstvím, či protesty proti extrémní pravici, reflektují události v zahraničí, zejména dění v Řecku a Španělsku, organizují solidární akce s Palestinci, či podporují různá mezinárodní hnutí (například Occupy Wall Street). Komplexně tedy levicový extremismus v Rakousku nepředstavuje vážnější hrozbu pro demokracii, zejména kvůli nejednotnosti – ostatně jenom **Antifašistických skupin** lze nalézt povícero – např. Antifa,¹⁵⁹ AntifaNet,¹⁶⁰ Rote Antifa Wien (Rudá Antifa

Rosa Antifa Wien – propagační leták

¹⁵⁵ Milza, P. Evropa v černých košilích. Praha: Themis, 2005. s. 385.

¹⁵⁶ Kurier: Blau zieht gleich mit Rot, ÖVP stürzt ab. 2011, on line: <<http://kurier.at/nachrichten/4482588-blau-zieht-gleich-mit-rot-oevp-stuerzt-ab.php>>.

¹⁵⁷ Landtagswahl vom 1.3.2009, on line: <<https://info.ktn.gv.at/ltwahl2009/>>.

¹⁵⁸ Více o rozložení voličské podpory těchto stran: Pink, M.: Voličská základna a krajní pravice v současném Rakousku. Rexter, č. 2, 2009, on line: <<http://www.rexter.cz/volicska-zakladna-a-krajni-pravice-v-soucasnem-rakousku/2009/11/01/>>.

¹⁵⁹ Antifa. on line: <<http://www.antifa.at/>>.

Vídeň)¹⁶¹ či Autonome Antifa Wien (Autonomní Antifa Vídeň).¹⁶² Proto ani za rok 2011 nelze zaznamenat výraznější násilné demonstrace organizované anarchistickými subjekty. Počet akcí pořádaný krajně levicovými subjekty spíše klesal a anarchistické skupiny tedy nedokázaly na rakouské území přenést protesty probíhající v jiných částech Evropy. Propagace anarchistických myšlenek tak probíhá především prostřednictvím internetu – za příklad lze zmínit internetové stránky anarchismus.at¹⁶³ nebo rakouskou pobočku celosvětové anarchistické informační sítě Indymedia.¹⁶⁴

Z komunistického směru krajní levice je v první řadě třeba zmínit **Komunistickou stranu Rakouska** (Kommunistische Partei Österreichs).¹⁶⁵ Ta v celostátním měřítku nedosahuje výrazných úspěchů, v regionálních volbách je úspěšná především ve Štýrském regionu, kde byli dva její zástupci zvoleni do zemské rady (nejvíce úspěšná je v samotném Grazu, kde v posledních komunálních volbách získala přes 11 % hlasů). Z dalších komunistických skupin lze za příklad zmínit **Revoluční komunistickou organizaci za osvobození** (Revolutionär Kommunistische Organisation zur Befreiung),¹⁶⁶ jenž se prohlašuje za organizaci bojující za práva dělnické třídy a jejímž hlavním cílem je odstranit kapitalismus.

Komunistická strana Rakouska -

Ostatní extremistické skupiny

Úřad na ochranu Ústavy dlouhodobě v Rakousku sleduje i **militantní skupiny na ochranu práv zvířat**. Tyto skupiny pořádají protesty proti obchodu s kožešinami, proti farmaceutickému průmyslu, honitbě, pokusům na zvířatech, masovému držení zvířat a jejich transportu.

Z hlediska etnického extremismu lze rovněž zmínit, že v Rakousku operuje **kurdská separatisticko-marxistická organizace PKK**. Hlavním úkolem jejích členů v Rakousku je zajištění financování organizačního aparátu a zásobování kurdských guerilových jednotek výzbrojí a personálem. Shánění finančních prostředků se děje vybíráním členských příspěvků, prodejem publikací, výnosy z různých akcí a každoroční dárcovskou kampaní. Rovněž je v Rakousku sledován **extremismus s vazbou na Čechensko**, který má svoje kořeny v konfliktu uvnitř čečenské komunity. Příznivci čečenského prezidenta Ramsana Kadyrova vyvíjeli aktivity s cílem zastrašení čečenské diaspory v Rakousku. V této souvislosti byly zaznamenány v některých případech i násilné útoky.¹⁶⁷

Nová zajímavá opatření v boji proti extremismu

V reakci na teroristický útok spáchaný v Norsku Andersem Breivikem přijala rakouská vláda velmi rychle tzv. protiteroristický balíček. Jeho první část (schválená rakouským parlamentem již v říjnu minulého roku) zahrnovala například změny v rakouském

¹⁶⁰ Antifanet. on line: <<http://www.antifanet.at/>>.

¹⁶¹ Rosa Antifa Wien. on line <<http://www.raw.at/>>.

¹⁶² Autonom Antifa [w]. on line: <<http://antifaw.blogspot.de/>>.

¹⁶³ Anarchismus. on line: <<http://www.anarchismus.at/>>.

¹⁶⁴ At.indymedia.org . on line: <<http://at.indymedia.org/>>.

¹⁶⁵ Kommunistische Partei Österreichs. on line: <<http://www.kpoe.at/>>.

¹⁶⁶ Revolutionär-Kommunistische Organisation zur Befreiung. on line: <<http://www.rkob.net/>>.

¹⁶⁷ Verfassungsschutzbericht 2011. on line: <http://www.bmi.gv.at/cms/BMI_Verfassungsschutz/BVT_VSB_2011_online.pdf>.

trestním zákoníku. Vyzývání k teroristickým aktům či jejich schvalování jsou tak od nynějška trestné, pokud k nim dojde alespoň před 30 osobami (doposud platila hranice 150 osob). Trestné je nově i navádění ke spáchání teroristického činu, a to včetně projevů umístěných na internetu. Oba skutky mohou být potrestány až 2 lety odnětí svobody. Druhá část balíčku se týká novely tzv. zákona o policejní bezpečnosti (Sicherheitspolizeigesetz). Touto novelou by policejní orgány mimo jiné získaly rozšířené pravomoci pro sledování podezřelých osob, a to i bez souhlasu soudce. Nově bude policie moci sledovat osoby, které se veřejně vyslovují pro násilí, potažmo si opatřují znalosti, s jejichž pomocí by bylo možné spáchat teroristický útok. Doposud měla policie tuto pravomoc pouze u organizovaných skupin. Policie bude moci využívat i rozšířených technických metod pro sledování těchto osob, včetně například vysílačů umístěných na vozidle sledovaného (direction finding transmitter). Novelu zákona o policejní bezpečnosti by měl v únoru začít projednávat Výbor pro záležitosti vnitra rakouského parlamentu.

Priority státu v boji proti extremismu

Hlavní prioritou státu v boji proti extremismu je ochrana rakouského obyvatelstva před ideologicky a politicky motivovanou kriminalitou. Prioritou je také ochrana ústavního pořádku v zemi a jejího demokratického uspořádání. V neposlední řadě stojí v popředí ochrana státních a veřejných institucí. Za největší ohrožení pro rakouskou bezpečnost považuje Spolkový úřad na ochranu ústavy a boje proti terorismu islamistický extremismus a terorismus ve formě násilného transnacionálního salafistického džihadismu. Proto se pozornost příslušných orgánů zaměřuje prioritně na tuto hrozbu a nikoli na pravicový či levicový extremismus.

Hlavní incidenty spojené s extremismem

V r. 2011 byla medializována kauza, u jejíhož zrodu stál expert na analýzu dat a počítačových systémů Uwe Sailer, který pracoval i pro Spolkový úřad na ochranu ústavy a boje proti terorismu. Uwe Sailer zmíněnému úřadu vyčítal, že málo intenzivně pracuje na odhalení pozadí neonacistické stránky www.alpen-donau.info. Sailer (jako soukromá osoba) odhalil propojení mezi touto internetovou stránkou a poslancem rakouského parlamentu za Svobodné W. Köningshoferem, který později složil svůj poslanecký mandát. Mezi jinými byl na základě těchto akcí zatčen i jeden z předních představitelů krajně pravicové rakouské scény Gottfried Küssel.¹⁶⁸

¹⁶⁸ Der Standard: Rechtsextremist Küssel in Wien verhaftet. 2011, on line:
<<http://derstandard.at/1302515926360/Hausdurchsuchungen-Rechtsextremist-Kuessel-in-Wien-verhaftet>>.

Ples Wiener Korporationsring - protidemonstrace

Na poli krajní levice i krajní pravice získal pozornost ples organizace Wiener Korporationsring sdružující 21 buršáckých spolků a landsmanšaftů, který každoročně probíhá v lednu ve Vídni. Ples této krajně pravicové organizace se koná ve vídeňském Hofburgu, oficiálním sídle rakouského prezidenta. Ples se každoročně stává silným mobilizačním prvkem krajně levicových skupin (především militantních antifašistických organizací).¹⁶⁹ Akce proti tomuto plesu se odehrály i v roce 2011, výraznější však v roce 2012, kdy se antifašistického shromáždění zúčastnilo přes 6 000 osob, přičemž policie přes

20 z nich pozatýkala¹⁷⁰ (důvodem zvýšené mobilizace byla nejenom účast pravicově extremistické prominence z celé Evropy - NPD, Vlaamsbelang ad., nýbrž i to, že se ples konal v den výročí osvobození vyhlazovacího tábora v Osvětimi). Tato akce mimo jiné nalezla odezvu i u českých krajně levicových skupin.¹⁷¹ Rozruch posléze způsobil i předseda FPÖ Schutze, který protesty přirovnal k perzekuci Židům za Druhé světové války.¹⁷²

5.6 Maďarsko

V roce 2011 docházelo v Maďarsku k vzestupu krajně pravicových hnutí, jejichž hlavní aktivitou je propagační i násilný boj proti romské menšině. Na největší incidenty byla nucena zareagovat i maďarská vláda, která dříve byla k řešení nastalých problémů pasivní. Ve srovnání s krajní pravíci ultralevicové skupiny pro Maďarsko nepředstavují výraznější hrozbu.

Pravicově extremistická scéna

Mezi hlavní témata maďarské ultrapravice patří nenávistné až násilné kampaně proti romské minoritě, antisemitismus spojený s popíráním holocaustu, útoky vůči sexuálním menšinám či boj proti imigrantům. Specifikem maďarské ultrapravice je pak důraz na historický Uherský stát projevující se snahou o zrušení Trianonské smlouvy a obnovení Velkého Maďarska. Aktivita krajní pravice se podobně jako v jiných státech ve velké míře odehrává na internetu, který je využíván ke komunikaci, k propagaci nenávistných myšlenek (důležitým prostředkem pro šíření nenávistných myšlenek je hudba), organizaci nenávistných nebo až násilných akcí apod. Jedním z nejaktivnějších a nejdůležitějších stránek je server Kuruc.info, který útočí především vůči romským, židovským a homosexuálním komunitám.¹⁷³

¹⁶⁹ Záběry z demonstrace proběhnuvší v roce 2011 lze zhlédnout na YouTube: NOWKR Demo Impressionen 28/01/2011 NO WKR, 2011, on line: <<http://www.youtube.com/watch?v=FoxfW1Y4fpI&feature=related>>.

¹⁷⁰ Vienna online: Kleinere Zwischenfälle bei den Anti-WKR-Ball-Demos. 2012, on line: <<http://www.vienna.at/kleinere-zwischenfaelle-bei-den-anti-wkr-ball-demos/3153902>>.

¹⁷¹ Antifa.cz: Proti plesu WKR 2012! 2012, on line <<http://www.antifa.cz/content/proti-plesu-wkr-2012>>.

¹⁷² ČTK. Šéf rakouské FPÖ přirovnal protesty proti plesu k perzekuci Židů. 2012, on line: <<http://www.literarky.cz/svet/evropa/7978-ef-rakouske-fpoe-pirovnal-protesty-proti-plesu-k-perzekuci-id>>.

¹⁷³ Athena Institut: Kuruc.info. 2012, on line: <<http://athenainstitute.eu/en/map/olvas/26#read>>.

Nejvýznamnějším politickým subjektem krajní pravice v Maďarsku je **Hnutí za lepší Maďarsko (Jobbik)**, které v posledních volbách do parlamentu v roce 2010 získala přes 16 % hlasů, díky čemuž její zástupci obsadili 47 z 386 křesel.¹⁷⁴ Voličskou základnu této strany tvoří především občané nespokojení se současnou politickou situací v Maďarsku, kteří celkově s deziluzí nahlíží na vývoj Maďarska po roce 1989. Typickým voličem strany je mladý muž, který nedůvěřuje politickým institucím. V případě Jobbiku však neplatí premisa, že jeho podporovatelé jsou nevzdělaní, či náleží do ekonomicky slabších vrstev společnosti.¹⁷⁵ Ideologické a kulturní okolnosti tedy hrají u voličů Jobbiku důležitější úlohu než ty ekonomické¹⁷⁶ a nelze o jejich voličích mluvit jako o klasických „loserech“ tíhnoucích ke krajní pravici. Jobbik neztrácí podporu ani v současnosti a postupem času útočí na pozici nejsilnější opoziční strany (v současnosti se jeho podpora pohybuje nad 10 %), a to především z toho důvodu, že její představitelé dokážou oslovit Maďary, kteří se odklánějí od vládní strany Fidesz.¹⁷⁷

Dříve parlamentní krajně pravicová **Strana maďarské spravedlnosti a života (MIÉP)** představuje dnes marginální politickou stranu, o níž bylo v posledních letech slyšet pouze v souvislosti s jejím vůdcem Istvánem Csurkou (do širšího povědomí se dostal i na podzim 2011, kdy se měl stát intendantem Nového divadla v Budapešti – po veřejných protestech však z jeho jmenování sešlo). V únoru 2012 však Csurka zemřel,¹⁷⁸ což by mohlo znamenat definitivní zánik této strany.

Přidruženou organizací k Jobbiku dříve byla **Maďarská garda**,¹⁷⁹ která bývala největší nenávistnou organizací v Maďarsku. Tato polovojenská rasistická a xenofobní organizace byla ale v roce 2009 soudem rozpouštěna, její místo však zaujaly nástupnické organizace: **Nová maďarská garda**¹⁸⁰ a **Dědičská národní garda**.¹⁸¹ Obě tyto organizace převzaly rasistickou a xenofobní rétoriku svého předchůdce. Aktivně se podílejí především na záštiplných protiromských aktivitách, včetně pořádání nenávistných shromáždění či násilných akcí vůči této minoritě.

¹⁷⁴ Podrobněji: Bélaiová, A.: Maďarská ultrapravice po roce 1989. Rexter, č. 1, 2011, on line: <<http://www.rexter.cz/madarska-ultrapravice-po-roce-1989/2011/05/05/>>.

¹⁷⁵ Kreko, P.: Contextual outline - Jobbik-voters: who are they, what do they think?. Political Capital: Policy Research & Consulting Institute, 2011, on line: <www.tarki.hu/hu/news/2011/.../20111202_2.ppt>.

¹⁷⁶ Bartlett, J. – Birdwell, J (et al.): Populism in Europe: Hungary. London: Demos, 2012. s. 23.

¹⁷⁷ Hungarian Spectrum: The Hungarian government party has lost half its voters. 2011, on line: <<http://esbalogh.typepad.com/hungarianspectrum/2011/11/the-hungarian-government-party-lost-half-its-voters.html>>.

¹⁷⁸ MSNBC: Hungarian far-right politician and writer dies. 2012, on line: <http://www.msnbc.msn.com/id/46262515/ns/world_news-europe/t/hungarian-far-right-politician-writer-dies/#.TzuBdIGkSQA>.

¹⁷⁹ Athena Institut: Hungarian Guard. 2011, on line: <<http://athenaintezet.hu/en/map/olvas/30>>.

¹⁸⁰ Athena Institut: New Hungarian Guard. 2012, on line: <<http://athenainstitute.eu/en/map/olvas/42>>.

¹⁸¹ Athena Institut: Hereditary Hungarian Guard. 2012, on line: <<http://athenainstitute.eu/en/map/olvas/22>>.

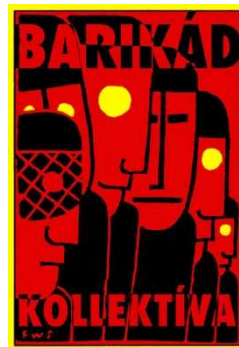
Armáda psanců - logo

Z dalších organizací, které se v roce 2011 podílely na nejzávažnějších nenávistných incidentech, lze zmínit **Armádu psanců**¹⁸² (Betyársereg) či **Vojáky obraných sil – Národní osvobozenickou frontu** (Maďarsky). Obě tyto organizace reprezentují extrémní rasismus a neonacismus, přičemž vyzývají k násilnému boji proti jimi nenáviděným skupinám obyvatel (především Romům). Násilí tvoří základní součást jejich činnosti,

přičemž na případné „bojové operace“ se připravují polovojenským výcvikem.¹⁸³ Přehled ostatních extrémních skupin, včetně jejich základních charakteristik, přináší budapešťský Athena Institut,¹⁸⁴ který danou problematiku sleduje.

Levicově extremistická scéna

Levicový extremismus nepředstavuje v Maďarsku oproti pravicovému takovou hrozbu. Komunistický směr je reprezentován **Maďarskou komunistickou dělnickou stranou** (Magyar kommunista munkáspárt)¹⁸⁵ a **Dělnickou stranou Maďarska 2006** (Magyarországi Munkáspárt 2006), která se od první zmíněné odtrhla. Obě tyto strany však nedosahují výraznějších úspěchů (důvodem může být i fakt, že přímým nástupcem komunistické strany byla po roce 1989 i Maďarská socialistická strana, která v současnosti reprezentuje hlavní levicovou stranu). Podobně nevýrazné je i anarchistické křídlo krajní levice, které zdaleka nedosahuje takové síly jako v jiných zemích (a to i přes významné historické vzory). Za příklad lze uvést skupinu **Antifa-Hungary**, avšak již z její internetové prezentace je patrné omezené pole její působnosti.¹⁸⁶ V rozhovoru otištěném na serveru ČSAF tuto „slabost přiznal i jeden z členů maďarského anarchistického hnutí, který za jedinou militantní skupinu označil **Barikád Kollektiva** (ostatní skupiny mají dle něj anarchismus spíše jako levicový koníček).¹⁸⁷ Podobně jako krajní pravice i krajní levice pro své aktivity využívá především internet a z hlediska ideového se příliš neliší od podobných skupin v Evropě (není však překvapením, že více zdůrazňují „fašizující tendence Maďarska“).

Ostatní extremistické skupiny

Jiné extrémistické skupiny nejsou na území Maďarska ve větší míře aktivní a nepředstavují tak hrozbu pro maďarským stát.

Nová zajímavá opatření v boji proti extremismu

V květnu 2011 byly maďarským parlamentem přijaty dvě zajímavé novelizace trestního zákona. Jedna z nich stanoví, že „osoby a skupiny předstírající hájení veřejného

¹⁸² Athena Institut: Outlaw's Army. 2012, on line: <<http://athenainstitute.eu/en/map/olvas/33#read>>.

¹⁸³ Francouzskou reportáž o výcviku jedné těchto organizací lze shlédnout na YouTube: Neo-nazi gangs in Hungary, Outlaws army (Betyársereg). 2011, on line: <<http://www.youtube.com/watch?v=KqCBeeEbnOQ>>.

¹⁸⁴ Athena Institut: Identified domestic extremist Gross. 2012, on line: <http://athenainstitute.eu/en/hate_groups/>.

¹⁸⁵ Munkáspárt: Hungarian Communist Workers Party News and documents. 2012, on line: <<http://www.munkaspart.hu/english.html>>.

¹⁸⁶ Antifa – Hungary. on line: <<http://antifa-hungary.blogspot.com/>>.

¹⁸⁷ Barikády Kollektiva. on line: <<http://www.anarcom.byethost2.com/english/indexe.htm>>.

pořádku“ mohou být stíhány a uvězněny až na dva roky a že za „šíření strachu mezi národnostními, etnickými, rasovými a náboženskými komunitami“ může být vyměřen trest až tři roky odnětí svobody. Druhá zákonná změna zpřísňuje podmínky pro fungování domobran (občanských hlídek) a umožňuje je i potrestat, pokud tyto nedostatečně spolupracují se státními složkami. Všechny tyto novelizace vstoupily do historie jako „lex Gyöngyöspata“ a byly tedy přímou reakcí na vzednutí protiromských násilných akcí krajní pravice v této obci (viz níže). Za zmínku stojí, že pro tuto novelizaci hlasovaly všechny demokratické parlamentní strany, tedy jak vládní Fidesz-KDNP, tak socialistická MSZP a zelená LMP, Jobbik naopak hlasoval proti.

Priority státu v boji proti extremismu

Za hlavní prioritu státního boje proti extremismu v roce 2011 lze označit boj proti pravicovému extremismu, konkrétně proti útokům na romskou populaci, který zesílil obzvláště po útocích v obci Gyöngyöspata či jiných podobných akcích krajní pravice.

Hlavní incidenty spojené s extremismem

Největší incidenty se odehrály v obci **Gyöngyöspata**, kam svolala Nová Maďarská garda jeden ze svých výcvikových kempů z důvodu zvýšeného sociálního napětí mezi Romy a zde žijícími etnickými Maďary. Tato akce byla po propagandistické stránce velmi dobře připravena, když v ní dokázali extremisté využít možnosti šíření nenávistných informací prostřednictvím internetu. Vyústěním první akce v této obci byl symbolický útok na Romy: sympatizanti

Pochod maďarských ultranacionalistů v Gyöngyöspata

se snažili zde žijící Romy donutit k podpisu petice popírající jejich důstojnost (při těchto „petičních akcích“ zároveň provolávali protiromské slogany).¹⁸⁸ K vyhrocení situace pak došlo na konci dubna, kdy došlo již k násilným střetům mezi shora zmíněnými ultrapravicovými skupinami a Romy, při nichž byly zraněny osoby z obou táborů, což vedlo k dalšímu vyostření situace. Část zde žijící romské populace byla dokonce evakuována za pomoci Červeného kříže.¹⁸⁹ Celý řetězec incidentů nakonec vládu podnítil k zpřísnění trestního zákona (viz výše). Obec pak zůstala místem napětí mezi extremisty a částí místní romské komunity paradoxně do té doby, než se jejím starostou stal v letních mimořádných volbách člen Jobbiku Juhász. Z toho lze usoudit, že nárůst nepokojů mohl být vyprovokován mimo jiné v zájmu toho, aby odstoupil předchozí nezávislý starosta.¹⁹⁰

Velké pozdvižení rovněž způsobila v srpnu 2011 na **festivalu Maďarský Ostrov** (jde o krajně pravicový hudební festival) akce tzv. Armády psanců (viz výše). Jejich vůdce v rámci přednášky o guerillovém boji nepokrytě vyzýval k rasové a jiné nesnášenlivosti.

¹⁸⁸ Athena Institut: Incident Report No.2. 2011, on line: <<http://athenainstitute.eu/en/news/read/128>>.

¹⁸⁹ Athena Institut: Gyöngyöspata Assemblage. 2011, on line: <<http://www.athenainstitute.eu/en/infocus/read/8>>.

¹⁹⁰ Hungarian Spectrum: The Jobbik candidate won the mayoral elections in Gyöngyöspata. 2011, on line text: <<http://esbalogh.typepad.com/hungarianspectrum/2011/07/the-jobbik-candidate-won-the-mayoral-elections-in-gy%C3%B6ngy%C3%B6spata.html>>

Z vícero jeho prohlášení „proslulo“ například jedno antisemitské, kdy položil rétorickou otázku, zda bude (v případě, že do Maďarska dorazí izraelité se svou vojenskou výzbrojí) v lidech tolik odvahy zastřelit hnusného zavšiveného žida.

Kompletní přehled nenávisně motivovaných útoků pak přináší již zmíněný Athena Institut, který rovněž sleduje i organizace, které za jednotlivými útoky stojí.¹⁹¹

5.7 Italská republika

Obecně lze říci, že loňský vývoj na poli extremismu v Itálii výrazným způsobem ovlivnila celková vnitropolitická situace a zhoršování ekonomické i politické situace v zemi. Z toho důvodu na síle nabírala radikální levicová i pravicová hnutí.

Pravicově extremistická scéna

Pro pravicový extremismus bylo v roce 2011 typické zintenzivňování aktivit v oblasti propagandy, které souviselo s již zmíněnou prohlubující se ekonomickou i politickou krizí. Potvrdily se signály z předchozích let naznačující radikalizaci aktivit v oblasti kyberprostoru. Nejvíce dotčeno bylo prostředí mezi mládeží na středních školách a univerzitách.

Z politických stran náležející ke krajní pravici nedosahuje žádná výraznějších úspěchů (pokud tedy za radikálně pravicovou stranu nebude považována například Ligu Severu, která dle některých autorů spadá pod charakteristiky populistické radikální pravice¹⁹²). Italské krajně pravicové strany navazují především na italský fašismus a je pro ně typický silný nacionalismus. Důvodem neúspěchu krajní pravice v politice může být i její značná roztržitost. Za příklad krajně pravicových politických stran lze uvést **Novou sílu** (Forza Nuova),¹⁹³ **Sociální hnutí - Tříbarevný plamen** (Movimento Sociale Fiamma Tricolore)¹⁹⁴ či **Hnutí fašismu a svobody – Národně – socialistickou stranu** (Movimento Fascismo e Libertà - Partito Socialista Nazionale).

Nejaktivnější skupinou z nepolitických stran se v uplynulém roce jevila extrémně pravicová organizace **Militia** (nenávistnými akty proslul i její předseda Maurizio Boccacci). Tato skupina stála za některými antisemitskými či protiromskými útoky a výhružnými dopisy adresovanými starostovi města Říma, předsedovi senátu či poslanecké sněmovny. Čelní představitelé této organizace byli na konci roku 2011 zadrženi italskou policií, kromě jiného i z důvodu podezření, že plánovali bombové útoky na „nepřátelské cíle“ (například i na bývalého prezidenta USA George Bushe ml).¹⁹⁵

¹⁹¹ Athena Institut: Hate Crime Record. on line: <http://www.athenainstitute.eu/en/hatecrimerecord_full>.

¹⁹² Srov. Mudde, C. Populist Radical Right Parties in Europe. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. s. 54 – 56.

¹⁹³ Forza Nuova. on line: <<http://www.forzanuova.org/>>.

¹⁹⁴ Fiamma Tricolore. on line: <<http://www.fiammatricolore.com/>>.

¹⁹⁵ NY Post: Italian police arrest five suspected terrorists who targeted Bush. 2011, on line: <http://www.nypost.com/p/news/international/italian_police_arrest_five_suspected_NgZ7Z8RBkLwkBFKSRIKbgl>.

Z dalších ideových skupin je nutno zmínit hnutí Casa Pound, které našlo odezvu i v českém prostředí. Casa Pound sice odmítá svoji příslušnost k extrémní pravici, přesto je ho možno z důvodu jeho programových východisek označit za neo-fašistické hnutí, které dokáže ke své propagaci využít prostředků nabízejících se v 21. století. Toto hnutí zdůrazňuje především sociální témata, snaží se být ale rovněž aktivní například na poli kultury. Zároveň se její představitelé nesnaží profilovat jako politické hnutí, ačkoli s některými shora uvedenými stranami dříve ve větší či menší míře spolupracovali.¹⁹⁶

Levicově extremistická scéna

V případě krajní levice by bylo možné rozlišit (stejně jako v jiných zemích) dva hlavní proudy: marxisticko-leninský a anarchisticko-odbojářský. V případě prvního směru pokračovalo sbližování či propojování s oblastí „brigadistů“, jak jsou označováni sympatizanti s odkazem neslavných Rudých Brigád. Pokračovala tendence a snahy o infiltraci do zaměstnanecké sféry, zejména do odborářského prostředí. Tento trend jistě souvisí se zvyšováním sociálního napětí ve společnosti.

Druhý směr, radikálnější, charakteristický třídním antagonismem, se projevoval zejména v sociálně-ekonomické oblasti a lze v něm nalézt i prvky antisemitismu. Z důvodu posilování těchto skupin probíhaly během října po celé zemi rozsáhlé operace policie a zvláštních jednotek specializujících se na boj s extremismem. Pozornost byla soustředěna zejména na v současnosti nejvíce se radikalizující hnutí **anarchistického odboje**. Akce se zúčastnily stovky policistů a soustředily se zejména na oblast Turína, kde je historicky největší koncentrace tzv. sociálních center (centri sociali).¹⁹⁷ Během roku 2011 docházelo k poměrně rychlému názorovému sbližování členů těchto center s anarchistickým prostředím, které do té doby bylo pro řadu členů sociálních center ne zcela přijatelným. Za příklad významné anarchistické organizace lze uvést **Neformální anarchistickou federaci** (Federazione Anarchica Informale - FAI). Toto hnutí nemá pevné struktury, ale sdružuje různé organizace s podobným ideovým zaměřením. FAI se nestrání ani používání násilných či teroristických metod, když se tato organizace přihlásila k rozesílání bombových balíčků institucím jako jsou banky, státní úřady apod., a to nejenom v Itálii, ale i ve Švýcarsku či Německu.

Ostatní extremistické skupiny

NO TAV – propagační emblém

Z hlediska environmentálního extremismu bylo v loňském roce na území Itálie aktivní především **hnutí „NO TAV“**.¹⁹⁸ NO TAV sdružuje obyvatele žijící v lokalitách, kde měly být situovány velké stavby. Vzniklo již v 90. letech a v současnosti se aktivně angažuje proti stavbě nové železniční tratě na severu Itálie ve Val di Susa (jedná se o projekt EU, který by měl umožnit spojení mezi městy Lion a Turín). V této skupině se angažují i militantní

¹⁹⁶ Lapia, R.: Casa Pound Italia: Neo-fascists on the rise. 2010, on line:

<<http://www.cafebabel.co.uk/article/33321/casa-pound-italia-fascism-neo-fascism-duce.html>>.

¹⁹⁷ Sociální centra vznikala již v 70. letech jako volná sdružení zejména mladých lidí stejného, zpravidla extrémně levicového, ideového zaměření. Až po roce 2000 se začal tento charakter měnit a začal vzrůstat vliv center stoupenců pravice až extrémní pravice (např. CasaPound).

¹⁹⁸ NO TAV, on line: <<http://www.notavtorino.org/>>.

anarchisté, jinak sdružení v čistě anarchistických hnutích.

Ohlášené a povolené manifestace NO TAV v Boloni 3. července se účastnilo téměř 60 tisíc lidí. Během protestů se oddělila skupina protestujících, která se pokusila vyprovokovat otevřený konflikt s pořádkovými službami. Střety si vyžádaly desítky zraněných. Přibližně 50 útočníků se podařilo identifikovat a je proti nim vedeno trestní řízení (zatýkání členů těchto hnutí pak pokračovalo i na začátku roku 2012). Většina z nich patří (dle médií) k radikálnímu křídlu anarchistického odboje.¹⁹⁹

Priority státu v boji proti extremismu

Za problematiku extremismu je v Itálii zodpovědný Meziresortní Výbor proti diskriminaci a antisemitismu, kterému předsedá vedoucí oddělení pro občanské svobody a přistěhovalectví Ministerstva vnitra, a který je složený ze zástupců třinácti resortů. Jeho úkolem je sledovat nebezpečí návratu k všem formám nesnášenlivosti, rasismu, xenofobii, antisemitismu, a identifikovat vzdělávací nástroje pro účinný boj proti všem formám násilí.²⁰⁰

Nová opatření v boji proti extremismu

Výrazná nová opatření v boji proti extremismu nelze zaznamenat. V souvislosti s narůstající radikalizací krajně levicových i krajně pravicových skupin se však bezpečnostní složky více této problematice věnují, mnohdy ve spojitosti s terorismem.

Hlavní incidenty spojené s extremismem

Mezi nejzávažnějšími patří **manifestaci stoupenců tzv. Indignados** (v překladu Rozhořčení, což má symbolizovat deziluzi mladých nad současným stavem) v polovině října v hlavním městě. Ve stejný den se přes zákaz starosty města konaly 3 manifestace. Jednalo se zejména o středoškolské a vysokoškolské studenty v čele se studentským hnutím z Neapole. V centru města před budovou senátu situaci zradikalizovali maskovaní jedinci vyzbrojení kameny, amatérsky vyrobenými zápalnými lahvemi a obuškami. Protesty se zcela vymkly kontrole a trvalo několik hodin, než se policii podařilo opět ovládnout střed města. Protesty a zákrok policie si vyžádaly přes 40 zraněných na obou stranách. Obrovské byly i materiální škody.²⁰¹

V průběhu roku sklídilo ohlas rozesílání balíčků s výbušninami organizací **Federazione anarchica informale** (FAI). Mezi adresáty byly

Demonstrace v Římě – říjen 2011

¹⁹⁹ 325: NO TAV – ‘Rebel or Fuck Off’ by comrades of Bologna: 2011, on line:

<<http://325.nostate.net/?p=4172>>.

²⁰⁰ Ministero dell’Interno: Il Comitato interministeriale contro la discriminazione e l’antisemitismo. on line:

<http://www.interno.it/mininterno/export/sites/default/it/sezioni/sala_stamp/notizie/ministero/2007_04_04_Comitato_interministeriale_discriminazione.html>.

²⁰¹ BBC: Rome protest against cuts descends into violence. 2011, on line: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-15319924>>.

např. daňové úřady (Equitalia) či obchodní řetězce v Římě, Miláně, Foggi, Emilia Ovest. Jeden z balíčků pravděpodobně stejného původu byl zaslán také prezidentovi Deutsche Bank ve Frankfurtu J. Ackermanovi. Dle vyjádření DIGOS (specializovaný útvar policie pro boj s terorismem a extremismem) bylo v této oblasti možné zaznamenat nový fenomén. Určitý ústup od typické spontánnosti útoku a přechod ke skutečné organizovanosti a snaze o vytvoření mezinárodní sítě, kde si jednotlivé buňky vzájemně vycházejí vstříc různým protislužbám až po organizování násilných aktů.²⁰²

Za příklad vážného násilného útoku z řad krajní pravice lze uvést **případ Casseri** z prosince 2011. Gianluca Casseri zaútočil ve Florencii na osoby senegalského vzezření, přičemž dvě oběti zabil a další tři zranil. Po útoku sám spáchal sebevraždu. Casseri byl členem hnutí Casa Pound (viz výše), na jejichž aktivitách se přímo podílel. Hnutí Casa Pound se od jeho útoku sice distancovalo, ale přesto byl na fórech blízkých krajní pravici oslavován jako „bílý hrdina“.²⁰³ Další sledovanou kauzou bylo zatčení vůdčích členů organizace Militia z důvodu podezření z plánování bombových útoků s antisemitským a rasistickým podtextem (viz výše).

5.8 Francouzská republika

V oblasti pravicově extremistické scény ve Francii lze v posledních letech zaznamenat určitý obrat. Zatímco na politické scéně získává krajně pravicová strana Front national větší popularitu, dle statistik klesá počet činů rasistického charakteru a antisemitského násilí. Krajní levice pak ve Francii má stále zastoupení, její projevy v roce 2011 však nedosahovaly takové radikálnosti jako v okolních státech (především Španělsku či Itálii). V souvislosti se zprávami o údajném konci světa v roce 2012 byla zaznamenána větší aktivita náboženských sekt.

Pravicově extremistická scéna

Za hlavní téma francouzské krajní pravice lze pokládat kritiku přistěhovalectví a životní způsoby imigrantů. Toto téma je aktuální v celé francouzské společnosti a krajně pravicové skupiny dokážou pro svůj prospěch populisticky využít vzniknuvší problémy spjaté s těmito minoritami. Ostatně i Zpráva Národní komise pro lidská práva z roku 2011 kritizuje pomalé otevírání se francouzské společnosti cizincům a přistěhovalcům. Islám a imigrace nadále představují hlavní problematická témata společnosti, kde většina Francouzů považuje integraci cizinců za nefunkční a vzájemné soužití mezi přistěhovalci a místními za stále obtížnější.²⁰⁴ Tyto myšlenky se pak zákonitě odráží i v postojích krajně pravicových francouzských skupin, pro které nadále představuje (a dá se očekávat, že i bude představovat) xenofobní nahlížení na problematiku imigrace jedno z hlavních ideologických témat.

Krajní pravice nepředstavuje ve Francii jednotný celek, protože jednotlivé skupiny na této scéně působící se od sebe mohou poměrně odlišovat. Některé organizace svým programem odkazují na období Petainovy vlády, jiné se orientují především na silný nacionalismus (případně spojený s katolicismem), rovněž tak lze nalézt neonacistické

²⁰² Press TV: Extremist attacks on the rise in Italy. 2011, on line: <<http://www.presstv.ir/detail/215675.html>>.

²⁰³ Soria, V.: The resurgence of far-right wing extremism in Europe. 2011, on line: <<http://www.openbriefing.org/issuedesks/politicalviolence/rightwingextremismineurope/>>.

²⁰⁴ Commission nationale consultative des droits de l'homme. on line: <<http://www.cncdh.fr/>>.

skupiny. Projevy extremismu pak podobně jako v jiných zemích lze nalézt především na internetu, proti čemuž se snaží francouzská vláda bojovat.²⁰⁵ Liga proti rasismu a xenofobii pak v roce 2011 mnohé své aktivity zaměřila i na rasismus na fotbalových stadionech, který dle jejích poznatků sílí.²⁰⁶

FN - logo

Hlavním politickým reprezentantem extrémní pravice ve Francii je **Národní fronta** (Front national - FN).²⁰⁷ Jedná se o nacionalistickou stranu, která vznikla v říjnu 1972.²⁰⁸ V roce 2011 vystřídala dlouholetého předsedu a symbol strany Jeana Marieho Le Pena jeho dcera Marine Le Pen, která by mohla ke straně přilákat další voliče. I když se strana sama za extrémní nepovažuje, média a veřejnost jsou jiného názoru. V souvislosti s konáním prezidentských voleb v květnu 2012 strana nabývá na významu. Dle posledních průzkumů veřejného mínění má její předsedkyně jako kandidátka na prezidenta 17 % podporu Francouzů a je tak prozatím třetím nejúspěšnějším kandidátem (strana tak touží navázat na úspěch Jean Marie Le Pena z roku 2002, kdy dokázal v prezidentských volbách postoupit do druhého kola). Strana měla v roce 2011 asi 40 000 členů. Z důvodu nedávného odlivu příznivců strana v současnosti nemá své zástupce v dolní ani v horní komoře Parlamentu, disponuje ale třemi křesly v Evropském parlamentu a 118 posty v krajských zastupitelstvech z celkových 1 880. Nejvíce je zastoupena v jižních a severních částech Francie - PACA (Provence-Alpes-Côte d'Azur (v posledních krajských volbách získala 22,87%), Nord-Pas-de-Calais (19,38%), Languedoc Roussillon (19,30%), Picardie (18,44%) a Lotrinsku.

Ostatní krajně pravicové strany (například Hnutí pro Francii nebo Národní republikánské hnutí) nedosahují takovýchto výraznějších úspěchů. Z radikálnějších skupin pak lze uvést Francouzskou solidaristickou stranu, v jejímž programu lze nalézt prvky neonacismu, antisionismu, antikomunismu, antikapitalismu či homofobie.²⁰⁹

Levicově extremistická scéna

Současná francouzská extrémní levice je představována zejména Novou antikapitalistickou stranou (Nouveau Parti anticapitaliste - NPA) a anarchistickými hnutími jako je např. Anarchistická federace (Fédération anarchiste) či anarchisticko-komunistickou Liberální alternativu (Alternative libertaire). Na francouzskou extrémní levici nelze nahlížet pouze z pohledu voleb. Především příznivci anarchistického směru krajní levice se již z principu volebního klání neúčastní a jejich volební výsledky tak neodpovídají reálnému vlivu v sociálních hnutích jako jsou syndikáty, odbory či sdružení občanské společnosti. V rámci voleb příznivci extrémní levice mnohdy manifestují podporu spíše prokomunistickému Levicovému hnutí Jean Luc Mélenchona.

Nová antikapitalistická strana - loao

²⁰⁵ Portal Officiel de signalements des contenus illicites de l'Internet. on line: <<https://www.internet-signalement.gouv.fr>>.

²⁰⁶ Například : LICRA: Racisme dans le football – PSG, un an apres. 2011, on line: <<http://www.licra.org/fr/communiqu/racisme-dans-football-%E2%80%93-psg-apr%C3%A8s>>.

²⁰⁷ Front National. on line: <<http://www.frontnational.com/>>.

²⁰⁸ Více k této straně: Shields, J. The extreme right in France: from Pétain to Le Pen. Oxon: Routledge, 2007.

²⁰⁹ Parti Solidaire Français. on line: <<http://partisolidaire.blogspot.com/>>

Nová antikapitalistická strana,²¹⁰ která vznikla v únoru 2009, má v současné době asi 4 500 členů. Podobně jako v případech ostatních extrémně levicových stran a hnutí ale nemá příliš velkou oblibu mezi voliči. Její celostátní popularita se pohybuje od 0,5 do 1 % hlasů. To je i důvod, proč NPA nestaví do letošních prezidentských voleb svého vlastního kandidáta, ani se nenechá reprezentovat kandidátem cizí strany, jak tomu bylo dříve prostřednictvím komunistické strany.

Anarchistická federace²¹¹ je hlavní anarchistickou organizací ve Francii. Jejím cílem je vytvořit svobodnou společnost bez sociálních tříd, bez státu a hranic. V současné době disponují frankofonní anarchisté 60 skupinami nejen ve Francii, ale i v Belgii. Z dalších skupin lze zmínit **Liberální alternativu,**²¹² která je francouzskou organizací založenou v roce 1991, a která podporuje anarchisticko – komunistické a revolučně odborové zájmy. Funguje na základě federací a její členové jsou ve většině případů zároveň členy odborových organizací.

Z komunistických organizací pak je třeba v první řadě uvést Francouzskou **komunistickou stranu** (Parti communiste Francois),²¹³ jejíž podpora se v posledních volbách pohybuje okolo pěti procent, přičemž strana má své zástupce v regionálních radách, v Národním shromáždění i Evropském parlamentu. Strana ale již nezískává takovou podporu jako v období po skončení Druhé světové války do konce 70. let.

Ostatní extremistické skupiny

Specifický problém ve Francii představují extrémní skupiny imigrantů, kteří pod tíhou nespokojenosti nad jejich finančními či sociálními podmínkami radikálně projevují svoji nespokojenost, a to včetně násilných akcí. Ačkoli násilné projevy těchto skupin nedosahovaly v roce 2011 takové úrovně jako v letech minulých, tak tyto skupiny nadále zůstávají bezpečnostní hrozbou.

Ve Francii rovněž působí radikální ekologické organizace, jejichž nejvýraznějšími projevy v roce 2011 byly listopadové blokády transportu jaderného odpadu do Německa. Ekologičtí aktivisté spojili protesty proti tomuto transportu s celkovým protestem proti jaderné energetice. Během těchto shromáždění se aktivisté dostali i do střetu s policejními jednotkami, protože se různými akcemi snažili zabránit průjezdu vlaku (včetně ničení kolejových zařízení) a odmítali uposlechnout příkazy policie.²¹⁴

Francouzská vláda rovněž bedlivě sleduje činnost sekt, které by mohly narušovat bezpečnost státu. Dle Meziresortní komise pro ostražitost a boj proti sektářství dochází k aktivaci jednotlivých sekt působících ve Francii v souvislosti s prorockými zprávami o konci světa dne 21. 12. 2012. Tento vývoj nastal již v roce 2010, v průběhu roku 2011 však nedošlo k výraznějším proměnám. Ve Francii lze sekty, které Ministerstvo vnitra sleduje, rozdělit na dva druhy: Velká hnutí, která jsou strukturovaná a odpovídají francouzským filiálkám mezinárodních sekt. Existence a činnost těchto skupin je dlouhodobě sledována a jejich působení je veřejným institucím již známo. Jedná se například o tyto organizace a skupiny: Brahma Kumaris, Skupina Ramtha, Kryéon, Esejci, Rodina (Děti boží) a Svědkové

²¹⁰ Nouveau Parti anticapitaliste. on line: <<http://www.npa2009.org/>>.

²¹¹ Fédération anarchiste. on line: <<http://www.federation-anarchiste.org/>>.

²¹² Alternative libertaire. on line: <<http://www.alternativelibertaire.org/>>.

²¹³ Parti communiste francais. on line: <<http://www.pcf.fr/>>.

²¹⁴ BBC: French riot police battle protesters over nuclear train. 2011, on line: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-15861761>>.

Jehovovi. Druhou skupinu představují malá hnutí a skupiny, které byly vytvořeny relativně nedávno. Nemají pevnou organizaci a strukturu a jsou soustředěny většinou kolem jedné významné osoby, která rozšiřuje zprávy o konci světa podložené vírou nebo vlastním zájmem. Příkladem lze zmínit zejména: Asociace od nebe k zemi, skupina Minh Vacma, Tang, Néo-Phare, Tyrkysová skupina, Croix glorieuse de Dožilé, skupina ufologů Golden Light Starseeds, webový portál www.ascensionplanetaire.com či osoby Gilles Siquin a Claude Traks.²¹⁵

Nová zajímavá opatření v boji proti extremismu

Protesty radikálních ekologických skupin

Proti projevům extremismu ve Francii (především rasismu, antisemitismu a xenofobii) francouzská státní správa bojuje na více úrovních. Z resortních opatření, která umožňují lepší identifikaci rasistických, antisemitických a xenofobních činů, lze zmínit například portál PHAROS (platforma pro harmonizaci a analýzy), která má za cíl shromažďovat zprávy z internetu, které se týkají rasistického, antisemitického nebo xenofobního jednání. Pro tuto instituci pracují policisté i četníci, kteří shromažďují informace o trestné činnosti. Dalším subjektem je Ředitelství pro veřejnou bezpečnost (Direction centrale de la sécurité publique), které obecně zajišťuje bezpečnost na veřejnosti. Program STIC zpracovává porušení právních předpisů spojených s rasismem, xenofobií ve vztahu k jiným trestným činům, program JUDEX pak slouží k sepsání trestných činů, popisu jejich důvodů či motivů (rasová nenávisť atd). V brzké době se oba tyto programy sloučí. Rovněž tak lze zmínit činnost Prefekta pro koordinaci boje proti rasismu a antisemitismu, který ve své činnosti úzce kooperuje s orgány jako je Generální ředitelství národní policie, Generální ředitelství pro četníky, Policejní prefektura, Ředitelství modernizace, teritoriální administrativy a Ředitelství občanské svobody a právních záležitostí.

Priority státu v boji proti extremismu

Během roku 2011 byl připravován Národní akční plán proti rasismu a antisemitismu pro léta 2012 - 2014, který francouzská vláda vydala na začátku roku 2012. Jednotlivá opatření tohoto plánu, mohou být rozčleněna kolem 4 základních bodů: snaha začlenit do pilotní strategie všechny zainteresované subjekty, rozvíjet znalosti o rasismu a antisemitismu v jejich kvantitativní i kvalitativní podobě, poskytnout všem zainteresovaným stranám podmínky pro co nejlepší boj proti rasismu a xenofobii a zároveň se tento boj má přizpůsobit otevřené informační společnosti, především prostředí internetu.²¹⁶

Hlavní incidenty spojené s extremismem

Během roku 2011 se ve Francii odehrály výrazné násilné incidenty spojené s extremismem a radikalismem, které by se svým rozsahem blížily nepokojům vzniknuvším

²¹⁵ Mission interministérielle de vigilance et de lutte contre les dérives sectaires: Rapport au Premier ministre. 2011. on line:

<http://www.miviludes.gouv.fr/sites/default/files/publications/francais/ra2010_mise_en_ligne.pdf>.

²¹⁶ Plan national d'action contre le racisme et l'antisemitisme 2012-2014. 2012, on line:

<http://www.interieur.gouv.fr/sections/a_la_une/toute_l_actualite/ministere/plan-national-d-action-contre-racisme/downloadFile/attachedFile/Plan_national_d_action_contre_le_racisme_et_l_antisemitisme_2012_2014_-_version_definitive.pdf?nocache=1329321988.61>

v minulosti či v jiných státech Evropy, a tak ve velké míře zasáhly tamní veřejné mínění (nereflektovanější byly již zmíněné násilné protesty ekologických aktivistů při převozu jaderného odpadu v listopadu). Většina projevů extremismu se odehrávala na internetu, na fotbalových stadionech, případně docházelo k nepokojům v průběhu demonstrací reagující na prohlubující se ekonomickou (případně i politickou a sociální) krizi nebo při okupačních stávkách podniků či školských zařízení.

Statistiky o extrémistické činnosti pro rok 2011 doposud nejsou k dispozici, Zpráva Národní komise pro lidská práva²¹⁷ pro rok 2010 však v rámci meziročního srovnání s rokem 2009 zaznamenala více než čtvrtinové snížení rasisticky, antisemitsky a xenofobně laděných činů. Stejný propad byl zaznamenán i ve statistikách Ministerstva spravedlnosti, pokud jde o počet odsouzených za tyto trestné činy. S ohledem na absenci militantních shromáždění v roce 2011 pak lze usuzovat, že rok 2011 kopíroval rok předchozí.

5.9 Spojené království Velké Británie a Severního Irska

Extremismus jako hrozba pro bezpečnost Velké Británie je v této zemi monitorován především z hlediska jeho ideového podhoubí pro terorismus. Obecně lze říci, že žádný z extrémistických proudů nemá v Británii výrazně silnou pozici, a to i přesto, že se zdejší skupiny snaží profitovat na vzniknuvším sociálním napětí vyvěrajícím ze společenských či ekonomických problémů a že tyto skupiny jsou schopny se zmobilizovat k militantním shromážděním. Přesto se v posledních letech zvyšuje počet spáchaných trestných činů z nenávisti.

Pravicově extremistická scéna

Pravicový extremismus ve Velké Británii se ve svých tématech neliší od podobných skupin v zahraničí. Mezi jeho hlavní témata patří kritika imigrace a s ní spojený nacionalismus. Xenofobní nálady britské ultrapravice nejčastěji míří k občanům pocházejících z muslimských zemí, kteří dle sympatizantů krajní pravice představují pro Británii největší nebezpečí. V jejich prohlášeních je mnohdy kritizován i islám jako takový. Extrémní skupiny se vyznačují dále homofobií či antisemitismem, který ve Spojeném království monitoruje organizace Community Security Trust (CST). Ta ve své zprávě za rok 2011 uvádí, že v Británii bylo zaznamenáno 586 antisemitských incidentů (z toho 92 násilných), což v porovnání s předchozím rokem vyjadřuje výrazný pokles. CST vysvětluje tento pokles absencí závažných vnitropolitických i mezinárodních událostí, které by antisemitské nálady rozdmýchaly.²¹⁸

²¹⁷ Commission nationale consultative des droits de l'homme. on line: <<http://www.cncdh.fr/>>.

²¹⁸ CPS: Incidents Report 2011. 2012, on line: <http://www.report-it.org.uk/files/cps_hate_crime_report_2011.pdf>.

Dlouhodobě nejznámější krajně pravicovou politickou stranou je **Britská národní strana** (British National Party – BNP)²¹⁹ v čele s Nickem Griffinem (jeho pozice však není příliš silná – ve volbě předsedy v roce 2011 svoji pozici obhájil o pouhých devět hlasů z více než dvou tisíc hlasujících). Griffin, v současné době člen Evropského parlamentu, byl vícekrát nařčen z rasismu, xenofobie a antisemitismu a za své výroky také několikrát stanul před soudem. Strana ve svém programu především zdůrazňuje ochranu britských národních zájmů, které spojuje s vystoupením z Evropské unie, či se zamezením další imigrace. V posledních parlamentních volbách strana obdržela necelá 2% hlasů, čímž zaostala za svými očekáváními.²²⁰ Významnějšího úspěchu BNP dosáhla především ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2009, kdy získala přes 6% hlasů, což ji zaručilo dvě křesla evropských poslanců.²²¹ Z dalších krajně pravicových populistických stran by bylo možno zmínit **Národní Frontu**,²²² která však ani ve srovnání s BNP nezískává takovou podporu.

Britská národní strana – logo

Ze skupin stojících mimo politické strany získala v poslední době největší ohlas **Anglická liga obrany** (English Defence League - EDL).²²³ V uplynulých dvou letech příznivci této organizace uspořádali řadu veřejných shromáždění a demonstrací s protimuslimským podtextem, které se v některých případech zvrhly v násilnosti. Bezpečnostní složky se začaly o EDL více zajímat po srpnových útocích v Norsku, kdy Breivik oznámil, že má několik stovek sympatizantů z řad EDL a že komunikuje s desítkou jejích vedoucích představitelů. Členové EDL jakékoliv napojení na Breivika popřeli a trvají na tom, že jejich organizace je mírumilovná a nemá nic společného s rasismem a extremismem. Během nepokojů v létě 2011 zformovali někteří členové EDL hlídky domobrany. Z dalších provokativních shromáždění lze uvést to ze srpna a září 2011, kdy skupina pořádala pochod převážně muslimskou londýnskou čtvrtí Tower Hamlets.²²⁴

Protesty EDL – Londýn, srpen 2011

Levicově extremistická scéna

Levicový extremismus nepředstavuje pro Velkou Británii v současnosti výraznější hrozbu. Výjimku tvoří militantní demonstrace, při kterých dochází k útokům na veřejný i soukromý majetek a střetům s bezpečnostními složkami. Za příklad takovéto násilné demonstrace v roce 2011 lze uvést protesty proti vládním škrtům v březnu, při kterých bylo

²¹⁹ British National Party. on line: <<http://bnp.org.uk/>>.

²²⁰ BBC: National Election 2010. 2010, on line: <<http://news.bbc.co.uk/2/shared/election2010/results/>>.

²²¹ BBC: European Election 2009: UK Results. 2009, on line:

<http://news.bbc.co.uk/2/shared/bsp/hi/elections/euro/09/html/ukregion_999999.stm>.

²²² National Front. on line: <<http://www.national-front.org.uk/>>.

²²³ English Defence League. on line: <<http://englishdefenceleague.org/>>.

²²⁴ Podrobněji k tomuto hnutí: Jackson, P.: The EDL: Britain's 'New Far Right' Social Movement. 2011, on line: <http://www.radicalism-new-media.org/wp-content/uploads/2011/09/The_EDL_Britains_New_Far_Right_Social_Movement.pdf>.

zraněno přes 80 osob, z toho 31 policistů.²²⁵ Při těchto akcích většinou vedle sebe stojí jak komunistické, tak anarchistické britské skupiny.

Anarchistický směr krajní levice veskrze kopíruje témata přicházející ze zahraničí, jako je antikapitalismus, odpor ke státu (ve Velké Británii samozřejmě odpor k monarchii), antifašismus (v současné době veden především proti shora zmíněné Anglické lize obrany) apod. Lze zaznamenat i útoky některých anarchistů na státní budovy, bezpečnostní složky či jiné nepřátelské organizace. Za příklad britských anarchistických organizací lze uvést

Anarchistickou federaci,²²⁶

která do určité míry sjednocuje britské anarchistické skupiny. Její hlavní činnost spočívá v agitaci a propagaci anarchistických myšlenek a v tzv. přímých akcích.

Anarchistické nepokoje v Londýně

skupiny nejsou příliš významné. Jednotícím ideovým prvkem je boj proti kapitalismu prostřednictvím třídního boje. Častým tématem komunistických skupin jsou i ekologická témata. Pro komunistický směr krajní levice ve Velké Británii je typická jeho roztržitost, protože by bylo možno nalézt více stran, které určitými programovými prvky tíhnou ke komunismu.²²⁷ Za jejich příklad lze zmínit marxisticko-leninistickou **Komunistickou stranu Británie**,²²⁸ včetně její mládežnické organizace **Ligy mladých komunistů**.²²⁹ Z ostatních skupin pak například Revoluční komunistickou skupinu, která ve velké míře sleduje i podobná hnutí v zahraničí a svými prohlášeními jim vyjadřuje podporu.²³⁰

Ostatní extremistické skupiny

V rámci boje proti extremismu sledují britské bezpečnostní složky ještě násilný skotský a velšský ultranacionalismus, radikální ochránce práv zvířat a single-issue extremisty.²³¹

Z radikálně ekologických organizací je ve Velké Británii poměrně aktivní místní pobočka **Animal Liberation Front**, která stojí za některými radikálními akcemi a jejíž přívrženci byli i v roce 2011 za své jednání několikrát odsouzeni. Za příklad jejich akcí lze

²²⁵ Gallagher, I. – Arbuthnott, G.: 200 arrested as hardcore anarchists fight police long into night in Battle of Trafalgar Square after 500,000 march against the cut. 2011, on line: <<http://www.dailymail.co.uk/news/article-1370053/TUC-anti-spending-cuts-protest-200-arrested-500k-march-cut.html#ixzz1HIAKmK8d>>.

²²⁶ Anarchist Federation. on line: <<http://www.afed.org.uk/>>.

²²⁷ Určitý přehled těchto stran účastnících se voleb do Dolní sněmovny lze nalézt zde: BBC: Election 2010. 2010. on line: <<http://news.bbc.co.uk/2/shared/election2010/results/>>.

²²⁸ Communist Party. on line: <<http://www.comunist-party.org.uk/>>.

²²⁹ Young Communist League. on line: <<http://www.ycl.org.uk/>>.

²³⁰ Revolutionary Communist Group. on line: <<http://www.revolutionarycommunist.org/>>.

²³¹ Security Service – MI5: Domestic Extremism. on line: <<https://www.mi5.gov.uk/output/domestic-extremism.html>>

zmínit opakované útoky na občerstvovací zařízení McDonaldu, zvířecí farmy či jiné instituce, které dle nich pošlapávají práva zvířat (například cirkusy, řeznictví apod.).²³²

Nová opatření proti extremismu

Velká Británie bojuje proti extremismu a radikalizaci především v souvislosti s terorismem a hrozeb z něj pramenících. Proto je nezbytné zmínit, že v roce 2011 britská vláda aktualizovala protiteroristickou strategii, kterou zveřejnila pod názvem CONTEST. V tomto dokumentu se opakovaně hovoří o nutnosti přecházet a čelit násilnému extremismu a radikalizaci (i z toho důvodu je nutné ji zmínit), což potvrdila i britská vláda.²³³ Strategie vlády spočívá v principu čtyř „P“: Pursue, Prevent, Protect a Prepare.²³⁴

Otázky extremismu ve Velké Británii koordinuje **Národní koordinátor pro domácí extremismus**, jehož úkolem je redukovat extremismus a zároveň odstraňovat hrozby, kriminalitu a rušení veřejného pořádku spjatého s extremismem.²³⁵ V lednu 2011 pak byla vytvořena Národní jednotka pro vnitřní extremismus, která pod sebe včlenila i jiné dříve fungující orgány, což má přispět k efektivnějšímu boji proti extremismu.²³⁶

Priority státu v boji proti extremismu

Jak již bylo uvedeno, tak boj proti extremismu je v Británii úzce spjat s bojem proti terorismu. Proto je hlavní prioritou vlády předcházet radikalizaci a vzednutí násilného extremismu, který by mohl vést k teroristickým útokům. Zároveň vláda deklaruje snahu o odstranění nenávistných trestných činů, jejichž počet pravidelně sleduje, a zabráňovat násilným nenávistným shromážděním.

Hlavní incidenty spojené s extremismem

Ve Velké Británii je pravidelně monitorována statistika trestných činů z nenávisti. Ze statistik vydaných v lednu 2012 vyplývá, že počet těchto činů neustále vzrůstá a za periodu roků 2010 – 2011 bylo spácháno přes 15 000 nenávistných trestných činů, přičemž většina z nich pramenila z rasových a náboženských předsudků (vzrostl ale rovněž počet útoků podnětených homofobními předsudky nebo mířících proti imobilním nebo starým lidem).²³⁷ Britská vláda se rovněž začala po nepokojích v srpnu 2011 více zabývat hrozbami vyplývající z „anti-sociálního chování“ (tento termín používají přímo britské orgány), přičemž se snaží podpořit projekty, které by do budoucna zamezily rozšíření násilí páchaného mladistvými.²³⁸

²³² Kompletní přehled jejich aktivit lze shlédnout zde: AFL: Actions Report. on line:

<<http://www.animalliberationfront.com/ALFront/Actions-UK/BitebackReports2011.htm>>.

²³³ BBC: Updated anti-extremism strategy Publisher. 2011, on line: <<http://www.bbc.co.uk/news/uk-13679360>>.

²³⁴ The United Kingdom's Strategy for Combating Extremism. 2011, on line:

<<http://www.homeoffice.gov.uk/publications/counter-terrorism/counter-terrorism-strategy/strategy-contest?view=Binary>>.

²³⁵ National Co-ordinator Domestic Extremism. on line:

<<http://www.acpo.police.uk/NationalPolicing/NCDENationalCoordinatorDomesticExtremism/Default.aspx>>.

²³⁶ National Domestic Extremism Unit. on line:

<<http://www.acpo.police.uk/NationalPolicing/NationalDomesticExtremismUnit/AboutNDEU.aspx>>.

²³⁷ CPS: Incidents Report 2011. 2012, on line: <http://www.report-it.org.uk/files/cps_hate_crime_report_2011.pdf>.

²³⁸ Home Office: Antisocial behaviour. on line: <<http://www.homeoffice.gov.uk/crime/anti-social-behaviour/>>.

Londýnské nepokoje - srpen 2011

Hlavním incidentem v Británii se v roce 2011 staly nepokoje v okrajových částech Londýna. Ačkoli ty nemají jasně základ v extremistické činnosti, s ohledem na jejich sílu, která svým rozsahem a intenzitou nemá v moderních dějinách Spojeného království obdoby, je nezbytné je alespoň ve stručnosti zmínit. Počáteční výtržnosti ze srpna brzy přerostly v zapalování aut a budov a v masivní rabování. Vláda se od počátku snažila poukázat na kriminální podstatu

nepokojů. Represivní složky byly zpočátku vůči násilníkům shovívavé, později však přistoupily k rasantní odezvě. Došlo k rychlé identifikaci aktérů a jejich předvedení před soud. Před soudem stálo cca 1400 převážně mladých výtržníků. Polovině osob předvedených před londýnské vyšetřovatele nebylo ještě 18 let. Soudní řízení byla rychlá a tresty exemplární. Průměrná délka trestů odnětí svobody byly čtyři měsíce - dvakrát více než u obdobných případů v minulosti. Nejčastěji padala obvinění z krádeže, držení kradené věci a násilného vloupání. Náklady na policejní opatření v Londýně dosáhly 74 milionů liber. V ostatních městech 50 milionů. Všichni se s jistou dávkou úlevy shodují, že i přes to, že impulzem k nepokojům byla dosud neobjasněná smrt černošského mladíka Marka Duggana, neměly pouliční nepokoje rasový ani náboženský podtext. Nedošlo ani ke střetu jedné rasové či náboženské skupiny obyvatelstva s policií (obdobný zažila Británie v osmdesátých letech), ani ke střetu rasových skupin mezi sebou. Vyhodnocování příčin násilností stále pokračuje. Svou roli sehrála sociální deprivace, nezaměstnanost, deziluze z nedostupnosti konzumní společnosti, ale i opojení mocí davu, chuť po adrenalinu a efektivnost sociálních médií. Tyto nepokoje našly ohlas i u britské krajní pravice, která z nich vinila většinou přistěhovalce. Tyto nepokoje jí posloužily jako podklad ke všeobecné kritice imigrace. V deklarované snaze udržet pořádek rovněž krajně pravicové skupiny vysílaly do kritických míst hlídky, které měly ochránit místní obyvatele a de facto suplovat funkci bezpečnostních složek.²³⁹

5.10 Ruská federace

Extremistické projevy nejsou v Ruské federaci výjimkou, a to jak ve své levicové, tak i pravicové podobě. Podhoubí ruského extremismu většinou tkví v nespokojenosti s ekonomickým, politickým či společenským vývojem Ruska v posledních desetiletích. Dlouhou dobu ruské státní úřady rizika spočívající v extremismu přehlížely (ostatně i média se jeho projevům výrazně nevěnovala), což se postupem času mění. Přesto ale extremismus nadále představuje pro ruský stát a společnost značný problém.

Pravicově extremistická scéna

Obecně význam pravicově extremistických organizací a jejich aktivity v kontextu celospolečenského dění dosáhl vrcholu v prosinci 2010 během několikatisícových

²³⁹ Více informací ke vzniklým násilnostem: The Guardian: UK riots 2011. 2011, on line: <<http://www.guardian.co.uk/uk/london-riots>>.

demonstrací na Manéžním náměstí v Moskvě. V roce 2011 aktivity extremistické scény již dosahovaly částečně menší intenzity. Přesto však je nadále jedním z rozšířených projevů krajní pravice xenofobně motivovaná trestná činnost namířená především vůči osobám pocházejícím z Kavkazu. V roce 2011 bylo v období od ledna do října v Rusku podle statistik Ministerstva vnitra RF spácháno 506 trestných činů s extremistickým podtextem, což je o 7,8 % méně než ve srovnatelném období v roce 2011.

V rámci ruské krajní pravice lze vymezit pět základních ideových směrů. První proud představuje pravoslavně-monarchistický tradicionalismus. Vzhledem k silně sekularizované postsovětské společnosti má jen málo stoupenců a jeho činnost bývá jen zřídka medializována. Tento směr zastává etnocentrické pozice, je silně antisemitský, hájí politické násilí, lpí na dogmatech a popírá demokracii.

Druhý – neoeurasianismus - se vztahuje k teorii „eurasijství“ z 20. let 20. století, která hájila tezi, že se Rusko zakládá na dvojí etnické bázi (slovanské a turkické), proto nenáleží ani k Západu, ani k Východu a vytváří nutnost nalezení „vlastní cesty“. Po rozpadu SSSR získala tato idea v kruzích ruské inteligence neobyčejnou popularitu. Základní myšlenku ztělesňuje inkluзивní nacionalismus. Za hlavního propagátora lze označit Aleksandra Dugina a **Mezinárodní eurasianistické hnutí**.²⁴⁰

Třetí forma – neonacismus – se vyznačuje silnou militantností, brutálním násilím, či případně i teroristickými činy. Tyto skupiny vzývají násilné formy xenofobie a antisemitismu a rovněž útočí proti „nepřátelům“ z řad nevládních organizací či novinářů. V usku dnes existuje bezpočet menších neonacistických subjektů. Typickým znakem je i jejich proměnlivost, protože obzvláště v posledních letech se ruské úřady snaží nejradikálnější skupiny zakazovat.

LDPR - logo

Čtvrtý model populistické radikální pravice reprezentuje **Liberálně-demokratická strana Ruska**²⁴¹ (Liberal'no-demokratičeskaja partija Rossiji, LDPR) pod vedením Vladimira Žirinovského. LDPR ve své programatice kombinuje populismus, velkoruský nacionalismus (požaduje například anexi Polska, Aljašky a Finska podle hranic carského Ruska), ekonomický protekcionismus a pragmatismus.

Předseda strany Žirinovský také proslul protižidovskými výstupy. Ve volbách do Státní doby v roce 2011 strana obdržela přes 11,5%, díky čemuž získala 56 křesel (o 16 více než v posledních volbách).

Poslední skupinou je etnocentrismus, v němž centrální místo zaujímá etnické vnímání ruského národa, tj. orientace na přetvoření Ruska v maximálně „etnicky čistý“ národní stát. Jedná se o poměrně nový krajně pravicový směr, který se začal v Rusku důsledněji rozvíjet až po roce 2000. Za příklad lze uvést v roce 2011 zakázané **Hnutí proti ilegální imigraci**. Tyto skupiny jsou mnohdy úzce propojeny s neonacistickými organizacemi.²⁴²

²⁴⁰ International Eurasian Movement. on line:

<<http://evrazia.org/modules.php?name=News&file=article&sid=1915>>.

²⁴¹ Liberálně-demokratická strana Ruska. on line: <<http://www.ldpr.ru/>>.

²⁴² Kupka, P. – Laryš, M. – Smolík, J.: Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy. Brno: Mezinárodní politologický ústav MU, 2009. s. 168 – 174.

Levicově extremistická scéna

Levicový extremismus má v Rusku hluboké kořeny a i dnes na území Ruské federace působí více tímto směrem zaměřených skupin.

Anarchistické skupiny svoji činností navazují především na osobnosti ruského anarchismu z období před vznikem Sovětského svazu, jejichž věhlas překračuje Ruské hranice. V současnosti nejsou anarchistické struktury natolik rozvinuté, přesto stojí za několika násilnými akcemi. Aktivita levicových extremistických hnutí se koncentruje převážně v Moskvě, Moskevské oblasti, Sankt-Petěrburgu a Leningradské oblasti. Soustředí se převážně na potyčky s pravicovými extremisty nebo na útoky na bezpečnostní složky či movitý a nemovitý majetek státních úřadů. Násilné akce anarchistů bylo možno zaznamenat v průběhu celého roku 2011, když terčem útoků byly předměty či budovy spojené s kapitalismem.²⁴³ Aktivita anarchistů vzrostla obzvláště na konci roku 2011 v souvislosti s protesty proti manipulacím s volebními výsledky do státní dумы. Nepokoje anarchistů provázely i útoky zápalnými lahvami či jinými destruktivními prostředky. Ve vydaném prohlášení pak anarchisté prohlásili, že jejich boj nesměřuje pouze proti Putinovskému režimu, ale proti státu jako celku, který nemůže respektovat zájmy lidu.²⁴⁴ Mezi nejvýznamnější anarchistické organizace v Rusku patří Konfederace revolučních anarchosyndikalistů, Autonomní akce či Asociace anarchistického hnutí.

Moskva – výročí bolševické revoluce

Komunistický směr levicového extremismu navazuje především na tradici Světského svazu a odmítá vývoj v Rusku v posledních desetiletích. Komunistické myšlenky jsou v Rusku poměrně hojně rozšířeny a mnoho lidí s nostalgií vzpomíná na období komunismu v rámci Sovětského svazu. Hlavním politickým reprezentantem komunismu je **Komunistická strana Ruské federace**,²⁴⁵ která navazuje na Komunistickou stranu Sovětského svazu. V jejím čele stojí již od roku 1993 Gennadij Zjuganov. Strana ve své ideologii spojuje komunismus, marxismus-leninismus a ruský patriotismus. Ve volbách do státní dумы v roce 2011 se strana stala druhou nejsilnější v Rusku, když obdržela bezmála 20% hlasů. I z důvodu této síly ruské úřady nepostupují represivně vůči komunistickým uskupením a jejich činnost de facto tolerují.

Ostatní extremistické skupiny

V Rusku lze vysledovat (byť v nevelké velké míře) aktivity extremistických hnutí založená na myšlenkách antiglobalismu, radikální ochrany práv zvířat a ekologie. Za příklady akcí těchto skupin v roce 2011 lze uvést dva útoky (v srpnu a listopadu) na zařízení elektráren

²⁴³ France 24: Russian anarchists fight capitalism with fire. 2011, on line:

<<http://observers.france24.com/content/20110805-russia-arson-russians-anarchists-fire-black-bloc>>.

²⁴⁴ 325: Summary of past month's increase of radical struggle (Russia). 2011, on line:

<<http://325.nostate.net/?p=4019>>.

²⁴⁵ Komunistická strana Ruské federace. on line: <<http://kprf.ru/>>.

v moskevské oblasti či rozmístění bodců na příjezdové cesty k lovecké oboře v Narofominsku (Moskevský region).²⁴⁶

Větší hrozbu pro ruský stát představují extremistické skupiny osob „neslovanského původu“, především těch s kavkazskou národností. Osoby z Kavkazu přicházejí do velkých ruských měst (především Moskvy a Petrohradu) za vidinou zlepšení sociálních i finančních podmínek. Jejich očekávání však většinou nejsou naplněna, přičemž se v těchto městech vytvářejí ghetta osob nespokojených s životní úrovní. Ta se stávají podhoubím pro extremistické skupiny, které ještě více radikalizují xenofobními útoky ze strany ruských nacionalistů. Zároveň extremistické skupiny cizinců podněcují pravicový extremismus v Rusku, pro který je nenávist k těmto osobám jedním z hlavních profilových témat.

Opatření směřující vůči sektám v Rusku příliš nenalezneme, přesto lze zmínit některé neúspěšné akce státních orgánů v loňském roce, které souvisí s touto problematikou. Stát se v těchto případech snažil dokázat škodlivost některých náboženských hnutí, v obou případech však státní orgány u soudů neuspěly. Konkrétně se jednalo o snahu zakázat jednu z hinduistických svatých knih,²⁴⁷ v druhém případě pak byl obviněn z náboženského extremismu představitel Svědků Jehovových.²⁴⁸

Opatření proti extremismu

V červenci vznikla Meziresortní komise pro boj s extremismem vedená ministrem vnitra. V komisi zasedne 16 představitelů vládních agentur, jejichž cílem má být koordinace státních institucí, které se podílejí na boji proti extremismu. Komise má poradní funkci s cílem navrhopvat změny zákonů týkajících se extremistické činnosti. Spolu s oznámením o zřízení této komise zároveň vláda oznámila změny zákonů, které mají působit ve dvou základních oblastech: zamezení financování extremismu a omezit působení extremistů na internetu. Legislativní opatření přijatá v roce 2011 zpřísňují postih za extremismus šířený prostřednictvím internetu a umožňují bezpečnostním složkám zvýšit kontrolu nad obsahem ruského internetu v oblasti boje proti extremismu.²⁴⁹ Již dříve (v dubnu) prezident Medveděv předložil Státní dumě ke schválení novelu trestního zákoníku zpřísňující postih a rozšiřující sankce za extremistickou činnost.

Priority státu v boji proti extremismu

Ruský stát v roce 2011 zvýšil aktivitu při potírání extremismu a vedle potírání náboženského extremismu se důkladněji soustřeďuje i na aktivitu neonacistických a xenofobních uskupení. Důvod tkví nejspíše v masových násilných demonstracích v prosinci 2011, které naplno ukázaly nebezpečí, které může tkvět v pravicovém extremismu a jehož projevy byly do té doby ruskými úřady do určité míry přehlíženy či nebyly považovány za výraznou hrozbu pro ruský stát.

²⁴⁶ 325: Eco-anarchists spike forest roads in Moscow region (Russia). 2011, on line: <<http://325.nostate.net/?p=3577>>.

²⁴⁷ RT: Russian court finds no extremism in Hindu holy book. 2011, on line: <<http://rt.com/news/hindu-book-extremism-trial-763/>>.

²⁴⁸ RAPSI: Court acquits Jehovah's Witnesses leader charged with extremism. 2011, on line: <http://rapsinews.com/judicial_news/20111222/259101252.html>.

²⁴⁹ Roudik, P.: Russian Federation: Government Takes Measures Against Extremism. 2011, on line: <http://www.loc.gov/lawweb/servlet/lloc_news?disp3_l205402777_text>.

Hlavní incidenty spojené s extremismem

V důsledku přetrvávajících xenofobních nálad v Rusku je nadále největším problémem množství rasisticky a xenofobně motivovaných násilných útoků, které jsou páčány extremistickými skupinami.²⁵⁰ V důsledku rasisticky motivovaných činů zemřelo v roce 2011 20 osob a 130 osob bylo zraněno. Nejvíce případů bylo zaznamenáno v Moskvě, Moskevské oblasti, Sankt-Petěrburgu a Leningradské oblasti. Největší počet útoků byl veden proti osobám původem ze střední Asie (10 zabitých a 23 zraněných) a lidem pocházejícím z Kavkazu (6 zabitých a 14 zraněných).²⁵¹ Je však třeba říci, že uvedená čísla mohou být výrazně vyšší, protože mnoho útoků nemusí být nahlášeno z důvodu strachu oběti před jejich opakováním.

Počet odsouzených za rasově motivované násilné trestné činy v roce 2011 čítal 174 osob. Nevládní organizace monitorující extremistickou scénu v tomto kontextu poukazují na rostoucí efektivitu bezpečnostních složek při odhalování rasově motivované trestné činnosti a procentuelní růst soudních procesů, které končí odsouzením obviněných za tento typ trestné činnosti. Federální seznam zakázaných extremistických organizací se v roce 2011 rozšířil o 10 uskupení na současných 28 zakázaných organizací. Seznam materiálů klasifikovaných jako extremistické se v roce 2011 zvýšil ze 748 na 1066 položek, při celkem třiceti třech aktualizacích tohoto seznamu.²⁵²

Z hlediska masových násilných demonstrací lze konstatovat, že i přes obavu z vývoje pouličních násilností vzniknuvších v prosinci 2010 (jejich rozbuškou se stala smrt vůdce fanoušků Spartaku Moskva, který byl zabit osobami kavkazského původu, což vedlo k masovým xenofobním demonstracím ruských ultranacionalistů a extrémistů), nedošlo v roce 2011 k jejich dalšímu rozšíření, co se do počtu i radikálnosti týče. Obavy především vzbuzovaly možné reakce na dvě vraždy fanoušků, jejichž pachatelé byly osoby z Kavkazu (jeden zabitý byl fanouškem moskevského CSKA, druhý Zenitu Petrohrad – tedy míst s největší koncentrací extrémních idejí). Tentokrát však k takové mobilizaci extrémních hnutí nedošlo a protestní demonstrace reagující na tyto události se nesetkaly s výraznějším ohlasem. Prvním důvodem může být zvýšená aktivita bezpečnostních složek, které si sami uvědomily nebezpečí opakování

Ruský pochod – Moskva – listopad 2011

moskevského CSKA, druhý Zenitu Petrohrad – tedy míst s největší koncentrací extrémních idejí). Tentokrát však k takové mobilizaci extrémních hnutí nedošlo a protestní demonstrace reagující na tyto události se nesetkaly s výraznějším ohlasem. Prvním důvodem může být zvýšená aktivita bezpečnostních složek, které si sami uvědomily nebezpečí opakování

²⁵⁰ Laryš, M. – Mareš, M.: Right-Wing Extremist Violence in the Russian Federation. Europe-Asia Studies, č. 1, 2011. on line: <<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/09668136.2011.534308>>.

²⁵¹ SOVA: Racism and Xenophobia in December 2011: Preliminary Year-End Review. 2012, on line: <<http://www.sova-center.ru/en/xenophobia/news-releases/2012/01/d23381>>

²⁵² SOVA: Racism and Xenophobia in December 2011: Preliminary Year-End Review. 2012, on line: <<http://www.sova-center.ru/en/xenophobia/news-releases/2012/01/d23381/>>.

násilných demonstrací, a proto přistoupily i k preventivnímu zadržení osob směřujících na shromáždění. Druhý důvod pak může tkvět v určité roztržitosti pravicově extrémních hnutí, kdy proti sobě stojí Ruské sociální hnutí a Nacionálně socialistická iniciativa skupina s názvem Rusové (koalice Hnutí proti ilegální imigraci a Slovanského svazu – obě jsou dnes zakázanými organizacemi). Největší shromáždění proběhlo začátkem listopadu v Moskvě, kde se tradiční demonstrace nacionalistických a neonacistických skupin s názvem „Ruský pochod“ zúčastnilo na 6 tisíc demonstrantů (organizátoři však očekávali účast přesahující 20 000 osob).²⁵³

Incidenty spojené s levicovým či ekologickým extremismem jsou uvedeny v rámci pojednání o těchto skupinách.

5.11 Republika Srbsko

Republika Srbsko, jako nástupnický stát bývalé Jugoslávie, byla od počátku 90. let minulého století zasažena národnostními konflikty a sociálními problémy, které, v kombinaci s mezinárodním ekonomickým a politickým embargem a vojenským konfliktem v roce 1999, ovlivnily celkový rozvoj země. Výše uvedené podmínky, i nadále obtížné ekonomické a sociální prostředí v zemi společně s historicky silně zakořeněným srbským patriotizmem vytváří živnou půdu pro činnost různých, poměrně rozmanitých, extremistických skupin a hnutí.

Pravicově extremistická scéna

Krajní pravice je v Srbsku typická silným nacionalismem, který vychází ze složitých politických i sociálních podmínek na Balkáně. Hlavní ideou většiny skupin je znovuvytvoření Velkého Srbska, pro jehož hranice nacházejí inspiraci v historických poměrech na Balkáně. Vedle ultranacionalismu jsou hlavními znaky krajní pravice v Srbsku ortodoxní pravoslaví, u mnohých skupin nalezneme inklinaci k monarchismu, antisemitismus, z důvodu pozice Evropských institucí či USA při vývoji situace na Balkáně je patrný také silný protiamerikanismus a odmítání evropských struktur Evropskou unií počínaje.

Většina krajně pravicových organizací je napojena na obdobné evropské organizace a hnutí (Polsko, Německo, Rakousko, Slovensko, Francie, Velká Británie apod.), s nimiž udržují živou internetovou komunikaci a vzájemně se podporují aktivní účastí na konkrétních akcích, kterými jsou srazy, koncerty, protestní shromáždění nebo pochody organizované v té které zemi. Ze zahraničí přichází do Srbska především podpora jejich boje proti odtržení Kosova, kdy kampaně pod názvem „Kosovo je Srbsko“ probíhají na mnoha místech Evropy (v České republice naposledy v únoru 2012).

²⁵³ Yudina, N. – Alperovich, V.: Autumn 2011: The Ultra-right's Pre-Election Maneuvers. 2012, on line: <http://www.sova-center.ru/en/xenophobia/reports-analyses/2012/02/d23665/#_ftnref7>.

Nejvýznamnější krajně pravicovou politickou stranou v Srbsku je nacionalistická, antiglobalistická, protievropská a populistická **Srbská radikální strana** (Srpska radikalna stranka - SRS) založená na začátku 90. let 20. století. V jejím čele stojí Vojislav Šešelj, fakticky však stranu vede Dragan Todorović, protože Šešelj je od roku 2003 ve vazbě v Haagu. Šešelj je stíhán Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii za zločiny proti lidskosti.²⁵⁴ Ačkoli se Šešelj soudu sám vydal, o jeho vině a trestu doposud nebylo rozhodnuto, proti čemuž Šešelj i v roce 2011 vícekrát protestoval.²⁵⁵ V posledních parlamentních volbách tato strana opakovaně získávala takřka 30 % hlasů. V roce 2008 se však od ní oddělila Srbská progresivní strana, která mimo jiné na rozdíl od SRS podporuje vstup Srbska do Evropské unie. Odtrhnuvši se strana na svoji stranu přitáhla většinu bývalého elektorátu SRS. V současnosti se tedy podpora SRS pohybuje pouze lehce nad 5%.²⁵⁶

Vojislav Šešelj – Haag - ICTY

Ostatní krajně pravicová hnutí většinou nejsou v Srbsku oficiálně registrována, tato zde však působí. Srbská policie odhaduje, že je v zemi na 30 aktivních organizací v celkovém počtu okolo 5000 členů (včetně sportovních - fotbalových chuligánů). Někteří místní bezpečnostně – političtí analytici tvrdí, že uvedené skupiny byly v posledních 3 letech co do počtu osob podstatně silnější, než uvádí oficiální policejní zdroje, ale že bylo zaznamenáno méně problémů, s nimiž byli stoupenci extremistických skupin oficiálně spojováni. Taktéž upozorňují, že do výše uvedeného počtu nejsou zahrnuti sympatizanti a přívrženci, kteří zmíněné skupiny různým způsobem podporují.

Obraz – logo hnutí

K neaktivnějším klerofašistickým a nacionalistickým mládežnickým organizacím patří **Obraz**, Srbské národní hnutí 1389 nebo **Dveri**.²⁵⁷ **Obraz** je fundamentalistické pravoslavné hnutí založené N. Krstićem v roce 1993. Program hnutí je postaven na základních hodnotách pravoslaví a velkosrbského nacionalismu s prvky xenofobie a rasismu. „Obraz“ odmítá účast v parlamentních volbách a jeho cílem je vybudovat silný srbský národní stát, aktivně (a mnohdy i násilně) bojuje proti akcím, které se neslučují s jejich ideologií. **Srbské národní hnutí 1389** rekrutuje své přívržence z řad studentů a sportovců s věkovým průměrem okolo 20 let. Hnutí dbá na tradiční hodnoty pravoslaví, propaguje čistotu a bohatství srbského jazyka, cyrilici, rodinné hodnoty, svrchovanost a nedělitelnost srbského území. Podobné ideje zesílené především fundamentálním pravoslavím zastává i hnutí **Dveri**,²⁵⁸ které je především mládežnickou

²⁵⁴ The International Criminal Tribunal for Former Yugoslavia: The Prosecutor of the Tribunal against Vojislav Seselj. on line: <<http://www.icty.org/x/cases/seselj/ind/en/ses-ii030115e.pdf>>.

²⁵⁵ Irwin, R: Seselj Bid to Discontinue Trial Rejected. 2011, on line: <<http://iwpr.net/report-news/seselj-bid-discontinue-trial-rejected>>.

²⁵⁶ ANSamed: Serbia: Elections; poll, conservative opposition leading. 2012, on line: <http://www.ansamed.info/ansamed/en/news/nations/serbia/2012/02/13/visualizza_new.html_97885841.html>.

²⁵⁷ Ninkovic, V.: Facing far right extremism in Serbia. 2011, on line: <<http://www.transconflict.com/2011/11/facing-far-right-extremism-in-serbia-511/>>.

²⁵⁸ Dveri. on line: <<http://www.dverisrpske.com/sr-CS/index.php>>.

organizací úzce spjatou s oficiální pravoslavnou církví. Na ultrapravoslaví je úzce navázána i **Garda svatého kněze Lazara** (Garda svetog kneza Lazara), jejímž cílem bylo bránit územní celistvost Srbska v případě, že Kosovo vyhlásí jednostranně nezávislost. Garda má být i „křesťanskou milicí“ připravenou bojovat proti kosovským radikálním muslimům. Garda má

Národní fronta - logo

údajně podporu některých příslušníků srbské armády, nikoli však vlády a společnosti. Několikrát bylo zabráněno vstupu jejím členům na území Kosova. Z ostatních organizací v Srbsku například působí odnož mezinárodní neonacistické organizace Blood and Honour, podobnou ideologii zastávají i „**Rasonalisti**“ (tzn. rasoví nacionalisté) usilující o to, aby Srbové v Srbsku měli nejvyšší práva a sami o svém Srbsku rozhodovali. Razí heslo „Zdravý duch ve zdravém těle, ve zdravém okolí a ve zdravém státě“ a „Srbsko Srbům!“, přičemž se hlásí se i k ideologii Adolfa Hitlera. Tato organizace se podobá americké organizaci Ku Klux Klan. Za zmínku zajisté stojí i rasistická, neonacistická, šovinistická, antisemická organizace **Národní fronty** (Nacionalni stroj), v jejímž čele stojí Goran Davidović „Firer“, který byl v říjnu 2010 propuštěn z vězení, kde si odpykal roční trest za činnost spojenou s uvedenou organizací. Z důvodu své protiprávní činnosti totiž byla tato strana v roce 2011 rozpuštěna Srbským ústavním soudem, protože její činnost byla v rozporu se Srbskou ústavou.²⁵⁹

Taktéž se odhaduje, že v Srbsku působí ve čtyřech skupinách přibližně 20 000 příznivců hnutí skinheads (Oi Skinheads, SHARP Skinheads, UF Skinheads a Neonaziskinheads). Od poloviny 90. let dochází k prolínání skinheads se Srbskou pravoslavnou církví, řada členů se stala hluboce věřícími a někteří se dokonce zapsali na bohosloveckou fakultu.

Levicově extremistická scéna

Ve srovnání s krajně pravicovými skupinami se v Srbsku extrémní levice nijak výrazně neprojevuje. Lze až říci, že její organizovaná část prakticky neexistuje a omezuje se na několik protikřesťanských či protikapitalistických hnutí.

Za příklad organizace patřící k anarchistickému směru krajní levice lze uvést **Anarchisticko - syndikalistickou iniciativu** (Anarhosindikalistička inicijativa),²⁶⁰ která požaduje přímou demokracii, přímé akce a svobodu jedince i kolektivu. Hnutí vyzývá k páchání sabotážních akcí, ke stávkám, okupacím státních institucí, blokádám apod. Podobně jako u jiných je i u této skupiny patrná silná inspirace u Řeckých anarchistů, přičemž jejich akce podporují či následně ospravedlňují. Za příklad přímé akce této skupiny lze uvést blokádu Filosofické fakulty v Bělehradě, při níž požadovali po vzoru podobných akcí v zahraničí bezplatné vzdělání a větší svobodu studentů vysokých škol.²⁶¹ Na území Srbska lze rovněž zaznamenat činnost militantních antifašistických organizací (například Antifa Bělehrad²⁶²), jejichž aktivity však nedosahují úrovně krajní pravice.

²⁵⁹ B92: Constitutional Court bans neo-Nazi group. 2011, on line: <http://www.b92.net/eng/news/society-article.php?yyyy=2011&mm=06&dd=03&nav_id=74727>.

²⁶⁰ Sindikalna konfederacija Anarhosindikalistička inicijativa. on line: <http://inicijativa.org/tiki/tiki-view_articles.php>.

²⁶¹ Belgrade University Occupation – call for international support!. 2011, on line: <<http://studentskeborbe.wordpress.com/2011/10/28/belgrade-university-occupation-call-for-international-support/>>.

²⁶² Antifa BGD, on line: <<http://antifabgd.net/>>.

Podobně nevýrazné a v pozadí jsou rovněž komunistické skupiny v Srbsku. **Nová komunistická strana Jugoslávie** (Nova komunistička partija Jugoslavije)²⁶³ vytvořená v roce 1990 je marginální politickou stranou, která se po změně volebního zákona nedokázala znovu zaregistrovat, takže nyní ani není v seznamu politických stran a neúčastní se tedy voleb. Výraznou aktivitu nevyvíjí ani její mládežnická organizace Svaz komunistické mládeže Jugoslávie.²⁶⁴

V posledních letech bylo zaznamenáno několik incidentů, během nichž policie ukázala mnohem větší efektivitu při zatýkání levicových než pravicových extrémistů. Tento fakt nevyplývá z domněnky, že by stát více sympatizoval s pravicovou než levicovou extremistickou scénou, ale problém spočívá spíše v tom, že levá část extremismu nemá politickou podporu na rozdíl od pravé části extremistické scény. Snad nejznámějším případem, který byl reflektován i českými anarchistickými organizacemi, byla kauza tzv. „bělehradské šestky“.²⁶⁵

Ostatní extremistické skupiny

V Republice Srbské nemá zastoupení žádné environmentální extremistické hnutí nebo alespoň ne do takové míry, aby o nich existovalo všeobecné povědomí a profilely se takovým způsobem, aby mohlo být mezi extremistické organizace zařazeno.

Nová zajímavá opatření v boji proti extremismu

Problematické extremismu je v Srbsku věnována pozornost ve spojitosti s diváckým násilím. Místní sdělovací prostředky v roce 2011 věnovaly značný prostor jak konkrétním projevům extremismu, tak i procesům s fotbalovými chuligány (např. odsouzení fanoušků fotbalového klubu Partizan za zabití francouzského občana v roce 2009, výtržnosti srbských chuligánů během kvalifikačního zápasu Srbska proti Itálii v Janově, pálení bosenské vlajky na protest proti hudebnímu vystoupení bosenského zpěváka v Bělehradě apod.).

V květnu 2011 vytvořila srbská policie Národní centrum policie o fotbalových chuligánech. Centrum má disponovat databází, která údajně obsahuje stovky jmen nejextremnějších srbských fanoušků, kteří již byli někdy souzeni kvůli násilí na fotbalových zápasech.

Priority státu v boji proti extremismu

I když zástupci vlády a vládnoucích politických stran čas od času veřejně odsuzují činnost radikálních skupin a občas jsou někteří jejich členové postaveni před soud za spáchání konkrétních trestných činů, obecně lze říct, že srbský stát proti extremismu výrazně (a hlavně preventivně) nezasahuje.

Důkazem toho může být například fakt, že neexistuje zákon, který by zakazoval extremistické organizace, že vláda, respektive ministerstvo vnitra neinformuje obyvatelstvo celoplošně o nebezpečnosti extremismu. Výjimkou je několik málo seminářů, které jsou však organizovány pouze pro zaměstnance státní správy a odbornou veřejnost, přičemž tato

²⁶³ Nova komunistička partija Jugoslavije. on line: <<http://www.nkpj.co.nr/>>.

²⁶⁴ Savez komunističke omladine Jugoslavije. on line: <<http://www.skoj.org.rs/>>.

²⁶⁵ ČSAF: Bělehradská šestka. 2010, on line: <<http://www.csaf.cz/index.php?clanok=1003>>.

skupina je tou, která se problémem extremismu zabývá, a tudíž určitou sumou informací a znalostí disponuje.

Za průlomový krok vlády, respektive soudního systému lze označit červnové rozhodnutí Ústavního soudu Srbska (USS) o zákazu organizace Nacijonalni stroj. Ve druhé polovině roku uvažoval USS o otevření veřejné debaty k návrhu zákazu pravicových organizací Obraz a Srbského národního hnutí 1389.

Podobně organizace Human Right Watch ve své zprávě k roku 2011 upozorňuje, že některé nenávistné trestné činy jsou v Srbsku přehlíženy, či nedochází k jejich dostatečnému vyšetření či následnému projednání před soudy.²⁶⁶ Ke stejným závěrům došla i Monitorovací zpráva Evropské komise proti rasismu a netoleranci vydaná pro Srbsko v roce 2011.²⁶⁷

Hlavní incidenty spojené s extremismem

Za největší událost spojenou s činností srbských extremistických skupin lze označit zrušení bělehradské Pride Parade jenom několik dnů před termínem jejího konání. Hlavním oficiálním důvodem bylo zabránění potenciálních tvrdých střetů radikálů s policií, eventuálně i účastníky pochodu (viz zkušenost z roku 2010, kdy došlo k masivním srážkám s policií, aby byli účastníci pochodu ochráněni). Vyhrocená debata veřejnosti vedla státní orgány k tomu, že daný den nebyly povoleny ani žádné jiné akce shromažďovacího typu. Protesty původně namířené proti Pride Parade se tak nemohly zvrhnout v potenciální protivládní demonstrace namířené proti neutěšené domácí ekonomické situaci či proti přístupu vlády k řešení otázky Kosova.²⁶⁸

*Demonstrace na podporu Ratka Mladiće – květen 2011
výše).*²⁶⁹

K podobným střetům mezi přívrženci krajní pravice a státními silami došlo v květnu 2011 v Bělehradě, kde se po skončení demonstrace na podporu Ratka Mladiće organizované SRS osoby spjaté i s chuligánským hnutím střetli s bezpečnostními složkami, přičemž po střetech bylo zadrženo více jak 100 osob. Na násilnostech se dle policie nejvíce podíleli členové Srbského národního hnutí 1389 (viz

²⁶⁶ Human Rights Watch: World Report 2012: Serbia. 2012, on line: <<http://www.hrw.org/world-report-2012/serbia>>.

²⁶⁷ ECRI Report on Serbia. 2011, on line: <<http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/Country-by-country/Serbia/SRB-CbC-IV-2011-021-ENG.pdf>>

²⁶⁸ CP 24: Serbian police ban pride march, extremist protest. 2011, on line: <http://www.cp24.com/servlet/an/local/CTVNews/20110930/110930_serbia_pride/20110930/?hub=CP24Extras>.

²⁶⁹ Serbian Government: 111 persons taken in conflicts between police, hooligans following protest of support to Mladic. 2011, on line: <<http://www.srbija.gov.rs/vesti/vest.php?id=76622>>.

Pravicoví extrémisté se pak ve druhé polovině 2011 poměrně významně angažovali během blokad hraničních přechodů na severu Kosova, a to jak prostřednictvím výzev k podpoře Srbů na barikádách na svých internetových stránkách, vylepováním plakátů nebo nabádáním „skutečných Srbů“ k „pochodu“ na Kosovo, tak i vlastní přítomností přímo v dotčených prostorech při obraně jednotlivých barikád.

5.12 Chorvatská republika

Obecně lze konstatovat, že v Chorvatsku není extremismus v klasickém chápání nijak viditelný. V zemi nebyly zaznamenány žádné nové projevy extremismu. Ožehavějším problémem je boj s organizovaným zločinem a především pak s hojně rozšířenou korupcí. Z tohoto důvodu se ani ve strategických dokumentech o bezpečnosti státu nevěnuje extremismu výraznější pozornost.

Pravicově extremistická scéna

Z ideového hlediska je pro chorvatský pravicový extremismus typické souznění s ustašovským režimem, který zemi vládl v době 2. světové války. I s ohledem na historické reminiscence je v názorech jejích příznivců přítomný silný etnický nacionalismus spojený s nepřátelstvím vůči ostatním národům na Balkáně, který se projevuje rovněž silným militarismem. Podobně jako například v Polsku je pro chorvatskou krajní pravici typický fundamentalistický důraz na postuláty katolické víry, které mají rovněž své základy v složitých vztazích na Balkáně, a která se navenek projevuje například útoky vůči sexuálním menšinám (viz níže).²⁷⁰ Ostatně byly ojediněle zaznamenány i katolické mše za „mučedníky“ z řad přívrženců ustašovského režimu. Projevy pravicového extremismu pak lze v poměrně velké míře zaznamenat v průběhu sportovních utkání, kde se objevují symboly a hesla spojovaná s tímto režimem, přičemž lze obecně vysledovat propojení krajně pravicových tendencí s prostředím fotbalových chuligánů (například u tvrdého jádra fanoušků fotbalových klubů Dinama Zagreb či Hajduku Split).

Hrvatska strana prava
- logo

Na ustašismus ve svých prohlášeních odkazovala i strana **Chorvatského demokratického společenství** (Hrvatska demokratska zajednica) pod vedením Franjo Tudmana.²⁷¹ Po smrti Tudjana však tato strana zmírnila svoji radikální rétoriku, a proto ji již nelze a priori označit za krajně pravicovou. Příkladem současně působící krajně pravicové strany je **Chorvatská strana práva** (Hrvatska strana prava).²⁷² Počet členů této strany se v současné době blíží 40 000, její volební úspěchy však klesají (v posledních volbách strana nezískala ani jedno parlamentní křeslo).²⁷³ Od této strany se odtrhla odnož **Chorvatská strana práva dr. Ante Starčeviče**, která v koalici s krajně pravicovou **Chorvatskou čistou stranou práva** získala v parlamentních volbách v roce 2011 křeslo jedno.

Kromě těchto politických stran působí v Chorvatsku další skupiny,

²⁷⁰ Sovák, M. Ideológia extrémnej pravice v Chorvátsku a Srbsku. Středoevropské politické studie. 2008, č. 2, on line: <<http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=339>>.

²⁷¹ Milza, P. Evropa v černých košilích. Praha: Themis, 2005. s. 442 – 444.

²⁷² Hrvatska strana prava. on line: <<http://www.hsp.hr/>>.

²⁷³ HIDRA: Hrvatska strana prava. 2011, on line: <<http://hidran.hidra.hr/hidrarad/stranke/programi/028361.pdf>>.

jejichž pole aktivit se pohybuje od „internetového radikalismu“ až po pořádání a účast na veřejných akcích. Vedle již zmíněného neoustašovského proudu krajní pravice se pak v Chorvatsku vydělují neonacistické skupiny, které jsou založeny především na rasové nenávisti, a u kterých je na rozdíl o prvé skupiny patrna i ochota spolupracovat s podobnými skupinami v regionu (například v Srbsku).²⁷⁴

Levicově extremistická scéna

Aktivita krajně levicových skupin není v Chorvatsku výrazná. Ani protivládní pouliční protesty z února – března 2011 nepřekročily standardní meze vyjádření nesouhlasu demokratickými prostředky. Organizovaná a dlouhodobě působící anti-etatistická platforma tohoto typu se v zemi neprojevuje. Z komunistického směru krajní levice lze vytknout **Socialistickou stranu práce Chorvatska** (Socijalistička radnička partija Hrvatske),²⁷⁵ která hlásá názory typické komunistickým stranám, ale která nedosahuje výraznějších úspěchů.²⁷⁶

*Socialistická strana
práce Chorvatska - logo*

Rovněž tak jsou v Chorvatsku patrná anarchistické hnutí, jejichž zastávané názory (snahy o zlepšení postavení dělnické třídy, podpora přímé demokracie a revoluce) se neliší od těch v jiných státech Evropy. Z konkrétních skupin lze zmínit organizaci **MASA - Sít' anarchosyndikalistů Chorvatsko** (Mreža anarhosindikalista)²⁷⁷ nebo **Centrum pro anarchistické studie** (Centar za anarhističke studije).²⁷⁸ Stejně tak lze v Chorvatsku nalézt struktury militantních antifasistických hnutí.²⁷⁹

Ostatní extremistické skupiny

Jako specifickou kategorii by bylo možno v rámci Chorvatska vydělit silný etnický nacionalismus, který je sice jedním ze znaků krajně pravicových skupin, jako takový však může být přítomen i u osob, které jinak ke krajní pravici netíhnou. Tento vývoj především vychází z dědictví válek na Balkáně a nepřátelských vztahů mezi jednotlivými státy, které se pouze postupně stabilizují.

Nová zajímavá opatření v boji proti extremismu

Nebyla zaznamenána žádná nová výraznější opatření proti extremismu, což může souviset s tím, že chorvatské bezpečnostní složky nepřikládají boji s extremismem až takovou váhu (viz výše). Zároveň může důvod tkvět v absenci výraznějších extremistických akcí, které by ohrožovaly chorvatský stát či některou skupinu obyvatel.

²⁷⁴ DW. Desni ekstremizam – tinjajuća opasnost u Hrvatskoj. 2011, on line: <<http://www.dw.de/dw/article/0,,15540905,00.html>>.

²⁷⁵ Socijalistička radnička partija Hrvatske on line: <<http://www.srp.hr/>>.

²⁷⁶ HIDRA: Socijalistička radnička partija Hrvatske. 2011, on line: <<http://hidran.hidra.hr/hidrarad/stranke/programi/028422.pdf>>.

²⁷⁷ MASA – Mreža anarhosindikalista – Hrvatska. on line: <<http://www.masa-hr.org/>>.

²⁷⁸ Centar za anarhističke studije. on line: <<http://anarhizam.hr/index.php>>.

²⁷⁹ Antifa Zagreb. on line: <<http://www.mladi-antifasisti.hr/>>.

Priority státu v boji proti extremismu

Za boj s extremismem je z definice a dělby práce především odpovědná Bezpečnostně zpravodajská agentura (Sigurnosno-obavještajna agencija - SOA). Z titulu své role a standardního postupu obdobných služeb SOA nezveřejňuje podrobnosti svého fungování a její priority.

Hlavní incidenty spojené s extremismem

Nejvýraznější projevy extremismu, resp. násilí proti skupině obyvatel, byly zaznamenány jako homofóbní projevy odporu k LGBT populaci. Během pochodu **Gay Pride**, který se konal v červnu 2011 ve Splitu, byli davem napadeni aktivisté za práva homosexuálních komunit. Podle některých komentátorů za těmito nepokoji stáli přímo představitelé výše zmíněných krajně pravicových politických stran.²⁸⁰ Zároveň se ukázalo, že v některých částech společnosti (spojených především s katolickým fundamentalismem) je přítomno velmi silné podhoubí nenávisti vůči těmto sexuálním menšinám.²⁸¹

Demonstrace proti pochodu Gay Pride – Split, červen 2011

Za příklad nenávistných aktů založeného na internetnickém napětí v regionu lze uvést **zhanobení památníku** Srbských obětí Ustašovců u obce **Vlejun**, ze kterého byli podezřeni členové shora zmíněné Chorvatské strany práva.²⁸² Je však obtížné, podobně jako v případě levicového extremismu, říci, že by tyto nepokoje podněcovaly určité pevně organizované skupiny.

5.13 Řecká republika

Extremistická scéna v Řecku nabývá na síle v důsledku nadále se zhoršující ekonomické situace země, která se projevuje poklesem životní úrovně obyvatel. Již v historii ekonomické krize podněcovaly k posilování radikálních proudů ve společnosti a současná situace v Řecku potvrzuje vztah mezi ekonomickou krizí a růstem krajních politických proudů.

²⁸⁰ Bogdanić, S.: Desni ekstremizam – tinjajuća opasnost u Hrvatskoj. 2011, on line: <<http://www.tacno.net/Novost.aspx?id=11204>>.

²⁸¹ Tanya, D.: Croatia President, Prime Minister Condemn Violence At Gay Pride Parade. 2011, on line: <<http://thenewcivilrightsmovement.com/croatia-president-prime-minister-condemn-violence-at-gay-pride-parade/politics/2011/06/12/21908>>. Reportáž o napadení pochodů LGBT komunity je ke zhlédnutí zde: YouTube: Gay Pride Split Homophobes Attack (RTL). 2011, on line: <<http://www.youtube.com/watch?v=O4KCXVbR3jI>>.

²⁸² Kundić, D. Na spomeniku u Veljunu ćirilicom ispisano slovo "U" s križićem. 2011, on line: <<http://www.novolist.hr/Vijesti/Crna-kronika/Na-spomeniku-u-Veljunu-cirilicom-ispisano-slovo-U-s-krizicem>>.

Pravicově extremistická scéna

Pravicoví extremisté v Řecku v základu kopírují ideové body přítomné i v jiných krajně pravicových hnutích v Evropě. Silný nacionalismus je v Řecku specificky ztělesněn nepřátelstvím vůči Turecku, které má svůj původ v dávné (Osmanská říše) i nepříteli vzdálené (spor o suverenitu nad Kyprem) minulosti, Makedonii (již z důvodu názvu této země) či Albánií. V poslední době také velmi zesílil odpor vůči Evropské unii a některým jejím členům (především Německu) z důvodu tlaku Evropské unie na přijetí tvrdých ekonomických opatření v Řecku. Spolu s tímto ultranacionalismem je v Řecku přítomný i rasismus, xenofobie a antisemitismus (opět zdůrazňovaný především v souvislosti s prohlubující se ekonomickou krizí, za kterou dle krajní pravice stojí právě cizí síly spjaté s Izraelem). Většina krajně pravicových skupin se rovněž hlásí k radikálnímu ortodoxnímu křesťanství, které má v Řecku dlouhou tradici (z důvodu vymezení se vůči Osmanské říši). Náboženská svoboda je v Řecku sice zaručena Ústavou, ale i ta samotná definuje východní ortodoxní křesťanství jako „převládající náboženství“. U krajně pravicových hnutí se pak ortodoxní fundamentalismus odráží v radikálním odmítavém postoji k islámu (typická je například snaha bránit všemi možnými prostředky stavbu mešit) či v homofobních postojích.

Hlavní krajně pravicovou politickou stranou v Řecku je **Lidové pravoslavné hnutí** (Laikós Orthodoxos Synagermós - LAOS).²⁸³ Tato strana byla založena v roce 2000 Georgiose Karatzaferisem, který stojí v čele strany i v současnosti. Program LAOSu je charakteristický restriktivním postojem k imigrační politice (požadují okamžité vyhoštění všech nelegálních imigrantů), etnickým nacionalismem, odporem ke globalizaci, ortodoxním křesťanským konzervatismem (staví se proti sňatkům homosexuálů, potratům, podporují ústavní zajištění zvláštního postavení pravoslavné křesťanské církve). V zahraniční politice strana podporuje expanzivní politiku projevující se především tvrdou linií politiky vůči Turecku, Makedonii a Albánii.²⁸⁴ V současné době má strana 2 zástupce v Evropském parlamentu a 15 jejích členů zasedá v Parlamentu (ve volbách v roce 2009 strana získala 5, 63%). Na podzim 2011 představitelé této strany zasedli i ve vládním kabinetu, což způsobilo vlnu nevole z důvodu jejich xenofobních či rasistických názorů a dle mnohých komentátorů vstup LAOS do vlády symbolizoval celkový vzestup krajní pravice v Řecku²⁸⁵ (nutno však podotknout, že strana ve vládě vydržela pouze do února 2012, kdy její zástupci z vlády odešli z důvodu nesouhlasu s dalšími úspornými opatřeními).

Ještě radikálnější pozice zastává politické hnutí **Zlatý úsvit** (Chrysi Avyi), které vyzývá ideologie ultranacionalismu, silné xenofobie, neonacismu (či neofašismu), staví se proti kapitalismu, liberalismu i demokracii samotné. Největším a také doposud jediným politickým úspěchem této strany se stal zisk jednoho zastupitele v komunálních volbách v Athénách v roce 2011, přičemž v některých čtvrtích s početnými menšinami imigrantů činila podpora pro toto hnutí až

Chrysi Avyi - emblém

²⁸³ Laikós Orthodoxos Synagermós. on line: <<http://www.neolaialaos.gr/>>.

²⁸⁴ Jesse, E. – Thieme, T. (ed.): Extremismus in den EU-Staaten. VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2011. 155.

²⁸⁵ Smith, H.: Rise of the Greek far right raises fears of further turmoil. 2011, on line: <<http://www.guardian.co.uk/world/2011/dec/16/rise-greek-far-right-turmoil>>.

20%. Toto uskupení stojí za některými xenofobními násilnostmi proběhnuvšími v roce 2011 v Řecku (viz níže).²⁸⁶

Levicově extremistická scéna

Podobně jako pravicový, tak i levicový extremismus představuje nebezpečí pro řecký stát, a to možná ještě výraznější. Protesty krajně levicových hnutí mnohdy přerůstají v násilné akce proti institucím reprezentující stát či kapitalismus. V Řecku není levicový extremismus až tak striktně oddělen na své anarchistické a komunistické křídlo a mnohých shromáždění se účastní obě větve krajní levice společně. Podle úřadu koordinátora proti terorismu v Evropské unii je pak Řecko vůbec nejvíce v Evropě zasaženo krajně levicovým a anarchistickým extremismem a z toho důvodu je proti němu třeba vést účinný boj.²⁸⁷

Anarchistické hnutí v Řecku navazuje na ideové předchůdce ze začátku 20. století a především na anarchistické hnutí působící při povstání proti vojenské diktatuře v 70. letech.²⁸⁸ Řecké anarchistické skupiny, kterých v zemi působí větší množství, se vyznačují odporem vůči kapitalismu a násilnými útoky vůči institucím (či osobám), které jsou dle nich s kapitalismem spojeny: státní úřady, banky, světové obchodní řetězce apod. Mementem pro ještě zesílenou vlnu násilných akcí se stala smrt Alexandrose Grigoropoulase v prosinci 2008, který byl zastřelen policejními složkami. Nepokoje v posledních letech jsou pak živeny odporem k přijímaným úsporným opatřením, která dle řeckých anarchistů zvětšují sociální rozdíly ve společnosti a dopadají především na nejchudší vrstvy, které jsou již tak zdecimované. Jejich postoje se vyznačují i odmítáním státu (a současné podoby demokracie) jako celku, který dle nich stojí za současnými ekonomickými, sociálními i politickými problémy. Během militantních akcí řečtí anarchisté útočí na bezpečnostní složky či budovy různými zbraněmi i výbušninami. Akce řeckých anarchistů pak získávají podporu napříč Evropou (včetně projevování solidarity se zadrženými anarchisty obviněnými z páchaní trestných činů), přičemž pro zahraniční skupiny je většinou řecký boj vzorem.

Konspirace ohnivého jádra

Za příklad jedné z nejradikálnějších organizací lze označit skupinu **Konspirace ohnivého jádra** (Conspiracy of Fire Nuclei - Synomosia Pyrinon tis Fotias – SPF), která se prvně objevila v prosinci 2008. Tato skupina stojí za mnohými žhářskými útoky proti bankám a státním institucím, za rozesíláním dopisních bomb či instalováním výbušných zařízení u „nepřátelských cílů“. V roce 2011 byli její členové například uznáni vinnými za rozesílání dopisních bomb vrcholným řeckým a evropským představitelům

²⁸⁶ Fekete, L.: Three days of anti-immigrant violence shakes Athens. 2011, on line: <http://www.irr.org.uk/2011/may/ha000020.html>.

²⁸⁷ Neoskosmos: Greece top target for anarchist violence. 2011, on line: <http://neoskosmos.com/news/en/Greece-top-target-for-anarchist-violence>.

²⁸⁸ Libcom: Some notes on the anarchist/anti-authoritarian movement in Greece. on line: <http://libcom.org/library/some-notes-anarchistanti-authoritarian-movement-greece>.

(včetně například Angely Merkelové).²⁸⁹ Tato skupina je neformálně organizována, přičemž deklaruje, že její boj proti kapitalismu a státu neskončí, dokud nezvítězí a neodstraní své nepřátele.²⁹⁰ Aktivita této skupiny vedla k tomu, že ji Spojené státy Americké v roce 2011 zařadily na seznam teroristických organizací.²⁹¹

V Řecku pak působí bezpočet dalších větších či menších organizací, které se podílejí na organizaci násilných demonstrací, či se jich účastní nebo jinak bojují proti řeckému státu a kapitalismu. Za příklady těchto organizací lze zmínit Ozbrojenou revoluční akci (Armed Revolutionary Action), Revoluční boj (Revolutionary Struggle) nebo různé skupiny navázané na mezinárodní anarchistické či antifašistické hnutí.

Komunistická strana Řecka

Podobně roztržštěné je i komunistické spektrum řecké krajní levice. V posledních volbách do parlamentu kandidovalo celkem 7 politických stran, které by bylo možno zařadit k tomuto krajně levicovému směru politiky. Nejvýznamnější z nich je ortodoxně komunistická **Komunistická strana Řecka** (Kommounistikó Kómma Elládas), která ve volbách obdržela 7,5% hlasů, což ji vyneslo zisk 21 parlamentních křesel.²⁹² Do parlamentu se díky zisku 4,6% dostala i Koalice radikální levice (známá též pod zkratkou SYRIZA) která v parlamentu obsadila 13 křesel, a která hlásá antikapitalismus a ekosocialismus. Ostatními krajně levicovými stranami, které se do parlamentu nedostaly, jsou (pořadí odpovídá jejich volebním ziskům): Antikapitalistická levicová skupina pro převrat, Komunistická strana (marxismus - leninismus), Marxisticko – leninistická komunistická strana, Revoluční strana pracujících a Organizace za obnovu Komunistické strany Řecka.²⁹³

Ostatní extremistické skupiny

Radikální environmentální hnutí nedosahují v Řecku takové síly, a to především proto, že většinu jejich témat přebírají levicově extrémní organizace (a to jako anarchistického, tak i komunistického směru). Důraz na radikální ekologickou tematiku je v Řecku patrný především v posledních deseti letech, kdy se vzedmul v souvislosti s kritikou necitlivých zásahů do životního prostředí v souvislosti s pořádáním Letních olympijských her 2004.

²⁸⁹ News Wires: Greek anarchists convicted over letter bombs. 2011, on line: <http://www.france24.com/en/20110719-greece-anarchist-letter-bombs-court-terrorism-germany-merkel-police>.

²⁹⁰ Kiesling, B.: Who are the Conspiracy of Fire Cells? 2009, on line: http://athens.indymedia.org/front.php3?lang=el&article_id=1129729.

²⁹¹ U.S. State Department: Terrorist Designation of Conspiracy of Fire Nuclei. 2011, on line: <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2011/10/175362.htm>.

²⁹² Gemenis, K. – Nezi, R.: The 2011 Political Parties Expert Survey in Greece. 2012, on line: http://doc.utwente.nl/79515/1/Expert_survey_report_DANS.pdf

²⁹³ Dataset: Greece: Parliamentary Election 2009, on line: http://eed.nsd.uib.no/webview/index.jsp?study=http%3A%2F%2F129.177.90.166%3A80%2Fobj%2FStudy%2FGRPA2009_Display&mode=cube&v=2&cube=http%3A%2F%2F129.177.90.166%3A80%2Fobj%2FfCube%2FGRPA2009_Display_C1&top=yes.

Nová zajímavá opatření v boji proti extremismu

Většina opatření řecké vlády byla reakcí na aktuální akce pravicových či levicových extremistů. Řecká vláda se především snaží co nejvíce eliminovat činnost extrémních hnutí, aby tak předcházela pokračování či šíření nepokojů.

Priority státu v boji proti extremismu

Vzhledem k vyhrcoené společenské a ekonomické situaci je hlavní prioritou řecké vlády v co největší míře zajistit udržení veřejného pořádku. S tímto úzce souvisí i zamezení projevů pravicového a levicového extremismu, především v jeho násilných formách. Násilné akce extremistů totiž způsobují státu nejenom nemalé materiální škody, ale rovněž podřývají jeho celkovou stabilitu.

Hlavní incidenty spojené s extremismem

Nejvýznamnější incidenty v Řecku souvisí s opakovanými militantními demonstracemi levicově extremistických organizací, při nichž dochází ke škodám na soukromém i veřejném majetku a zároveň k tvrdým střetům demonstrantů s bezpečnostními složkami. Tato shromáždění zároveň podkopávají stabilitu celého řeckého státu. Většina protestů se soustřeďuje do největších měst Athén a Soluně, postupně se však rozšiřují i do dalších lokalit. Největší protesty se uskutečňovaly v době, kdy řecká vláda či parlament rozhodovaly o dalších úsporných opatřeních. Za příklad největších protestů v roce 2011 lze zmínit dubnové nepokoje ve městě Keretea nedaleko Athén,²⁹⁴ červnové tvrdé srážky anarchistických demonstrantů s policií v Athénách,²⁹⁵ říjnové několikadenní násilné demonstrace, při kterých i jeden z demonstrantů zemřel²⁹⁶ či shromáždění z prosince, při kterých si demonstranti připomínali shora uvedenou smrt Alexandrose Grigoropoulase.²⁹⁷

Nepokoje proti úsporným opatření – Athény, červen 2011

Z hlediska krajní pravice je třeba uvést především silné etnické nepokoje proběhnuvší v květnu v Athénách. Rozbuškou k nepokojům se stala vražda Manolise Kantarise, 44-letého Řeka, kterou ultranacionalisté svalili na místní imigranty a na nefungující státní aparát. Výsledkem vyhrcoené situace byla násilná shromáždění, jejichž účastníci opakovaně napadali osoby asijského a afrického vzezření (dle některých bylo těchto násilných útoků více než

²⁹⁴ Becatoros, E.: Anarchy erupts in Greece as austerity bites. 2011, on line:

<<http://www.independent.co.uk/news/world/europe/anarchy-erupts-in-greece-as-austerity-bites-2269023.html>>.

²⁹⁵ Brabant, B.: Greek violence echoes riots of 2008. 2011, on line: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-13949943>>.

²⁹⁶ Kollewe, J. – Wearden, G.: Man killed in Greek austerity protests - 20 October 2011. 2011, on line: <<http://www.guardian.co.uk/business/blog/2011/oct/20/eu-crisis-emergency-talks>>.

²⁹⁷ Behrakis, Y.: Greek police clash with protesters before budget vote. 2011, on line:

<<http://www.reuters.com/article/2011/12/06/us-greece-protesters-idUSTRE7B50VI20111206>>.

100), přičemž jedna osoba původem z Pákistánu svým zraněním podlehl a minimálně 19 dalších bylo vážněji poraněno. Zároveň se útočníci dostali do násilných střetů s policií, která přes 40 z nich zadržela.²⁹⁸

6. Vyhodnocení Koncepce boje proti extremismu pro rok 2011

6.1. Komunikací proti demagogii

6.1.1 Otevřené a zodpovědné zpravodajství

- Stávající informační a analytické materiály na webových stránkách musejí být pravidelně aktualizovány a doplňovány. Musejí být snadno dostupné. V případě Ministerstva vnitra a Policie ČR musí přinášet přidanou hodnotu pramenící z povahy činnosti bezpečnostních složek. Mezi materiály na webu Ministerstva vnitra budou také analýzy. Bezpečnostní informační služba bude nadále dodávat kvartální zprávu o scéně. Stejně tak bude publikovat nadále zprávy odbor bezpečnostní politiky. Cílem je, aby byla veřejnost pravdivě, včas a dostatečně informována o vývoji na scéně a o opatřeních, které státní správa proti ní vyvíjí. Je nutné se zaměřit zejména na preventivní opatření.
- Pověření pracovníci, kteří komunikují se zástupci médií, musejí sami kontaktovat novináře a zodpovědně jim poskytovat informace s přidanou hodnotou. V případě informování o extremistické agresi musí být zvolen ofenzivní přístup. Platí zásada nulové tolerance vůči násilnostem ze strany extremistů.

Gesce: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Úřad vlády ČR.
Termín: průběžně.

Způsob plnění:

Ministerstvo vnitra

Pracovníci odboru tisku a public relations v roce 2011 průběžně odpovídali na dotazy novinářů a občanů týkající se aktuálních událostí z oblasti extremismu, migrační a azylové problematiky a dalších aktivit souvisejících s bojem proti xenofobii, rasismu a antisemitismu.

Konkrétní dotazy se často týkaly problematiky konání extremistických shromáždění. Především v souvislosti s tím, že představitelé krajně pravicové scény začali svolávat svá shromáždění pod záminkou, že se jedná o náboženská sdružení občanů (stalo se tak např. ve Varnsdorfu). Zvýšený zájem o dění na české extremistické scéně byl zaznamenán v souvislosti s červencovými událostmi v Norsku, kdy se na některých webových stránkách (např. White Media) objevila prohlášení českých neonacistů schvalující čin Anderse Breivika.

Média se pak v druhé polovině loňského roku začala intenzivně zajímat o dění na krajně levicové scéně. Vláda ČR totiž v červenci loňského roku zadala Ministerstvu vnitra

²⁹⁸ Gatopoulos, D.: Far-Right Protest in Athens Turns Violent. 2011, on line:
<<http://abcnews.go.com/Business/wireStory?id=13592567#.T0NkEnkgeQA>>.

zpracovat návrh na pozastavení činnosti Komunistické strany Čech a Moravy k Nejvyššímu správnímu soudu. Nicméně analýza Ministerstva vnitra a následně vypracované posudky čtyř externích odborníků (právníků – odborníků na extremismus) nedoporučily v současné době a za současných podkladů návrh podávat. Zájem novinářů byl především o argumentaci Ministerstva vnitra a oslovených expertů. Z tohoto důvodu byly na webové stránky vyvěšeny jak znění analýzy, tak i odborné posudky.

Odbor tisku a public relations pak plnil zejména tyto úkoly:

Na internetových stránkách Ministerstva vnitra byly v rubrice „Bezpečnost a prevence“ – „Bezpečnostní hrozby“ – „Extremismus“ pravidelně zveřejňovány dokumenty k dané problematice. Jedná se např. o čtvrtletní zprávy odboru bezpečnostní politiky a Informace BIS o vývoji na extremistické scéně. Při přípravě čtvrtletních zpráv odboru bezpečnostní politiky byly využívány podklady Národního kontaktního bodu pro terorismus Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu.

V souvislosti s událostmi ve Šluknovském výběžku, které daly mimo jiné prostor pro prezentaci a zviditelnění členům krajní pravice (především z řad DSSS), byl připraven na základě podkladů odboru bezpečnostní politiky informační rozcestník (<http://www.mvcr.cz/clanek/problematika-socialne-vyloucenych-lokalit.aspx>). Ten má sloužit především jako metodická pomoc obcím, která v sobě zahrnuje i například problematiku extremistických shromáždění. Součástí rozcestníku je také zpráva „Události ve Šluknovském výběžku“, která v jedné z částí reflektuje a stručně analyzuje roli pravicových extremistů v oblasti Šluknovského výběžku.

Na konci září 2011 se na půdě Ministerstva vnitra uskutečnil odborný seminář na téma PR orgánů státní správy, především Ministerstva vnitra a Policie ČR, ve vztahu k extremismu a anticiganismu a problematika informování o extremistických shromážděních v sociálně vyloučených lokalitách. Semináře se zúčastnili jak představitelé resortu, tak i zástupci neziskových organizací či novináři.

V průběhu roku 2011 byly pak vydávány tiskové zprávy reagující na aktuální události týkající se extremismu, které měly za cíl informovat o aktivitách extremistů a reakci Ministerstva vnitra a Policie ČR. Byla takto např. prezentována činnost antikonfliktních týmů.

Pracovníci Policie ČR se zúčastňovali školení, která se mimo jiné zaměřovala i na komunikaci s veřejností a médii. Tato školení byla určena pro velitele bezpečnostních opatření, policejní tiskové mluvčí a členy antikonfliktních týmů.

Byl kladen důraz na kvalitní a korektní informování o extremistických shromážděních, dodržování zásad pojmenovaných v metodických materiálech. Např. v souvislosti s událostmi na Šluknovsku Policie ČR generovala aktualizované zpravodajství zveřejňované na policejních webových stránkách.

Úřady vlády

Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách pravidelně prezentuje svou činnost a uveřejňuje další relevantní poznatky na webu: www.socialni-zaclenovani.cz a na Facebooku: www.facebook.com/agenturaprosocialnizaclenovani

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Informační a analytické materiály na webových stránkách www.msmt.cz a www.prevence-info.cz jsou pravidelně aktualizovány a doplňovány. Tyto webové stránky jsou snadno dostupné všem subjektům v oblasti primární prevence i všem dalším zájemcům o tuto oblast.

6.1.2. Internet bez nenávistné propagandy

- Bude zřízena policejní internetová Helpline pro hlášení nelegálního a nežádoucího obsahu pro veřejnost, podle návrhu zpracovaného Odborem informační kriminality Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování a odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra.
- Bude navázána spolupráce s nestátním subjektem pro komunikaci s poskytovateli Internetu pro nelegální extremistický obsah hostovaný na serverech třetích zemí podle návrhu zpracovaného odborem bezpečnostní politiky a odsouhlaseného relevantními policejními útvary. Vzorem pro tuto platformu je německý Jugendschutz či britská Internet Watch Foundation. Ministerstvu vnitra bude poskytovat v případě potřeby součinnost odbor poštovních služeb a služeb informační společnosti Ministerstva průmyslu a obchodu.

Gesce: Ministerstvo vnitra, Policie ČR a v případě druhého úkolu (komunikace s poskytovateli Internetu) i Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Termín: 31. prosince 2011.

Způsob plnění:

Zřízení policejní internetové Helpline bylo z důvodu úspor a strukturálních změn v rámci Policie ČR zpožděno. Z podnětu náměstka policejního prezidenta pro Službu kriminální policie a vyšetřování byla vytvořena potřebná tři tabulková místa a byly vytvořeny podmínky pro spuštění projektu. Splnění tohoto úkolu se přesouvá na 1. srpna roku 2012.

Odbor bezpečnostní politiky navázal spolupráci s Národním centrem bezpečnějšího internetu. Ke spolupráci byli osloveni i někteří odborníci z akademické sféry a zmocněnkyně pro lidská práva. Parametry spolupráce byly stanoveny, byly připraveny příslušné podkladové materiály. V roce 2012 bude podepsána deklarace o spolupráci mezi Ministerstvem vnitra a Národním centrem bezpečnějšího internetu a projekt bude zahájen

6.1.3. Protiextremistická kampaň

- Sekce pro lidská práva Úřadu vlády připraví čtyřletý projekt zahrnující informační kampaně a na ně návazné projekty a další aktivity věnované tématům „rovné příležitosti“ a „extremismus/násilí z nenávislosti“. Část projektu věnovaná projevům extremismu by měla naplňovat několik úkolů týkajících se mediálního zobrazování extremismu, součástí projektu by měla být i regionální vzdělávací část, která podpoří i plnění řady úkolů týkajících se vzdělávání. Ministerstvo vnitra, případně Policie ČR poskytne v případě potřeby a žádosti ze strany Úřadu vlády součinnost.

Gesce: Úřad vlády.

Termín: 31. prosince 2011.

Způsob plnění:

Agentura pro sociální začleňování byla zároveň v rámci Sekce pro lidská práva (a také ve Strategii boje proti sociálnímu vyloučení) pověřena přípravou celostátní kampaně upozorňující na problematiku násilí z nenávisli. Kampaň bude součástí tříletého projektu, který bude realizovaný v letech 2012-2015 a bude hrazena z finančních mechanismů EHP/Norska.

6.2. Vědomostí proti totalitářům

6.2.1. Vzdělávání dětí a učitelů

- Bude dopracován Akční plán ke Strategii prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy.
- Odborná diskuse mezi odborníky na didaktiku a metodiku vzdělávání a experty v oblasti extremismu se zaměří především na formulaci hlavních specifických zásad pro tuto oblast vzdělávání, které by měly respektovat vzdělávací projekty zaměřené na oblast multikulturní (interkulturní) výchovy a extremismu.
- Semináře dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se zaměří nejen na faktografické údaje o extremismu, ale také na získání kompetencí, potřebných pro výuku tohoto tématu. Současně budou propagovat příklady dobré praxe.
- Budou nadále zpracovávány srovnávací studie inkluzivních přístupů ve vybraných zemích, výsledky budou průběžně zpracovávány jak do koncepčních dokumentů, tak předávány do seminářů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Nadále bude metodicky podporována výuka zdůrazňující prospěšnost soužití skupin s různou kulturou (v rámci ostatních průřezových témat, stanovených rámcovými vzdělávacími programy).

Gesce: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Termín: 31. prosince 2011.

Způsob plnění:

V roce 2011 se začalo s přípravou Strategie prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2013 – 2018. Tato strategie bude navazovat na stávající Strategii prevence rizikového chování na období 2009 – 2012. K nové Strategii prevence rizikového chování bude vypracován Akční plán.

Vzdělávací programy s tematikou extremismu, které má Národní institut pro další vzdělávání ve své nabídce v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, budou obsahovat nejen faktografické údaje, ale také získání kompetencí, potřebných pro výuku tohoto tématu s tím, že současně bude využita propagace příkladů dobré praxe.

Další aktivity resortu školství v oblasti extremismu jsou uvedeny v příloze.

- Ministerstvo vnitra a Policie ČR poskytnou všestrannou pomoc a podporu při provádění stávajících preventivních, vzdělávacích projektů. Konkrétně např. projektům „Extremismus - A co na to zákon?“ a „Hrozby neonacismu“.

- Pracovníci odboru metodiky, prevence a mezinárodní spolupráce Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování zajistí přednášky pro pracovníky Preventivně informačních skupin v rámci Instruktažně metodického zaměstnání. Na policejním Intranetu budou materiály využitelné jako podklady pro všechny policisty, kteří dostanou za úkol přednášet na školách.

Gesce: Ministerstvo vnitra a Policie ČR.

Kontrolní termín: 30. června 2011, poté průběžně.

Způsob plnění:

Pracovníci Odboru metodiky, prevence a mezinárodní spolupráce ÚOOZ se v roce 2011 zapojili do realizace preventivního projektu Policejního prezidia „Policie pro každého“. Jedním z témat tohoto projektu je extremismus a xenofobie. Odbor zpracoval obsahovou náplň projektu v dané oblasti. Cílovou skupinou, pro kterou preventivní program určen jsou žáci základních a středních škol. Projekt budou využívat policisté preventivně informačních skupin jednotlivých krajských ředitelství PČR, vyškolení lektori z řad pedagogů. Jeho nedílnou součástí jsou videospoty. Standardně se pracovníci metodického odboru ÚOOZ věnují přednáškové činnosti.

6.3. Jednotná protiextremistická platforma

6.3.1. Prevence

- Ministerstvo vnitra bude nadále mapovat protiextremistická, preventivní opatření v ČR i v zahraničí. Tento materiál doplní analýzou využitelnosti pro současnou dobu a současné podmínky. Informace k prevenci budou předány ostatním resortům, nevládním organizacím a akademické obci. Ministerstvo vnitra a Policie ČR budou poskytovat pomoc a podporu výše zmíněným subjektům v rámci preventivních projektů.
- Ministerstvo vnitra zpracuje „Katalog preventivních opatření“, obsahující konkrétní doporučení pro realizaci konkrétních projektů. Katalog bude po meziresortním připomínkovém řízení předlohou pro konkrétní termínované úkoly s gescemi v „Koncepci boje proti extremismu pro rok 2012“²⁹⁹.

Gesce: Ministerstvo vnitra a Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2011.

Způsob plnění:

Materiál popisující preventivní opatření byl nejprve předán účastníkům Task Force C³⁰⁰. Poté byl doplněn o opatření ze zahraničí, který byl doplněn zkušenostmi z Německa (zástupci MV byli zváni na některé preventivní akce, jiné v ČR republiky sami pořádali). Preventivní materiál byl předán zástupcům akademické obce. Dále byl rozeslán do připomínkového řízení v rámci resortu a Policie ČR, dále pak do meziresortního připomínkového řízení.

²⁹⁹ Z „Katalogu preventivních opatření“ budou do „Koncepce boje proti extremismu pro rok 2012“ vybrána ta, která bude možné v blízkém časovém horizontu realizovat.

³⁰⁰ Odborná skupina k extremismu zřízená bývalým 1. náměstkem ministra vnitra Jiřím Komorousem, sdružující zástupce nevládních, židovských, romských organizací, akademické obce, Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy a Úřadu vlády.

V materiálu zmíněná preventivní opatření se týkají pravicového extremismu. Nevěnuje se prevenci zaměřené vůči levicovým extremistům, zejména pak anarchoautonomům. S ohledem na specifika anarchistické ideologie a spektrum příznivců a sympatizantů³⁰¹ se zatím nejeví jako reálné či produktivní zahájení nějaké čistě anti-anarchistické, či anti-autonomní vzdělávací, osvětové, či mediální kampaně. Lze dokonce vyslovit obavu, že by mohla být taková aktivita v současné době kontraproduktivní³⁰².

Studie se v úvodu zabývá obecným pojetím prevence, tedy nástroji, cílovou skupinou, různými přístupy pro koncipování programů. Klade důraz na možnosti měřitelnosti úspěchů programů (tzv. evaluace). Zmiňuje doporučení z Velké Británie, porovnává zahraniční pojetí s českým.

Materiál shrnuje preventivní aktivity jednotlivých českých resortů, tedy Ministerstva vnitra, Úřadu vlády, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva kultury. Dále zohledňuje relevantní aktivity, které jsou zmíněny v krajských koncepcích prevence kriminality. Sekce k nevládnímu sektoru je rozdělena na mediální kampaně, osvětové a vzdělávací aktivity a monitoring a informační servis.

Zahraniční pasáž je zaměřena na Německo. Německá spolková republika má pravděpodobně nejpropracovanější soustavu projektů zaměřených na pravicový extremismus, německé kulturní prostředí je českému z hlediska extremismu blízké (přejímání trendů, navazování kontaktů mezi extremisty apod.). Pracovníci Ministerstva vnitra také absolvovali studijní cesty do Německa, kde měli možnost se setkat se zástupci státní sféry i některých nevládních organizací. Materiál zmiňuje aktivity spolkového Ministerstva vnitra, Úřadu na ochranu ústavy, německé policie a dalších spolkových resortů, stejně jako německých nevládních organizací.³⁰³

V závěru jsou shrnuty poznatky z české i německé části a navržena doporučení. Konkrétní, specifické závěry jsou připojeny ke každé kapitole. V těchto barevně vyznačených pasážích získá čtenář řadu praktických námětů, počínaje doporučeními pro orgány státní správy, přes rozbor specifických preventivních aktivit, které jsou doménou spíše nevládního sektoru, možnosti aplikování zahraničních projektů (např. exitové programy), po možnosti navázání kontaktů s německými subjekty.

³⁰¹ Nedošlo k jejímu zdiskreditování jako u totalitních ideologií. Významné osobnosti anarchoautonomní (respektive radikálně levicové) scény jsou zpravidla schopní a inteligentní lidé, kteří se po ukončení „anarchistické“ kariéry úspěšně etabloují v mainstreamové společnosti (politika, neziskový sektor, akademická sféra). Část veřejnosti (konkrétně např. někteří aktivisté z nevládního sektoru, alternativní mládež a studenti) pociťují sympatie s antifašismem.

³⁰² Je nutné si uvědomit, že část veřejnosti reflektuje u anarchoautonomní komunity pouze antifašismus, nikoli pak širší ideologický rámec, který lze označit za extremistický. Jinými slovy chápe tuto komunitu jako soubor jedinců, kteří se alternativním (byť nelegálním) způsobem snaží zabránit násilí neonacistů, ať už prostřednictvím jejich demaskování (zejména monitoring Antifašistické akce), či prostřednictvím přímé akce (napadání neonacistů).

³⁰³ Soustředění na jednu zemi je značně zjednodušující, nicméně k aktivitám v dalších zemích nebyly k dispozici podrobnější materiály a chyběla osobní zkušenost. Nepochybně by bylo zajímavé se inspirovat u zemí ČR historicky bližších (např. Slovensko, či Polsko). Proto jsou zkušenosti z jiných zemí vítány a mohou být do materiálu doplněny.

6.3.2. Města a obce

- Ministerstvo vnitra bude nadále pořádat konzultační dny pro zpracovatele shromažďovací agendy na krajské úrovni.
- Na Institutu pro místní správu budou nadále probíhat kurzy k extremismu ve vztahu ke shromažďovacímu právu.
- Průběžně budou nadále na webových stránkách Ministerstva vnitra doplňovány informace ke shromažďovací agendě a koordinačním dohodám.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 30. června 2011, poté průběžně.

Způsob plnění:

Konzultační dny probíhaly v roce 2011 standardně jako v minulých letech za účasti zástupců MV i Policie ČR. Rovněž proběhl kurz „Obec a extremismus II“ na Institutu pro veřejnou správu³⁰⁴. Samozřejmě je doplňování informací na webové stránky MV.

- Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách bude v pololetní periodicitě posílat Ministerstvu vnitra analytickou zprávu o bezpečnostních rizicích v sociálně vyloučených lokalitách. Zejména se bude jednat o informace, které mohou být zneužity pravicovými extremisty.

Gesce: Úřad vlády.

Kontrolní termín: Průběžně.

Způsob plnění:

Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách od roku 2011 zpracovává Zprávu o bezpečnostních rizicích v sociálně vyloučených lokalitách, kde jsou zmiňovány i události související s politickým extremismem. Zpráva vychází z působení Agentury a aktuálních informací z více než dvaceti lokalit České republiky a je předávána Ministerstvu vnitra i Policii ČR. Cílem zprávy je, aby Ministerstvo vnitra, policie i Agentura měly pravidelný přehled o bezpečnostní situaci v těchto lokalitách a aby se mohly preventivně a včas zaměřit na ta místa republiky, kde by hrozila podobná eskalace napětí, jako se tomu stalo v druhé polovině roku na Šluknovsku.

6.4. Odbornost a imunita

6.4.1. Vzdělávání policistů

Je nutné, aby nadále probíhalo:

- Školení velitelů bezpečnostních opatření.

³⁰⁴ V roce 2011 byl Institut pro místní správu přejmenován rozhodnutím ministra vnitra na Institut pro veřejnou správu.

- Školení pro specialisty Služby kriminální policie a vyšetřování (všechny tři moduly³⁰⁵).
- Vzdělávací aktivity pro členy antikonfliktních týmů, včetně celostátního instruktážně metodického zaměstnání.

Pro všechny výše zmíněné kurzy zajistí Policejní prezidium potřebné podmínky jak z hlediska organizace, tak z hlediska relevantních lektorů.

Gesce: Policie ČR.

Kontrolní termín: 30. června 2011, poté průběžně.

Způsob plnění:

Pro velitele bezpečnostních opatření je organizován kurz „**Velitelé bezpečnostních opatření v boji proti terorismu a extremismu**“. Jeho cílem je prohlubování znalostí z činností Policie ČR souvisejících s bezpečnostním opatřením v boji proti extremismu včetně štábního cvičení, prohlubování znalostí v oblasti komunikace s účastníky shromáždění, nezúčastněnými občany, komunikace s medií a posttraumatické péče o osoby v těžké krizové situaci. Kurz zajišťovalo Školicí středisko Policejního prezidia ČR Balková³⁰⁶ a posléze Zařízení služeb pro MV - Spiritka. Kurz proběhl 5x a bylo vyškoleny 84 policistů.

Pro příslušníky Policie ČR zařazené na Službě kriminální policie a vyšetřování, kteří se zabývají operativně pátrací činností, se v policejních školách realizuje specializační kurz „**Výcvik specialistů SKPV problematiky extremismu**“, který se skládá ze tří modulů. První modul probíhá Vyšší policejní škole MV v Brně a má název „**Extremismus a právo**“, ve VPŠ MV v Pardubicích probíhá druhý modul „**Operativně pátrací činnost v prostředí extremistických skupin s využitím informátora**“ a ve Školském účelovém zařízení MV v Praze-Ruzyni probíhá třetí modul kurzu „**Zhotovení, zpracování archivace digitálních obrazových dat**“.

Stěžejní aktivitou Vyšší policejní školy MV v Brně je „**Specializační kurz pro přípravu členů antikonfliktních týmů Policie ČR**“. Obecným vzdělávacím cílem kurzu je vybavit studující vědomostmi, intelektuálními i praktickými dovednostmi nezbytnými k jejich komunikaci s veřejností i pracovníky sdělovacích prostředků v emočně vypjatých situacích sportovních a kulturních akcí, průmyslových havárií, hromadných dopravních nehodách či přírodních katastrofách. Účelem jejich působení poté je, aby dokázali poskytnout zúčastněným osobám relevantní informace způsobem, který by již existující emoční napětí nezvyšoval, ale naopak je uvolňoval. Zamýšleného vzdělávacího cíle je dosahováno výukou pěti vzdělávacích oblastí:

- Činnost služby pořádkové policie Policie ČR v oblasti veřejného pořádku.
- Trestně právní a správní ochrana veřejného pořádku.
- Spojovací prostředky Policie ČR a MV ČR a jejich provoz.
- Preventivní a informační činnost.
- Jednání v běžných a zátěžových podmínkách.

Všechny vyučovací části jsou vyučovány ve vzájemných interdisciplinárních vazbách a formou sociálního výcviku aplikovány na vybrané praktické problémy antikonfliktních týmů. Kurz byl v průběhu roku 2011 realizován 2x v měsíci květnu a červenci a zúčastnilo se ho 29 policistů.

³⁰⁵ Extremismus a právo, Zhotovení, zpracování a archivace digitálních obrazových dat, Operativně pátrací činnost v prostředí extremistických skupin s využitím informátora

³⁰⁶ Toto středisko bylo počátkem roku zrušeno.

„Kurz další odborné přípravy členů antikonfliktních týmů Policie ČR“ vznikl na základě požadavku Policejního prezidia ČR na rozšíření oblasti komunikace v extrémních situacích a posílení právního rámce zákroku policistů zařazených na specializovaných pozicích v antikonfliktních týmech Policie ČR. Tento kurzu byl realizován v roce 2011 ve 4 bězích, v měsíci únoru, květnu, říjnu, listopadu a zúčastnilo se ho celkem 35 policistů.

Další aktivity v oblasti policejního vzdělávání jsou uvedeny v příloze 8.1.1.3.

6.4.2. Vzdělávání justičních pracovníků

- Justiční akademie bude nadále zajišťovat vzdělání v oblasti extremismu, a to jak z pohledu trestního práva, tak správního práva pro soudce správních soudů.
- Justiční akademie zajistí školení pro státní zástupce specializované na oblast extremismu v rámci jednotlivých krajů.

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti.

Kontrolní termín: 30. června 2011, poté průběžně.

Způsob plnění:

V roce 2011 se uskutečnilo několik vzdělávacích akcí zaměřených na problematiku extremismu nebo s touto problematikou související. Lze jmenovat třídní seminář (2. - 4. listopadu 2011) na téma **Extremismus - vybrané problémy dokazování trestné činnosti z oblasti extremismu, aktuální judikatura**, kterého se zúčastnilo celkem 26 účastníků. Byl zaměřen na tato témata: 1. Úvod k vybranému případu – popis skutkových okolností, stanovení vyšetřovacích verzí, problematika právní kvalifikace skutku na základě analýzy skutečností zjištěných na počátku, rozbor nejpravděpodobnějšího a posléze prokázaného motivu, kriminalistická taktika proniknutí do prostředí, prověřování získaných informací a poznatků, využití operativní techniky a prostředků, získávání relevantních procesně způsobilých důkazů; domovní prohlídky; prověřování získaných informací a poznatků, využití operativní techniky a prostředků, získávání relevantních procesně způsobilých důkazů; domovní prohlídky; 2. Analýza průběhu dokazování se zaměřením na prokázání vražedného a rasového motivu činu; 3. Shrnutí: srovnání obdobných případů, shrnutí hlavních důvodů úspěšnosti případu, vyhodnocení dopadu případu pro pravcovou scénu v ČR; 4. Příspěvek znalce se specializací na extremismus; 5. Příspěvek pracovníka pracoviště metody pachové identifikace; 6. Právní aspekty vítkovské kauzy v kontextu další trestné činnosti; 7. Kriminologická a právní analýza potenciálních případů rasistického násilí po vítkovské kauze; 8. Mezinárodně-právní a komparativní aspekty případu Vítkov.

Na rok 2012 jsou plánovány tyto vzdělávací semináře k extremismu:

- Třídní seminář ve dnech 14. -16. 3. 2012 na téma **Extremismus**, pro 50 účastníků. Bude zaměřen na trestné činy s rasovým podtextem; Právní aspekty boje proti militantním a teroristickým projevům extremismu v evropském kontextu. Posouzení právních otázek, které znalci nepřísluší hodnotit; využití opakovaného znaleckého posudku - ve formě listinného důkazu, kriminalistické zhodnocení případu ze strany policie, na základě tohoto posouzení žádost o posudek znalce; zahraniční zkušenosti, problematika zajištěných věcí (určení věcí, které by měly být postoupeny znalci), aj.

- Jednodenní seminář 17.10. 2012 na téma **Extremismus**, pro cca 40 účastníků z řad soudců a státních zástupců. Akce bude zaměřena na zvláště ohrožené skupiny, nové trendy projevů extremismu; vliv moderních medií, vliv počítačových her na psychiku potenciálních pachatelů z pohledu znalce; přestupky, správní trestání.

Kromě těchto vzdělávacích aktivit se uskutečnily či uskuteční další akce s extremismem související. Jejich výčet je uveden v příloze.

6.4.3. Naplňování aktualizované Koncepce Policie ČR v boji proti extremismu

- V oblasti institucionálního zabezpečení bude po celý rok plněno Mimořádné opatření „Extremismus 2011“. Dále bude plněna aktualizovaná „Koncepce Policie ČR v boji proti extremismu“. Dojde-li k situaci, že některý z úkolů z obou dokumentů nebude moci být naplněn, bude o tom Ministerstvo vnitra neprodleně Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování informováno.
- Databáze znaleckých posudků, odborných vyjádření, rozsudků a rozhodnutí na policejním Intranetu bude pravidelně aktualizována.

Gesce: Policie ČR.

Termín: Průběžně.

Způsob plnění:

Úkoly z mimořádného opatření byly plněny. Týkaly se pracovních skupin, činnosti Národního kontaktního bodu pro terorismus, materiálního zabezpečení specialistů, přípravy a realizace policejních bezpečnostních opatření, metodické činnosti (např. metodika vyšetřování, jiné metodické materiály, vzdělávací aktivity apod.). Databáze relevantních dokumentů byla aktualizována.

- Bude zachován a inovován stávající informační systém ve vztahu ke zvýšení uživatelského komfortu, zejména v otázkách extremismu a diváckého násilí. Bude rozšířen o další aplikaci obsahující informace k akcím extremistů. Tato aplikace bude zpřístupněna i dalším součástem Policie ČR.
- Nadále bude probíhat implementace analytického informačního systému na jednotlivých krajských ředitelstvích Policie ČR, za účelem analytického zpracování informací týkajících se extremismu.

Gesce: Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2011.

Způsob plnění:

Úkoly k oběma informačním systémům jsou plněny.

6.4.4. Systémové a paušální zamezení infiltrace extremistů

- Policie nadále bude pokračovat v systému lustrací nových uchazečů. Lustrace budou prováděny na úrovni krajů (krajskými specialisty na extremismus).

- Policie nadále bude pokračovat v systému lustrací uchazečů o práci u Hasičského záchranného sboru ČR. Lustrace budou prováděny na úrovni krajů (krajskými specialisty na extremismus).

Gesce: Policie ČR.

Termín: Průběžně.

Způsob plnění:

Úkoly v roce 2011 byly standardně plněny jako v roce předchozím.

- Ministerstvo obrany bude pokračovat v nastaveném systému lustrací nových uchazečů v policejních databázích. Dále bude pokračovat v opatřeních v oblasti personální a preventivní.

Gesce: Ministerstvo obrany ve spolupráci s Policií ČR.

Termín: Průběžně.

Způsob plnění:

V roce 2011 byly plněny úkoly zahrnující pokračování preventivních a vzdělávacích aktivit v rámci prevence sociálně nežádoucích jevů, spolupráci mezi Vojenskou policií, Vojenským zpravodajstvím a Policií ČR, preventivní opatření proti zneužití materiálu a zbraní a opatření spočívající ve vyžadování čestného prohlášení uchazečů o vstup do služebního poměru vojáka z povolání, a vojáka při prodlužování doby trvání služebního poměru, že nepodporuje nebo veřejně neprojevuje sympatie s hnutími, která směřují k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásají zejména národnostní a rasovou zášť.

Opatření ve vnější legislativě

V roce 2010 nabyl účinnosti zákon č. 147/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů. Touto novelou byla do zákona č. 221/1999 Sb., zapracována změna ustanovení v § 19 odst. 1 písm. i) a v odst. 1 bylo nově doplněno písm. m), kde je uvedeno, že podpora, propagace nebo sympatizování s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob (dále jen „extremistické hnutí“), je samostatným důvodem k propuštění ze služebního poměru. Před touto novelizací měl voják propuštěný ze služebního poměru pro podporu, propagaci nebo sympatizování s extremistickým hnutím nárok na výsluhové náležitosti v poloviční výši. Touto novelou bylo změněno znění § 148 odst. 8, podle kterého na výsluhové náležitosti nemá nárok též voják, který byl propuštěn ze služebního poměru právě pro podporu, propagaci nebo sympatizování s extremistickým hnutím podle § 19 odst. 1 písm. m).

Je soustavně vyhodnocována a monitorována činnost a postoje zaměstnanců (vojáků z povolání i občanských zaměstnanců) Ministerstva obrany (dále jen „MO“). Pracoviště expertních služeb provádí monitoring formou sociologických šetření u vybraných útvarů a zařízení. V případě, že bude potřebné, a to na základě dostupných informací, analýz a požadavků součástí rezortu MO, řešit určité negativní jevy, bude přistoupeno k případné legislativní změně.

Přes výše uvedené skutečnosti je třeba mít na paměti, že veřejný projev sympatií k extremistickým hnutím je trestným činem podle § 404 zákona č. 40/2009 Sb. Výše uvedenou novelou zákona č. 221/1999 Sb. je nepřípustnost právě tohoto trestného jednání uchazeče nebo vojáka explicitně zdůrazněna.

Opatření ve vnitřní legislativě

V provádění ustanovení § 21 zákona č. 221/1999 Sb. při odnímání vojenské hodnosti a v souladu s Úkolovým listem ministra obrany č. 504/2010-1140 byl z úrovně sekce personální MO podán návrh vnitřního předpisu ke komplexnímu řešení postupu služebních orgánů při přípravě návrhů na odnětí vojenské hodnosti a při provádění procesních úkonů ve věcech služebního poměru, na které se vztahuje postup podle správního řádu.

Opatření spočívající v podepisování čestného prohlášení uchazeči o vstup do služebního poměru vojáka z povolání směřuje proti vstupu aktivistů nebo sympatizantů extremistických sdružení do Armády České republiky (dále jen „AČR“). Preventivně působí proti zneužití materiálu a zbraní členy nebo sympatizanty těchto občanských sdružení.

Právní postavení občanských zaměstnanců je zcela odlišné od vojáků ve služebním poměru. Zaměstnanci v pracovním poměru nejsou omezeni ve výkonu občanských práv. Na okruh zaměstnanců vymezených v § 303 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (dále jen „zákoník práce“), do kterého patří i zaměstnanci v ozbrojených silách České republiky, se však vztahují zvláštní povinnosti, které vycházejí ze zvláštního postavení státních orgánů a směřují k zajištění jejich nestrannosti a neovlivnitelnosti při výkonu státní správy. Povinnost zdržet se právě výše uvedeného trestného jednání, na rozdíl od právní úpravy u vojáků z povolání, zde však explicitně uvedena není. Stejně jako pro vojáky z povolání i pro zaměstnance v pracovním poměru je závazný Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě (usnesení vlády ČR ze dne 21. března 2001 č. 270). Uvedený kodex zahrnuje povinnosti těch zaměstnanců a vojáků, kteří v rámci svého pracovního nebo služebního zařazení vykonávají veřejnou správu, nebo se na jejím výkonu podílejí. Ve vztahu k politické a veřejné činnosti (článek 4 Kodexu) je v bodu 2 uvedeno, že, cituji: „Zaměstnanec nebude vykonávat takovou politickou nebo veřejnou činnost, která by mohla narušit důvěru občanů v jeho schopnost nestranně vykonávat své služební povinnosti.“

Infiltrace aktivních sympatizantů extremistických hnutí na pracovní místa zaměstnanců na úrovni koncepčních zaměstnanců a zaměstnanců na vedoucích pracovních místech je podstatně eliminována tím, že výkon jejich sjednané práce je podmíněn bezpečnostní prověrkou stanovenou právními předpisy. Od stupně důvěrné jsou tyto skutečnosti prověřovány v rámci bezpečnostní проверки. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem předkládání čestného prohlášení i uchazečům o pracovní poměr u MO je v současnosti nadbytečné a nemá oporu v zákoníku práce.

Personální opatření přijatá v roce 2011 v souvislosti se zákazem podpory nebo sympatizování s extremistickými hnutími

V souvislosti s podporou nebo propagací extremistických hnutí byla v roce 2011 přijata personální opatření vůči jednomu vojákovvi z povolání (dále jen „VZP“). Dnem 31. srpna 2011 byl, v souladu s ustanovením § 19, odst. 1 písm. m) z důvodu sympatizace s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka, propuštěn ze služebního poměru příslušník vojenského útvaru 3517 Bechyně.

Dalších šest VZP bylo propuštěno podle § 19, odst. 1 písm. g) na základě pravomocného odsouzení pro trestný čin. Ani jeden z těchto VZP však nebyl odsouzen v souvislosti s extremismem.

Preventivní působení v boji proti extremismu u MO

Jednotný postup při realizaci úkolů prevence sociálně nežádoucích jevů (dále jen „P-SNJ“) v působnosti MO byl zabezpečen v souladu s rozkazem ministra obrany (dále jen „RMO“) č. 53/2010 Věstníku MO. Problematika prevence projevů podporování a propagování hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka (dále jen extremismus) patřila a nadále patří mezi priority rezortního preventivního působení.

Problematika prevence projevů extremismu byla pravidelně projednávána na zasedáních Rezortní komise pro prevenci (dále jen „RKP“), která je poradním, koordinačním a iniciujícím orgánem ministra obrany k řešení otázek spojených s problematikou prevence.

Cílem preventivních aktivit realizovaných v roce 2011 bylo pokračovat v působení proti projevům extremismu a eliminaci jeho možného výskytu u MO. Dlouhodobě nastavené preventivní aktivity byly zaměřeny na navazující aktivity v oblasti vzdělávání, na rozšiřování informační oblasti a na oblast kontrolních činností.

Pozornost byla dále věnována i oblasti přijímání nových zájemců o služební poměr vojáka z povolání s cílem eliminovat přijetí osob, které inklinují k extremistickým hnutím.

Při RKP byla v roce 2011 ustanovena stálá pracovní skupina k řešení problematiky prevence projevů extremismu. Pracovní skupina je složena ze zástupců sekce personální MO, Ředitelství personální podpory, Vojenského zpravodajství, Vojenské policie, Inspekce ministra obrany a Generálního štábu AČR.

RKP stanovila v prioritách rezortní prevence na rok 2012 věnovat zvýšenou pozornost sledování projevů extremismu u MO.

Informovanost příslušníků rezortu MO v problematice extremismu byla v roce 2011 zabezpečena realizací následujících aktivit:

a) Vzdělávací aktivity

- Podle potřeb vojenských útvarů a zařízení bylo průběžně dokončováno proškolení zaměstnanců (vojáků z povolání a občanských zaměstnanců), kteří dosud nebyli v dané problematice proškoleni. Po nástupu do základního výcviku byli v problematice prevence projevů extremismu proškoleni noví vojáci přijatí do služebního poměru.
- Studenti přijatí ke studiu na Univerzitě obrany byli v problematice P-SNJ a prevence projevů extremismu proškoleni při nástupu ke studiu.
- S problematikou projevů extremismu byli seznámeni také nově přijatí žáci Vojenské střední školy a Vyšší odborné školy MO v Moravské Třebové.
- Pokračovala odborná příprava příslušníků Vojenské policie, kteří zabezpečují lektorskou činnost v oblasti prevence projevů extremismu.
- Na Univerzitě obrany byl v září 2011 zahájen třísemestrální kurz „Lektor prevence.“ Do kurzu nastoupilo 13 osob, které budou v rámci přípravy na lektorskou činnost seznámeny s problematikou prevence projevů extremismu.

b) Publikace k problematice extremismu

Všem vedoucím zaměstnancům MO byla distribuována brožura „Extremismus jako bezpečnostní hrozba“, která přispěje k jejich osvětě v uvedené problematice. Hlavním cílem brožury je zintenzívnit osvětu a postupy proti této bezpečnostní hrozbě. V brožuře jsou prezentovány nejenom trestněprávní aspekty extremismu, ale i vojenské demokratické tradice České republiky.

c) Rezortní intranetové stránky „Prevence SNJ“

V informační oblasti byly na intranetových stránkách MO „Prevence sociálně nežádoucích jevů“ zveřejňovány informace o aktuálním výskytu SNJ u MO a dokumenty vztahující se k problematice extremismu.

d) Sociologický výzkum

Referátem expertních služeb sekce personální MO byly v rámci řešených projektů sociomappingu zjišťovány také některé postoje a názory osob, týkající se oblasti xenofobie, rasismu, extremismu a demokracie. Zjištěné poznatky budou využity při stanovování konkrétních preventivních aktivit u vybraných vojenských útvarů a zařízení.

e) Kontrolní činnost

Velitelskými a dalšími příslušnými kontrolními orgány (např. Vojenská policie, Vojenské zpravodajství, Inspekce ministra obrany apod.) byly prováděny kontroly s cílem odhalit případné projevy extremismu či jeho sympatizanty.

Vojenské zpravodajství

Vojenskému zpravodajství byly pro rok 2011 konkretizovány úkoly v oblasti extremismu. Služba se soustředila na konkrétní projevy pracovníků resortu obrany se zaměřením na kontakty a vytváření vztahů na extremistická hnutí působící v ČR, případně v zahraničí a účast na jejich činnosti.

- Vězeňská služba ČR bude využívat lustrací nových uchazečů o práci v policejních databázích. Dále bude pokračovat v personální, preventivní a vzdělávací činnosti proti extremismu.

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s Policií ČR.

Termín: průběžně.

Způsob plnění:

Problematika extremismu a úkoly v oblasti strategie boje proti extremismu se stala součástí **Plánu služební a profesní přípravy příslušníků a občanských zaměstnanců Vězeňské služby ČR v roce 2011.**

Problematika a úkoly strategie boje proti extremismu byly rovněž Institutem vzdělávání Vězeňské služby České republiky zahrnuty do obsahu základní odborné přípravy, kterou jsou

povinni absolvovat všichni přijatí i znovu přijatí příslušníci nebo občanskí zaměstnanci. Tato odborná příprava je základním kvalifikačním požadavkem nebo dalším odborným požadavkem pro výkon služby nebo výkon práce. Problematika extremismu je zařazena v rozsahu dvou hodin do základní odborné přípravy typu A (určené pro příslušníky Vězeňské služby v rámci předmětu profesní etika) a do základní odborné přípravy typu B2 (určené pro občanské zaměstnance v přímém styku s vězněnými osobami), kde je téma extremismu zařazeno v předmětu sociologie.

Již v roce 2010 byly **interním nařízením upraveny některé podrobnosti k přijímacímu řízení** (aktuálně upraveno v nařízení generálního ředitele č. 16/2011). Čestným prohlášením dle tohoto nařízení uchazeč o přijetí do pracovního poměru k VS ČR prohlašuje, že „nepodporuje, nepropaguje nebo nesympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou nebo rasovou zášť vůči jiné skupině osob“.

Obdobná úprava platí i pro přijetí do služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru. Pravdivost čestného prohlášení zájemce o přijetí do služebního poměru k Vězeňské službě ČR se ověřuje postupem podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb.. Uvedené ustanovení zákona bezpečnostní sbor opravňuje vyžádat si výpis z evidencí vedených Ministerstvem vnitra ČR.

Současně s výše uvedenými kroky jsou také využívány možnosti psychologa při posuzování osobnostní způsobilosti uchazečů o přijetí do služebního poměru k Vězeňské službě ČR a psychologického posuzování uchazečů o pracovní místo u Vězeňské služby ČR.

Pověřené orgány VS ČR zařazené k výkonu služby na odboru kontroly Generálního ředitelství VS ČR a v oddělení nebo samostatném referátu prevence a stížností věznic a vazebních věznic, **průběžně monitorují zájmové osoby ve vězeňských zařízeních a úzce spolupracují s příslušnými útvary Policie ČR, kterým předávají konkrétní poznatky či zjištěné případy protiprávního jednání včetně případných projevů jakéhokoliv druhu extremismu nebo propagace a podpory obdobných hnutí a uskupení.** Pololetně jsou na oddělení prevence Generálního ředitelství VS ze všech věznic a vazebních věznic zasílány zprávy, které vyhodnocují současný stav, případně upozorňují na zjištěné nežádoucí projevy extremismu. Tyto případy (např. ve formě fotografie tetování na těle vězněné osoby, zadržené CD nosiče s extremisticky laděnou hudbou, akronymy, symboly, malůvky či zkratky využívané v zadržené korespondenci) jsou následně prezentovány na pololetních poradách vedoucích samostatných referátů a oddělení prevence a stížností.

Trvale jsou monitorovány vězněné osoby odsouzené za kriminální činy s napojením na extrémistickou scénu, dále vězněné osoby odsouzené za extrémistické nebo teroristické činy motivované politicky nebo nábožensky (levicové, pravicové, nacionalistické nebo islamistické), ale i ostatní vězněné osoby, ke kterým jsou poznatky, že se k tomuto hnutí aktivně hlásí.

VS ČR úzce spolupracuje se specializovanými útvary Policie ČR, zejména s Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu – **odborem terorismu a extremismu**. Zástupci tohoto odboru provedli v rámci celorepublikové rady vedoucích oddělení prevence a stížností přednášky, na kterých podrobně seznámili přítomné s problematikou projevů extremismu a radikalizace a s tím související hrozbou terorismu.

Na celorepublikové poradě byl předán do všech věznic pracovní materiál zpracovaný Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu „Radikalizace a rekrutování“, ve kterém jsou charakterizovány indikátory radikalizace, dle kterých lze typovat a rozpoznat vězněné osoby inklinující k extremismu a negativnímu islamismu (zvláštní projevy a změny chování, zvláštní strava, vzhled, odlišná komunikace, koníčky, chování vůči autoritám...). Samotný terorismus nemusí plynout z islamistického extremismu, ale i z prostředí levicových, pravicových a nacionalistických ideologií. Ve vztahu k islámu je třeba si uvědomit, že radikalizace je založena na zkreslování náboženské ideologie.

Pro potřeby analyzování problematiky extremismu disponují všechny věznice a vazební věznice specializovanou příručkou Doc. JUDr. PhDr. Miroslava Mareše k extremistické symbolice.

Odsouzení, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody za rasově motivovanou trestnou činnost, nejsou žádným způsobem vyčleňováni z kolektivu ostatních odsouzených či izolováni, vzhledem k umístění v konkrétní věznici či ubytování na oddíle. Mají stanoven standardní program zacházení dle zákona o výkonu trestu odnětí svobody. Aktivit tohoto programu jsou dle výběru z obsahu běžné nabídky aktivit pro ostatní odsouzené. Pokud jsou, v případě zájmu, zařazeni do některého ze specializovaných oddělení, může být práce s nimi intenzivnější a systematictější.

Problematika extremismu ve vězeňských zařízeních se může projevit ve snaze o rozšiřování závadných tiskovin a literatury. Vězeňská služba ČR sleduje dodržování § 28 odst. 3 písm. c) zákona o výkonu trestu odnětí svobody, který zakazuje odsouzeným přechovávat a rozšiřovat tiskoviny nebo materiály propagující národnostní, etnickou, rasovou, náboženskou nebo sociální nesnášenlivost, fašismus a podobná hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka, násilí a hrubost.

Také v následujících letech bude Vězeňská služba ČR pokračovat ve sledování výše popsaných jevů a aktivit mezi odsouzenými a obviněnými a nadále při řešení této problematiky bude spolupracovat s příslušnými orgány České republiky.

Po linii zaměstnanců VS ČR bude i v následujícím období tematika extremismu školená v rámci odborné přípravy.

- Celní správa ČR bude využívat lustrací nových uchazečů o práci v policejních databázích. Dále bude pokračovat v personální, preventivní a vzdělávací činnosti proti extremismu.

Gesce: Ministerstvo financí ve spolupráci s Policií ČR.

Termín: průběžně.

Způsob plnění:

V roce 2011 bylo v souvislosti s omezeným přijímáním příslušníků do služebního poměru k celní správě z řad občanů psychologicky prošetřeno 107 uchazečů. Z tohoto počtu nárokům na osobnostní způsobilost nevyhovělo 54% uchazečů. Při posuzování osobnostní způsobilosti byl kladen vysoký důraz na detekci anomality a extremity v osobnosti uchazečů. Tyto skupiny osobnostních charakteristik mohou souviset s postoji a predikovat chování nesoucí znaky extremismu a dalších společensky nebezpečných jevů.

V roce 2010 byl realizován ve dvou etapách vzdělávací seminář pro pracovníky personálních oddělení jednotlivých celních ředitelství, zaměřený na indikaci extremisticky orientovaných osob z řad uchazečů o přijetí k celní správě. Ve spolupráci s MV ČR, odborem bezpečnostní politiky, byl zajištěn pro všechna personální pracoviště manuál Extremismus.

Do osnov „Základního celního kurzu“, kam nastupují nově přijatí celníci, je zařazen blok s problematikou národnostních, etnických nebo náboženských menšin žijících na území ČR. Výuka je koncipována jako prezentace zásad pozitivních komunikačních schopností příslušníka celní správy vůči příslušníkům menšin.

Obdobné vzdělávací obsahy jsou zařazovány do profesního vzdělávání celníků sloužících na pozicích s častým kontaktem s minoritami.

Diagnostické a vzdělávací aktivity zaměřené na problematiku extremismu a menšin jsou prováděny v celní správě od roku 2010. V letech 2010 – 2011 nebyl zaznamenán případ, kdy by bylo hlášeno podezření a nebo exces příslušníka celní správy v těchto oblastech, a to ani ze strany veřejnosti, ani od manažerů celní správy.

Z tohoto pohledu jsou považovány používané diagnostické metody a vybudovaný vzdělávací program za dostatečnou prevenci.

Pro rok 2012 psychologické pracoviště vytvořilo program úzké spolupráce s nově vzniklým pracovištěm odboru 40 Generálního ředitelství cel, které pro všechny útvary celní správy nově centrálně zajišťuje nábor a výběr nových uchazečů. Uvedené pracoviště bude mít v kompetenci mimo jiné také problematiku detekce extremistických znaků a projevů u nově přijímaných osob. Výhodou pro budoucí období (od 1. ledna. 2012) je skutečnost, že náborové a výběrové aktivity pro celou celní správu budou realizovány z jednoho místa.

- Bude zahájen a posléze vyhodnocen pilotní projekt spolupráce mezi Krajským ředitelstvím policie hlavního města Prahy a Městskou policií Hlavního města Prahy, v rámci kterého bude Policie ČR asistovat městské policii při bránění infiltraci extremistů do jejích řad. Pokud se pilotní projekt osvědčí bude nabídnut dalším městům, ve kterých je zřízena městská nebo obecní policie.

Gesce: Ministerstvo vnitra a Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2011.

6.5. Efektivně a korektně proti násilí

6.5.1. Bezpečnostní opatření při extremistických akcích

- Policie ČR bude v rámci zvládání extremistických akcí využívat metody policejní práce „Low profile policing“ a strategii „3D“³⁰⁷. V praxi jde zejména o efektivní a bezpečné využívání Antikonfliktních týmů.

³⁰⁷ Low profile policing (LPP) je strategie minimálního prezentování policejní síly. LPP nevzbuzuje negativní emoce, nedeklaruje se připravenost a očekávání střetu. V okolí akce se pohybují policisté v klasických uniformách nebo členové Antikonfliktních týmů. Pořádkové jednotky jsou mimo vizuální kontakt s veřejností,

Gesce: Policie ČR.
Termín: Průběžně.

Způsob plnění:

Využívání Antikonfliktních týmů se stalo přirozenou součástí všech bezpečnostních opatření. Nasazovány jsou před, v průběhu i po skončení shromáždění extremistů. Neocenitelnou úlohu hrají zejména při extremistických shromážděních v sociálně vyloučených lokalitách. Jejich činnost je zaměřena nejen na samotnou komunikaci s veřejností, médií či demonstranty v době konání akce, ale i na prevenci před konáním samotných akcí. Ta spočívá zejména v rozdávání letáků, podávání informací, přednáškové činnosti (např. v Muzeu romské kultury v Brně). Členové Antikonfliktních týmů doprovází i pochody, případně přesuny demonstrujících z nádraží na místo konání akce apod. Více k činnosti během shromáždění lze nalézt např. na <http://www.mvcr.cz/clanek/antikonfliktni-nebo-konfliktni-tymy.aspx>, nebo <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-extremismus.aspx> (soubor „Informace k Antikonfliktním týmům“).

Antikonfliktní týmy poskytují zpětnou vazbu k činnosti Policie ČR během opatření, podávají zprávy i o náladách demonstrujících (např. během shromáždění na Šluknovsku).

Členům Antikonfliktních týmů je poskytováno relevantní vzdělávání a trénink (viz kapitola (6.4.1. Vzdělávání policistů). Česká republika je, společně s Německem, jedinou zemí světa, kde Antikonfliktní týmy fungují.

6.5.2. Oběti trestné činnosti z nenávisti

- Po přijetí zákona o obětech trestné činnosti, který je v gesci Ministerstva spravedlnosti, hodlá Ministerstvo vnitra připravit koncepční materiál, který by tento zákon uvedl v praxi v prostředí rezortu vnitra. Tento koncepční dokument se bude věnovat všem obětem trestné činnosti, tedy i obětem trestné činnosti z nenávisti. Koncepce boje proti extremismu pro rok 2011 v tomto odkazuje na materiál „Analýza reformy policie“, který je ve vnitroresortním připomínkovém řízení a bude dokončen do konce května 2011.

Způsob plnění:

Ministerstvo spravedlnosti předložilo vládě návrh zákona o obětech trestných činů a o změně některých zákonů.

Právní úprava ochrany obětí je v současné době roztržena do několika zákonů. Trestní řád řeší práva obětí, která v trestním řízení vystupuje v roli poškozeného. Zákon o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti pak vymezuje práva některých obětí na pomoc státu při překlenování zhoršené sociální situace způsobené obětí trestným činem. Některé případy zajištění ochrany obětí jsou upraveny ve zvláštních předpisech (zákon o Policii České republiky, zákon o zvláštní ochraně svědka apod.), poskytování sociální pomoci obětem jsou upraveny zákonem o sociálních službách. **V současné době však neexistuje komplexní**

ale na vhodném místě připraveni k zásahu. Na principy LLP navazuje tzv. strategie 3D, která počítá s třemi stupni řešení potencionálně nebezpečných situací: diskuse, snižování napětí proaktivním přístupem, rázná akce. (Discussion, De-escalation, Determination).

úprava práv obětí jakožto příjemců zvláštní péče ze strany státu. Žádný právní předpis také uspokojivě neupravuje, jakým způsobem by se k oběti měly chovat orgány činné v trestním řízení, nejsou dostatečným způsobem upraveny otázky vztahující se k poskytování relevantních informací obětem, otázky, které se týkají možného doprovodu oběti osobou, která jí poskytuje psychickou pomoc (otázky práva na doprovod důvěrníka) apod.

Zákonem o obětech trestných činů a o změně některých zákonů tak má dojít:

- K rozšíření práv obětí a pomoci, která je jim poskytována.
- K odstranění nedostatků implementace rámcového rozhodnutí Rady 2001/220/SVV ze dne 15. března 2001 o postavení obětí v trestním řízení.

Zákon upravuje zejména tato práva obětí:

- **Právo na poskytnutí odborné pomoci** (ze strany neziskového sektoru, Probační a mediační služby a advokátů zapsaných do registru poskytovatelů služeb), **která bude v případě některých skupin obětí poskytována bezplatně**; do služeb odborné pomoci řadíme: psychologické poradenství, sociální poradenství, poskytování právních informací, právní pomoc a restorativní programy.
- **Právo na informace**, kde je kladen důraz především na srozumitelnost poskytovaných informací.
- **Právo na ochranu soukromí.**
- **Právo na ochranu před druhotnou viktimizací** (druhotnou újmou) ze strany policie a orgánů činných v trestním řízení (omezení kontaktu s pachatelem, speciální pravidla pro provádění výslechu oběti a pro podání vysvětlení obětí).
- **Prohlášení oběti o dopadech trestného činu na její život** (victim impact statement).
- **Právo na peněžitou pomoc** [právo oběti na peněžitou pomoc již v současné době upravuje zákon o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti, nicméně i v této oblasti přinese návrh zásadní změny – právo na peněžitou pomoc bude nově mít i oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti (znásilnění, sexuální nátlak apod.), **zvýší se také poskytované paušální částky**; nárok oběti na náhradu škody či nemajetkové újmy vůči pachateli bude nově přecházet na stát, a to v rozsahu poskytnuté pomoci].

Návrh zákona také počítá s tím, že **Ministerstvo spravedlnosti bude udílet akreditace nestátním neziskovým organizacím**, které budou poskytovat právní informace obětem trestné činnosti a restorativní programy. **Tyto akreditované subjekty pak bude podporovat poskytováním dotací.** Ministerstvo spravedlnosti bude rovněž vést veřejný registr poskytovatelů služeb podle tohoto zákona, kam budou zapisovány subjekty akreditované Ministerstvem spravedlnosti a subjekty, které pro práci s oběťmi získají registraci podle zákona o sociálních službách, Probační a mediační služba a za splnění zákonných podmínek i advokáti.

Předkládaným zákonem dochází také k novelizaci trestního řádu. **Za nejpodstatnější změnu směřující k ochraně obětí, např. obětí domácího násilí, se považuje zavedení předběžných opatření do trestního řádu.** Ta předběžná opatření, která budou aplikovatelná právě i v případech domácího násilí, jsou především předběžná opatření spočívající v zákazu vstupu do určitého obydlí, zákazu styku s určitými osobami, zákazu zdržovat se na konkrétně vymezeném místě. Dalšími předběžnými opatřeními, která bezprostředně napomáhají ke zvýšení ochrany obětí jsou: zákaz držet a přechovávat věci, které mohou sloužit k páčání

trestné činnosti a zákaz výkonu konkrétně vymezené činnosti, jejíž povaha umožňuje opakování nebo pokračování v trestné činnosti.

7. Koncepce boje proti extremismu pro rok 2012

V Koncepci boje proti extremismu pro rok 2012 byly stanoveny tyto úkoly:

7.1. Komunikací proti demagogii

7.1.1. Otevřené a zodpovědné zpravodajství a PR

- Pravidelně aktualizovat stávající informační a analytické materiály na webových stránkách. Zajistit jejich snadno dostupnost. V případě Ministerstva vnitra a Policie ČR přinášet přidanou hodnotu pramenící z povahy činnosti bezpečnostních složek. Mezi materiály na webu Ministerstva vnitra doplňovat také analýzy. Pravidelně publikovat kvartální zprávy o scéně od Bezpečnostní informační služby a odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra.
- Aktivně kontaktovat novináře a zodpovědně jim poskytovat informace s přidanou hodnotou. V případě informování o extremistické agresi volit ofenzivní přístup, zohledňující, respektive předvídající, možné dopady těchto násilností. Platí zásada nulové tolerance vůči násilnostem ze strany extremistů.
- Korektně informovat o pachatelích s etnickým backgroundem.

Gesce: Ministerstvo vnitra, Policie ČR, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Úřad vlády ČR.

Termín: průběžně.

7.1.2. Internet bez nenávistné propagandy

- Zřídit a zahájit činnost policejní internetové Helpline pro hlášení nelegálního a nežádoucího obsahu pro veřejnost, podle návrhu zpracovaného Odborem informační kriminality Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování a odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra. Na konci roku 2012 činnost Helpline vyhodnotit.
- Zahájit projekt s nestátním subjektem pro komunikaci s poskytovateli internetu pro nelegální extremistický obsah hostovaný na serverech třetích zemí podle návrhu zpracovaného odborem bezpečnostní politiky a odsouhlaseného relevantními policejními útvary. Poskytovat v případě potřeby součinnost Ministerstvu vnitra odborem poštovních služeb a služeb informační společnosti Ministerstva průmyslu a obchodu.

Gesce: Ministerstvo vnitra, Policie ČR a v případě druhého úkolu (komunikace s poskytovateli Internetu) i Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Termín: 31. prosince 2012.

7.1.3. Protiextremistická kampaň

- Připravit ze strany Sekce pro lidská práva Úřadu vlády čtyřletý projekt zahrnující informační kampaně a na ně návazné projekty a další aktivity věnované tématům „rovné příležitosti“ a „extremismus/násilí z nenávisti“. Část projektu věnovat projevům extremismu, přičemž by měla naplňovat několik úkolů týkajících se mediálního zobrazování extremismu, součástí projektu by měla být i regionální vzdělávací část, která podpoří i plnění řady úkolů týkajících se vzdělávání. Poskytovat součinnost ze strany Ministerstva vnitra, případně Policie ČR.

Gesce: Úřad vlády.

Termín: 31. prosince 2012.

7.2. Vědomostí proti totalitářům

7.2.1. Vzdělávání dětí a učitelů

- Podporovat projekty primární prevence na školách a školských zařízeních zaměřených na prevenci kriminality, kde jednou z priorit je i oblast extremismu.
- Zpracovat Strategii prevence rizikových projevů chování dětí a mládeže v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2013-2018.
- Zpracovat Akční plán ke Strategii prevence rizikových projevů chování dětí a mládeže v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2013-2018.
- Podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence rizikového chování ve školách, školských zařízeních a v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy zaměřené na oblast prevence extremismu.
- Stávající informační a analytické materiály v rámci primární prevence extremismu na webových stránkách pravidelně aktualizovat a doplňovat.

Gesce: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Termín: 31. prosince 2012.

- Poskytovat všestrannou pomoc a podporu při provádění stávajících preventivních, vzdělávacích projektů ze strany Ministerstva vnitra a Policie ČR.

Gesce: Ministerstvo vnitra a Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2012.

- Zajistit realizaci, podporu a další rozvíjení pedagogických pracovníků, žáků a studentů v objektivním pohledu na komunistickou éru a praxi současných levicově totalitních režimů ve světě a nebezpečí, která může v současné době přinášet. Podporovat i iniciovat odborné diskuse, semináře a konference s komunistickou tematikou na všech stupních škol.
- Spolupracovat s akademickými pracovišti v oblasti levicového extremismu (Ústav pro studium totalitních režimů, vysoké školy, jiná odborná pracoviště).

Gesce: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Termín: 31. prosince 2012.

7.3. Jednotná protiextremistická platforma

7.3.1. Prevence

- Podporovat protiextremistické preventivní projekty
- Podporovat projekty v oblasti sociálního vyloučení.
- Zpracovat psychologickou analýzu odsouzených osob. Tuto dále poskytnout jiným resortům, akademické obci a nevládním organizacím k preventivním účelům.

Gesce: Ministerstvo vnitra a Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2012.

- Vytvořit multi-disciplinární pracovní skupinu, která zhodnotí současné možnosti postihu levicového extremismu a případně navrhne konkrétní změny.

Gesce: Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti.

Termín: 31. prosince 2012.

7.3.2. Města a obce

- Pořádat konzultační dny pro zpracovatele shromažďovací agendy na krajské úrovni.
- Pokračovat v kurzech extremismu ve vztahu ke shromažďovacímu právu na Institutu pro veřejnou správu.
- Průběžně doplňovat na webových stránkách Ministerstva vnitra informace ke shromažďovací agendě.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosince 2012.

- Zasílat v půlroční periodicitě Ministerstvu vnitra analytickou zprávu Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách o bezpečnostních rizicích v sociálně vyloučených oblastech.

Gesce: Úřad vlády.

Kontrolní termín: Průběžně.

7.4. Odbornost a imunita

7.4.1. Vzdělávání policistů

Pokračovat ve:

- Školení velitelů bezpečnostních opatření.
- Školení pro specialisty Služby kriminální policie a vyšetřování.
- Vzdělávacích aktivitách pro členy Antikonfliktních týmů, včetně celostátního instruktážně metodického zaměstnání.
- Pro specialisty Služby kriminální policie a vyšetřování zajistit školení v oblasti postihu projevů levicového extremismu.
- Umožnit specialistům Služby kriminální policie a vyšetřování účast na jazykových kurzech, zejména angličtiny.

Gesce: Policie ČR.

Kontrolní termín: 30. června 2012.

7.4.2. Vzdělávání justičních pracovníků

- Nadále zajišťovat vzdělávání v oblasti extremismu Justiční akademií.
- V rámci Justiční akademie zajistit vzdělávání justičních pracovníků v oblasti trestněprávního postihu levicového extremismu, včetně specifických postihů levicově extremistických projevů a symboliky.

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti.

Kontrolní termín: 30. června 2012.

7.4.3. Organizační opatření v Policii ČR

- V oblasti institucionálního zabezpečení plnit Mimořádné opatření „Extremismus 2012“.
- Aktualizovat databázi znaleckých posudků, odborných vyjádření, rozsudků a rozhodnutí na policejním Intranetu.
- V případě notorií využívat v rámci trestního řízení již stávajících znaleckých posudků a odborných vyjádření, pokud jsou v rámci dokazování k řádnému objasnění skutečností, zda byl spáchán trestný čin nezbytně nutné.
- V oblasti získávání poznatků k extremismu klást důraz nejen na činnost Služby kriminální policie a vyšetřování, ale zaměřit pozornost k projevům extremismu ze strany pořádkové policie v rámci běžného výkonu služby. Takto zjištěné informace předávat prostřednictvím stávajících informačních systémů analytickému pracovišti Krajského ředitelství policie ČR, které je zpracuje a předá příslušnému specialistovi Služby kriminální policie a vyšetřování na extremismus.
- Dostatečně seznámit policisty základních útvarů o specialistech na extremismus a možnosti tyto kontaktovat k zajištění správného kvalifikování a ujednání postupu ve vyšetřování, a zároveň včasné informovanosti specialistů o trestné činnosti s extremistickým podtextem.
- Zaměřit činnost policistů pracovních skupin kromě oblasti pravicového extremismu také do oblasti levicového a náboženského extremismu.
- Analyzovat dosavadní případy kriminality levicových extremistů po roce 1989 (včetně násilné) a toho, jak byly rozhodnuty v judikatuře (včetně odložených případů). Vytvářet databázi rozsudků (včetně 90. let, případů z roku 2000 ve vazbě na zasedání Mezinárodního měnového fondu/Světové banky apod.).
- Dokončit započaté změny poznatkového a analytického informačního systému

Gesce: Policie ČR.

Termín: Průběžně.

7.4.4. Systémové a paušální zamezení infiltrace extremistů

- Pokračovat v nastavených opatřeních proti infiltraci extremistů do bezpečnostních sborů (Policie ČR, Hasičský záchranný sbor ČR, Vězeňská služba ČR, Celní správa ČR, Armáda ČR). Tímto jsou myšleny lustrace, preventivní, vzdělávací, organizační, legislativní či jiné aktivity.
- **Gesce:** Ministerstvo vnitra, Policie ČR, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo obrany, Ministerstvo financí.

- **Termín:** Průběžně.

- Pokračovat v pilotním projektu spolupráce mezi Krajským ředitelstvím policie hlavního města Prahy a Městskou policií Hlavního města Prahy, v rámci kterého bude Policie ČR asistovat městské policii při bránění infiltraci extremistů do jejích řad. V případě úspěšného vyhodnocení rozšířit projekt na další Krajská ředitelství policie.
- Zahrnout opatření proti infiltraci extremistů do obecních policií do návrhu novely zákona o obecních policiích.

Gesce: Ministerstvo vnitra a Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2012.

7.5. Efektivně a korektně proti násilí

7.5.1. Bezpečnostní opatření při extremistických akcích

- Prohlubovat spolupráci pořádkové policie a Služby kriminální policie a vyšetřování při bezpečnostních opatřeních, zejména v oblasti předávání informací mezi jednotlivými složkami. Týká se to především instruktáží policistů pořádkových jednotek před bezpečnostním opatřením ze strany specialistů na extremismus k zájmovým osobám, rizikům vyplývajícím u účasti konkrétních extremistických subjektů a osob z řad extremistů.

Gesce: Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2012.

- Využívat v rámci zvládnutí extremistických akcí metody policejní práce „Low profile policing“ a strategii „3D“³⁰⁸. V praxi jde zejména o efektivní a bezpečné využívání Antikonfliktních týmů.

Gesce: Policie ČR.

Termín: Průběžně.

7.5.2. Oběti trestné činnosti z nenávisti

- Zpracovat analytický materiál k možnostem praktické aplikace doporučení souvisejících s konceptem trestných činů z nenávisti.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 31. prosince 2012.

7.5.3. Trestní odpovědnost právnických osob.

- Analyzovat možnost postupu dle zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

³⁰⁸ Low profile policing (LPP) je strategie minimálního prezentování policejní síly. LPP nevzbuzuje negativní emoce, nedeklaruje se připravenost a očekávání střetu. V okolí akce se pohybují policisté v klasických uniformách nebo členové Antikonfliktních týmů. Pořádkové jednotky jsou mimo vizuální kontakt s veřejností, ale na vhodném místě připraveni k zásahu. Na principy LLP navazuje tzv. strategie 3D, která počítá s třemi stupni řešení potencionálně nebezpečných situací: diskuse, snižování napětí proaktivním přístupem, rázná akce. (Discussion, De-escalation, Determination).

Gesce: Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti.
Termín: 31. prosince 2012.

8. Přílohy

8.1. Protiextremistické aktivity nad rámec Konceptu boje proti extremismu pro rok 2011

8.1.1. Ministerstvo vnitra

8.1.1.1. Oblast prevence

Ministerstvo vnitra jako gestor zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku odděluje problematiku sociálně vyloučených lokalit a extremismu. Na druhé straně nerezignuje na hledání pozitivních alternativ objektivně existujícím problémům integrace a sociálního vyloučení s cílem sebrat neonacistům a krajním nacionalistům klíčové téma jejich propagandy. Zapojuje do zvyšování bezpečí, indoktrinace práva a zajišťování veřejného pořádku v sociálně vyloučených lokalitách a jejich okolí. Sociálně vyloučené lokality a situaci v nich vnímá Ministerstvo vnitra jako rizikové z několika úhlů pohledu. Prvním je trestná činnost páchaná uvnitř lokality, často organizovaného charakteru, kam patří lichva, výroba a distribuce drog, obchodování s lidmi a kuplířství. Druhým okruhem problémů je trestná činnost páchaná obyvateli sociálně vyloučených lokalit uvnitř lokality, ale častěji mimo ní. Jedná se především o majetkovou trestnou činnost – krádeže a násilnou trestnou činnost – loupeže. Způsob života obyvatel sociálně vyloučených lokalit označovaný také jako „kultura chudoby“, který je odlišný od obecně akceptovatelného způsobu života pak způsobuje třetí okruh problémů, kdy celé vyloučené lokality a jejich obyvatelé jsou terčem extremistických útoků.

Česká republika, obdobně jako v minulosti např. Francie, Velká Británie, Německo či Itálie, také v roce 2011 zažila masivní nepokoje a eskalaci radikalizace a extremistických postojů v oblasti Šluknovského výběžku. Ty byly vyvolány kombinací výrazných a neřešených sociálních problémů (nezaměstnanost, chudoba, úroveň bydlení) demografických charakteristik (skladba původních obyvatel, nevhodná vnitřní migrace), kriminálních aktů s rasistickým motivem i bez něj a povrchním nebo zkresleným mediálním působením.

Priority Ministerstva vnitra v oblasti extremismu jsou, kromě Konceptu boje proti extremismu, obsaženy ve „**Strategii prevence kriminality na léta 2008 až 2011**“, kterou vláda ČR schválila usnesením ze dne 15. října 2007 č. 1150.

Mezi priority Strategie patří:

- Oběti rasově, národnostně nebo nábožensky motivovaných trestných činů.
- Rizikové jedinci v postavení potenciálních pachatelů nebo obětí (sociálně vyloučení jedinci a skupiny; cizinci; příslušníci národnostních a etnických menšin; obyvatelé prostorově vyloučených lokalit).
- Trestné činy a delikventní jednání spojené s radikalizací diváckého násilí; rasově, národnostně či nábožensky motivovaná trestná činnost; protiprávní jednání v sociálně vyloučených lokalitách).

Program prevence kriminality

Nástrojem pro plnění priorit na lokální úrovni (kraje, obce) je **Program prevence kriminality** tvořený dílčími, konkrétními projekty prevence kriminality a podporovaný státní účelovou dotací. Cílem projektů je působit proti vžitým diskriminačním a xenofobním stereotypům, odstranit nebo zmírnit sociální vyloučení a podpořit soužití majority s etnickými a národnostními menšinami a snížit tak zástupné motivy některých extremistických postojů a projevů. **V roce 2011 bylo celkem podpořeno 23 preventivních projektů, které byly dotovány částkou Kč 4 393 000.** Projekty byly zaměřeny na udržení a rozvoj asistentů prevence kriminality, vzdělávání a praktickou přípravu asistentů a strážníků obecních policií i příslušníků Policie ČR na jejich práci v sociálně vyloučených lokalitách, rozšíření a zefektivnění terénní sociální práce, na prevenci recidivě a na pomoc při vykonávání soudem uloženého alternativního trestu obecně prospěšných prací, zvyšování finanční gramotnosti a prevenci lichvy.

Program prevence kriminality a extremismu – Úsvit, projekt Asistent prevence kriminality a řešení problémů ve Šluknovském výběžku

Ministerstvo vnitra v roce 2009 spustilo speciální aktivitu s názvem **Program prevence kriminality a extremismu – Úsvit**, jejímž cílem je zlepšení veřejného pořádku a bezpečnosti v sociálně vyloučených lokalitách, podpora nerepresivních metod práce Policie ČR i obecní policie, eliminace sociálně rizikových jevů a prevence útoků páchaných extremistickými seskupeními. **Na základě negativních signálů Policie ČR a manažerů prevence kriminality krajských úřadů vyhlásilo Ministerstvo vnitra v červenci 2011 výzvu k řešení bezpečnostní situace v sociálně vyloučených lokalitách a možnost realizovat preventivní opatření v rámci Programu – Úsvit. S minimálně dvouměsíčním předstihem před vypuknutím problémů ve Šluknovském výběžku tak ministerstvo umožnilo rizikovým obcím řešit svoji situaci.** Této šance se chopilo 11 ze 14 krajů a Ministerstvo vnitra podpořilo v září 2011 celkem 32 preventivních projektů částkou Kč 5 977 000. V této etapě Programu - Úsvit byly podpořeny také projekty měst **Rumburk** (kamerový monitorovací systém) a **Šluknov** (asistent prevence kriminality). Po vypuknutí nepokojů ve Šluknovském výběžku pak proběhly intenzivní jednání s dotčenými samosprávami a Policií ČR, kterým byla nabízena realizace Programu – Úsvit nebo alespoň dílčích operativních a rychlých opatření.

V tehdy nepřehledné a vyhocené bezpečnostní situaci, která panovala ve městech Šluknovského výběžku se jako nejefektivnější krok nabízela realizace projektu **Asistent prevence kriminality**. Jeho cílem je snížení počtu spáchaných trestných činů i přestupků v sociálně vyloučené lokalitě, zajištění vymahatelnosti práva, prevence sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, kterou Policie ČR a obecní policie v rámci sociálně vyloučených lokalit obtížně řeší a změna negativního pohledu majoritní společnosti na osoby sociálně vyloučené. Asistent je vybrán z obyvatel sociálně vyloučené lokality, má v ní autoritu a přehled o vnitřním dění a je zaměstnán u městské policie, která jej řídí a kontroluje. Tento projekt se rozhodlo využít město **Nový Bor**, kde nastoupili na tuto pozici 2 asistenti k 1. říjnu 2011 (dotace Kč 109 000). Město **Rumburk** zřídilo ve spolupráci s Policií ČR speciální výslechovou místnost pro zranitelné oběti trestné činnosti (dotace Kč 161 000). Město **Varnsdorf** se na základě místních bezpečnostních specifik rozhodlo pro rozšíření městského kamerového systému a propojení jeho výstupů mezi obecní policií a Policií ČR (dotace Kč 935 000). Město **Krásná Lípa** se rozhodlo odložit realizaci projektu asistent prevence kriminality na rok 2012. V roce 2011 působilo **104 asistentů prevence kriminality v 17 městech ČR** - Bílina, Bruntál, Břeclav, Děčín, Havířov, Karviná, Kladno, Kojetín, Litvínov, Most, Nový Bor, Nový Bydžov, Obrnice, Orlová, Ostrava, Šluknov, Trmice.

Prioritou roku 2011 ve kvalitním fungování asistentů prevence kriminality bylo vstupní jejich **vzdělávání** a vzdělávání strážníků obecních policí a příslušníků Policie ČR ve specifikách policejní práce v sociálně vyloučených lokalitách. Jestliže v roce 2010 Ministerstvo vnitra realizovalo pro asistenty 8 hodinový vzdělávací kurz, **v roce 2011 to již byla série 16 hodinových kurzů, kterých se účastnili asistenti i jejich mentoři** z řad obecní policie. Vzdělávání **strážníků obecní policie a příslušníků Policie ČR** v oblasti výkonu služby v sociálně vyloučených lokalitách a etnicky odlišných komunitách proběhlo v Břeclavi, Liberci, Kojetíně, Brně, Frýdku - Místku, Českých Budějovicích a v Kroměříži. Zejména je třeba vyzdvihnout přístup vedení Libereckého kraje, kde se uskutečnily celkem tři vzdělávací semináře. První dva na úrovni strážníků a policistů a závěrečný za účasti vedoucích funkcionářů městských policí a Policie ČR. Celkově bylo v roce 2011 do vzdělávacích aktivit zapojeno více než 200 osob.

V prosinci 2011 se na Ministerstvu vnitra uskutečnil **pracovní seminář**, který byl zaměřen na sdílení zkušeností z dosavadní realizace projektu Asistent prevence kriminality, byl vhodnou platformou pro čerpání dobré praxe i případným varováním před kroky, které nebyly v rámci realizace projektu zcela úspěšné a byl informačním zdrojem pro samosprávy, které uvažují o zřízení pozice asistenta prevence kriminality v roce 2012. Z příspěvků na semináři lze učinit dílčí pozitivní závěry:

- Působení asistentů snížilo riziko páchaní trestné činnosti, riziko vandalismu a zvýšilo pocit bezpečí občanů.
- Asistenti pomohli k navázání kontaktu mezi obyvateli lokalit a strážníky; došlo ke změně postojů dětí i jejich rodičů ke strážníkům a k dodržování zákonů.
- Na základě subjektivního hodnocení strážníků, lze konstatovat, že dochází k postupné změně náhledu na romskou komunitu jako na skupinu ryze problémovou.
- Objektivně dochází ke snížení počtu oznámení a stížností na vybrané přestupky zejména proti veřejnému pořádku, jejichž pachatelé byli v hojné míře právě příslušníci romské komunity; došlo zároveň ke zvýšení objasněnosti různých přestupků, a to na základě místní a osobní znalosti asistentů; asistenti jsou obyvateli lokality velmi pozitivně přijímáni a obyvatelé lokalit se na ně se svými problémy obracují (a to jak příslušníci romské menšiny, tak i příslušníci majority).
- Téměř všichni asistenti se identifikovali s rolí „ochránce zákona a spolupracovníka městské policie“; asistenti pocítovali, že obyvatelé sociálně vyloučené lokality je vnímali pozitivně a s důvěrou se na ně obraceli, a že v kolektivu strážníků byli asistenti přijímáni jako přínos pro výkon jejich služby.
- Z pohledu městské policie je pozice asistenta zajímavou a efektivní možností jak „nerepresivním způsobem“ usměrnit chování obyvatel vyloučené lokality; tento způsob se zdá efektivnější než zaběhnuté postupy ze strany strážníků či policie, které jsou vnímány romským etnikem jako diskriminační nebo represivní.
- Obyvatelé lokalit vnímají asistenty jako součást systému bezpečnosti; důkazem důvěry obyvatel v asistenty je fakt, že samotní obyvatelé se přímo na ně obracují s žádostmi o řešení jejich problémů (nejčastěji vyplývající ze soužití s problémovými romskými rodinami); veřejnost dále kladně hodnotí zodpovědný přístup asistentů k jejich získané práci a její vliv na snížení negativních jevů v sociálně vyloučených lokalitách.

8.1.1.2. Oblast výzkumu

Ministerstvo vnitra je gestorem národního bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „bezpečnostní výzkum“) ³⁰⁹. Bezpečnostní výzkum je realizován na základě „Meziresortní koncepce bezpečnostního výzkumu a vývoje ČR do roku 2015“, která byla schválena usnesením vlády č. 743/2008 ³¹⁰. Koncepce stanovila **3 základní priority bezpečnostního výzkumu v ČR – Bezpečnost občanů, Bezpečnost kritických infrastruktur, Krizový management** a 5 priorit podpůrných. Projekty související s problematikou **extremismu** nejčastěji vychází z priority **Bezpečnost občanů**, která zahrnuje mimo jiné tematické oblasti „Ochrana občanů proti kriminalitě, protispolečenskému jednání a sociopatologickým jevům“ a „Terorismus, organizovaná kriminalita a další formy závažně kriminality ohrožující bezpečnost státu“ a z podpůrné priority č. 4 – Predikce a scénáře a č. 6 – Identifikace lidí a prostředků.

MV poskytuje na podporu bezpečnostního výzkumu ročně cca 500 mil. Kč, což odpovídá přibližně 2 % celkové podpory na výzkum a vývoj v ČR. Dominantní část veřejné podpory bezpečnostního výzkumu je poskytována formou účelové podpory (cca 90%), menší část potom formou institucionální podpory poskytované výzkumným organizacím zaměřeným na bezpečnostní výzkum.

Účelová podpora je poskytována na dva programy na podporu bezpečnostního výzkumu: „Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010 – 2015“ (UV č. 50/2009, veřejná soutěž) a „Program „Bezpečnostní výzkum pro potřeby státu v letech 2010 až 2015““ (UV č. 49/2009, veřejná zakázka).

V letech 2006 – 2010 probíhal program „Bezpečnostní výzkum“ (UV č. 189/2006) zaměřený na výzkum v oblasti ochrany obyvatelstva, výzkum vybraných aspektů závažné trestné činnosti (terorismus, legalizace výnosů z trestné činnosti, daňová kriminalita a jejich dokumentování) a mimořádných událostí.

V rámci výše uvedených programů je v současné době realizováno 124 projektů. V programu „Bezpečnostní výzkum“ bylo ukončeno 29 projektů.

V rámci Programu bezpečnostního výzkumu ČR v letech 2010-2015 řeší Institut pro kriminologii a sociální prevenci projekt s názvem „Současná situace v oblasti extremistických hnutí v ČR s důrazem na jejich potenciální podporu u mladistvých a na šíření extremistických ideologických obsahů po Internetu. Navrhovaný projekt je kriminologického charakteru. Je zaměřen na poznání a popis těch názorů dnešní mládeže, které by mohly znamenat podporu některého z extrémních politických hnutí - ať aktivní (formou přímé účasti na aktivitách dotyčného hnutí), nebo pasivní (formou volební podpory některého z krajních politických subjektů). Shromážděné poznatky poslouží k vytváření adekvátních preventivních nástrojů. Dále bude zmapována oblast extremisticky orientovaných internetových stránek

³⁰⁹ Plní všechny úkoly poskytovatele státní podpory ve výzkumu a vývoji na základě zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků (dále jen „Zákon“) a stanovuje věcné zaměření a metodiku bezpečnostního výzkumu dle úkolů Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR (usnesení vlády ČR č. 287/2008).

³¹⁰ Cílem je podpořit výzkumné a vývojové aktivity v oblasti bezpečnosti státu a jeho občanů v souladu se strategií prevence, minimalizace a potlačování bezpečnostních hrozeb a tím přispět k dosažení takové poznatkové, technologické a technické úrovně, která umožní ČR získat, osvojovat si, udržovat a rozvíjet specifické znalosti potřebné pro zajištění bezpečnosti státu a jeho občanů.

pro české publikum (kriminologická obsahová analýza). Cílem projektu je zjištění, které části agendy extrémních seskupení mají mezi mládeží největší popularitu, ve kterých regionech, ve kterých věkových a vzdělanostních skupinách atd.

8.1.1.3. Oblast policejního školství

Problematicke extremismu se věnují Vyšší policejní škola MV v Praze, Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově, Vyšší policejní škola MV v Brně, Vyšší policejní škola MV v Jihlavě, Vyšší policejní škola MV v Pardubicích a Školské účelové zařízení MV v Praze-Ruzyni.

Problematika extremismu pro potřeby vzdělávání příslušníků PČR byla zařazena do školních vzdělávacích programů základní odborné přípravy, ale i specializačních kurzů. Pozornost věnuje extremismu rovněž Středisko pro výchovu k lidským právům v Praze a taktéž i Policejní akademie ČR v Praze.

Vyšší policejní škola MV v Pardubicích

Problematika boje s extremismem je na Vyšší policejní škole MV v Pardubicích zakomponována do výuky předmětů:

- **Trestního práva** – v rámci výuky se policisté seznamují se skutkovými podstatami trestných činů, kde může být extremismus součástí kvalifikované skutkové podstaty – např. úmyslné usmrcení nebo ublížení na zdraví z důvodu příslušnosti k etnické skupině, ublížení na zdraví nebo vydírání pro rasovou odlišnost či národnost.
- **Aplikační psychologie, Komunikace a policejní etika a Vybrané kapitoly společenských věd** – extremismu se vyučující věnuje v otázce rasismu a xenofobie – jedná se o komunikaci v multikulturním prostředí, zmiňovány jsou dvě základní, nejvíce zastoupené komunity v ČR, romská a vietnamská.
- **3. Dále se problematika extremismu promítá do výuky vybraných kapitol a částí právních odvětví** – především do výuky Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod v souvislosti s právy národnostních a etnických menšin s odkazem na zvláštní část trestního zákoníku (trestné činy narušující soužití lidí – hanobení národa, rasy, etnických nebo jiných skupin osob, podněcování k nenávisti, omezování práv a svobod). Důraz je kladen na ochranu základních demokratických principů (úcta k právům a svobodám člověka), které jsou pod ochranou soudní moci garantované státem.

Za období roku 2011 byly realizovány kurzy „**Specializační kurz SKPV – profesní specializace „Operativně pátrací činnost“**“, **Specializační kurz SKPV – profesní specializace “Trestní řízení“** dále v **základní odborné přípravě ZOP pro SKPV – absolventi VŠ a VOŠ** a – **Policista operačního střediska Policie ČR**. S problematikou extremismu bylo seznámeno celkem **202** policistů.

Vyšší policejní škola MV v Pardubicích se také podílí na realizaci komplexu vzdělávacích programů zaměřených na problematiku extremismu jako je vzdělávací program „**Operativně pátrací činnost v prostředí extremistických skupin s využitím informátora**“. Vzdělávací program je týdenní, denní studium. Obsahem kurzu je osvojení si pravidel operativně pátrací činnosti v prostředí extremistických, zájmových skupin a specifických subkultur včetně motivačních nástrojů a stimulů využitelných v extremistickém prostředí.

Za období roku 2011 bylo realizováno celkem 7 běhů a kurzem prošlo a s problematikou extremismu bylo seznámeno **61** policistů.

Problematicke extremismu ve Vyšší policejní škole MV v Pardubicích se vyučující také průběžně věnují ve výuce v souvislosti s aktuálním stavem ve společnosti. Jedná se o adekvátnost zásahů proti extremistickým skupinám – metodice a taktice služebních zákroků ve spojení se zákonným použitím donucovacích prostředků ve shodě s hmotně právními a procesně právními normami s důrazem na apolitičnost policejních složek.

Školské účelové zařízení MV v Praze-Ruzyni

Školské účelové zařízení v Praze-Ruzyni zahrnuje problematiku boje proti extremismu zejména do vzdělávacích programů:

- **Specializační kurz „Zhotovení, zpracování a archivace digitálních obrazových dat“.** Kurz je určen policistům, kteří se zabývají problematikou extremismu na územních odborech SKPV a na odborech SKPV krajských ředitelství PČR a odpovídá aktuálním potřebám výkonu. Školské účelové zařízení MV v Praze-Ruzyni organizovalo tento kurz celkem **4x**, zúčastnilo se **30** policistů.
- **Základní odborná příprava příslušníků Policie ČR - společné minimum bez specializace.** Problematika extremismu je zahrnuta v předmětu „Právo“, v tématu Právní kvalifikace praktických příkladů trestných činů vztahujících se k oblastem komerčního sexuálního zneužívání dětí a mládeže, obchodu s lidmi, drogové kriminality, ochrany duševního vlastnictví, extremismu atd. Kurz byl realizován v roce 2011 pouze **1x**, absolvovalo ho celkem **12** policistů.
- **Specializační kurz „Operativní dokumentace“**, který je určen pro policisty zařazené na pracovištích odboru operativní dokumentace SKPV a na Útvaru zvláštních činností SKPV Policejního prezidia ČR. Problematika extremismu je zohledněna v předmětu „Operativně pátrací činnost“, v tématice Organizace a taktika SKPV při předcházení, odhalování a objasňování trestné činnosti mládeže a extremismu. V roce 2011 byly realizovány **4** kurzy, které absolvovalo celkem **50** policistů, přičemž **2** kurzy ještě probíhají – budou ukončeny v 1. pololetí roku 2012.

V roce 2012 se bude Školské účelové zařízení MV v Praze-Ruzyni věnovat problematice extremismu ve stejném rozsahu jako v roce 2011, vzhledem k specifickému odbornému zaměření školy, nebudou přijata žádná nová opatření.

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově

Stěžejní aktivitou k problematice extremismu (včetně problematiky rasismu, antisemitismu, xenofobie, islámofobie, multikulturalismu, problematiky menšin, migrantů, šíření nenávisti a extremistických ideologií) je projekt **„Policie pro všechny“** určený pro žáky z národnostních menšin s velmi dobrým prospěchem. Projekt je zaměřen na přípravu přijímacího řízení oboru 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost pro žáky menšin a etnik na území ČR. Studium a absolvování středního vzdělání zakončeného maturitní zkouškou v multikulturním prostředí třídy a školy je přípravou žáků národnostních menšin a etnik na práci v Policii České republiky.

Realizace vzdělávání policistů v oblasti extremismu výše uvedených problematik je rozdělena do tří základních oblastí:

1. Oblast výchovně-vzdělávací

Problematika extremismu a dalších souvisejících projevů je součástí všech vzdělávacích programů, na jejichž základě probíhá vzdělávání v jednotlivých formách studia ve Vyšší policejní škole a Střední policejní škole MV v Holešově.

- V rámci **vyššího odborného vzdělávání** je problematika extremismu a souvisejících jevů součástí jednotlivých modulů, jejichž výuku zabezpečují především předmětové oddělení práva a kriminalistiky, předmětové oddělení činností spojených se službou cizinecké policie a společenskovedních předmětů. Ve sledovaném období bylo proškoleno celkem **213** policistů a zaměstnanců policie.
- V rámci **čtyřletého maturitního vzdělávání** je dotčená problematika vyučována v předmětech „Právo“, „Kontrola kriminality“, „Bezpečnostní činnost“ a především v předmětu „Občanská nauka“, „Společenskovední seminář“, „Informační a komunikační technologie“. Ve sledovaném období bylo proškoleno **311** žáků.
- V rámci **základní odborné přípravy (ZOP)** je dotčená problematika vyučována především v předmětech „Právo“, „Kriminalistika“, „Služba cizinecké policie“, „Služba pořádkové policie“, „Komunikace a policejní etika“, „Technika administrativy“ a „Informační technologie“. V závislosti na zaměření ZOP je problematika v jednotlivých předmětech dotována v rozsahu 2 – 6 vyučovacích hodin, a to jak v úrovni teoretické, tak i praktické v rámci modelových situací, v neposlední řadě je součástí praktické části závěrečná zkouška. Ve sledovaném období byl realizován **1** kurz ve kterém bylo proškoleno **16** policistů.
- V rámci **dalšího vzdělávání** policistů realizovala škola školení policistů zařazených ve skupinách pro práci s národnostními menšinami z jednotlivých krajských ředitelství PČR. Školení **„Policista v multikulturním prostředí“** zabezpečuje předmětové oddělení společenských předmětů a to jak organizačně tak lektorsky. V hodnoceném období byl kurz realizován **5x**. Celkem bylo proškoleno **59** policistů. Dále je tato problematika obsahem vzdělávání především u specializačních kurzů policistů SKPV s profesní specializací „Operativně pátrací činnost“ a s profesní specializací „Trestní řízení“. Ve sledovaném období byly realizovány **3** kurzy ve kterých bylo proškoleno **75** policistů.

2. Mimovýukové výchovně-vzdělávací aktivity

- Projekt **„Policie pro všechny“** - určen pro žáky z národnostních menšin s velmi dobrým prospěchem. Projekt je zaměřen na přípravu na přijímací řízení a vzdělávání žáků národnostních menšin ke střednímu vzdělávání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání - Bezpečnostně právní činnost.
- Projekt **„Je majorita více než minorita?“** – zaměřen k prevenci rizikového chování s rasistickým a extrémistickým podtextem a k motivaci mládeže k lepšímu soužití s národnostními menšinami.
- Projekt **„Neber drogy, budeš grogy!“** – projekt pro žáky maturitního vzdělávání schválený Ministerstvem vnitra v oblasti prevence kriminality, který je zaměřen především na oblast návykových látek. Dotýká se i témat jako je xenofobie a rasismus, včetně problému se šikanou.
- Projekt **„Leonardo da Vinci“** – projekt **„Lidská práva – společné závazky a problémy v systému policejního vzdělávání“**, který se uskutečňuje v programu Leonardo da Vinci – Partnerství. Do projektu jsou zapojeny policejní školy z Polska, Německa, Portugalska a Rumunska. Hlavním cílem je identifikace hlavních problémů v oblasti uplatňování lidských práv v policejním vzdělávání a výkonu policejní služby. Projekt byl ukončen v září 2011. V dubnu až červnu probíhaly v jednotlivých zemích diseminační semináře,

v rámci kterých se diskutovalo o problémech minorit a souvisejících tématech v jednotlivých účastenských státech.

- **Realizace interaktivních besed** na téma rasismus, xenofobie a extremismus.
- **Exkurze na pietní místa** – Muzeum romské kultury v Brně, židovská synagoga v Holešově, Osvětim.
- Žáci druhého ročníku se zúčastnili celodenní **exkurze do Muzea romské kultury v Brně**. Exkurze byla zaměřena na holocaust Romů a aktuální problémy této minority v současnosti.
- **Přednáška o Asijské kultuře a kamikadze** – lektor z UP Olomouc, určeno pro první ročník.
- V roce 2011 pokračoval **peer program** u maturitního vzdělávání. V říjnu bylo proškoleny **18** žáků z prvního ročníku z technik peer programu z oblasti xenofobie, extremismu a rasismu.
- V rámci **adaptačního kurzu** v září 2011 byli nastupující žáci prvního ročníku proškolení v oblasti xenofobie, extremismu a rasismu.

3. Metodická práce

Účast pedagogických pracovníků školy na výcvikových a vzdělávacích akcích:

- Seminář interkulturních dovedností pro pedagogy ZŠ a SŠ pracujících s národnostními menšinami“.
- Mezinárodní seminář **„Lidská práva“** – účastnili se zástupci ze Slovenska, Polska, Německa, Portugalska a Rumunska.
- Studijní pobyt na ÚOOZ Praha zaměřený na extremismus, organizovaný zločin, obchod s lidmi a drogami.
- Dvoudenní seminář na téma **„Aplikace metod transkulturního učení multikulturního vzdělávání v praxi“**, pořádalo Informační a vzdělávací středisko pro cizince (Občanské sdružení OBERIG) v rámci jejich projektu **„Interkulturní dialog ve škole“**.
- **IMZ extremismus a divácké násilí** v Kryštofových Hamrech, organizovala Vyšší policejní škola MV v Praze – zúčastnilo se celkem 7 pedagogických pracovníků školy;
- Odbor bezpečnostní MV ČR uspořádal ve spolupráci s Vyšší policejní školou a Střední policejní školou MV v Holešově kurz pro styčné důstojníky pro práci s menšinami.

Vyšší policejní škola MV v Brně

- Problematika extremismu je vyučována především ve vzdělávacím programu modulu **„Extremismus a právo“**. V ostatních vzdělávacích aktivitách Vyšší policejní školy MV v Brně pouze v omezeném rozsahu. Obvykle je součástí jiných tematických obsahů, se kterými mají společný cíl - boj proti sociálně patologickým jevům. Jsou obsaženy zpravidla v předmětech „Právo“ a „Komunikace a policejní etika“. Problematice extremismu je probírána i v Základní odborné přípravě pro policisty pořádkové a dopravní policie zařazené ve 3. a 4. tarifní třídě. Jedná se o konkrétní vzdělávací cíle č. 7) extremismus a č. 8) trestných činů a přestupků páchaných na osobách pro jejich národnost, rasu, původ, politické smýšlení nebo náboženské vyznání. V roce 2001 proběhl **1** běh a bylo vyškoleny **44** policistů.
- Další program, který má ve svém obsahu problematiku extremismu je vzdělávací program **68-42-N/.. „Bezpečnostně právní činnost - II. ročník“**. Byl realizován **1** běh tohoto programu a bylo vyškoleny **20** policistů.

- Problematika extremismu je součástí i specializačních kurzů jako je specializační kurz „**Výcvik specialistů SKPV problematiky extremismu**“. Tento kurz v roce 2011 byl realizován v 5-ti bžích a zúčastnilo se jej **48** policistů.
- Další stěžejní aktivitou VPŠ MV v Brně je „**Specializační kurz pro přípravu členů antikonfliktních týmů Policie ČR**“ a „**Kurz další odborné přípravy členů antikonfliktních týmů Policie ČR**“.
- V roce 2011 také proběhl ve Vyšší policejní škole MV v Brně „**Kvalifikační kurz pro policisty územních odborů Služby pořádkové policie**“. Obsahem kurzu bylo řešení aktuálních sociálně patologických jevů, korupce, extremismu atd.. Zúčastnilo se ho ve **4** bžích **55** policistů.
- Dále byl ve škole realizován „**Kvalifikační kurz pro vedoucí a zástupce výkonných organizačních článků**“. Realizováno bylo **16** běhů a vyškoleno **195** vedoucích a zástupců výkonných organizačních článků Policie ČR.

Vyšší policejní škola MV v Praze

Problematika extremismu je součástí výuky základní odborné přípravy i dalších předmětů vyučovaných ve Vyšší policejní škole MV v Praze, kde cílem výuky je nejen vytvářet u studujících potřebné návyky, ale i ovlivňovat jejich postoje.

V současné době je problematika extremismu zahrnuta ve výuce předmětu „Právo“ v Základní odborné přípravě a napříč všemi školou organizovanými kurzy v rozsahu trestně právních aspektů z pohledu trestního zákoníku. V předmětu „Komunikace a policejní etika“ je extremismus zahrnut i do výuky předsudků a metod jejich ovlivňování, multikultury, viktimologie, jednání s obětí trestného činu, sociálně patologických jevů a forem prevence. V kvalifikačním kurzu pro „**Policisty územních odborů služby pořádkové policie**“ probíhá výuka dotýkající se problematiky extremismu metodou řešení problémových úloh a případových studií.

Ve Vyšší policejní škole MV v Praze je problematika extremismu zahrnuta i v nepovinně volitelném předmětu „Strategie a taktika policejní činnosti“ v rozsahu odpovídajícím přípravě policistů nižších řídicích stupňů.

V roce 2011 bylo ve škole v rámci základní odborné přípravy proškolen celkem **216** policistů. Ve Vyšší policejní škole MV v Praze studovalo celkem **310** policistů, v ostatních kurzech bylo proškolen celkem **82** policistů.

Vyšší policejní škola MV v Praze v rámci problematiky boje proti extremismu spolupracuje s Policejní akademií ČR v Praze, policejními útvary, Magistrátem hlavního města Prahy a odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR.

Předmětové oddělení psychologie a policejní etiky organizovalo ve dnech **13. - 14. dubna 2011** v Kryštofových Hamrech celorepublikový IMZ na **téma „Divácké násilí na stadionech, projevy extremismu a rasismu“**, tohoto zaměstnání se účastnilo celkem **37** osob.

Dále se učitelé a policisté školy zúčastnili těchto následujících seminářů, metodických zaměstnání a přednášek:

- Kurz na téma „**Rasisticky motivovaná trestná činnost ideologické povahy**“ na Policejní akademii ČR v Praze – zúčastnili se 2 učitelé

- Seminář na téma „**Pravicový extremismus a islamismus**“ na Policejní akademii ČR v Praze – zúčastnil se 1 učitel.

Vyšší policejní škola MV v Jihlavě

V oblasti **terciárního vzdělávání** se problematika extremismu promítá do modulů:

- **Profesní etika** – bloky - Multikulturní nebo národní společnost ,Problematika minorit.
- **Sociologie pro dopravní policii** – blok Normální a patologické jevy ve společnosti.
- **Vybrané sociálněpatologické jevy.**

V roce 2011 absolvovalo tyto moduly **37** policistů.

V **základní odborné přípravě** se dle možností výuky uvádí extremismus v těchto předmětech:

- „**Komunikace**“.
- „**Psychologie a policejní etika**“ (V rámci předmětu se probírají témata Postavení policie v demokratické společnosti, etický kodex Policie ČR, profesionalita, boj s korupcí).
- „**Sociálně patologické jevy**“ – (Problematika řešena z pohledu práva),
- „**Služba pořádkové policie**“ – (Taktické zásady a zvláštnosti provádění služebních zákroků a služebních úkonů).

Základní odbornou přípravu absolvovalo **20** policistů.

V navazujících kurzech **pro 5. a vyšší tarifní třídu** je problematika zohledněna především v bloku „**Trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti**“.

Kurz pro 5. a vyšší tarifní třídu v roce 2011 absolvovalo **48** policistů.

V kurzech **pro dopravní policii** problematika extremismu se probírá jen v případě, že přímo souvisí s dopravní problematikou.

Ke **vzdělávání pedagogů školy**, se využívá především nabídky kurzů pořádaných Policejní akademií ČR v Praze a dalších institucí.

V rámci problematiky extremismu připravila škola vzdělávací výchovné pásmo zaměřené na projevy extremismu. Pásmo bylo určeno pro mládež ve věkovém rozpětí 13 a 19 let a poskytlo informace o vzniku extremismu, jeho kořenech i současném působení. Bylo zaměřeno převážně na situaci v regionu Jihlavsko.

Další resortní aktivity

Dne **21. září 2011** odbor vzdělávání a správy policejního školství MV pořádal Instruktažně metodické zaměstnání pro učitele policejní škol k problematice holocaustu. Bylo spojené s návštěvou památníku Terezín, kde v rámci přednášky a následného workshopu byl s učiteli policejních škol diskutován problém holocaustu a extremismu v ČR.

V roce 2011 organizovala **Policejní akademie ČR v Praze** kurz na téma „**Pravicový extremismus a islamismus**“, který zajišťovala katedra společenských věd. Kurz trval **1** den a zúčastnilo se ho **50** osob.

Mezinárodní spolupráce

Vzdělávání v oblasti boje proti extremismu je podporováno také prostřednictvím mezinárodních vzdělávacích projektů, jakými jsou CEPOL³¹¹, MEPA³¹² a Marshall Center.

V roce 2012 se bude v Praze konat mezinárodní odborný seminář MEPA na téma „*Rechtsextremismus aus kriminalpolizeilicher Sicht*“.

Tematikou extremismu se zabývá i **Marshall Center**³¹³ Vzdělávání a výcvik expertů v několika různých modulech je zaměřen především na otázky civilní bezpečnosti, hrozeb terorismu, extremismu a spolupráce Evropy a USA v těchto oblastech.

8.1.1.4. Oblast mezinárodní spolupráce

Mezinárodní smlouvy

Odbor EU a mezinárodního práva zajišťuje mj. sjednávání mezinárodních smluv o spolupráci v boji proti trestné činnosti. Některé z těchto smluv ve výčtu oblastí, v nichž zejména budou smluvní strany spolupracovat, výslovně uvádí boj proti projevům extremismu, rasové nesnášenlivosti a xenofobie. V loňském roce vstoupily v platnost smlouvy o spolupráci v boji proti trestné činnosti s Bulharskem, Makedonií a Srbskem (boj proti projevům extremismu, rasové nesnášenlivosti a xenofobie je výslovně zmiňován ve smlouvě s Bulharskem). Podepsána byla smlouva s Ruskem (boj proti extremismu rovněž výslovně zmiňuje). V letošním roce budou pokračovat jednání o smlouvách tohoto typu např. s Izraelem, Černou Horou, Bosnou a Hercegovinou a Gruzii.

Mezinárodní organizace

Projednávání problematiky extremismu na úrovni mezinárodních organizací (OSN/UNESCO). Ve dnech 25. 10. – 10. 11. 2011 proběhlo v Paříži 36. zasedání Generální

³¹¹ **CEPOL** (European Police College) je agentura EU sdružující 30 zemí s cílem harmonizovat policejní vzdělávání prostřednictvím tvorby společných učebních osnov (common curriculum), realizaci kurzů a seminářů především na téma organizovaného zločinu. Dále jsou v rámci CEPOL organizovány výměnné programy, vytváří se e-Net, e-learningové moduly atd. Koordinaci spolupráce s centrálou CEPOL ve Velké Británii, s členskými, kandidátskými a přístupovými zeměmi zajišťuje národní kontaktní kancelář CEPOL na oddělení mezinárodního policejního vzdělávání OVSPŠ MV

³¹² **MEPA** (Mittleuropäische Polizeiakademie) je založena na základě dohody mezi členskými zeměmi Rakouskem, Německem, Švýcarskem, Maďarskem, Slovinskem, Polskem, Slovenskem a ČR. V květnu 2001 v Budapešti podepsali ministři členských zemí „Společné prohlášení o spolupráci v rámci Středoevropské policejní akademie“, které je závazným dokumentem pro všechny členské státy MEPA. V rámci MEPA je ročně organizováno cca 15 vzdělávacích odborných aktivit na téma organizovaného zločinu, tříměsíční Hlavní kurz MEPA a Speciální kurz MEPA pro integrovanou hraniční bezpečnost.

³¹³ (Evropské centrum pro bezpečnostní studia), organizace působící v České republice při Americké ambasádě v Praze, zajišťující vzdělávání a výcvik vybraným policejním, armádním i civilním expertům. Odbor vzdělávání a správy policejního školství MV s Marshallovým centrem aktivně spolupracuje již třetím rokem při vyhledávání a nominaci vhodných adeptů pro výcvikové programy konané především v německém GAPA (Garmisch-Partenkirchen) a mezinárodní konference v Evropě i USA.

konference UNESCO. V rámci této konference se konalo zasedání komise „Communication and Information“ (dále jen „Komise CI“), která projednala mj. dokumenty dotýkající se problematiky zneužívání počítačové sítě Internet k šíření nenávisti a extremistických ideologií: „*Reflection and analysis by UNESCO on the Internet*“ a „*Code of ethics for the information society, proposed by the Intergovernmental Council of the Information for All Programme*“.

Projednání dokumentů a schválení rezolucí k dokumentům lze považovat za významný krok ze strany organizace UNESCO v oblasti zájmu o předmětnou problematiku. Organizace UNESCO se bude v následujícím období problematice rozvoje sítě internet, a to včetně možných negativních dopadů, intenzivně věnovat. Vzhledem k tomu, že ČR byla pro následující čtyřleté období zvolena členem Výkonné rady organizace UNESCO, uvítáme též zintenzivnění vnitrorezortní spolupráce v uvedené oblasti. Členem výkonného výboru české komise pro UNESCO, která koordinuje aktivity ČR ve vztahu k UNESCO, je za Ministerstvo vnitra Ing. Robert Buřič z odboru mezinárodních vztahů.

8.1.1.6. Oblast integrace cizinců

Ministerstvo vnitra bylo vládou pověřeno **koordinací politiky integrace cizinců** na území ČR. Integrace je proces začleňování cizinců do společnosti, do kterého nezbytně vstupují jak cizinci, tak majoritní společnost. Politika integrace cizinců je komplementární součástí politiky legální migrace. Imigrace může být bezproblémová a prospěšná majoritní společnosti i cizincům, pouze pokud na ni přímo navazují integrační opatření, která cizincům napomohou začlenit se do společnosti.

Během posledních několika let došlo ke změnám charakteru a složení imigrace, a to nejen co se týká počtu, ale i kulturní a sociální diversity imigrantů. V důsledku dopadů ekonomické krize na situaci na trhu práce v České republice dochází v posledních dvou letech ke stagnaci celkového počtu cizinců legálně pobývajících na území České republiky³¹⁴. Právě důsledky ekonomické krize a s tím související opatření, která mají dopad na celou společnost, ukazují, že je nadále nutné prohlubovat aktivní integrační politiku, tak aby nedocházelo k sociálnímu napětí. Stejně jako v roce 2008 i nyní se začínají projevovat hlouběji některé negativní tendence ve vztahu majority ke skupině cizinců, kterým je nutné včas zabránit. Otázka integrace cizinců již pobývajících na území stále nabývá na důležitosti.

V souvislosti s těmito trendy začaly být viditelnější i některé problémy spojené s migrací a integrací cizinců. Migrační realita posledních několika let s sebou přináší riziko průvodních jevů jako je xenofobie, rasismus, extremismus či jiné projevy negativních postojů jedinců či skupin vůči cizincům. Trestné činy s rasovým podtextem jsou ojedinělé, ale **v některých lokalitách s vyšší koncentrací cizinců byly zaznamenány negativní postoje širší skupiny obyvatelstva vůči cizincům.**

Úkolem integrační politiky je vytvářet cizincům podmínky pro jejich začlenění do společnosti, podporovat jejich aktivní participaci, garantovat dodržování jejich práv, ochranu před diskriminací a dalšími negativními jevy, vytvářet podmínky pro nekonfliktní

³¹⁴ Zaznamenaný pokles se týká pouze cizinců pobývajících v České republice přechodně (zejména v důsledku nízkého počtu nově příchozích). Naopak v kategorii trvalého pobytu je nadále vykazován rostoucí trend.

soužití ve společnosti v kontextu širšího boje proti xenofobii, rasismu a diskriminaci. Ze strany cizinců integrace předpokládá individuální osobní odpovědnost, vlastní iniciativu a vůli zapojit se do společnosti, znalost práv a dodržování povinností a respekt k hodnotám přijímající země jako národního státu i členského státu Evropské unie.

Cílem všech aktivit integrační politiky je prevence vytváření uzavřených komunit imigrantů, společenské izolace a sociálního vyloučení cizinců, podpora nekonfliktního soužití s cizinci prostřednictvím prevence netolerance, xenofobie a rasismu. Integrační politika usiluje o zachování sociální soudržnosti v České republice i jejích jednotlivých částech (regionech, obcích). Vzhledem k tomu, že vzájemné soužití i začleňování cizinců do společnosti reálně probíhá v místech pobytu a pracovních aktivit cizince, klíčovým partnerem pro spolupráci v oblasti integrace cizinců je **regionální a lokální samospráva**.

Integrace na regionální a lokální úrovni

Nástrojem pro implementaci integrace **na lokální úrovni** je **program emergentních projektů**, realizovaných místní samosprávou a podpořených státní účelovou dotací. Projekty jsou zaměřeny na řešení krizové situace ve vybraných městech s významným počtem cizinců, kde vzestup počtu cizinců bez zaměstnání, nedostačující kapacita infrastruktury a další průvodní jevy vedly k vzestupu napětí mezi cizinci a ostatními obyvateli měst a nárůstu negativních reakcí místní společnosti vůči zahraničním pracovníkům a jejich rodinám. Cílem projektů je působit proti stereotypům xenofobie, snížit podporu některým extremistickým aktivitám, rozptýlit obavy a pocit ohrožení z cizinců zejména v případě seniorů, ale i napomoci cizincům v začlenění do společnosti, zvyšovat jejich povědomí o právech a povinnostech, zamezit jejich manipulovatelnosti a závislosti na zprostředkovatelích. V roce 2011 byly emergentní projekty realizovány v **Havlíčkově Brodě** a v **městských částech Praha 12, Praha 13 a Praha 14**. Projekty byly zaměřeny na integraci celých rodin, zejména žen, dětí a mládeže (2. generace cizinců), propojení aktivit majority a cizinců (např. v rámci Mateřských center, motivačních výletů, sportovních aktivit), s důrazem na prevenci vzniku uzavřených komunit, odstranění bariér integrace a nabídku komplexních integračních opatření ke zkvalitnění soužití mezi cizinci a většinovou společností.

Novým nástroj integrační politiky na regionální úrovni se stala **regionální Centra na podporu integrace cizinců** financované z Evropského fondu pro podporu integrace příslušníků třetích zemí (který administruje ministerstvo vnitra). Realizátory projektů Center jsou rozdílné subjekty - aktuálně jsou to občanské sdružení (Poradna pro integraci v Ústeckém kraji), kraj (v Jihomoravském kraji) a Správa uprchlických zařízení (ve zbývajících osmi krajích). Centra budou postupně zřízena ve všech krajích. Konkrétní aktivity Center jsou zaměřeny na zajišťování informační a poradenské činnosti v oblasti sociální a právní, terénní práci, organizování kurzů češtiny i sociokulturních kurzů. Centra jsou střediskem integračních aktivit v regionu, účastní se činnosti platformy sdružující všechny subjekty, které mohou v regionu přispět k úspěšné realizaci politiky integrace.

Monitoring:

Ministerstvo vnitra se v r. 2011 zaměřilo na systematické monitorování a vyhodnocování situace a postavení cizinců v ČR i vzájemných vztahů na lokální, regionální i celostátní úrovni situace a problémů cizinců v regionu. Tento monitoring byl založen především na **analýzách situace v problémových lokalitách** podpořených z emergentních projektů a na kvartálních hodnoceních situace ze strany Center na podporu integrace cizinců.

Získané poznatky umožnily flexibilní definování integračních postupů i rozšíření cílové skupiny integrace a odrážejí se zejména v nastavení úkolů v rámci usnesení vlády k realizace Koncepce integrace cizinců.

Posílení informovanosti

Integrační politika směřuje k tomu, aby cizinec byl samostatný a soběstačný (tj. byl schopen zapojit se plnohodnotně do života společnosti, řešit svou individuální životní situaci, dosáhnout schopnosti realizovat své aktivity bez závislosti na jiných subjektech). Pro zvyšování informovanosti cizinců o jejich právech a povinnostech zajistilo Ministerstvo vnitra v roce 2011 aktualizaci a distribuci „Informační publikace pro cizince“ v šesti jazykových mutacích. Průběžně je aktualizována webová stránka k integraci cizinců www.cizinci.cz, aktualizovány jsou informace na www.mvcr.cz v sekci Azyl, migrace a integrace. Pro informovanost cizinců v záležitostech pobytu na území ČR byl zpřístupněn nový portál www.imigracniportal.cz a zřízena informační linka pro cizince. V souvislosti s novelou zákona o pobytu cizinců byl ve spolupráci s nevládními neziskovými organizacemi realizován projekt asistence dlouhodobě pobývajícím cizincům přímo na pracovištích Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra v Praze.

8.1.2. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

V roce 2011 bylo aktualizováno „Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních“, které bylo zveřejněno v listopadu 2010. Toto aktualizované metodické doporučení bylo schváleno a zveřejněno v lednu 2012. Důležitou součástí metodického doporučení je praktický návod pro školy „Co dělat – intervence pedagoga“, který obsahuje doporučení ředitelům škol a školním metodikům prevence, jak se zachovat při výskytu určitého rizikového chování ve školách. Jednou z částí tohoto metodického doporučení je i část „Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus“.

MŠMT v období 2008-2011 každý rok vyhlášovalo Program na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování v působnosti resortu MŠMT, na který ze svého rozpočtu každoročně vyčlenilo průměrně 22 mil. Kč. V rámci tohoto dotačního programu byly podporovány zejména programy dlouhodobé všeobecné primární prevence rizikových forem chování dětí a mládeže. Příjemci dotací byly školy, školská zařízení a nestátní neziskové organizace, které pracují s dětmi a mládeží. V roce 2011 byly projekty pro oblast kriminality, kde jednou z priorit je i oblast extremismu, podpořeny celkovou částkou 8 134 000,- Kč. Výsledky dotačních řízení jsou zveřejněny na www.msmt.cz v sekci „Speciální školství“, odkaz „Prevence rizikového chování“.

Každoročně je vyhlšován dotační program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy. V roce 2011 bylo podpořeno v rámci tohoto modulu 36 projektů v celkové výši cca 8 500 000,- Kč. Mezi podpořenými projekty lze najít řadu příkladů dobré praxe, případně se mohou organizace inspirovat k vzájemné spolupráci.

V roce 2011 byl vytvářen internetový portál www.prevence-info.cz, který sdružuje informace z oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže. Jednou z oblastí, které se tento portál věnuje je i problematika extremismu, rasismu a xenofobie.

8.1.3. Ministerstvo práce a sociálních věcí

MPSV v rámci dotací ze státního rozpočtu financuje provoz služeb sociální prevence a zajišťuje čerpání prostředků z Evropského sociálního fondu (dále jen „ESF“), Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen „OP LZZ“) a Integrovaného operačního programu (dále jen „IOP“) v rozpočtovacím období 2007-2013. Tyto služby jsou zaměřeny na osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučené a jejich integraci. Z pohledu boje proti extremismu se tak jedná zejména o bezdomovce a sociálně vyloučené lokality, které se často stávají objektem zájmu extremistických aktivit.

Na služby sociální prevence bylo v roce 2010 ze státního rozpočtu ČR vydáno celkem **638 737 800,- Kč**, z toho:

- Z celkové částky bylo ze státního rozpočtu ČR vyčleněno na podporu služeb pro osoby ohrožené závislostí, závislé na návykových látkách celkem **69.961.200,- Kč** (jednalo se o sociální služby: terapeutické komunity, kontaktní centra a služby následné péče).
- Na podporu služeb pro osoby bez přístřeší, ohrožené sociálním vyloučením a sociálně vyloučené bylo ze státního rozpočtu ČR z celkové částky vyčleněno **157.370.100,- Kč** (jednalo se o tyto sociální služby: azylové domy, domy na půl cesty, noclehárny, terénní programy /59 117 200,- Kč./, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež).
- Na podporu sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi bylo ze státního rozpočtu ČR z celkové částky vyčleněno **34 958 800,- Kč**.

Využívání prostředků ESF, OP LZZ a IOP 2007-2013 k podpoře aktivit směřujících k zajištění dostupnosti sociálních služeb:

- OP LZZ - oblast podpory 3.2 – Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit.
- IOP – oblast podpory 3.1. – Služby v oblasti sociální integrace zaměřené na sociálně vyloučené romské lokality/komunity.

Oblast podpory 3.1

Globální grant - podpora sociální integrace

- aktuální celková alokace 644.590.778,-Kč

Výzva č. 21 - objem výzvy na projekty -129.000.000,- Kč; schváleno 26 projektů v objemu 128.413.587,- Kč a k 31.12.2011 bylo vyplaceno 113.828.698,76 Kč.

Výzva č. 43 - objem výzvy na projekty 129.000.000,- Kč; schváleno 26 projektů v objemu 120.063.430,- Kč a k 31.12.2011 bylo vyplaceno 66.391.630,77 Kč.

Výzva č. 67 – objem výzvy na projekty 120.000.000,- Kč, schváleno 23 projektů v objemu 118.269.339,98 Kč a k 31.12.2011 bylo vyplaceno 32.916.302,83 Kč.

Globální grant - sociální ekonomika - aktuální celková alokace 248.801.971,- Kč.

Výzva č. 30 - schváleno 39 projektů v objemu 133.056.259,77 Kč a k 31.12.2011 bylo vyplaceno 53.436.009,62 Kč.

Celkem za globální granty v oblasti podpory 3.1 - celkový objem finančních prostředků v rámci výzev na projekty činil 626.801.971,- Kč. Byly schváleny projekty v objemu 499.802.616,75 Kč a k 31.12.2011 bylo vyplaceno 266.572.641,98 Kč.

Oblast podpory 3.2

Globální grant - podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit - aktuální celková alokace činí 477.474.000,- Kč.

Výzva č. 19 - Byly schváleny projekty (76 projektů) v objemu 458 146 433,- Kč; k 31. 12. 2011 bylo vyplaceno 249.452.749,45 Kč.

Individuální projekty – oblast podpory 3.2:

Výzva č. 15 – alokace výzvy 158.000.000,- Kč. Výzva je určena pro kraje a je zaměřena na podporu integrace v sociálně vyloučených romských lokalitách, k 31.12.2011 bylo schváleno 6 projektů ve výši 120.567.000,- Kč, vyplaceno 46.473.668,52 Kč.

Výzva č. 47 – alokace výzvy 50.000.000,- Kč, 1 projekt, který realizuje Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách ve výši 44.850.000,- Kč. Projekt je zaměřen na systémovou podporu sociálních služeb a subjektů působících v sociálně vyloučených romských komunitách a podpora nástrojů umožňující aplikaci zákona o sociálních službách a dalších právních norem.
Dosud vyplaceno 5.720.627,75 Kč.

Výzva č. 55 – alokace výzvy 200.000.000,- Kč, výzva je určena pro obce a zaměřena na řešení situace v sociálně vyloučených lokalitách. Tato výzva je navázána na investiční podporu v rámci Integrovaného operačního programu, oblasti intervence 3.1.písm b). K 31.12.2011 bylo podpořeno 7 projektů v celkové výši 120.484.719,- Kč a vyplaceno 12.048.472,- Kč.

8.1.4. Ministerstvo kultury

8.1.4.1. Oblast církví a náboženských společností

Ministerstvo kultury v roce 2011 v rámci své agendy registrace církví a náboženských společností a svazů církví a náboženských společností a evidence právnických osob nezaznamenalo žádné problémy s extremistickými, rasistickými nebo xenofobními projevy registrovaných či evidovaných subjektů nebo jejich představitelů.

V roce 2011 nebyla registrována žádná nová církev a náboženská společnost, ani svaz církví a náboženských společností. V roce 2011 podaly návrh na registraci tyto subjekty: Pivní církev (návrh podán 27. 4. 2011), Ukrajinská pravověrná řecko - katolická církev (návrh podán 25. 5. 2011) a Církev víry (návrh podán 10. 10. 2011). Správní řízení nebylo do konce roku 2011 v žádném z uvedených případů ukončeno. Do konce roku 2011 bylo ukončeno správní řízení ve věci registrace Církve husitské (návrh podán 28. 7. 2010), a to rozhodnutím o zamítnutí rozkladu a potvrzením usnesení o zastavení řízení Ministerstva kultury dne 26. 10. 2011. Církev husitská poté dne 7. 11. 2011 podala nový návrh na registraci. Správní řízení

nebylo v případě tohoto nového návrhu v roce 2011 ukončeno. V rámci registračního správního řízení Ministerstvo kultury zjišťuje informace o případných extremistických, xenofobních, rasistických či jiných nebezpečných projevech skupin, ucházejících se o registraci.

Činnost neregistrovaných náboženských skupin Ministerstvo kultury nesleduje. Není oprávněno monitorovat ani činnost registrovaných církví a náboženských společností. Je však povinno reagovat na podněty, které by dokládaly jejich nebezpečnou a protizákonnou činnost, a to nejprve výzvou k jejímu odstranění. Jestliže však i nadále církev nebo náboženská společnost v takové činnosti pokračuje, Ministerstvo kultury zahájí řízení o zrušení její registrace.

8.1.4.2. Oblast médií a audiovize

Ačkoli se v souvislosti s koncepcí boje proti extremismu hovoří o hromadných sdělovacích prostředcích, jejichž právní zakotvení spadá do působnosti Ministerstva kultury, je nezbytné uvést, že Ministerstvo kultury nemůže žádným způsobem zasahovat do obsahu rozhlasového nebo televizního vysílání, nebo do obsahu periodického tisku. Obsah rozhlasového nebo televizního vysílání se sice musí řídit úpravou zákona č. 31/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, popř. zákony č. 483/1991 Sb., o České televizi, a č. 484/1991 Sb., o českém rozhlasu, ale redakční odpovědnost za obsah pořadů má pouze provozovatel rozhlasového a televizního vysílání, resp. vydavatel periodického tisku.

V roce 2011 byly v rámci dotačního programu na podporu rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin podpořeny dva projekty, které se okrajově týkají problematiky lidských práv a menšin. Žádný z podpořených projektů není věnován výhradně tématice extremismu. Subjekt Člověk v tísni obdržel dotaci ve výši 250 000 Kč na doplňující projekt festivalu Jeden svět Documentary Campus Praha 2011, věnovaný dokumentárními filmy o lidských právech. Občanskému sdružení Zapomenutí byla poskytnuta dotace na projekt mediální prezentace - Pocta dětským obětem holocaustu.

8.1.4.3. Oblast regionální a národnostní kultury

Ministerstvo kultury prostřednictvím dotačních programů podporuje některé kulturní akce a činnosti, jejichž cílem je kultivovat společnost zejména cestou poznávání kultur různých národností a etnických skupin.

V rámci výběrových dotačních řízení získávají finanční prostředky příslušníci národnostních menšin žijících v České republice na rozvoj své kultury a kulturních aktivit, speciální dotační program je určen na podporu integrace příslušníků romské komunity.

V rámci programu na podporu kulturních aktivit národnostních menšin žijících v České republice jsou i nadále podporovány projekty českých občanů národnosti bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, řecké, slovenské, srbské, ukrajinské a též projekty židovské kultury. Dotace jsou poskytovány i na kulturní multietnické akce, které přispívají k vzájemnému poznávání různých národnostních kultur. Tím se snaží

předcházet xenofobním jevům. V roce 2011 bylo v tomto programu podpořeno 68 projektů, na které byla poskytnuta dotace v celkové výši 8 579 000 Kč.

Dotační program zaměřený na podporu integrace příslušníků romské komunity Ministerstvo kultury vyhlašuje každoročně. Projekty podporované v rámci tohoto programu mohou být zaměřeny na umělecké, kulturně vzdělávací a výchovné aktivity, studium romské kultury a tradic, dokumentační a ediční činnost, tvorbu a distribuci uměleckých hodnotných filmů přispívajících k integraci romské komunity a multietnické kulturní akce. V roce 2011 bylo v tomto dotačním programu podpořeno 28 projektů, celková částka poskytnutých dotací činila 1 813 802 Kč.

8.1.4.4. Oblast umění a knihoven

Aktivity podporované v oblasti umění a knihoven, se explicitně problematiky extremismu netýkají. Státní podporu získává řada projektů, které se k dané problematice vztahují pouze nepřímo. Jsou podporovány takové činnosti, které mají přispívat ke kultivaci osobnosti, prostřednictvím umění a činnosti knihoven podporovat kulturní dialog i vzájemné poznání odlišných kultur. V širším slova smyslu se tato charakteristika vztahuje na veškeré podporované činnosti. Nejen v rámci speciálních dotačních programů (tj. podpora příslušníků národnostních menšin, podpora, rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin, podpora integrace cizinců a podpora integrace romské komunity), ale i ve výběrových dotačních řízeních, která jsou zaměřena na podporu profesionálního umění, jsou podporovány kulturní aktivity, které mohou napomoci ke snižování negativních společenských jevů. V roce 2011 to byly zejména multietnické akce, např.: Colours of Ostrava, Valašský špalíček, Světový romský festival KHAMORO.

Jako každoročně byl i v roce 2011 vyhlášen dotační program Knihovna 21. století, určený knihovnám evidovaným dle knihovního zákona č. 257/2001 Sb. a věnovaný podpoře práce s národnostními menšinami a integraci cizinců. Finanční prostředky jsou žadatelům (tzn. knihovnám evidovaným dle zákona č. 257/2001 Sb. a občanským sdružením evidovaným dle zákona č. 83/1990 Sb. a zájmovým sdružením právnických osob dle zákona č. 40/1964 Sb., jejichž účelem je knihovnická a informační činnost či její podpora) poskytovány na realizaci tématických besed, výstav a soutěží a na akvizici knihovního fondu pro národnostní menšiny. V roce 2011 bylo v dotačním programu Knihovna 21. století celkovou částkou 78 000 Kč podpořeno 11 tématických projektů.

8.1.4.5. Oblast ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií

Do působnosti odboru ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií spadá 18 státních příspěvkových organizací - muzeí a galerií. Jejich primárním cílem je podílet se na shromažďování, uchovávání a ochraně značné části movitého kulturního dědictví v České republice. Zaměření těchto 18 organizací je velice různorodé.

Programově se problematikou extremismu zabývají především Muzeum romské kultury, Památník Terezín, Památník Lidice (od roku 2009 spravují i Památník v Letech a Pietní místo Ležáky). Tyto organizace se věnují výchově a vzdělávání směřujícímu k etnické a náboženské toleranci s cílem eliminovat řadu negativních společenských jevů (rasismus, xenofobie), které souvisejí s extremismem. Muzea a galerie se za pomoci své činnosti snaží

eliminovat řadu negativních společenských jevů včetně extremismu, např. níže uvedené Národní muzeum - Náprstkovo muzeum.

8.1.4.6. Muzeum romské kultury

Muzeum romské kultury je od 1. 1. 2005 státní příspěvkovou organizací se sídlem v Brně. Systematicky se věnuje dokumentaci kultury, dějin i současnosti romského etnika. Na základě předmětu hlavní činnosti dané zřizovací listinou působí muzeum také jako centrum multikulturní výchovy, spolupracuje se školami všech úrovní a typů a dalšími vzdělávacími institucemi, přispívá k boji proti rasismu a xenofobii.

Každoročně Muzeum romské kultury připravuje následující akce:

- „Program Porajmos - šoa - holocaust“ - vzdělávací program o romském a židovském holocaustu ve kterém se pracuje pod vedením lektorky s dokumenty a časovou přímku. Součástí programu jsou prožitkové aktivity, ale i beseda s romským či židovským pamětníkem. Celý program probíhá ve spolupráci s brněnskou pobočkou Židovského muzea.
- „Přednášky Jak vyučovat o romském holocaustu“ - seminář pořádá Památník Terezín. Muzeum romské kultury se na něm podílí realizací workshopu „Jak učit o romském holocaustu“. Účastníci z řad pedagogů mají možnost vyzkoušet si řadu aktivit zaměřených na získávání nových vědomostí, práci s dobovými prameny a odbornou literaturou a také na prožitek doplněný o posouzení dobových aktérů pouze na základě příběhu a posléze na základě doplněných faktů. Semináře realizuje historik muzea a lektor.
- „European Action Week – Aktivně proti předsudkům a rasismu“ - u příležitosti Mezinárodního dne proti rasismu (21. března) připravuje lektorské oddělení týden workshopů s tématem národnostních menšin a lidských práv. Pozváni bývají lektori z brněnských neziskových organizací (Společnost pro Fair Trade, Nesehnutí) i zástupci menšin (lektor z brněnské mešity, vietnamská pedagožka, romská sochařka).

Do fondu písemného materiálu sbírky ukládá muzeum systematicky vyhledávané zprávy o extremismu, rasismu a diskriminaci z webových stránek či sociálních sítí. Do tohoto fondu se ukládají také např. tiskoviny extremistických organizací a hromadné e-maily, které jsou přeposílány na adresu muzea. Díky službě monitoring tisku se shromažďují články z médií na toto téma. Jedním z dlouhodobě odborně zpracovávaných témat v muzeu je romský holocaust.

V roce 2011 se v muzeu uskutečnily dvě besedy k plánovanému pochodu Dělnické mládeže v Brně. Informační setkání se týkalo plánovaného pochodu brněnskou romskou lokalitou, který byl zorganizován Dělnickou mládeží na 1. května. Na setkání byli přítomni obyvatelé přilehlých lokalit, zástupci některých brněnských neziskových organizací, organizátoři iniciativy s názvem Brno blokuje a zástupci Antikonfliktního týmu Policie ČR. Organizátorem setkání byla organizace IQ Roma servis.

Muzeum romské kultury spolupracuje na projektech:

- „Živá paměť“ – spolupráce s obecně prospěšnou společností Živá paměť trvá již od roku 2005 a soustřeďuje se na pořádání besed na základních a středních školách po celé České republice s pamětníky romského holocaustu. Podobné besedy se ukazují jako velice

přínosné, neboť studenti jsou přímo konfrontováni s osudy konkrétních lidí. Záměrem vzdělávacího programu je připomenout dějiny holocaustu Romů ve 20. století, poukázat na téma rasismu a zároveň zvýšit zájem mladých lidí o dějiny jejich regionu.

- „CERME“ – na závěr roku 2011 byl ukončen projekt CERME (Centrum pro religionistiku a multikulturní edukaci), v němž bylo Muzeum romské kultury partnerem spolu s Židovským muzeem. Hlavním realizátorem byl Ústav religionistiky Masarykovy univerzity v Brně. Hlavním cílem projektu bylo vzdělávat učitele základních a středních škol v oblasti multikulturní výchovy. Celý rok se odborní pracovníci muzea podíleli na organizaci a průběhu cyklu seminářů pro učitele zaměřené na romskou kulturu, historii a další příbuzná témata, jako např. rasismus, xenofobie či diskriminace. Veškeré náklady na tento projekt byly hrazeny z grantu z Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost a Evropského sociálního fondu.
- Muzeum romské kultury je nositelem titulu Ethnic friendly zaměstnavatel (uděluje společnost IQ Roma servis za rovné zacházení s etnicky odlišným obyvatelstvem) a je členem International Coalition of Sites of Conscience (světová síť organizací připomínající boj proti diskriminaci, útlaku a rasismu) a The Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research (mezinárodní organizace ke vzdělávání o holocaustu).

8.1.4.7. Památník Terezín

V roce 2011 Památník Terezín uspořádal jednodenní a vícedenní vzdělávací semináře pro žáky, studenty a pedagogy (z České republiky i ze zahraničí) se zaměřením na historii holocaustu, problematiku antisemitismu, rasismu, nebezpečí nacistické ideologie, jejích projevů a intolerance ve společnosti a to v minulosti i v současnosti: např. „Jak vyučovat holocaustu“ a „Holocaust ve vzdělávání“, dále cykly přednášek, seminářů, dílen a soutěží pro děti a mládež a besedy s pamětníky „Svědectví pamětníků“. Výstupem víceletého mezinárodního projektu je publikace - příručka pro učitele základních a středních škol „Ghetto Terezín, holocaust a dnešek“, obsahující 12 metodických modelů (modelových hodin) postavených na krátkých tematických filmových klipech s výpověďmi pamětníků (na přiloženém DVD), které se týkají pronásledování židovského obyvatelstva v Protektorátu Čechy a Morava, s akcentem na existenci terezínského ghetta. Tato příručka je od poloviny roku 2011 dostupná rovněž v elektronické podobě na webových stránkách Shoah Foundation Institute. Nový projekt Památníku Terezín zahájený již v roce 2010 pod názvem „Školákem v Protektorátu Čechy a Morava“ vychází z myšlenky přiblížit nejmladším generacím realitu nacistického totalitního režimu na příkladu, který je jim nejbližší – na školním prostředí. Záměrem projektu je ukázat dnešní školní mládeži, jakým způsobem byli nacistickým režimem postihováni stejně staří žáci a studenti v období existence Protektorátu Čechy a Morava a jak by mohli být postiženi také oni samotní, kdyby žili v tomto totalitním režimu.

8.1.4.8. Památník Lidice

Jako vzdělávací instituce akreditovaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pořádá Památník Lidice každoročně řadu vzdělávacích programů a aktivit včetně akreditovaných odborných seminářů v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, které si kladou za cíl přispět k výchově žáků v uvědomělé občany chápající otázky vlastní identity, vlastenectví a rasistických a xenofobií projevů.

Akreditované semináře, určené převážně pro učitele dějepisu, výchovy k občanství a jiných humanitních vyučovacích předmětů, jsou věnované problematice nacistické represe, československého odboje a persekuce československých občanů v první polovině 20. století. Na seminářích přednášejí přední odborníci na problematiku moderních dějin, finančně jsou každoročně podpořeny Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního programu Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy. V roce 2011 byl akreditován seminář „Tábory - nástroje persekuce“, jehož součástí je problematika romské genocidy včetně návštěvy Památníku Lety. Seminář proběhl ve dvou termínech s účastí 44 pedagogů. Vzdělávacích programů pro žáky základních a středních škol se zaměřením na novodobou historii se uskutečnilo 110 (účast 2361 žáků).

S finanční podporou Ministerstva kultury z programu na podporu integrace příslušníků romské kultury realizoval Památník Lidice putovní výstavu „Porrajmos“, která přibližuje osud Romů během druhé světové války v kontextu politického a ekonomického vývoje třicátých let 20. století ve Střední Evropě.

V roce 2011 Památník Lidice výrazněji rozšířil spolupráci s Památníkem Terezín a Památníkem Flossenbürg (Německo) v oblasti vzdělávání pedagogů, kdy byl s podporou Koordinačního centra česko-německé výměny mládeže Tandem realizován česko-německý seminář pro učitele „Památná místa v česko-německém partnerství škol“.

V průběhu roku 2011 byly prezentovány následující putovní výstavy:

- „Genocida Romů v době 2. světové války“ – výstavu zapůjčilo Muzeum romské kultury.
- „Dobré slovo je jako chleba“ – výstavu zapůjčilo Sdružení Romea.
- „Lety, život za plotem“ – Památník Lidice.
- „Heydrichiáda“ – Památník Lidice.
- „Zapomenuté Javoříčko“ – Památník Lidice.
- „Lidičtí muži v boji za svobodu“ – Památník Lidice.
- „Tragédie v Telavagu“ - Památník Lidice.
- „Český Malín – Lidice volyňských Čechů“ – Památník Lidice.
- „Návraty lidických dětí“ - Památník Lidice.
- „Ohlasy lidické tragédie ve světě“ - Památník Lidice.
- „Tragédie Lidic“ - Památník Lidice.
- „Tragédie v Ležákách“ - Památník Lidice.

8.1.4.9. Národní muzeum - Náprstkovo muzeum

Při přípravě výstavních plánů, doprovodných programů k výstavám, přednášek a akcí, autoři a kurátoři Náprstkova muzea při Národním muzeu akceptují skutečnost, že výchova a vzdělávání jsou směřovány i k etnické a náboženské toleranci, s cílem eliminovat řadu negativních společenských jevů jako je rasismus a xenofobie, souvisejících s extremismem. Což je důležité při všech koncipování akcí a programů. Právě Náprstkovo muzeum má jako jednu z hlavních činností seznamování s kulturou, náboženstvím, historií a současností národů a etnik jiných zemí, zejména mimoevropských. A výchova proti různým formám extremismu je tedy vždy zahrnuta a respektována ve všech výstupech zejména tam, kde je očekáváno působení na školní děti a mládež.

V roce 2011 měly nejen přednášková činnost a doprovodné akce i k drobným tématickým výstavám, např. o archeologických expedicích, s tematikou našich cestovatelů po světě, k výstavám sběratelských unikátů, ale zejména např. velké dominantní výstavy, přecházející z roku 2010 do roku 2011 „Gejša a Samuraj“, dále pak „Egyptské mumie“ a „Veselí kostlivci“, ve svých rozsáhlých doprovodných programech, orientovaných zejména na školní děti a mládež, vždy myšlenku vzájemným poznáváním zvyšovat toleranci k odlišným náboženským i kulturním odlišnostem. Toto poznávání jiných kultur, jejich světa a tradic bylo samozřejmě součástí všech výstav. Zejména zde je patrná spolupráce vedení Náprstkova muzea a kurátorů a edukativních pracovníků, vždy se zpětnou vazbou na spolupráci s pedagogy, která se projevuje právě v promyšlenosti doprovodných programů a pracovních listů a sešitů, vždy připravené v podobě přizpůsobené vnímání školních dětí a mládeže. Samozřejmě s akceptováním myšlenky potlačovat a eliminovat možné extremistické tendence.

8.1.5. Ministerstvo spravedlnosti

8.1.5.1. Oblast vzdělávání

V roce 2011 se uskutečnila řada vzdělávacích akcí souvisejících s extremismem:

- Dvoudenní seminář 25. - 26. ledna na téma **“Výslech”**, kterého se zúčastnilo celkem 43 účastníků. Seminář byl zaměřen na témata: výslech svědka, poškozeného, obviněného, znalce v soudní praxi; procesní náležitosti vedení výslechu, včetně způsobu protokolace nebo jeho jiného záznamu s ohledem na specifika, která mohou nastat vzhledem k osobě vyslychaného a k okamžiku, kdy se výslech provádí (neodkladný nebo neopakovatelný úkon); nejčastější chyby, které mají vliv na použitelnost výslechu jako důkazu; výslech svědka, poškozeného, obviněného a znalce z pohledu policejní praxe; výslech dětí a mladistvých; výslech svědka, poškozeného a obviněného z pohledu znalce – psychologa.
- Jednodenní seminář 12. dubna na téma **„Typologie pachatele“** kterého se zúčastnilo 22 účastníků. Seminář byl zaměřen na typologie pachatelů trestné činnosti u vybraných trestných činů vč. trestných činů souvisejících s extremismem. Byl věnován tématu uplatnění typologie pachatelů v procesu objasňování a vyšetřování.
- Dvoudenní seminář 22. - 23. února na téma **„Odborná kriminalistická a znalecká zkoumání“**, kterého se zúčastnilo 27 účastníků, zaměřený na témata: Kriminalistická komparativní metoda individuální pachové identifikace osob jako důkazní prostředek. Kriminalistická požární chemie - zjišťování příčin požárů. Kriminalistická chemie – aktuální otázky zkoumání drog. Možnosti zkoumání a důkazní hodnota narkotik. Nová narkotika na českém trhu a jejich role.
- Dva běhy jednodenního semináře 31. března. a 28. dubna na téma **„Trestné činy proti životu, zdraví a násilné trestné činy“** kterých se zúčastnilo celkem 80 účastníků. Seminář bude zaměřen na témata: prvostupňová agenda: dokazování násilné trestné činnosti z hlediska znaleckých postupů a nejnovějších metod a prostředků kriminalistické techniky a taktiky při objasňování tohoto druhu trestné činnosti; kriminalistika a její využití při dokazování – kompletní propojení jednotlivých oborů a jejich využití při zpracování konkrétní trestní věci (zajištění nezbytných podkladů pro znalce, posloupnost znaleckých zkoumání zajištěného materiálu, omezení při zajišťování relevantních informací s ohledem na možnosti kriminalistické techniky); první zkušenosti

s novou právní úpravou základních a privilegovaných skutkových podstat (vražda versus zabití, těžké ublížení a ublížení na zdraví versus ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky).

- Dvoudenní seminář 20. - 21. června na téma **Trestná činnost mládeže** kterého se zúčastnilo celkem 53 účastníků. S předmětnou problematikou souvisela přednáška Rodinné zázemí a jeho vliv na vývoj jedince – z pohledu psychologa.
- Jednodenní seminář 2. listopadu na téma **Internetová kriminalita a znalecké zkoumání** pro celkem 50 účastníků. Byl zaměřen na témata trestněprávní postih internetové kriminality a možnosti znaleckého zkoumání a problematika dokazování kybernetické kriminality – důkazní hodnota stop nalezených v počítači a jejich využití pro trestní řízení.
- Jednodenní seminář 24. listopadu na téma **„Činnost státního zástupce na místě činu“**, kterého se zúčastnilo 33 účastníků. Seminář byl zaměřen na tyto oblasti: obecná část – k činnosti státního zástupce na místě činu. Základní úkony na místě činu; úloha státního zástupce - výkon dozoru a konkrétní postupy, účast na úkonu a způsob kontroly provádění policejním orgánem v mezích výkonu dozoru státního zástupce; vztah k velícím složkám policie na místě činu; Praktické poznatky. Základní úkony na místě činu z pohledu Policie ČR, vztah k velícím složkám policie na místě činu, spolupráce se státním zástupcem na místě činu. Specifika postupů při ohledání místa v případech, požárů, výbuchů, provozních havárií a jiných případů obecného ohrožení.
- Dvoudenní seminář 12. - 13. prosince na téma **„Ukládání trestů“** kterého se zúčastnilo celkem 39 účastníků. Seminář byl zaměřen na ukládání a výkon trestů se zaměřením na změny, které přinesl zákon č.40/2009 Sb., trestní zákoník: konkrétně ukládání úhrnného a souhrnného trestu, ukládání společného trestu za pokračování v trestném činu, přiměřenost trestních sankcí, mimořádné snížení a mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody; Trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce a jejich výkon. Podmíněné propuštění (přiměřená omezení a přiměřené povinnosti, které soud může uložit; přiměřenost zkušební doby a další související problematiku); Trest domácího vězení a trest zákazu vstupu – analytické a praktické poznatky PMS; Trest domácího vězení a jeho výkon; Využití hodnocení rizik a potřeb odsouzených pro účely rozhodování o podmíněném propuštění. Rizika vnitřní a vnější. Posuzování rizik (nástroj SARPO). Predikce recidivy. Minimalizace rizik cestou zacházení (odborná intervence); Podmíněné propuštění - příprava podmíněného propuštění, práce komise pro podmíněné propuštění, analýza situace odsouzeného z pohledu vězeňské služby a PMS. Výkon podmíněného propuštění s dohledem z pohledu PMS. Práce s obětí z pohledu PMS, právo obětí, poškozených být informováni o podmíněném propuštění – zkušenosti z praxe.
- Třídenní seminář 21. - 23. listopadu na téma **„Trestní zákoník“** kterého se zúčastnilo celkem 81 účastníků. Problematika extremismu byla zmíněna na těchto seminářích pouze okrajově v souvislosti s jednotlivými skutkovými podstatami trestných činů souvisejících s trestnou činností extremistických skupin a extremismem.

V roce 2012 plánuje Justiční akademie tyto akce související s problematikou extremismu:

- Dva běhy jednodenního semináře na téma **Ústavní limity trestního práva procesního**, pro celkem 100 účastníků z řad soudců a státních zástupců. Seminář bude zaměřen na ústavní limity trestního práva procesního se zaměřením na ochranu základních lidských práv a svobod: domovní prohlídka, prohlídka jiných prostor, odposlech a záznam telekomunikačního provozu - problematika zjištění (výpisů) údajů o telekomunikačním provozu podle § 88a trestního řádu v návaznosti na poslední nálezy Ústavního soudu;

pozornost bude věnována i odůvodňování příkazů zasahujících do základních práv a svobod a problematice omezování způsobilosti k právním úkonům.

- Jednodenní seminář (21. února) na téma **Dokazování v trestním řízení**, pro celkem 50 účastníků. Seminář bude zaměřen na dokazování počítačové kriminality, zjišťování, zajišťování a zkoumání důkazů; kriminalistická počítačová expertíza; nové formy trestné činnosti spáchané pomocí výpočetní techniky; počítačová kriminalita, internet a trestná činnost, technické možnosti a limity zjišťování údajů elektronického provozu související s objasňováním trestné činnosti páchané prostřednictvím počítače.
- Jednodenní seminář (1. března) na téma **Znalecká zkoumání – kriminalistika**, pro 50 účastníků. Bude zaměřen na nové trendy a poznatky Základy forenzní genetiky; DNA databáze; úskalí vyhledávání a dokumentace stop ke genetickému zkoumání; logická interpretace výsledků DNA analýzy.
- Jednodenní seminář (13. března) na téma **Trestná činnost mládeže**, pro 70 účastníků. Seminář bude zaměřen na 1. uplatňování odklonů a alternativních opatření, využití výchovných opatření; ukládání ochranné výchovy a ústavní výchovy, zejména pokud jde o vhodnost ukládání jednotlivých druhů výchovy a spolupráce soudců s jinými subjekty hrajícími roli v této oblasti; zacházení s mladistvými, a to i s přesahem mimo ryze trestní problematiku. 2. dozor státního zastupitelství nad školskými zařízeními, v nichž se vykonává ústavní nebo ochranná výchova; 3. využívání nevazebních opatření náhradou za vazbu.
- Dva běhy třídního semináře (19. - 21. března a 24. - 26. října) na téma **Trestní řád**, pro celkem 200 účastníků. Seminář bude zaměřen na Novely trestního řádu upravující: adhezní řízení, nemajetkovou újmu (rozhodování o náhradě nemajetkové újmy poškozených), vydání bezdůvodného obohacení, vazební řízení, uzavírání dohody o vině a trestu (zahraniční zkušenosti a návrh legislativní úpravy v ČR); Spolupracující obviněný; Podjatost v trestním řízení, odnětí a přikázání věci, spory o příslušnost; řešení modelových situací procesní problematiky - s příklady úspěšně realizovaných případů a se vzorovými praktickými postupy (např. podrobnější rozbor kriminalistických metod a postupů, se zaměřením na novinky v jednotlivých oblastech kriminalistiky a na specifické prostředky směřující ke sledování osob a věcí); operativně pátrací prostředky; překážka věci rozhodnuté, totožnost skutku v trestním řízení; problematika poskytování informací o trestním řízení a osobách na něm zúčastněných, úniky z trestních spisů a možnosti jejich zamezení, právo na informace.
- Dva běhy třídního semináře (11. - 13. dubna a 14. - 16. listopadu) na téma **Trestní zákoník**, pro celkem 200 účastníků. Seminář bude zaměřen na: 1. aktuální aplikační problémy, 2. zásadu subsidiarity trestní represe a princip „ultima ratio“, 3. určování výše škody vzniklé trestnou činností ve zvláštních případech (např. neoprávněný odběr elektrické energie), 4. trestné činy proti životu a zdraví ve světle změn zavedených trestním zákoníkem (např. vražda s rozmyslem, zabití, ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky), 5. praktické zkušenosti s vyšetřováním násilné trestné činnosti - trestných činů proti životu a zdraví.
- Jednodenní seminář (12. dubna) na téma **Základy kriminalistiky - část 1.**, pro 30 účastníků. Akce bude zaměřena na audioexpertízu; fyziodetekci; zkoumání ručního písma, grafické expertízy (písmoznalectví x grafologie).
- Jednodenní seminář (15. května) na téma **Zajištění osob v trestním řízení**, pro 70 účastníků. Bude zaměřen na témata: vazba a zadržení; rozhodování o vazbách z pohledu judikatury Ústavního soudu ČR a judikatury Nejvyššího soudu ČR; rozhodování o vazbách ve zkráceném řízení; rozhodování o vazbách mladistvých; předběžná a vydávací (předávací) vazba.

- Dva běhy jednodenního semináře (19. června a 30. listopadu) na téma **Násilná trestná činnost - část 2.**, pro celkem 100 účastníků. Bude zaměřen na méně závažnou násilnou trestnou činnost; hraniční oblast méně závažné násilné trestné činnosti a přestupků, subsidiarita trestní represe; trestněprávní možnosti postihu, vztah vykazání a vazebního řízení, postavení oběti, podmínka souhlasu poškozeného a další související problematiku.
- Jednodenní seminář (18. září) na téma **Místo činu**, pro 80 účastníků. Bude zaměřen na činnost policie na místě činu; činnost státního zástupce na místě činu; vyšetřování násilných trestných činů - zvláštnosti některých vyšetřovacích a operativně pátracích úkonů; úkony na místě činu; (nutná obrana); problematika činnosti policie na místě činu z pohledu státního zástupce; postup při odběru stop na místě činu – metodika Policie ČR; technické aspekty a postup v praxi při odběru stop na místě činu; neodkladné, neopakovatelné úkony.
- Jednodenní seminář (19. září) na téma **Trestná činnost v ozbrojených silách a ozbrojených sborech**, pro cca 40 účastníků. Bude zaměřen na trestnou činnost v ozbrojených silách a ozbrojených sborech (Policie ČR, Vězeňská služba ČR, Armáda ČR); problematika soukromých bezpečnostních služeb; Problematika nutné obrany a oprávněného použití zbraně; Zkušenosti se zkouškou spolehlivosti a další změny v souvislosti s novelou zákona o policii ČR; aktuální procesní problematiku přípravného řízení v souvislosti s vyšetřováním trestných činů policistů“. Policisté mohou být v případě zásahů proti extrémistickým skupinám obviněni z přestoupení své pravomoci, a to jak právem tak neprávem, proto je nanejvýš žádoucí informovanost všech orgánů činných v trestním řízení, jak v takových případech postupovat.
- Jednodenní seminář (27. listopadu) na téma **Informace o trestním řízení**, pro cca 80 účastníků. Bude zaměřen na témata: informování veřejnosti o trestním řízení –vzhledem k jednotlivým fázím tr. řízení: jak informovat zejm. z fáze přípravného řízení, jak ze soudního stadia, vč. možnosti (nutnosti) omezovat přístup veřejnosti na jinak veřejná jednání soudu, specifika ochrany soukromí mladistvých, soukromí svědků (vybraných skupin), vztah k ochraně povinnosti mlčenlivosti; spolupráce tiskového mluvčího, státního zástupce, soudce s medií, ochrana obětí trestných činů, při informování o trestní kauze, nácvik dovedností – zejm. stručné a srozumitelné formulace, odůvodnění rozhodnutí do médií, zdůvodnění neposkytnutí informací a další související problematiku.

8.1.5.2. Oblast legislativní

Legislativní odbor Ministerstva spravedlnosti připravil novelu trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.), ve které došlo k novelizaci § 352 tr.zák. Toto ustanovení transponuje požadavek Rámcového rozhodnutí Rady 2008/913/SVV ze dne 28. listopadu 2008 o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva, kde dochází k doplnění § 352 odst. 3 (násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci) tak, že se skutková podstata rozšiřuje o jednání spáchané tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem. Tento zákon byl vyhlášen ve Sbírce zákonů pod č. 330/2011 Sb.

8.1.6. Úřad vlády

V roce 2011 se zmocněnkyně pro lidská práva Monika Šimůnková i Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách podíleli na řadě aktivit v oblasti prevence pravicového extremismu.

8.1.6.1. Události na Šluknovsku

V souvislosti s událostmi na Šluknovsku, při kterých došlo k opakovaným protiromským demonstracím veřejnosti i za účasti sympatizantů krajní pravice, vládní zmocněnkyně opakovaně navštívila města Rumburk i Varnsdorf, aby se osobně seznámila se situací přímo na místě. Osobně tak jednala se starosty v Rumburku, Šluknově i Varnsdorfu a byla přítomná i jedné z demonstrací veřejnosti. Vládní zmocněnkyně opakovaně upozornila na to, že sociální problémy na Šluknovsku nesmí být zneužívány pro získávání publicity u veřejnosti ze strany pravicových extremistů³¹⁵.

Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách v reakci na události na Šluknovsku zintenzivnila svou činnost v místě, zapojila do činnosti v místě dva lokální konzultanty z dalších lokalit a sestavila ve Varnsdorfu i Rumburku akční skupiny pro řešení situace. Ty navrhly městům několik konkrétních opatření pro posílení sociálních služeb, zlepšení situace sociálně vyloučených obyvatel v oblasti bydlení i zaměstnávání. Ředitel Agentury pro sociální začleňování Martin Šimáček se účastnil několika veřejných debat s občany pořádaných vedením města Varnsdorf. Tyto debaty i přes rozjítřenou atmosférou pomáhaly částečně uklidnit situaci ve městě a ve svém důsledku měly vliv i na oslabení podpory extremistů. Díky těmto diskuzím bylo možné místní obyvatele upozorňovat i na potřebnost systematického a dlouhodobého řešení současných problémů těchto obyvatel a ne jen na radikální řešení navrhovaná extremisty.

Na konci září zmocněnkyně pro lidská práva a ředitel Agentury doprovázeli při návštěvě na Šluknovsku premiéra Petra Nečase. Společně navštívili Nový Bor, Rumburk i Varnsdorf.

8.1.6.2. Prohlášení zmocněnkyně pro lidská práva

Během roku se vládní zmocněnkyně opakovaně veřejně ohradila proti aktivitám pravicových extremistů nebo nenávistným akcím a shromážděním svolávaným Dělnickou stranou sociální spravedlnosti (DS SS). Šlo například o demonstrace v Krupce³¹⁶ nebo v Novém Bydžově³¹⁷. Další veřejné prohlášení zmocněnkyně pro lidská práva vydala v souvislosti s opakovaným žhářským útokem na romskou rodinu, který se odehrál 11. srpna v Býchorech na Kolínsku³¹⁸.

8.1.6.3. Školení policejních velitelů opatření

Pracovníci Agentury se i během roku 2011 pravidelně účastnili školení velitelů opatření. Na školeních vystupovali s blokem o sociálním vyloučení, činnosti Agentury i

³¹⁵ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/zmocnenec-vlady-pro-lidska-prava/aktuality/zmocnenkyne-vlady-pro-lidska-prava-varuji-pred-zneužitím-problemu-na-severu-cech-extremisty-87263/>

³¹⁶ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/zmocnenec-vlady-pro-lidska-prava/aktuality/tiskove-prohlášení-k-udalostem-pri-shromáždění-dělnické-strany-socialní-spravedlnosti-v-krupce-v-sobotu-9--4--2011-83240/>

³¹⁷ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/zmocnenec-vlady-pro-lidska-prava/aktuality/odsuzují-aktivitu-dělnické-strany-socialní-spravedlnosti--která-se-staví-do-role-resitele-problemu-v-novém-bydžově-82229/>

³¹⁸ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/zmocnenec-vlady-pro-lidska-prava/aktuality/tiskove-prohlášení-zmocnenkyne-pro-lidska-prava-ohledne-nedavných-zhářských-utoku-na-romské-rodiny-86676/>

o možnostech spolupráce Agentury a policie, před a při konání akcí pravicových extremistů. Vzhledem k úsporným opatřením prováděným v rámci Policie ČR v tuto chvíli není jisté, zda budou tato školení ve stejném rozsahu moci i nadále pokračovat a zda v nich bude moci být tento zařazen tento blok.

8.1.6.4. Strategie boje proti sociálnímu vyloučení

Velký význam v oblasti prevence nárůstu sympatií pravicových extremistů by měla přinést i Strategie boje proti sociálnímu vyloučení, kterou 21. září 2011 přijala vláda³¹⁹.

Tento koncepční materiál vlády pro řešení problematiky sociálního vyloučení v celé České republice povede v případě jeho kvalitního naplňování k významnému snížení tohoto jevu v České republice a s ním souvisejících problémů. Právě na ty často upozorňují pravicoví extremisté a získávají tak podporu veřejnosti.

Strategie určuje konkrétní kroky s konkrétní odpovědností a konkrétními termíny, kdy by k nim mělo dojít, v letech 2011-2015.

8.1.6.5. Preventivní aktivity Agentury pro sociální začleňování

V roce 2011 pokračovala činnost Agentury pro sociální začleňování ve 26 lokalitách České republiky. V každé z nich Agentura vytvořila síť partnerů – takzvané Lokální partnerství – kteří se v místě podílejí na práci s lidmi žijícími v podmínkách sociálního vyloučení. Tito partneři se dělí do pracovních skupin, ve kterých připravují pro každou lokalitu strategický plán sociálního začleňování. Ve většině lokalit jsou takto vytvářeny i pracovní skupiny, které se věnují tématu „bezpečnost a prevence kriminality“ a ty připravují návrhy opatření a konkrétních kroků, které mají vést k řešení hlavních problematických oblastí vztahujících se k tomu to tématu. Oblastí, kterou členové těchto pracovních skupin na řadě míst řeší, je i působení pravicových extremistů v lokalitě a příprava na případné jimi pořádané akce. Na této platformě tak dochází k setkávání a koordinovanému postupu zástupců měst neziskových organizací i policie. Celou oblast v Agentuře zajišťuje odborník z Oddělení řízení a koordinace (OŘK), který jednotlivým lokálním konzultantům Agentury, kteří působí přímo v lokalitách, poskytuje pravidelný odborný servis k tématu, monitoruje situaci v jednotlivých lokalitách i ve zbytku republiky a konzultuje s nimi jednotlivé navrhované postupy. Tento odborník je v pravidelném kontaktu se zástupci ministerstva vnitra, kteří se zabývají problematikou extremismu a přináší jim zkušenosti a informace o aktuální situaci v sociálně vyloučených lokalitách (viz **Zprávy o bezpečnostních rizicích v sociálně vyloučených lokalitách**) a má také možnost zapojovat se do připomínkových řízení vznikající legislativy (např. připomínkování Koncepce prevence kriminality MVČR na léta 2012 až 2015).

9. Seznam použitých zkratk

AAO – Autonomní Antifa Ostravsko

ABC – Anarchist Black Cross – Anarchistický černý kříž

³¹⁹ <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/o-agenture/strategie-boje-proti-socialnimu-vyloucení-2011-2015/download>.

AČR – Armáda ČR
AFA/Antifa – Antifašistická akce
AN – Autonomní nacionalisté
ANP – Autonomní nacionalisté Plzeňsko
ČSAF – Československá anarchistická federace
DSSS – Dělnická strana sociální spravedlnosti
DM – Dělnická mládež
ESSK – Evidenčně statistický systém kriminality
GŘ – Generální ředitelství
GŘC – Generální ředitelství cel
KO – Krajská organizace
MO – Místní organizace
KŘP – Krajské ředitelství policie
KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy
KSM – Komunistický svaz mládeže
LEX – levicově extremistický, levicoví extremisté
MK – Ministerstvo kultury
MMA – Mixed Martial Arts – smíšená bojová umění
MO – Ministerstvo obrany
MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP - Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV – Ministerstvo vnitra
MZ – Ministerstvo zahraničí
NAL – Nová antikapitalistická levice
NO – Národní odpor
NPD – Nationaldemokratische Partei Deutschlands
NSZ – Nejvyšší státní zastupitelství
PEX – Pravicově extremistický, pravicoví extremisté
PMS – Probační a mediační služba ČR
POW – Prisoners of War, váleční vězňové
P-SNJ – Prevence sociálně nežádoucích jevů
ProAlt - Iniciativou pro kritiku reforem a na podporu alternativ
REVO/SOP – Skupina revoluční mládeže REVO/Socialistická organizace pracujících
RKP – Resortní komise pro prevenci
RMO – Rozkaz ministra obrany
SHARP – Skinheads Against Racial Prejudice – Skinheadi proti rasistickým předsudkům
SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování
SM – Svobodná mládež
SMKČ – Svaz mladých komunistů Československa
ÚO – Územní odbor
ÚOOZ – Útvar pro odhalování organizovaného zločinu
ÚV – Úřad vlády
VS - Vězeňská služba
VZP – Voják z povolání
W.P.E.P. – White Power European Patriots
WPM – White Power Music
W.R.K. – White Rebel Klan